CLUB

COLECȚIA

Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

CAMIL BACIU

REVOLTA CREIERILOR

CAMIL BACIU

REVOLTA CREIERILOR

Povestiri ştiinţifico-fantastice

SCAN: Dan L.
PRELUCRARE: Costin Teo Graur
prima ediție digitală, iunie 2011

EDITURA TINERETULUI

Coperta: MAGDA ARDELEANU

I

Domnul Chooks era hotărît să se arate neînduplecat. Dar neînduplecat într-un fel elastic, astfel ca nimeni să nu ştie lucrul ăsta în afară de dînsul. De aceea îşi căută mai întîi o poziţie care să fie şi comodă şi impunătoare şi o găsi lăsîndu-se pe spate, în fotoliu, cu trabucul între dinţi. Trase spre dînsul hîrtiile cu cifre şi diagrame şi le acoperi cu palma, ca şi cum le-ar fi strivit. Tuşi apoi pentru a-şi drege glasul şi apăsă butonul soneriei.

— Domnule? — spuse secretara intrînd.

— Să vină Freedstone — mormăi Chooks — cu toate datele. N-apucă să termine fraza că Freedstone ţîşni în cameră surîzător şi mlădios, ca o trestie în bătaia brizei din larg.

— Bună ziua, domnule Chooks — spuse el zîmbind. Bună ziua. Îmi daţi voie să vă urez un an nou şi fericit dumneavoastră şi copiilor dumneavoastră şi, pe cît de curînd, o avansare pe unul din fotoliile Casei Albe.

— La mulţi ani, Freedstone — spuse Chooks. Cum e vremea?

— Foarte bună, domnule — se înclină Freedstone.

— Da, da — urmă Chooks, gînditor — e bună. Se poate merge şi în pardesiu. Iar la munte e to-

tuși zăpadă și se poate schia. Mi-a scris băiatul alaltăieri. Dar, din păcate, se anunță trei greve mari și cîteva mai mici, Freedstone. Și cele mai simple estimațiuni se învîrt în jurul cifrei de cinci milioane de șomeri pentru primele luni ale anului. Bătrînul, înainte de a pleca la golf, a socotit că pînă la sfîrșitul verii vom avea un mic surplus bugetar, însă marele Sommelson, în raportul lui, considera ideea asta ca nereală. Adică, vorbind pe șleau, cam absurdă. După cum știi și dumneata, e bine să joci golf după ce ai ținut conferințe opt ani și ai încurcat-o, dar ce facem cu acei pe care-i lași să rezolve încurcăturile?

Freedstone înălță din umeri. Totdeauna îl zăpăceau conferințele lui Chooks pentru că niciodată nu știa unde vrea să ajungă. Iar faptul că îi vorbise de schi și de zăpadă însemna că e abia la începutul introducerii ceea ce prevestea un final neliniștitor.

— Așa că vezi — continuă Chooks — cei care au stat sub reflectoarele studioului de televiziune pleacă strălucind ca niște comete și noi rămînem cu mătura și fărașul. Dar, ia loc, te rog. Sînt atîtea de vorbit... Uite, vîntul abia mișcă frunzele și ele totuși o să cadă — pentru că sînt veștede. Sînt veștede, Freedstone... Cea mai mică adiere le rupe codița și... pfff... apoi sînt strînse și arse. Poate că dacă ar ști cum să se apere... dacă, de pildă, ar putea să-și îngroașe coada, sau să se învelească pentru ca frigul să nu le facă vreun rău... Dar ce ai, Freedstone, ești palid?

— M... m... m-am pudrat prea mult după bărbierit — spuse Freedstone. Tenul mi-e ușor iritat și... și m-am pudrat...

— Aha... Bine. Foarte bine. Trebuie să ne pudrăm. Trebuie să facem totul ca să trăim cît mai ușor și mai plăcut. Și mai mult — noi sîntem într-o funcție care ne obligă să facem viața tuturor mai ușoară și mai plăcută. Sîntem un tampon între două forțe — într-un fel ca pudra dumitale, așezată între obraz și vîntul aspru de afară.

Freedstone tuşi. O clipă — o singură clipă — dori să sară în picioare şi să spună:

„Am înţeles. Sînt dat afară. Bună ziua". Dar domnului Chooks nu trebuia să-i sugerezi niciodată ceva de care ar fi putut să se agaţe. Aşa că încercă să zîmbească şi — în ciuda privirii sale neliniştite — surîse chiar.

— Eh, da, aşa da — îl încurajă Chooks. Asta înseamnă că începi să mă înţelegi. Spune-mi, te rog — ca să facem o paranteză — cîte greve ai acum în curs de desfăşurare?

— Trei.

— Şi cîte în pregătire?

— Tot trei.

— Greve mari?

— Mari.

— Dar mici?

— Patru.

— Astea fac zece greve, Freedstone. Cîte am avut anul trecut pe vremea asta?

— Nouă.

— Şi cu cîţi salariaţi?

— Anul trecut? Cu paisprezece mii.

— Şi acum?

— Nouăsprezece mii.

— Asta în curs de desfăşurare. Dar se mai anunţă greve în valoare de douăzeci şi două de mii de salariaţi. Faţă de anul trecut pentru aceeaşi perioadă aproape de trei ori mai mult. De două ori virgulă şi ceva...

— Asta ne-a lăsat-o bătrînul — spuse cu gravitate Freedstone. A plecat să joace golf şi noi...

— Freedstone! îl opri Chooks cu răceală. Glume la adresa şefului actual al guvernului sau la adresa fostului şef sînt îngăduite numai adjuncţilor de servicii şi directorilor. Cum îndrăzneşti dumneata, simplu specialist, să emiţi judecăţi de valoare la adresa fostului preşedinte?

— Dar „New York Times"...

— Fără! mormăi Chooks.

— Şi „New York Post"...

— Te rog! ridică tonul Chooks.

— Şi Rippmann?... Ce-a scris Rippmann acum o săptămînă?

— Dumneata nu eşti Rippmann — bubui înfundat Chooks. Eşti un tehnician care trebuie să-şi cunoască sectorul de activitate şi atît. Dar să-l cunoască pe de rost. Şi află, domnule Dick Freedstone, că acum două ore s-a declarat la Bartsford o grevă cuprinzînd unsprezece mii de oameni. Unsprezece mii! Într-un oraş a cărui populaţie, inclusiv oamenii noştri, se ridică la nouăzeci şi patru de mii trei sute cincisprezece capete. Conducîndu-ne după cei mai mici indici putem spune că a treia parte a locuitorilor din Bartsford sînt în grevă. Conduşi de... cine crezi?

— De Garrow — suspină Freedstone — de Eugen Garrow, fugit din Chandow după scandalul Colombinei. *

— Aşaaa — suspină Chooks. Trase cu putere din trabuc pentru a se linişti, amintindu-şi că se hotărîse să fie dur într-o manieră elastică. Deci tot ştii ceva. Mi-ar fi părut rău să-ţi fac observaţii la început de an. Pentru că aşa cum începi anul, aşa îl continui şi aşa îl termini.

Freedstone scoase o cutiuţă din buzunar şi, pe neobservate, înghiţi o pastilă. Ştia că după prima furie putea urma foarte bine o a doua.

— Parabola cu frunzele e foarte limpede — spuse el. Şi comparaţia cu pudra. Dar sincer vorbind cunoşteam şi eu evenimentele de la Bartsford şi dacă nu vi le-am spus din prima clipă, aceasta se datoreşte faptului că voiam să fac o introducere utilă.

Era singura metodă de a discuta cu Chooks în clipele sale de enervare. Trebuie să nu te arăţi impresionat şi să rămîi stăpîn pe tine însuţi.

* E vorba de „Experienţa Colombina", apărută în Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" nr. 126—127. Eroul povestirii, Eugen Garrow, trece printr-o serie de peripeţii generate de „experienţa" pe care o face un maniac al războiului rece, aruncînd o bombă atomică asupra propriilor săi concetăţeni. (n.a.)

— Dar fiindcă ați pus problema — continuă Freedstone — pot să mai adaug că Garrow pregătește o broșurică în legătură cu evenimentele de la Bartsford așa cum a făcut și cu cea despre Colombina. Nu știu cîtă agitație o să poată face cu ea, dar e mai bine să nu apară.

— Și?

— Nu va apărea.

— Bani?

— Nu.

— Amenințări?

— Nu.

— Atunci?

— Toate tipografiile din Bartsford i-au refuzat pamfletul.

— Dar sînt tipografii în toate orașele.

— Da, dar cele din Bartsford i-au refuzat pamfletul după ce autorul a fost găsit pe stradă, rănit. Și nimeni nu vrea să aibă de-a face cu un autor accidentat.

— Mortal?

— Din păcate nu. O mașină l-a lovit și în cădere și-a luxat umărul.

— Freedstone ești un prost!

— Domnule Chooks!

— Ești un prost, Freedstone, pentru că un ziarist, de stînga, rănit în preziua apariției unui pamflet, e mai agitatoric decît însuși pamfletul! N-avem nevoie de oase rupte. Vreau să zic, n-avem nevoie de oase rupte însoțite de reclamă. Era mult mai bine să lucrezi cu bani.

— Garrow nu ia bani.

— Dar poate ia tatăl lui, mama lui, frate-său, iubita lui. Doar nu e singur pe lume!

— Din păcate nu e singur pe lume și toată familia lui gîndește ca el. Și prietenii lui la fel.

— Și atunci?

— Nu știu dacă ați observat, dar în clipa în care m-ați chemat eram gata să intru. Pentru că eu vă căutam pe dumneavoastră cu un interes mai acut decît mă căutați dumneavoastră pe mine.

— Hm... da? Şi pentru ce anume?

— Domnule Chooks am soluţia. Sînt în posesia celei mai teribile rezolvări a problemei.

— O bandă? Banda lui Merola?

— Nu.

— Spargere de grevă cu transport de mînă de lucru din sud?

— Oh, nu, domnule Chooks.

— Atunci? Ce dracu ai? O bombă, un procuror, o femeie?

— Nu. Un creier. Un creier electronic.

— Un creier electronic?!

Chooks se lăsă din nou moale în fotoliu.

— Ce bazaconie mai e şi asta? Ce vrei să faci cu maşina asta? Poate să-l fierbi pe Garrow sau să-l anchetezi fără să-şi dea seama?

— Oh, poate mult mai mult, domnule. Dacă-mi permiteţi, o să vă expun principiul de funcţionare.

Chooks încuviinţă şi-şi scoase chiar o foaie albă de hîrtie ca să poată nota totul şi întreba apoi pentru a se lămuri. Freedstone se apropie de birou, întinse pe el o diagramă şi începu:

— După cum am înţeles eu, în ultimul an, sarcina direcţiei noastre nu e numai aceea de a totaliza date în legătură cu conflictele de muncă şi de a elabora proiecte de legi pentru soluţionarea lor. Noi mai trebuie să ne ocupăm şi de împiedicarea acestor conflicte de muncă, sarcină, dacă îmi permiteţi, ingrată, ţinînd seama de realitatea antagonismelor societăţii noastre.

— Freedstone, te rog — îl întrerupse Chooks — nu mă învăţa marxism. Cît am nevoie pentru funcţia mea ştiu şi singur. Şi lasă introducerile astea infernale. Ţi-am explicat de zece ori pînă acum că introducerile sînt apanajul şefilor. Treci la chestiune.

— Vă rog — spuse imperturbabil Freedstone. Problema e că în această perioadă avem de trei ori mai multe greve decît anul trecut, dar metodele noastre au rămas aceleaşi ca în urmă cu zece ani: bombe, accidente, sărgători de grevă, ma-

gistrați, ceea ce e cu totul necorespunzător, domnule Chooks, în acest secol al energiei nucleare și al ciberneticii. Pe scurt — nu oamenii trebuie să dea soluțiile grevelor, ci mașina. Am lucrat în acest domeniu vreme de trei ani, cot la cot cu marele Tom Hard. Fără să am o pregătire specială am înțeles din capul locului noile perspective pe care cibernetica le deschide organelor de stat în activitatea lor. Și acum pot afirma, domnule, că a sosit clipa să tragem foloasele, fără a ne mai sparge creierii inutil.

— Vrei să spui că mașina o să fie mai deșteaptă și mai dibace decît întreaga noastre direcție? Dumneata crezi că lada aia cu becuri și fire o să judece mai bine decît toți înalții noștri funcționari specialiști în probleme sociale?

— Asta fără îndoială. Dar marea calitate a mașinii nu se va reduce la atît. Ea va constitui, pentru toți, tipul judecătorului obiectiv, al celui care împarte dreptatea absolută.

— Aha...

Chooks se lumină la față și începu să-și rumege trabucul.

— Aha — adăugă el — e ceva... e... în sfîrșit o chestie... Încep să înțeleg... Continuă, te rog.

— Pînă acum, orice conflict de muncă se soluționa în felul următor — continuă Freedstone. De o parte muncitorii, mai mult sau mai puțin radicalizați. De cealaltă, patronii mai mult sau mai puțin hotărîți. Putem enumera ca factori fundamentali în momentul respectiv capacitatea de organizare a greviștilor, tăria sindicatului respectiv, experiența individuală a conducătorilor grevei...

— Te rog... te rog — îl opri Chooks. Să nu epuizezi pînă la urmă și bazele organizatorice ale partidelor comuniste. Sari capitolul ăsta.

— În sfîrșit — consimți Freedstone care-și pregătise îndelung expunerea. De obicei cum se procedează? După studiul tuturor factorilor se ia o hotărîre mai mult sau mai puțin realistă. Dar a fi realist, după mine, înseamnă a nu ceda în fața pre-

tenţiilor roşilor sau a celor care se iau după ei. Prin orice mijloace. Ori, în momentul de faţă, hotărîrile sînt luate pe de o parte de reprezentanţii patronilor, pe de altă parte de reprezentanţii muncitorilor. Adică se tinde la apropierea punctelor de vedere ale celor două părţi. Uneori mediază statul. Dar în faţa opiniei de stînga statul e considerat ca favorizîndu-i pe patroni.

— Şi e oarecum aşa — spuse Chooks, surîzînd pentru prima dată în noul an. Se pare că de obicei statul nu ţine cu roşii.

— Dar asta nu trebuie să constituie punctul de vedere al maselor. Dacă ele ar considera că poate exista un judecător imparţial şi că judecătorul acesta e în stare să soluţioneze orice conflict, i s-ar adresa cu toată încrederea. N-ar mai avea imaginea statului care apără pe bogaţi împotriva săracilor. Şi judecătorul acesta nu va fi niciodată un om. Va fi o maşină. Maşina nu are apartenenţă de clasă, n-are ideologie, n-are simpatii, n-are îndoieli. Cuptoarele electrice coc aceeaşi pîine, fie pentru patron, fie pentru muncitori. Ei bine, creierul nostru electronic va coace o judecată imparţială. Reprezentanţii patronilor vor introduce în el doleanţele lor, reprezentanţii muncitorilor pe ale lor. Frazele vor fi convertite în impulsuri electrice. Răspunsul va fi un impuls tradus într-o frază. Şi, de pildă, în cazul celor de la Bartsford ar putea să sune astfel: „Ţinînd seama de cererea de mărire a salariului cu doisprezece la sută în condiţiile creşterii impozitelor pe venit, a scumpirii materiei prime, a concurenţei pieţii europene, trustul «Bab an Bab» nu poate accepta decît o creştere de şase virgulă cinci la sută etc.“ Se vor pomeni bineînţeles multe alte date, doleanţe, posibilităţi, probabilităţi. Şi totul, domnule Chooks, într-un limbaj ales, dar simplu — cum se cuvine unui creier automat, ştiinţific.

— Mda... ar fi ceva — murmură Chooks derutat de limbuţia celuilalt. Totuşi se ridică foarte multe probleme. Pe ce se va baza maşina, adică de la ce

va porni în analizarea faptului concret? Iată, de pildă, eu sau creierul meu, ca să fim mai în temă, în momentul cînd se ivește asemenea problemă, desfășor o adevărată analiză pornind de la o multitudine de date. Mai întîi, în mod subconștient compar cererile muncitorilor cu alte sute, mii de cereri similare. Stabilesc dacă sînt prea mari sau prea mici. Apoi iau în considerare puterea sindicatului respectiv și judec dacă e primejdios sau nu la un moment dat. Enumăr, aproape automat, pe liderii de la C.I.O. și A.F.L. și socotesc procentajul celor care pot fi cumpărați și a celor care pot fi intimidați. În sfîrșit, după un șir de astfel de comparații — destul de complicat, cum foarte bine îți dai și dumneata seama — reușesc să-mi stabilesc punctul de vedere. Iar punctul meu de vedere traduce de obicei o poziție destul de realistă, de la care se poate pleca în obținerea rezultatelor scontate. Dacă încerc o anume acțiune și iese cu totul altceva înseamnă că am pierdut din vedere un șir întreg de factori sau chiar un singur factor important.

— Admirabil, admirabil — spuse Freedstone, încercînd să fie entuziast, dar nereușind să fie decît condescendent. Ceea ce ați spus dumneavoastră acum reprezintă tocmai modul de a lucra al mașinii. Chiar așa vom și face. Vom introduce în ea toate, dar absolut toate datele de care ați vorbit și vom căpăta rezultatul.

Chooks începu să rîdă surd.

— Spune-mi, Freedstone — zise el — dumneata îi crezi pe roșii tîmpiți? Aveți doar o bogată experiență contrarevoluționară în familie. Și se pare că și tatăl dumitale s-a înșelat oarecum la vremea lui socotind Gestapoul o organizație admirabilă, cînd nu era decît un modest aparat de represiune. Cum, dumneata îți închipui că roșii nu vor face același raționament ca și noi? Crezi că ei nu știu cum lucrează o astfel de mașină? Și atunci? Nu

le va fi indiferent dacă eu, Chooks, duc tratative cu dînşii într-un mod care nu le convine, sau dacă treaba asta o va face creierul electronic pregătit de mine? Că doar nu va crede nimeni că maşina va porni să emită judecăţi de la sine, ca un oracol.

— Permiteţi-mi să termin. — spuse Freedstone calm. Avem ce să răspundem la asta. Maşina, după cum se ştie, are un program, în sensul că orice operaţii i-ai încredinţa, ea le rezolvă numai într-un anume fel, numai pe o anumită bază.

— Şi atunci?!

— Nu uitaţi că mai există presa şi televiziunea.

— Vrei adică să probezi obiectivitatea ei printr-o campanie de presă?

— Nu numai atît, dar prin rezolvarea unor cazuri de drept comun, a celor mai cunoscute cazuri de drept comun. Lansată cu pricepere, maşina lui Hard — Full Translatore Five — se va impune nebănuit de repede. În şaptezeci şi două de ore va cuceri întreaga Americă.

— Şi cum se face, Freedstone, că ideea asta ţi-a venit abia acum? Maşini din astea există de cel puţin cinci ani.

— Din astea nu — răspunse Freedstone. F.T.5 e primul calculator digital cu posibilităţi universale. Pus în orice situaţie ia deciziile cele mai logice, mai repede decît şi-ar putea închipui un om.

— Şi dumneata crezi cu seriozitate că o ladă cu becuri şi fire e ultima noastră şansă în combaterea grevelor? Poate că mîine o să-l propui pe F.T.5 al dumitale pentru postul de ambasador, o să-l trimiteţi să discute în contradictoriu cu ruşii şi o să-l şi decorezi cînd o să vină înapoi pentru ungere?

Freedstone ridică din umeri.

— Cel mai bun lucru — spuse — e să mergem la faţa locului.

Chooks îşi stinse trabucul şi se ridică greoi.

— Bine — spuse. Să mergem spre a vedea totul la faţa locului.

II

Garoow se trînti pe fotoliu, gemînd şi, ostentitiv, îşi aprinse o ţigară.

— Totuşi ar fi bine să scrii totul — spuse judecătorul. E un sfat personal. Ba, în cazul de faţă, pot spune că e un sfat părintesc.

— N-o să scriu nimic — răspunse Eugen. La ora asta banditii care au dat peste mine cu maşina trebuiau să zacă aici. Şi în locul lor zac eu. Nu, nu — vă rog să rămîneţi unde sînteţi, domnule. Mă ridic şi singur... Aşa... De altfel am scris totul în urmă cu cîteva ore, dar aţi respins depoziţia şi acum îmi cereţi alta.

— Acela era un pamflet, nu o depoziţie — spuse judecătorul.

— N-aş vrea să am o discuţie de specialitate cu dumneavoastră — spuse Eugen. Sînt convins că vă pricepeţi foarte bine şi la literatură şi la publicistică. Dar mi-aţi respins depoziţia din cauza datelor ce-i priveau pe stăpînii lui Merola. Şi fie pamflet, fie rugăciune, datele acelea sînt foarte precise. Iar cine îl protejează pe Merola devine complice la banditism!

— Dar n-aveţi nici o dovadă — se opri blînd judecătorul. Cît despre bunăvoinţa mea... sînteţi de acord, cred, că numai a zecea parte a conferinţei pe care mi-o ţineţi aci ar putea să vă producă multe dificultăţi. E nu numai dispreţ faţă de justiţie, dar insultă directă. Ascultaţi-vă.

Judecătorul se aplecă şi apăsă un buton. Se auzi un ţăcănit, apoi răsună vocea lui Eugen, mai patetică decît în realitate.

— ...Am fost adus aici împotriva voinţei mele... iar dînşii fug, ascunzîndu-se. Judecătorii Bartsfordului n-au altă sarcină decît aceea de a acoperi fuga gangsterilor. De cînd un cetăţean poate fi bruftuluit fiindcă... depoziţia... cine îl protejează pe Merola devine complice la banditism...

Judecătorul opri magnetofonul.

— Nu. Nu vă e permis — spuse el.

— Ei bine, domnule — şopti Eugen — la intensitatea asta de voce nu mă mai puteţi înregistra. Ţinînd seama că fac parte dintre oamenii radioactivizaţi din acest oraş — întrucît am suferit timp de trei zile şi trei nopţi radiaţiile Colombinei, întrucît, totodată sînt un roşu — ofer prin mine însumi o pildă primejdioasă. De altfel, ştiu de ce sînt reţinut aici de douăzeci şi patru de ore. Azi, la opt seara, are loc mitingul de la „Bab and Bab" şi nu trebuie să iau cuvîntul acolo. Ştiu prea multe, e adevărat. Am învăţat să vorbesc la mitinguri — şi asta e adevărat. Dar înainte de a vă răspunde la ceea ce vă interesează, vreau să vă povestesc ceva. Cu o condiţie.

— Care? — întrebă judecătorul.

— Să decuplaţi magnetofonul. Mi-e greu să vorbesc tot timpul în şoaptă. Şi pentru a fi sigur că nu poate porni cu totul întîmplător, permiteţi-mi să-l decuplez eu.

— Vă rog — spuse judecătorul.

Eugen se ridică cu greutate. Braţul luxat îl durea al naibii şi nu ştia cum să-l ţină ca să-l supere mai puţin. Deschise capacul magnetofonului, scoase cu grijă cablul microfonului şi — cu o mişcare dibace — lovi capul înregistrator. Se reaşeză apoi în aceeaşi poziţie şi începu:

— În urmă cu un an, la Dorchester, un nebun — reprezentantul ultrareacţiunii — a azvîrlit o bombă atomică asupra proprietăţilor sale pentru a demonstra existenţa bombelor curate şi necesitatea ducerii războaielor locale. Îşi dădea seama că mai curînd sau mai tîrziu va trebui să survină o înţelegere cu ruşii, un început de dezarmare. Asta însă îl distrugea: toate uzinele lui fabricau armament. Rezultatul „experienţei" sale: infestarea radioactivă a unei bune părţi a ţării. Unul din cei radioactivizaţi sînt eu. Poate că vă întrebaţi de ce povestesc toate acestea cînd faptele sînt foarte bine cunoscute? O fac deoarece vreau să

înțelegeți un lucru: cînd un om — adică eu — a fost folosit drept cobai de către un maniac — totodată magnat financiar și eminență cenușie — atunci omul acela nu mai poate fi oprit din activitatea sa printr-o simplă luxare a mîinii. Trebuie să mă suprimați, domnule judecător. Transmiteți bandei lui Merola că nu m-a speriat și că trebuie s-o ia de la capăt. Dar, pe de altă parte, fiți sigur că dacă poliția nu-i arestează pe gangsteri, voi face eu treaba asta cu ajutorul cetățenilor. Și că, prin orice mijloace, voi lua cuvîntul la mitingul ce trebuie să se țină azi.

Garrow se ridică din fotoliu și porni spre ușă.

— Stai! — strigă judecătorul. Cum îți permiți, domnule... domnule... Verming! strigă el. Hei, Verming!

Un polițist înalt și greoi apăru în prag.

— Ei, Verming — spuse surescitat judecătorul. Du-l pe dumnealui la etajul cinci. Acolo e liniște. Are ceva de scris.

Eugen, care se oprise o clipă, încercă să treacă mai departe, dar polițistul îl apucă de brațul stîng.

— Dă-mi drumul — mîrîi Eugen. Dă-mi drumul, bestie! Am umărul luxat.

— Sus! Du-l sus! porunci judecătorul.

— Poftiți — spuse polițistul tărăgănat. Poftiți înainte. Și-l apucă din nou de brațul rănit.

Garoow simți stomacul crispîndu-i-se, i se făcu negru înaintea ochilor și se prăbuși într-un genunchi. Rămase așa cîteva clipe, apoi urcă scările, cu dinții strînși, pentru că umărul îl ardea și-l săgeta de-i venea să urle.

— Acum stai și scrie — îi spuse polițistul, odată ajunși sus. Te-am plimbat pe scară ca să te dezmorțești. Dar dacă vrei să vorbești din nou cu judecătorul, te duc cu liftul. Uite, stai aici. Ai hîrtie și cerneală... Toc oi fi avînd dumneata că ești ziarist.

Îl privi o clipă drept în față și mormăi:

— Am citit cartea dumitale aia cu bomba. Mi-a plăcut. Dar înjuri prea mult pe cine nu trebuie.

Ieși apoi călcînd cu grijă și rămase în fața ușii. Garrow își descleștă dinții și gemu. Gangsterii încercaseră să-l calce cu mașina, iar poliția îi răsucise brațul rănit. Era o continuare cît se poate de firească.

Își sprijini fruntea pe masă și rămase o vreme nemișcat pînă cînd durerea i se domoli. Își scoase apoi haina, își deschise cămașa și-și desfăcu pansamentul. În afara unei ușoare albăstreli care se prelungea de-a lungul brațului nu se vedea nimic.

Se sculă de pe scaun și se apropie de geam. Tribunalul, aflat pe o stradă liniștită, se învecina cu două curți foarte apropiate. Una, înecată de iederă și oleandri, părea o stampă nițeluș demodată. Cealaltă, avînd în mijloc un careu de castani, era mai aristocratică și mai tăcută. În ambele domnea liniștea o liniște adîncă, de parcă ar fi fost părăsite. Eugen tuși ușor — o tuse înfundată, semănînd a lătrat, bună de ațițat cîinii, dar curțile păreau să fie lipsite de cîini, căci nimic nu-i răspunse. Mai tuși de cîteva ori, apoi începu să compare mecanic — distanțele. De la fereastra lui la sol erau douăzeci de metri. Pînă la gard nu erau decît zece pași, iar gardul nu trecea de statura unui om obișnuit. Dar cum să coboare în curte pe fațada dreaptă și netedă? Erau copilărești toate socotelile pe care le făcea! Și totuși trebuia să ajungă la miting!

Începu să se plimbe prin cameră cercetînd mobilierul. Era o masă lungă, opt scaune grele, un cuier de care atîrna un halat albastru, un birou cu fotoliu, o casă de fier, o măsuță cu mașină de scris și cîteva tablouri mari înfățișînd scene din viața lui Washington. Hotărît, magistrații din Bartsford nu se puteau plînge de modernism.

Continuă să se învîrtească în jurul mesei și brusc îi veni o idee. Părea atît de deșucheată, încît aducea mai mult a episod de operetă. Se apropie din nou de fereastră și privi în jos. Fațada judecătoriei avea, din două în două etaje, cîte un

balcon, lung și larg, în care răspundeau două uși. Era un balcon la etajul doi, unul la patru, și unul la etajul șase, deasupra lui. Dacă ar fi putut ajunge în balconul dedesubt, ar fi deschis ușa unuia din birouri și ar fi ieșit pe cealaltă parte înainte ca cineva să se sesizeze. Judecătoria n-avea decît doi sau trei polițiști pentru serviciul curent. Unul era Verming — care-l păzea — altul patrula în fața intrării principale, iar pe al treilea nu-l mai zărise din seara precedentă cînd fusese adus pentru anchetare, după accident. Risca — pe oriunde ar fi ieșit — să întîlnească pe unul din cei trei, dar nu avea încotro, trebuia să încerce.

Pe măsură ce chibzuia, ideea îi apărea din ce în cea mai realizabilă. De altfel nu aveau nici un drept să-l țină închis și, în mod formal, legea era de partea lui. A reține un om douăzeci și patru de ore pentru anchetă nu era nimic neobișnuit, dar anchetarea se isprăvise dis-de-dimineață și acum îi cereau niște declarații interminabile pentru a nu-i permite să ajungă la miting. Și cu toate astea simțea că va ajunge acolo.

Cîntări din ochi lărgimea cornișei ferestrei de dedesubt. Avea aproape douăzeci de centimetri — loc suficient pentru a pune piciorul Sub ea, la doi metri și jumătate, se afla balconul etajului patru. Îi mai lipsea o coardă și un piolet... Și totuși...

Se urcă pe scaun și examină îndeaproape șnurul tablourilor. Era un șnur împletit în trei, puțin destrămat, dar gros și puternic. S-ar fi putut prinde de el nu un tablou înrămat, ci un turism de două persoane. Trei metri de șnur i-ar fi ajuns pînă la balconul de dedesubt, fără ca operația să fie prea riscantă, dacă ar fi putut folosi amîndouă mîinile. Dar el nu se putea bizui decît pe brațul drept, pentru ca, lăsîndu-se trei metri de-a lungul fațadei, să poată sări în balconul etajului patru. Și apoi, cum avea să se cațăre pe fațadă fără să atragă atenția celor de jos? Aceasta, într-adevăr,

avea mai puțini sorți de izbîndă decît însăși coborîrea.

Inima începu să-i bată cu putere. „Nu e timp de gîndit acum — își spuse. Trebuie acționat". Știa că întotdeauna cînd se apuca de vreo treabă ideile îi veneau pe parcurs și dovedea mai multă abilitate decît ar fi crezut-o el însuși. Dar pentru asta trebuia să înceapă prin a face ceva.

Luă halatul de pe cuier și-l îmbrăcă. Era îndeajuns de larg, însă avea mînecile prea scurte. Il scoase pentru a-și răsuci mînecile hainei și atunci văzu că în interior e cusut stîngaci un nume: „Mary". Era desigur halatul dactilografei și judecînd după talie părea să fie foarte grasă. Cu atît mai bine — gîndi Garrow. Îl îmbrăcă din nou, își legă cordonul și se privi în oglindă. Părea un hoț strecurat în capotul păgubașei. Zgîrie puțină tencuială și se frecă pe față. Apoi începu să se frece cu umerii, cu burta, cu spatele de perete. Ei, acum parcă era mai firesc. Se urcă în picioare pe scaun și dădu jos unul din tablouri. Pictura înrămată cîntărea cel puțin cincisprezece kilograme. Reuși s-o desprindă de pe cîrlig și s-o așeze pe covor cu prețul unor eforturi de nebănuit. Trecu apoi la următorul. Îl împinse în sus pînă cînd șnurul scăpă singur, apoi, apăsîndu-l cu creștetul de perete, îl lăsă încet pînă la podea. Operația nu durase mai mult de cîteva minute și cu toate astea se simțea leoarcă de sudoare. Picioarele îi tremurau și brațul drept — singurul de care se folosise — zvîcnea. Se opri cîteva clipe pentru a-și potoli răsuflarea apoi smulse șnururile cu belciuge cu tot și le puse cap la cap. Aveau împreună aproape cinci metri. Era suficient. Prinse unul din belciuge de mînerul casei de fier și-l legă pe celălalt de curea. Încercă din nou șnurul, smucindu-l violent, apoi se sui călare pe pervazul ferestrei. In cel mai rău caz avea să cadă de la patru metri. Dar nu căzătura îl făcea să se teamă, ci fereastra prin dreptul căreia trebuia să treacă. Închise o clipă ochii și-și fricționă plexul. Simțea că inima

îi bate să-i spargă pieptul și palmele i se umezesc — era încordarea ultimelor zile care se răzbuna acum. Nu, nu trebuia să mai șovăie nici o clipă. Se culcă pe pervaz și scoase în afară și celălalt picior. Își dădu drumul foarte încet cu șnurul înfășurat pe braț, dar observă numaidecît, îngrozit, că nu poate atinge cu piciorul cornișa de dedesubt. Se lăsă atunci să alunece de-a lungul peretelui neavînd alt sprijin decît lațul împletit care-i tăia palma la sînge. O durere ascuțită îi străpunse umărul, dar în aceeași clipă simți cornișa cu vîrful piciorului și se lăsă pe ea cu toată greutatea. Porni apoi să se miște stîngaci, cu bărbia lipită de pervazul ferestrei pe care o părăsise și cînd ajunse la marginea cornișei își dădu drumul în jos, pendulînd ușor.

Aproape nefiresc de repede ajunse în balconul de dedesubt și desfăcîndu-și capătul șnurului din curea, își îndreptă halatul și deschise ușa cea mai apropiată.

— Cine dracu' o mai fi și ăsta? întrebă cineva. De unde ai picat?

— Fațada... mormăi Garrow. Reparațiile fațadei... Noi...

Se sili să-și ascundă brațul rănit în halatul ce-i spînzura caraghios pe umeri și căută să iasă cît mai repede.

— Fațada? repetă, bănuitor, vocea. Ați început să vă cățărați ca muștele, pe perete?

— Lucrăm suspendați — mormăi Garrow. Asta economisește schelele. Vă rog să mă iertați. Ieși pe hol cît putu mai demn, dar picioarele îi tremurau atît de tare, încît se împiedică de covor și fu cît pe-aci să cadă. Automat se aplecă, luă vasul de metal în care se aruncau mucurile de țigară și chemă liftul. Cu toate că totul se petrecuse în mai puțin de un minut, i se păru că trecuseră ore întregi și că datorită efortului îndelungat mușchii nu-l mai ascultă.

Liftul opri lin și el urcă ținînd strîns la piept vasul nichelat care mirosea puternic a tutun.

Funcționarii îi făcură loc, fără să-l bage în seamă, tot sporovăind între ei, în afară de unul singur care-l fixă cu atenție.

— Ar trebui să le curățați mai des — spuse. Garrow dădu din cap fără să răspundă și un val de recunoștință îl cuprinse. Ce cumsecade părea omul ăsta necunoscut care nu voia altceva decît ca vasele de pe coridoare să fie curate!

Ieșind în marele hol al parterului, așeză scrumiera pe jos și vru să iasă. Dar în aceeași clipă dădu cu ochii de judecătorul ce-l anchetase și înlemni. Magistratul venea spre el gînditor ducînd un dosar sub braț. Garoow se întoarse cu fața spre perete și începu să-și facă de lucru, zgîriind tencuiala cu unghia. Auzi pașii judecătorului apropiindu-se și se miră cît de apăsat și de rar poate călca un om. Apoi magistratul se opri chiar în spatele lui.

— Hello — spuse și o frîntură de secundă inima lui Garrow se opri. Hello — continuă el — colega! Unde ai dispărut atîta vreme?!

— Am fost în vest — răspunse o voce de bas.

Garrow porni spre ieșire cu pași laterali, privind peretele cu mare atenție. Ieși pe intrarea principală și coborînd treptele în fugă ajunse în stradă. La primul colț își scoase halatul, îl păturl și-l puse sub braț, apoi îl împachetă într-un ziar. Se opri la un drugstore * și bău un whisky, înfulecă la repezeală un cîrnat fierbinte, dădu pe gît un sirop care mirosea a vanilie și, liniștit deodată, rămase să se privească în oglinda unei vitrine. Nu-i veni să-și creadă ochilor — din oglindă îl scruta același Eugen de toate zilele, cu privirea ageră, nițeluș visătoare și ceea ce părea mai puțin obișnuit era o rozetă albastră-roșie ce strălucea mat pe tîmplă. Se aplecă înainte spre a o examina îndeaproape și pipăind-o își dădu seama că e foarte dureroasă. Se datora oare căzăturii din seara precedentă cînd

* În limba engleză — farmacie. In S.U.A. — prăvălie în care se vînd tot felul de mărunțișuri și mai ales băuturi alcoolice. (n.a.)

îl lovise automobilul lui Merola, sau se pocnise cu capul de tablouri, cînd le dăduse jos? În sfîrșit, oricum va fi fost, umflătura se vede destul de bine și ar fi trebuit s-o pudreze. Traversă agale spre frizeria de peste drum, unde se bărbierea de obicei, dar înainte de a ajunge la trotuar, o mașină mică, albastru-deschis, acceleră brusc și dacă nu s-ar fi ferit, l-ar fi lovit cu aripa. Se aplecă și privi în urma ei, dar nu mai prinse decît imaginea unei mari pălării de panama, pleoștită.

— Merola! — scrîșni Eugen.

Își luase deci o mașină nouă — poate nemțească, după format și micime. Și încercase ziua în amiaza mare, în plin bulevard, să dea peste el! Însemna că de astă dată se pusese într-adevăr un premiu pe capul lui. Oare, acum, datorită rozetei bicolore de pe tîmplă — merita mai mulți dolari decît înainte?

Renunță să mai intre în frizerie și se îndreptă spre periferia Bartsfordului pe străzi lăturalnice. Casele se micșorau și păreau să semene tot mai mult una cu alta — două camere, antreul la mijloc, o magazie, garajul și, în față, un rondou de flori. Foarte multe aveau chioșcuri de lemn — vopsite mai toate în verde și împodobite cu lampioane. Le cunoștea foarte bine — într-una din ele se mutase și el cu Miriam, iar frate-său cu părinții locuiau nu departe de dînsul.

Îl liniștea de obicei peisajul acesta de tîrgușor, după gălăgia marilor orașe din vest, și-i da o senzație de siguranță. Ar fi avut și acum aceeași senzație de tihnă la vederea oamenilor care, numai în cămașă, cu pantalonii prinși în bretele, își stropeau grădinile sau sporovăiau pașnici în chioșcuri. Dar, deodată, un junghi ușor îl săgetă sub coastă și trotuarul începu să i se legene sub picioare. Noaptea nedormită, brațul luxat, evadarea, a doua încercare de a-l asasina — erau prea multe pentru douăzeci și patru de ore. Se silise să privească amuzat toate peripețiile astea, pentru a nu se lăsa copleșit de ele, dar iată că nervii refuzau să-l mai asculte.

Plecă mai departe, crispat și grăbind pasul. În curînd ajunse la linia ferată și, după șosea, se ivi-ră halele mari ale lui „Bab and Bab". Fu gata să pornească spre ele în pas alergător, dar pe neașteptate zări prin gardul de verdeață, ce mărginea șoseaua, o lumină metalică de un albastru-deschis. Era mașina lui Merola!

Garrow porni imediat înapoi și, ocolind clădirea gării, urcă în autobuzul ce tocmai pleca. Mașina era plină de oameni și el se strecură printre ei, ducînd cu grijă halatul învelit în hîrtie. Îl păstrase fără să știe de ce și de-abia acum își dădu seama că săvîrșise un furt și că judecătorul l-ar fi putut învinui că s-a introdus în clădirea tribunalului pentru a sustrage un halat prin efracție. Ideea i se păru hazlie, dar totodată plauzibilă. Astfel că se aplecă și lăsă pachetul pe o bancă. Trecu apoi mai departe, spre ușă, cînd cineva îl opri, atingîndu-l pe umăr.

— Hei, domnule Garrow, ai uitat un pachet.

Se întoarse și se trezi față în față cu Mell Hastings, care-i surîdea.

— Era să-l uiți, domnule Garrow — repetă Mell. Figura lui brună și rotundă strălucea de bunăvoință. Întinse brațul — ca un braț de excavator — peste capetele celorlalți și-i dădu pachetul lui Eugen. Își făcu apoi loc și se apropie de el. Ce spui — continuă cu voce scăzută — de schimbarea orei? E o idee, nu? Cum, dumneata nu știi nimic? Ah, dar e formidabil, domnule Garrow! Toată schimbarea asta a avut loc azi dimineață, cînd s-a aflat că Hugh își va aduce banda pentru o diversiune. Dar ei se pregătesc pentru ora opt și noi vom începe la șapte — am fi încercat s-o facem și mai devreme, dar n-avem cum să anunțăm oamenii. De altfel și eu m-am întors numai de două zile — am fost plecat cu echipa. Dar de ce îți ferești brațul, domnule Garrow?

— E luxat — spuse Eugen — și am impresia că aș putea să-l pierd la înghesuială.

— Dar văd că și pumnul drept e cam strivit — spuse Hastings — parcă ai fi spart pietre cu el. Pe cine ai pisat în halul ăsta?

Eugen își privi pumnul care se umflase și care-i părea plin de nisip pe sub piele.

— Mda — mormăi — s-a cam umflat. Am pisat cu el fațada tribunalului și era mai tare decît credeam. Dacă ai răbdare, o să afli peste vreo oră o istorie nostimă.

Autobuzul opri la centura de cale ferată și toată lumea coborî luînd-o pe șosea. La trei sute de metri se înălțau halele lui „Bab and Bab" în jurul cărora oamenii se agitau ca într-un furnicar. Cîteva camionete staționau pe dreapta șoselii și, pe cîmp, așteptau zeci de turisme demodate. Urmau apoi cîteva gherete de răcoritoare și după ele o masă de oameni așezați chiar pe șosea, lăsînd printre ei un culoar de trecere îngust de un metru.

La vederea lui Eugen, un băiat brun, cu început de chelie, cu cămașa deschisă pînă la curea lăsînd să i se vadă pieptul păros, sări în picioare strigînd:

— Garrow! Uite-l pe Garrow! I-au dat drumul!

Se adunară în jurul lui Eugen. Erau numai fețe cunoscute, de vechi sindicaliști sau de băieți tineri, dintre cei mai buni și mai entuziaști, care formau pichetele de grevă. Îl înconjurară și începură să vorbească toți odată.

— Cum ai scăpat?

— Ești rănit?

— Am și înaintat un protest procurorului.

— E vreun copoi după tine?

— Merola te-a lovit?

Eugen zîmbi și făcu semn că vrea liniște.

— Am fugit — spuse — dar lăsați-mă să ajung la Golden. Vreau să-i spun că am venit. O să vă povestesc totul îndată. Îl găsi pe Golden în curte, controlînd instalațiile de difuzoare.

— Am scăpat, bătrîne — îi spuse — dar cred că o să vină după mine.

Golden întoarse spre el capul său frumos, sumbru și începu să rîdă ca un copil.

— I-ai dus, ai? Eram să trimitem un grup de oameni în fața tribunalului să te ceară. Dar ce ai, Garrow?

Eugen simți deodată că puterile îl părăsesc și că trebuie să se așeze.

— Mi-e cam rău — spuse cu voce stinsă. Umărul stîng mi-e zdrobit și am avut și alte mici dificultăți pe drum. Ghinioane, Sam, ghinioane.

Zîmbi sprijinindu-se de brațul celuilalt.

— Te rog să stai jos! — spuse Golden. Te rog stai jos! Mă întorc îndată.

Îl așează pe treapta tribunei improvizate și după cîteva clipe reveni cu o sticlă de suc de roșii.

— Haide, bea-o. Știi că asta e ticneala mea, dar pe mine mă întremează totdeauna. Haide. O să iei cuvîntul primul. Și o să începem chiar acum. Îi așteptăm, peste un sfert de oră cel mult, pe oamenii lui Hugh. Dar tu cum ai aflat că am schimbat ora?

— N-am aflat nimic. Voiam să vin mai devreme ca să mai vorbim. Dar să știi, Sam, că n-o să fie doar Hugh. Merola e aici. M-a urmărit și m-a așteptat la trecerea liniei ferate. Probabil că-și închipuie acum că am luat-o pe altă parte. Dar e aici și e gata la orice. Înseamnă că vor să dea o lovitură mai dură ca de obicei.

— Lovitură n-o să poată da — spuse Golden, grav. Avem unsprezece mii de oameni aici. Și pichetele au fost constituite mai bine decît data trecută, foarte echilibrat — și bătrîni și tineri. Iar pentru șoc... am pregătit și o grupă de șoc. Îl știi pe Mell?

— Eh, cum să nu.

— Avem o grupă formată din vreo cincizeci alde Mell. Te calmezi doar cînd îi privești. Ei, cum te simți, Garrow?

— Mai bine. Mult mai bine.

— Ăsta e efectul sucului, ascultă-mă pe mine. Haide, urcă sus. O să anunțăm începerea mitingului.

Eugen urcă scara de lemn a tribunei și, de la înălțimea celor doi metri, privi spre șosea. Dinspre oraș se apropia cu toată viteza o coloană de autocamioane. Văzu mașinile oprindu-se, oameni dîndu-se jos și, după cum se adunau în coloană, recunoscu pe spărgătorii lui Hugh. Claxonînd violent apărû apoi un șirag de motociclete și de mașini verzi — era poliția. Polițiștii se grupară rapid — Eugen le vedea căștile și cataramele — și porniră spre uzină urmați de coloana de civili. În același timp masa de muncitori de pe șosea și de pe cîmp se scurgea tumultuoasă în curtea exterioară a uzinei și vocile ei vuiau stăpînit, ca valurile mării. Era caraghioasă — așa, văzută de sus — înfruntarea de forțe — de o parte o sută de oameni, de cealaltă parte unsprezece mii — dar mîna aceea de spărgători conduși de Hugh avea la spate poliția, armata, justiția. „De data asta, nu — își spuse Eugen — de data asta n-o să reușiți. Chiar dacă metalurgiștii vor sta trei luni fără lucru."

Masa greviștilor se adunase în jurul tribunei și tribuna părea să plutească deasupra lor cu ajutorul pînzelor de steag.

Golden apăru alături de Eugen, urmat de comitetul de grevă — ciocăni în difuzor și ceru liniște. Se auziră țîstuiri răzlețe, apoi rumoarea se potoli. Eugen privi din nou spre șosea — coloana lui Hugh ajunsese în fața pichetului de grevă. Erau atît de aproape, încît nu-i mai puteai deosebi pe unii de alții.

— Și acum, vom da cuvîntul lui Eugen Garrow — spuse Golden — aceluia pe care Merola a vrut să-l ucidă și pe care poliția a încercat să-l închidă pentru că a scăpat cu viață. Are cuvîntul Garrow.

Eugen își rezemă palmele de balustrada tribunei. Inima începu să-i bată mai repede și gura i se uscă.

— Tovarăși, ieri seară Bat Merola s-a aruncat cu mașina asupra mea în plin centru, sub nasul poliției. Am scăpat datorită faptului că am alunecat și nu mi-a strivit decît umărul.

Își scoase haina cu grijă și își descheie cămașa.

— Polițaiul care așistase — urmă — m-a dus la tribunal pentru a fi anchetat. Acolo mi-au pansat umărul și m-au reținut pentru a le povesti despre grevă.

Voise, inițial, să facă o relatare seacă, rece, a evenimentelor, dar dinspre șosea izbucni deodată un vacarm de fluierături și țipete. Se întoarse și privi: polițiștii înaintau, făcîndu-și loc cu bastoanele de cauciuc.

— În clipa asta — spuse el — Merola așteaptă pe șosea. Gangsterii și poliția, iată cu ce vor să ne convingă! Pentru fiecare procent crescut de salariu au pregătit o rafală de pistol automat. Dar nu se poate! — strigă. Nu se poate ca unsprezece mii de metalurgiști din Bartsford să fie mînați din urmă cu pistolul și cu bastonul de cauciuc! Nu se poate ca Hugh să-și aducă aici spărgătorii de grevă! Nu se poate să dăm înapoi cu nici un pas!

Simți că vocea îi tremură mai mult decît se cuvine și o greață ușoară îl cuprinse.

— Continuă tu, Sam — șopti întorcîndu-se. Apoi, făcînd un efort, spuse tare: Vom rămîne aici luni de zile dacă va fi nevoie. Dar n-o să lăsăm pe nici un spărgător să-și bage nasul. Trăiască greva metalurgiștilor din Bartsford!

Auzi răspunsul masei asemeni unui tunet și, trăgîndu-se înapoi, căzu în brațele lui Golden.

III

Cînd domnul Chooks pătrunse în marea hală metalică fu izbit de o senzație neplăcută. Poate că asta se datora întunericului, poate frigului care domnea acolo sau, poate, unei voci înăbușite, care se îneca și se bîlbîia.

Freedstone, care mergea înaintea lui, împinse o uşă şi amîndoi pătrunseră într-o cameră spaţioasă, cu pereţii acoperiţi de tablouri de comandă avînd instalate pe pupitre cutii de diferite mărimi, prevăzute cu cadrane şi ecrane luminoase. Un bărbat, înalt şi ciolănos, cu sprîncene groase, cu gura mare şi nasul şi mai mare, părea să se amuze copios ascultînd bîlbîiala ce izvora dintr-un difuzor.

— Re-regină... de... cuvîntul... ţii ţi să... trebuie muri... ai de şi... fie!... zis... ai mine... de alăptată... fost ai.

— Haide, Full, un efort — spuse omul. Mai multă logică şi puţină poezie.

— Ai... fost... ai fost... de alăptată... alăptată de mine ai... zis ai zis, fie!

— Bravo! se entuziasmă omul. Bravo, Full! Vezi cum pui accentele.

— Ai fost... — reluă difuzorul — alăptată de mine. Ai zis: „Fie". Ai zis...

— Perfect — strigă omul. Încă o dată.

— Ai fost alăptată de mine. Ai zis: „Fie!" Şi de-ai muri trebuie să-ţi ţii cuvîntul de regină!

— Mulţumesc, Full — spuse omul aplaudînd încetişor. Dar acum o pauză. Avem musafiri. Imi daţi voie — Tom Hard.

— Încîntat... Chooks. Mi se pare că v-am întrerupt.

— Da. Ne-aţi întrerupt — încuviinţă Hard. Dar dacă aţi reuşit să pătrundeţi aici cu toate indicaţiile severe date portarului, înseamnă că aveţi ceva cu totul deosebit să-mi spuneţi. Cu ce vă pot fi de folos, domnilor?

— Domnul Chooks — spuse prevenitor Freedstone — se interesează de maşina dumitale şi, în principiu, ar fi de acord cu o suplimentare a sumei destinate cercetărilor.

— Domnul Chooks e cumva noul preşedinte al lui „Bab and Bab"?

— Nu. E pur şi simplu un funcţionar de stat — zîmbi Chooks. Dar un funcţionar pe care îl in-

teresează foarte mult utilitatea lui Full Translator Five, din punct de vedere social.

— Activitatea posibilă a lui Full în rezolvarea problemelor sociale de zi cu zi — explică Freedstone.

— Rezolvarea problemelor sociale — repetă gînditor Hard. Da, e un domeniu în care Full va fi de neînlocuit. De altfel, v-o mărturisesc, e un băiat deosebit de amuzant și uneori mă uimește chiar pe mine. În ultima vreme, de cînd îi fac ultimele verificări, mă joc adeseori cu el plimbîndu-l prin diferite domenii. Și, de la o zi la alta, am impresia că se descurcă mai bine. Pur și simplu „știe" ce-mi place și și-a reorganizat canalele ca să-mi fie pe plac. De pildă, cînd ați intrat dumneavoastră se silea să dea o replică din „Cezar și Cleopatra", după ce, inversîndu-i niște relee, îl obligasem să spună totul de la coadă la cap. Dar, după cum ați văzut, s-a descurcat destul de repede. Să-i dăm însă mai multă bătaie de cap.

Hard se ridică și, deschizînd una din cutiile negre, introduse cîteva fișe de contact, după o schemă. Se apropie apoi de unul din pereți și apăsă un buton roșu, ascultînd cu încordare. Difuzorul păcăni ușor și de astă dată vocea se auzi vorbind cu veselie exuberntă:

— Să ferească zeii să învețe așa ceva! O, viața de soldat, viața asta plicticoasă! Viața brutală a acțiunii!

— Stop — comandă Hard apăsînd pe buton. După cum v-ați dat seama, Full a continuat cu „Cezar și Cleopatra". Dar cum a continuat?! Mizerabil, ca într-o parodie a textului lui Shaw. Dacă te-ai lua după el, ai crede că Cezar e un ostaș beat. Dar veselia nu-i aparține lui Full, nici tonul, nici accentul. Numai timbrul e al lui. Celelalte i-au fost impuse de mine, silindu-l să accepte fondul emotiv al unei comedii de Plaut. Textul însă îl va aduce singur pe calea cea bună. Să-l lăsăm să-l analizeze.

Hard schimbă fișele și apăsă din nou butonul roșu. Pe unul din ecrane începură să joace două

sinusoide — una cu multe vîrfuri coborînd în trepte, alta formată aproape numai din jumătăți de elipsă. Între timp difuzorul emitea un sunet înfundat, ca o tuse, și după cîteva clipe sinusoida colțuroasă se rotunji și deveni aproape paralelă cu cealaltă.

— Să ferească zeii să învețe așa ceva — se auzi vocea de astă dată plină de pondere. O, viața de soldat, viața asta plicticoasă — zise ea cu amărăciune rece. Viața brutală a acțiunii.

— Din nou, Full — spuse Hard. La o repetiție obișnuită, regizorul poate întrerupe de zeci de ori, așa că nu trebuie să te impacientezi. N-am nevoie numai de logică, dar și de subtilitate. Nu uita că e vorba de Shaw.

— Să ferească zeii să învețe așa ceva — reluă vocea și în tonul ei se simțea o ușoară plictiseală. O, viața de soldat, viața asta plicticoasă. Viața brutală a acțiunii.

De astă dată, amărăciunea aproape dispăruse, lăsînd locul unei răceli străbătută de o fină ironie. Și totul părea spus de sus, în ciuda simplității. Sau poate era chiar simplitatea celui de sus care se adresa celorlalți ca unor copii.

— Hm, poate ar fi trebuit ceva mai cald — comentă Hard, întrerupînd din nou. Dar, în definitiv, Full și-a format gustul ascultînd actori mari și ar fi greu să-l contrazici. Mai ales că asemeni oricărui creier are și el limitele lui.

— Și... și la ce vă slujesc experiențele astea? întrebă Chooks, cît putut de amabil.

— Sînt concludente — răspunse Hard. Înseamnă că Full poate reconstitui logic o frază și, mai ales, că poate face să concorde sensul logic cu fondul emoțional. Trebuie să recunoaștem că actori cu vechime l-ar invidia pentru aceasta. Și nu sînt decît patru luni de cînd Full a învățat să vorbească. S-ar putea să devină un mare tragedian!

Zîmbiră toți trei, apoi Freedstone spuse:

— Mi-am permis să-l aduc aici pe domnul Chooks pentru că statul e direct interesat în conti-

nuarea cercetărilor dumitale și am dori să te ajutăm să lărgești sfera experiențelor.

— Cum? întrebă Hard.

— Nu numai folosindu-l la înlocuirea funcționarilor unei mari întreprinderi, dar...

— Îmi dați voie — spuse Hard. Dar înlocuirea omului la muncile cele mai stupide e ceea ce urmăresc în primul rînd. Toată sensibilitatea lui Full va fi subordonată acestui lucru. După cum știți, la o mare societate de asigurări din Londra un calculator electronic înlocuiește două mii trei sute și treizeci de funcționari din două mii și patru sute. Adică în proporție de nouăzeci și șapte virgulă unu la sută. Dacă întreprinderea ar fi avut zece mii de funcționari și-ar fi păstrat numai două sute nouăzeci și trei. Ei bine, Full face inutili nouăzeci și nouă virgulă șase la sută din funcționari în cazul unei întreprinderi de zece mii de oameni, păstrînd din aceștia numai patruzeci. El ar putea înlocui, acum, un minister și, în curînd... în curînd...

— Un minister? întrebă gînditor domnul Chooks. Un minister cu... ministru cu tot?

Hard surîse încurcat și ridică din umeri.

— Ministrul în primul rînd. Oricum nu s-ar observa dacă ar lipsi...

— Hm — tuși domnul Chooks privindu-l bănuitor pe Hard. Ar fi de preferat ca... hm, pentru început să duceți pînă la capăt această, hm, uriașă realizare din care nu ne-ați arătat decît o mică parte. Actorul dumneavoastră ar putea avea și... cum să spun... ar putea avea și chip?

— Evident — răspunse Hard. Îl are de pe acum. Colaboratorii mei, specialiști în chirurgie facială, au realizat un obraz de plastic prevăzut cu mușchi artificiali. Obrazul plînge, rîde, se încruntă, iar în ultimele zile a început să se și strîmbe.

— Să se strîmbe... repetă domnul Chooks. Și după cine se strîmbă?

— După oricine — spuse Hard. Și fără nici o reticență.

Dădu deoparte o mică perdea de catifea și, într-o nișă, apăru un cap fixat pe un suport. Era capul unui bărbat cam de treizeci de ani, cu ochi albaștri, părul blond și pielea arsă de soare.

— Ascultați — adăugă Hard.

Răsuci ușor un disc de pe pupitrul aflat în fața lui și capul spuse, schimonosindu-se:

— Aș prefera... hm... să faceți, hm... să dregeți... hm... să încercați, hm...

— Vă rog să mă iertați — spuse Hard, răsucind la loc discul. E cel mai impertinent creier electronic pe care l-am construit. Vă rog foarte mult să mă iertați. Încă nu are cei șapte ani de acasă.

— Da... da — murmură domnul Chooks. E o realizare extraordinară. Dar, desigur, nu pentru a da unei mașini chip omenesc trebuie să ajungem la calculatori mici, care să se apropie de doi, trei metri, altfel am căpăta niște monștri.

— Asemenea calculatori există — spuse Hard. În direcția asta lucrez de mult și cred că am reușit.

— Adică? întrebă Chooks.

— Adică Full nu e numai un calculator universal, care se descurcă în orice situație nouă, dar el are și proporții foarte reduse. Iată-l.

Hard întinse brațul și arătă o cutie înaltă de doi metri și puțin mai largă de un metru de la care porneau zeci de fire colorate la un pupitru de comandă.

— Vi-l prezint pe Full Translator Five — spuse el. Un băiat plin de surprize, ale cărui posibilități sînt departe de a fi epuizate prin experiențele mele.

— Dar... dar... bine — spuse Freedston uluit. Dar de obicei un calculator digital are zeci de metri cubi... Un calculator digital obișnuit, nu unul universal. Pe cînd ăsta... Ce fel de tranzistori ați folosit? Există alți semiconductori de tip **n** decît cei la care intervin fosforul, arsenul, stibiul sau alții de tipul **p** decît cei cu aluminiu, galiu, indiu?

— Nu, nu există alții. Dar cei mai moderni tranzistori sînt destul de mari față de un nou element capabil să-i înlocuiască și care are nu numai un

zgomot de fond scăzut, dar atinge mari viteze de comutare, la dimensiuni mici. Elementul acesta minuscul şi tăcut este criotronul.

— Criotronul? întrebă timid Freedstone. Ştiam că studiile sînt abia în curs.

— Au şi fost depăşite — urmă Hard. Criotronul încă nu şi-a demonstrat toate calităţile că a şi apărut un alt element, cu dimensiuni mai mici, cu un zgomot de fond uluitor de redus, cu un consum de putere aproape neglijabil, care lucrează şi el la temperatura aerului lichid. Elementul acesta a fost botezat de mine anitron, după numele soţiei mele Anne. Iată-l.

Hard se îndreptă spre calculator, făcu să sară un capac şi în deschidere apăru o masă argintie, spongioasă, într-un înveliş de plastic cristalin. Desfăcu şi carcasa transparentă şi un curent de aer rece, tăios îl izbi în faţă pe Chooks.

— Dar astea sînt amănunte tehnice — adăugă Hard. Principalul pentru dumneavoastră e să stabilim dacă FT5 vă poate ajuta cu ceva. Aşa că să discutăm pe larg propunerile dumneavoastră.

IV

Cu toate că umărul îl durea încă destul de tare, faptul că îi fusese pus la loc şi că era pansat cu grijă îi da lui Eugen o senzaţie de uşurare. Se ridică din patul improvizat şi ieşind din cort porni să-l caute pe Golden. În imensa curte a uzinei domnea o linişte absolută — halele străluceau stins în lumina zorilor şi prin faţa lor se preumblau încetişor poliţiştii, doi cîte doi.

Corturile pichetului de grevă se aflau în afara incintei uzinei, iar pe cele două laturi închise în unghi ascuţit ale întreprinderii „Bab and Bab" se

ridicau răzlețe alte corturi ale greviștilor. Faptul că rîul Houston trecea atît de aproape îi ajutase pe oameni să se poată instala în voie.

Garrow îl găsi pe Golden ocupat cu redactarea unei chemări către metalurgiștii orașelor învecinate.

— Bine că ai venit — îi spuse Golden. Asta e o treabă pentru tine. Și ar fi bine dacă te-ai duce dis-de-dimineață la redacție ca în ediția de seară să avem ceva mai agitatoric. Ce spui?

— Mi-ar părea bine dacă mi-ai da vreo doi oameni să mă însoțească.

— Pe cine ai vrea?

— I-aș lua pe Lony și pe Mell.

— Bine. Dar, ai grijă, Garrow. Te-au căutat, se pare și de la district, pentru că ai fi sustras un obiect al judecătoriei. Parcă spuneau că le-ai furat un halat, dar n-am reținut, prea era idiot.

Garrow începu să rîdă.

— Ba da. E chiar halatul de dactilografă în care am coborît ieri pe fațada judecătoriei. Eram sigur că o să se agațe de asta. Dar n-au decît să mă caute. Corpul delict l-am aruncat în rîu și o să le vină greu să-mi descopere amprentele pe el. Mai mult mi-e teamă de oamenii lui Hugh și de cei ai lui Merola.

— Să-i chem atunci pe băieți să te conducă.

Lony Gooding se arătă entuziast de alegerea făcută și fremăta de nerăbdare s-o pornească spre redacție, în vreme ce Mell Hastings era calm și surîzător ca de obicei. Golden le explică ce au de făcut și apoi porniră direct peste cîmp, căci pînă la linia de autobuz nu erau decît doi kilometri.

Mergeau tăcuți privind cu plăcere iarba umedă de rouă și rarele flori galbene ce răsăreau ici și colo. Era liniște și dacă în urma lor nu s-ar fi înșiruit panourile cu îndemnuri la grevă ai fi putut crede că în apropierea lui „Bab and Bab" se desfășoară un mare weekend.

— Băieții-s veseli. Sînt abia în a treia zi — mormăi Mell. După trei zile hotărîrea de a lupta e

parcă mai aprigă ca la început. Şi e şi vară. Dacă o ţinem aşa o săptămînă, n-o să aibă încotro.

— Şi un an — spuse entuziast Lony. O să ne aducem corturile aici, o să pescuim, o să lucrăm pămîntul. O să plantăm şi pepeni împrejur, copaci, flori — dar n-o să ne poată alunga.

Garrow zîmbi.

— Cred că de data asta va fi mai greu — spuse el. Criza îi gîtuie. Cînd s-au mai cerşit dolari în străinătate cu atîta neruşinare? Cînd s-a mai vorbit cu atîta duioşie despre nevoile noastre? În treizeci de ani piaţa internă n-a fost mai îngustă ca acum, mai lipsită de cereri. Şi asta se vede în felul cum au început: Hugh are mai mulţi oameni ca de obicei, presa galbenă urlă cu mai multă furie şi Merola îndrăzneşte să se arate ziua în amiaza mare.

Ajunseră la şosea. Cît vedeai cu ochii nu trecea o maşină. Dar curînd se auzi apropiindu-se un autobuz şi se hotărîră să-l aştepte. Zgomotul creştea din ce în ce şi după cotitură apăru într-adevăr un autobuz deschis, ducînd cîţiva oameni.

— Sînt spărgătorii lui Hugh — spuse Mell. Îi ameninţă cu pumnul pe cei din maşină, strigîndu-le: Ruşine, derbedeilor! Vreţi să ne luaţi pîinea de la gură?

Oamenii nu răspunseră nimic şi autobuzul trecu mai departe.

— Şi asta mă îngrijorează foarte mult — spuse Garrow. Au adus oameni încă de ieri şi continuă să aducă fără să întreprindă nimic. Înseamnă că pun totul pe o carte.

— Şi noi n-o să fim de faţă — mormăi Hastings. Şi e păcat de fiecare pereche de pumni lipsă.

— Haide, nu te pune pe plîns — spuse Garrow — că au mai rămas acolo vreo zece mii de pumni. Şi spinarea ta o să încaseze azi destule.

Mergeau acum pe şosea, cu pasul întins către oraş.

— Iar se aude o maşină — spuse Mell. N-ar fi bine s-o aşteptăm, totuşi?

Ar fi fost într-adevăr mai bine să ajungă la redacţie înainte de a răsări soarele. Dar Eugen nu

voia să fie văzuți de nimeni pentru a-și scuti eventualele neplăceri.

— Să stăm totuși puțin mai la o parte — spuse el. Poate-s tot oamenii lui Hugh.

Se traseră în spatele unei porțiuni de gard viu și în aceeași clipă apăru un turism în plină viteză. Avea botul prelung de știucă, vopsită în azuriu deschis. Iar peste volan atîrna pleoștită o mare pălărie de panama.

— Formidabil! exclamă Eugen. Se ține după noi!

— Cine mai era și ăsta? întrebă Mell.

— Bat Merola — răspunse Eugen. El m-a lovit alaltăieri, ieri a încercat să mă omoare și acum se ține după noi.

— Atunci am luat-o prost — spuse Mell. Pe șosea ne văd de la o milă. Să trecem prin oraș. Ocolim puțin, dar pe străzile astea nu se bagă ei. Și chiar dacă banditii ăia ai lui Hugh i-au spus unde ne-au văzut, nu ne mai pot prinde urma.

Pătrunseră deci în cartierul metalurgiștilor și după douăzeci de minute erau în centru. Chiar numai după o privire aruncată pe bulevardul principal se vedea că orașul e în grevă. Strada se bucura de o neobișnuită animație pentru ora aceea și grupurile adunate în fața drugstor-urilor, încă închise, sporovăiau de zor. Polițiștii patrulau, mestecînd cu indiferență chewing-gum, dar aerul lor demn mărturisea mai multă crispare decît s-ar fi cuvenit.

Găsiră redacția păzită de un grup de greviști, care citeau paginile proaspăt tipărite. Alții, care nu făceau de pază, ieșeau purtînd la subsuoară pachete de ziare pe care le încărcau într-o camionetă.

Redactorul șef se prăbuși peste Eugen inundîndu-l într-un potop de imputări:

— Garrow, te căutăm de cincisprezece ore! Aici trebuia să fii mai întîi, nu acolo, la Golden. Aici, unde te așteptau trei materiale! Am scris noi despre atacul lui Merola asupra ta, dar cum l-ai fi scris tu. Garrow, se spune că ai urcat o fațadă încălțat cu ghete de alpinism și asta îmi amintește de omul-muscă — individul acela care voia să-și

facă tălpi pneumatice cu care să se plimbe pe plafon, pentru siestă... Care e brațul? Asta? Ai grijă! Haide, stai jos, odihnește-te puțin. Și apoi istorisește-ne. Dar am uitat principalul? De două ore te caută Tom Hard, inginerul Tom Hard. Așteaptă un telefon al tău, de urgență. Îmi pare că a început să telefoneze pe la mijlocul nopții. Vezi ce vrea.

Eugen începu să rîdă copleșit de potopul de vorbe și răspunzînd în doi peri la întrebările șefului ceru Houston-ul la telefon și numaidecît auzi vocea lui Tom atît de schimbată încît părea de nerecunoscut.

— Peste patruzeci de minute sînt la Bartsford — îi spuse Hard. La șase și patruzeci. Așteaptă-mă pe șosea, lîngă pompa mare de benzină. Trebuie să discutăm de urgență ca să fiu înapoi la Houston înainte de ora zece.

— Îmi pare foarte rău, șefule — spuse Eugen lăsînd receptorul — dar Hard are urgentă nevoie de mine.

— Și noi? întrebă șeful. Noi avem mai puțină nevoie? Vrem să scoatem o ediție de seară și Golden ține foarte mult la asta. Cine crezi că are s-o scoată? Pînă într-o oră am nevoie de un articol în legătură cu Merola și de o chemare la luptă. Haide, amîndouă într-un ceas și jumătate.

— Patroane — glumi Eugen — Hard știe în ce fierbere ne aflăm. Cred că i-ai spus ce mi s-a întîmplat și dacă totuși mă cheamă trebuie să fie ceva deosebit.

— Nici o nenorocire personală nu e mai „deosebită" pentru noi decît lupta pe care o dăm acum. Ce-i cu tine. Garrow?

— Sînt convins că Hard tocmai pentru asta mă cheamă. O să-ți aduc o astfel de bombă după întîlnirea cu el, încît n-o să mai vrei nimic altceva. Hei, băieți — strigă aplecîndu-se pe fereastră — faceți rost de o camionetă. Și garnisiți-o cu mobilă.

— Ce fel de mobilă? se auzi vocea lui Mell.

— Ce vrei tu. O masă, cîteva scaune, un pat. Dar repede. Nu ne putem deplasa fără decor.

— Nu înțeleg nimic — spuse șeful. Ce dracu' vrei să faci acum? Crezi că n-o să te miroasă ăia care se țin de tine dacă-ți iei un pat în spinare?

— Lasă, e mai bine așa — spuse Eugen ieșind.

Coborî în curte și le ajută celor doi. Găsiră o masă veche, așezată în curte, un pat de lemn șchiop aruncat sub un gard și dintr-o magazie scoaseră cîteva scaune, un cuier și o jumătate de dulap. Ca lucrurile să nu se observe prea bine acoperiră totul cu o prelată veche. Eugen îl așeză pe Lony la volan, iar dînsul și cu Mell rămaseră afară, pitindu-se sub prelată. Străbătură Bartsford-ul în zece minute și după încă cinci minute erau la pompa de benzină.

Soarele strălucea acum din plin și circulația pe șosea se intensificase la maximum. Oamenii plecau de la Houston la Bartsford pentru tura de dimineață.

Limuzina lui Tom apăru exact la șase și patruzeci și opri în fața pompei de benzină. Eugen dădu la o parte prelata și fugi în întîmpinarea ei. Cînd fu la cîțiva pași, Tom deschise portiera și-i făcu semn să se așeze.

— Ești singur? îl întrebă.

— Nu. Cu doi oameni.

— Fă-le semn să vină încet după noi.

Limuzina o porni încet, urmată de camionetă.

— Avem numai jumătate de oră la dispoziție — spuse Hard. La șapte și un sfert trebuie să fiu înapoi. O să vorbesc scurt, ca pe front. De aseară mă simt ca pe front și încep să-mi recapăt gustul de a ieși la raport. Dar înainte de asta spune-mi, Garrow, ești amestecat în greva din Bartsford?

— Sînt.

— Cred că o să fie cam rău de voi. Au de gînd să pună totul la bătaie.

— Știu. Ieri au încercat să mă ucidă. Dar m-am ferit și mașina condusă de omul lor mi-a luxat doar umărul.

— Au încercat să te ucidă? Formidabil! Asta depășește ce credeam eu!

— Și ce credeai?

— Îți spun totul, numaidecît. Hm... și eu care-mi închipuiam că mă aflu pe front fiindcă am văzut mutra unui turnător... Tu trăiești ca atunci, în tranșeele din Chaulieu... Nu te invidiez.

— Bine faci. Aici e mai rău decît la Chaulieu. Dacă te aperi, te arestează. Și eu mă apăr, Hard. Și încerc să-i apăr și pe alții.

— Hm... În sfîrșit, astea sînt convingerile tale și nu vreau să vorbesc despre ele.

— Foarte bine faci. Accelerează.

— Cum?

— Accelerează!

Hard apăsă pedala și acul kilometrajului se ridică la o sută.

— De ajuns — spuse Eugen — altfel pierdem camioneta. Dar mi s-a părut că văd mașina lui Merola.

— Care Merola? Celebrul Merola din Cincinatti? N-a fost executat?

— Din păcate, nu, și acum e celebrul Merola din Bartsford. Lucrează aici în perioada grevei, împreună cu poliția și spărgătorii lui Hugh.

Hard își mușcă buzele și se încruntă.

— Așa va să zică — spuse. Va să zică Merola... hm... Garrow l-ai cunoscut vreodată pe un oarecare Freedstone?

— Nu.

— Un individ înalt, slab, blonziu, un neamț, tehnician electronist?

— Nu.

— A lucrat împreună cu mine cîtva timp și era un meșteșugar dibaci. În perioada aceea doi dintre cercetătorii noștri au fost chemați în fața comisiei pentru cercetarea activității antiamericane și unul a fost condamnat. N-am bănuit niciodată că Freedstone poate fi amestecat în treaba asta. Dar de ieri am început să mă gîndesc, de cînd l-am revăzut. A venit la mine împreună cu un oarecare Chooks. De ăsta ai auzit?

— Nu.

— Un individ nu prea înalt, gras și cu ochii cenușii care mediază — așa mi-a spus — între patroni și muncitori.

— Habar n-am.

— Au venit la mine pentru a-i ajuta să lichideze greva.

— Tu ? !

— Eu. Au nevoie de Full Translator Five.

— Mașina ta ? La ce s-o folosească ? Vor să facă înmulțiri ?

— Full e un calculator deosebit — spuse Hard. E un calculator digital care poate fi nu numai programat, dar care se autoprogramează. Full are un fond vast de cultură universală pe care și-a format-o prin studiu. E singurul creier cunoscut de mine care a reușit să asimileze cinci sute de mii de pagini înaintea vîrstei de trei ani. Full a citit istorie, astronomie, geografie, matematică, fizică. E adevărat că l-am îndopat ca pe o gîscă, dar și el și-a dat toată silința. Ei bine, Freedstone vrea să utilizeze cultura lui Full ca să-i atace pe greviști.

— Cum ? ! întrebă Eugen iritat. Spune-mi odată: cum ? !

— Foarte simplu. Full va fi numit judecător imparțial și, în fața presei și televiziunii, va analiza doleanțele greviștilor.

— Dar e absurd — spuse Eugen. O mașină de asta poate fi programată după Lincoln sau după Taft-Hartley, la cerere ! Cine o să creadă în obiectivitatea ei ?

— Full nu poate fi programat astfel — spuse Hard. Ei nu știu. Și n-o știe încă nimeni. Full se reprogramează după cea mai strictă logică, indiferent de natura problemei.

— Dar totuși trebuie să bagi ceva în el — spuse exasperat Eugen. Trebuie să-i trasezi liniile, metoda, principiul după care îți va răspunde.

— Oricărui alt creier, da — spuse, calm, Hard. Dar Full e mai avansat. El a învățat să gîndească logic și își traduce singur datele problemei în impulsuri. Aș vrea să mă înțelegi bine, Garrow ; Full

e un calculator, la origine, dar acum poate lucra și după legile a ceea ce numim noi bun simț.

— Freedstone nu știe asta?

— Ți-am mai spus: nimeni n-o știe și nu poate încă s-o înțeleagă. Ei mi-au cerut ca Full să dea răspunsurile cele mai obiective posibile. Dar fără îndoială că vor să-l programeze în interesul lor.

— Adică?

— După Taft-Hartley, de pildă. Nu-și pot imagina că Full are o programare inițială mult mai vastă, mai adîncă, organică aproape, care tinde să apropie totul de adevărul obiectiv.

— Foarte bine!

— Și nu vă temeți?

— Să ne temem? Pentru că Full **n-o să judece** greva după Taft-Hartley?!

— N-o s-o judece după Taft-Hartley, dar va fi o-bi-ec-tiv.

— Și de ce-mi tot repeți cuvîntul ăsta?

— Obiectivitatea nu vă sperie?

— Adică adevărul?! Hard!...

Eugen se opri negăsind cuvîntul potrivit.

— Hard! repetă zîmbind. Sergent Hard! Te gîndești că greva noastră îi nedreptățește pe bieții patroni, dar fiindcă sînt și eu amestecat în treaba asta ai vrut să mă avertizezi!

— Nu chiar așa — mormăi Hard. Eu nu fac nici un fel de politică și patronii nu mi-au fost simpatici niciodată. Dar grevele astea mi se par totdeauna un fel de... de tulburare a unei ordini bine stabilite. N-o fac pe omul de știință izolat de lume, dar nu-mi place politica.

— Totuși pe ei nu i-ai avertizat — surîse Eugen. Lor nu le-ai spus nimic.

— Pentru că îl cunosc pe Freedstone. E un turnător și un provocator. Dar poate ai dreptate — ar trebui să-i avertizez și pe ei.

— Să nu faci asta! — spuse Eugen. Tu nu înțelegi, Hard, da' lor le e groază de adevărul gol-goluț. Lasă-i să încerce programarea după Hartley, după Taft, după oricine. Și lasă-l apoi pe Full să aleagă.

— Să nu iasă rău pentru voi — spuse Hard. Full nu e Dumnezeu. Nu e nici măcar om. E o mașină care pune de acord, în mod logic, cîteva zeci de mii de date.

— Oricum, victoria sau înfrîngerea grevei nu depinde de mașinăriile tale, Hard. Toată chestia asta e o diversiune. Și dacă au ajuns pînă aici, înseamnă că nu-i mai țin curelele.

Eugen se lăsă pe spate și începu să rîdă.

— Unul scurt, gras, și unul lung și slab... A-ha-ha-ha... S-au dus să tocmească un creier în piață... A-ha-ha-ha... Un creier care să înșele toată America! Dar e admirabil, Hard! Sergent Hard, ești un băiat bun. Totdeauna ai fost un băiat bun. Lasă lucrurile să-și urmeze cursul.

Se opri din hohotit și întrebă grav:

— Și creierul, totuși, ce o să răspundă?

— Nu știu — spuse Hard. Dar ce va spune va fi lucrul cel mai just cu putință. Va fi adevărul obiectiv. Asta o jur, locotenent Garrow.

— Bine — spuse Eugen — jumătatea de oră a trecut.

— Acum vreau să te rog ceva, Garrow.

Hard se întoarse și ridică de pe bancheta din spate o cutie lunguiață, neagră, care părea foarte grea.

— Aș vrea să păstrezi cutia asta pînă ți-o voi cere — spuse el. Sînt rezervele mele de anitron. Sînt infime, dar de neprețuit pentru activitatea lui F.T.5. Ceea ce vezi de fapt constituie numai învelișul de oțel și plumb, umplut cu gaz lichefiat, la mare presiune. Ți se pare bizar?

— Ce anume?

— Că-ți încredințez cutia tocmai ție?

— Mda. Oarecum.

— Într-adevăr, e oarecum bizar. Dar de cîte ori mi se întîmplă ceva deosebit simt nevoia să stau de vorbă cu tine și să știu că ești pe undeva, pe aproape. Astea sînt slăbiciuni rămase de pe front. Acum doi ani cînd m-au anchetat și pe mine după

plecarea lui Freedstone te-am căutat tocmai la Chandow.

Eugen surîse.

— Mă ții tot drept locotenentul său, sergent Hard!

— Ai fost un locotenent de treabă. Păcat că te-ai apucat acum de chestiile astea în loc să-ți fi văzut de meserie. Cred că ai uitat bruma de inginerie pe care o știai...

— Am cam uitat-o. Dar de cé nu păstrezi cutia la tine, la Houston?

— S-ar putea să afle de ea. Și dacă, în ultima clipă, vor să-l paralizeze pe F.T.5., n-au decît să distrugă rezerva mea de anitron.

— O.K. Hard. O s-o ascund. Dacă ai nevoie de cutie, telefonează-mi la numărul ăsta. E al lui Lony Gooding, prietenul meu. Și acum oprește să cobor.

— Aïci?!

— E mai bine să nu ne vadă nimeni împreună pînă se termină toată afacerea asta. Și dacă te întreabă de mine, reneagă-mă. Îmi faci un mare serviciu. Și ție la fel.

— O.K.

V

Întorcîndu-se la redacție, Eugen își scrise articolele și după masă reveni la uzină, pentru a culege noi date în legătură cu greva. În cele douăsprezece ore cît lipsise, spărgătorii își înălțaseră și ei o tribună, întinseseră fire și cîteva megafoane și discursul lui Hugh Barrel putea fi auzit pînă departe.

Era un individ de vîrstă mijlocie, solid, butucănos, cu nasul mare și cărnos, care la prima vedere îți inspira simpatie datorită felului său de a fi cordial și vesel. Și acum sporovăia, împestrițîndu-și

spiciul cu proverbe și glume, fără să spună prea mare lucru. Eugen și cu ceilalți doi se opriră să-l asculte înainte de a-l găsi pe Golden.

— Grevele sînt înscrise, de altfel, printre drepturile noastre — spunea Hugh Barrel. Orice muncitor are dreptul să lucreze sau să nu lucreze, după cum i-e pofta. Orice muncitor poate să ceară salariul mai mare sau mai mic, după caz. Dar noi trebuie să fim realiști. Dacă moș Trudington o să iasă de la forjă și o să se ducă să danseze rock, n-are decît, e dreptul lui. Dar, vorba aia, se poate sau nu se poate? Sau dacă Mell Hastings — care mie mi-e foarte simpatic...

— Porcule — mormăi Mell.

— Ssst — îl domoli Eugen.

— ...s-ar duce să joace rugbi cu naționala Angliei, dorind să-i învingă, nu poate fi decît stimat pentru intenție. Dar, vorba aia, se poate sau nu? Să fim realiști. Băieții care sînt cu mine ar fi fericiți să lucreze două săptămîni aici. Nu că ar fi cele mai grozave salarii din est, dar sînt totuși salarii. Și cînd pe lîngă cei patru milioane de șomeri încep să apară și greviști, sigur că șomerilor le e mai greu.

— Greviștii sînt deci dușmanii șomerilor, porcule — mormăi Mell din nou.

— ...Fiecare om trebuie să trăiască — urmă Hugh. Cu asta sîntem cu toții de acord. Dar cum să trăiască? Evident, cît se poate mai bine. Și dacă metalurgiștii de la „Bab and Bab" nu o duc precum ar merita-o, asta se datorește nu numai patronului — care, fie zis între noi, nu e fratele nostru — dar unei situații economice nu prea bună, în general.

— Dă-l dracului, îi cunosc toate fițele — mormăi Mell. Să mergem mai departe.

Trecură porțiunea de cîmp fără să poată scăpa de discursul lui Barrel, care bubuia în megafoane. Cei din pichetul de grevă îl ascultau rîzînd și înjurîndu-l la răstimpuri. Barrel fusese în urmă cu ani lucrător la „Bab and Bab", lucrase apoi ca os-

pătar pe un vagon-restaurant de pe linia Pacificului și acolo căpătase o spoială de om de lume și, mai ales, un fel de a fi insinuant și slugarnic propriu chelnerilor din restaurantele de lux. După aceea trecuse în organizațiile sindicale de dreapta și reușise să fie cotat printre cei mai buni diversioniști spărgători de grevă. Nu revenea niciodată cu plăcere la „Bab and Bab", și dacă acum totuși apăruse, însemna că era numaidecît nevoie de deosebitele lui talente de provocator.

— Dar am putea da și noi drumul la megafoane — spuse Eugen de cum ajunse. N-are nici un rost să-i zăpăcească pe cei mai tineri.

— Nu. Asta în nici un caz — răspunse Golden. Mai întîi pentru că nu ne e frică de ce spune. În al doilea rînd, pentru că ne servește o mulțime de argumente. Știi doar cum vorbește: împroașcă cu noroi, cu fel de fel de bîrfe murdare, dar din cînd în cînd pornește și invers, fiindcă-l ia gura pe dinainte. Dacă ești foarte atent poți prinde multe lucruri pentru care apoi îi crapă buza. Dar mă tem de altceva. Ia privește!

Eugen urmări mîna întinsă a lui Golden. Văzu grămada spărgătorilor de grevă împrăștiată pe cîmp și pe Barrel singur, la tribună, vorbind. În spatele lui așteptau autocamioanele poliției, dar nu masate la un loc, ci înșirate unul în spatele celuilalt.

— Cum? întrebă. Crezi că vor încerca ceva cu poliția?

— Fără îndoială — răspunse Golden. Au împrăștiat oamenii lor ca să nu-i stingherească în mișcări pe polițiști. Și copoii și-au pregătit mașinile în coloană.

— Și noi?

— Așteptăm — spuse sec Golden. Oamenii nu bănuiesc nimic și nu vreau să-i pun sub tensiune. Dacă va fi nevoie de ceva avem aici grupe de șoc, pichetul de grevă. E suficient. Depinde cît de hotărîți sînt să facă abuz de violență. Stai, ia auzi ce spune ticălosul.

— Nu vrem decît să lucrăm — se auzi vocea plîngăreață a lui Hugh Barrel. Să lucrăm o săptămînă, două, cît o fi. Între timp metalurgiștii n-au decît să-și continue discuțiile cu patronii. Și, în definitiv, ar putea oare cei două sute de oameni ai noștri să-i înlocuiască pe cei trei mii care sînt în grevă?

— Unsprezece mii — gemu Mell. Nu-mi cazi în labă, slugoiule?

— Nu vrem decît să lucrăm — țipă Barrel. Să lucrăm! Dreptul la muncă e asigurat de Constituție! Lăsați-ne să lucrăm! Tovarăși, veniți după mine! Și chemă cu gest larg, retoric, pe spărgătorii care dormitau pe cîmp. Dar nici unul nu se mișcă. În schimb, primul autocamion al poliției porni în plină viteză, urmat de al doilea și al treilea.

— Mell — chemă Golden.

— Sînt aici, șefule — mormăi Mell.

— Fugi la grupa de șoc, acolo, în spatele gardului viu. Ia-i pe băieți și du-i înaintea spărgătorilor. Dar totul, după ce poliția începe să ne atace. Copoii o să pătrundă în incinta fabricii, dar să nu-i urmeze nici unul din spărgători. Ai înțeles?

— N-o să treacă de noi, nici o grijă.

— Vezi că ei sînt trei sute și voi doar cincizeci. Du-te. Gooding, tu rămîi la sirenă. Dacă o să fie nevoie o să adunăm tot cartierul. Grăbește-te.

Din autocamionul din față coborîră doisprezece polițiști cu bastoane de cauciuc. Ofițerul care-i conducea schimbă cîteva cuvinte cu cei din pichetul de grevă, apoi fluieră prelung și polițiștii porniră să lovească în dreapta și în stînga.

— Mă duc după Mell — spuse Eugen. Vreau să văd totul mai de aproape.

Îi strînse mîna lui Golden și o luă la fugă spre rîu. În clipa aceea se auzi un pocnet slab ca și cum ar fi plesnit o sticlă subțire și numaidecît cineva începu să înjure cumplit.

— Gaze! spuse Mell. Au aruncat lacrimogenele!

Hastings grăbi pasul și Eugen se ținu după el. În două minute ocoliră șiragul de plopi și ajunseră pe șosea în dreptul spărgătorilor de grevă care se împingeau unii pe alții, neștiind ce să facă. Erau oameni de adunătură — asta se putea pricepe dintr-o ochire și desigur că mulți dintre ei, vagabondînd dintr-un loc într-altul, își uitaseră meseriile. Cîțiva purtau salopete noi-nouțe, primite fără îndoială de la Barrel, dar ceilalți erau îmbrăcați cît se poate de fistichiu, ca personalul ajutător al unui circ. Puteai vedea șepci verzi cu cozoroace lungi de jocheu, berete albe, coifuri de hîrtie și chiar un fes cu ciucure. Se înghesuiau în jurul șefului lor, țipînd toți deodată și mai ales, un lungan ciolănos putea fi auzit cum cere un aconto.

— Nu trec prin gaze nici mort, cu buzunarul gol! țipa lunganul. Eu am venit aici să muncesc, nu să-mi las plămînii în iarbă! De la o gazare de asta împuțită am plîns odată șapte zile și nasul mi-a curs două luni. Vreau bani pentru timpul pierdut degeaba.

— Haide, Ben, liniștește-te — îi spunea Hugh. Tu ești un băiat deștept. Acu ți-ai găsit?

— Lasă vrăjelile — răspunse lunganul. Eu nu sînt grevist, nici copoi. Mie dă-mi parale. Gazul nu era trecut în program.

— Da' ce ți-a venit? se înfurie Barrel. Ce-ai tu cu gazele? Așteptăm pînă se curăță atmosfera și după aia intrăm liniștiți și ne apucăm de lucru.

— Ne apucăm de dracu' — strigă lunganul. Crezi că roșii o s-o întindă fiindcă s-au speriat de fumul ăsta nenorocit? Îl goneşti pe bătrînul Golden cu o bombă? Fii serios, Hugh. Aici e rost de cafteală. Așa că fă bine și plătește-mi doi dinți dinainte.

Spărgătorii izbucniră în rîs și Barrel reuși să-i încoloneze, țipînd și agitîndu-se. Dar cînd fu să pornească, se vedea că n-au nici o tragere de inimă. Dacă Barrel n-ar fi întins pasul, glumind și chemîndu-i pe nume, s-ar fi culcat cu toții pe iarbă pentru a fuma și a sporovăi. Dar Hugh mărșăluia

de zor și lîngă el, tocmindu-se, mergea lunganul. Străbătură astfel cincizeci de metri și se opriră, surescitați de cele ce se întîmplau în fața lor.

Camioanele staționau în fața intrării principale a uzinei și polițiștii, cu măști de gaze, alungau pe ultimii oameni din pichetul de grevă care, cu capul înfășurat în batiste și cămăși umezite, încercau să mai reziste. Gazul se tîra albicios, printre picioarele lor, ca și cum șoseaua ar fi fost aburită și în curînd în curtea pustie nu mai putea fi văzută nici o ființă omenească în afara celor în uniformă.

— I-a afumat bine — spuse cel cu cozoroc verde. Cred că-i ustură ficații acum.

— Unde mai pui și bastoanele plesnite la ceafă — chicoti lunganul.

— Chestiile astea nu-mi plac totuși — murmură cel cu basca albă, încrețindu-și obrazul. Am înghițit și eu din astea la viața mea, și nu-mi place cînd îmi amintesc.

— Gura! se răsti Hugh. Ce te vaiți acum? Ai luat bani buni pentru asta. Și dacă ai inima slabă, ce cauți printre leii ăștia?

— Babă nenorocită — spuse lunganul, înfundîndu-i basca pe ochi. Tot timpul îți lingi lacrimile.

— Uite, că ne fac semne — îl opri Hugh. Se poate trece. Acum, băieți, înainte de-și revin roșii!

Începu să alerge greoi, zvîrlind prea sus picioarele scurte și groase, dar se opri, căci din stînga apăru grupa de șoc, în frunte cu Mell Hastings.

Spărgătorii bătură pasul pe loc în afara lunganului care se repezi înainte și începu să înjure.

— O clipă, găinușo — îi spuse Mell. Ți-ai uitat cumva grăunțele în uzină?! Ei, stop!

Își puse mîinile pîlnie la gură și strigă:

— Nu vă e rușine să ne luați pîinea de la gură? Nu vedeți cum vă curg și vouă peticile?

— Tam-tara-ram — tam-tam-taram — îl îngînă lunganul, acoperindu-i glasul.

— Lasă-mă să vorbesc — îi șuieră Mell. Dar fiindcă celălalt urla ca să nu se audă ce spune, îl lovi scurt în plex, cu stînga. Lunganul se înmuie

și se culcă încetișor pe șosea, iar Mell continuă: Vă dați pielea pe cincizeci de dolari?! Păi Hugh încasează două mii, de aceea fuge așa de repede. Dați-i drumu' înapoi! Pe aici tot n-o să treceți! Haide, înapoi!

Fiindcă nici unul dintre spărgători nu făcea vreo mișcare, strigă:

— Pe ei, băieți! Să-i dăm puțin înapoi.

Și se repezi la Barrel. Fostul chelner pe linia Pacificului se dovedi mai viguros decît se așteptase Mell. Avea ceafa groasă și umerii bine legați. Se aruncă de la început cu capul în abdomenul lui Hastings, dar asemenea lovitură era de o naivitate supărătoare pentru un rugbist. Mell fandă și-l lovi cu pumnul în ceafă. Barrel căzu gemînd, iar ceilalți spărgători o luară la fugă, în afară de vreo șase boxeri, care după primul contact cu rugbiștii uzinei renunțară la luptă și porniră pe urma celorlalți.

Dar grupa de șoc fu ajunsă din spate de către polițiști. Se auziră cîteva plesnete slabe și gazul alburiu se ridică din nou deasupra șoselei. Apoi polițiștii se azvîrliră asupra greviștilor cu bastoanele de cauciuc. Eugen — care nu apucase nici să ridice mîna, într-atît de rapid se desfășurară toate — se repezi la copoii ce izbeau în dreapta și în stînga. Încasă un baston peste umărul drept și, în clipa aceea, își aminti că are umărul stîng pansat. Se aplecă atunci, ferindu-și capul cu palmele și străbătu șoseaua în fugă, în urma lui Mell.

— Haide, Garrow, vino — zise Hastings, gîfîind. Nu trebuie să ne încăierăm cu copoii. O să pocnească ei la nimereală și pe oamenii lui Barrel. Principalul e că galbenii ăștia au luat-o la picior. Ia uită-te!

Spărgătorii de grevă continuau să fugă îndepărtîndu-se de zona gazată și abia cînd ajunseră la o distanță apreciabilă se opriră culcîndu-se în iarbă. Polițiștii care-i urmăriseră, luîndu-i pe unii dintre ei drept greviști, să întorceau acum, cotrobăind în spatele perdelei de plopi și prin boschete. Șeful lor

îl ridicase de jos pe Barrel, căruia îi curgea sînge din nas și se certa cu el.

— Cine-i lovit? întrebă Mell.

— Sînt vreo zece — răspunse un muncitor în vîrstă. Pe unul l-au pocnit banditii lui Hugh cu un box de plumb și i-au rupt falca și ceilalți au vînătăi de la bastoane.

— Să ne retragem ușurel spre uzină — spuse Mell. De data asta n-au reușit. O să se mai odihnească puțin.

Dar se înșela crezînd că urmează o perioadă de acalmie. Polițiștii trecură din nou la atac, lansîndu-și bombele, pe o rază mult mai mare de data asta. Dar grupul de șoc se hotărîse să procedeze mai elastic. Se depărtară de poarta uzinei, răsfirîndu-se pe cîmp, în așa fel, încît era greu nu numai să fie urmăriți, dar chiar să fie văzuți. Eugen se despărți de Mell pentru a-l căuta pe Golden și-l descoperi în mijlocul comitetului de grevă, stînd la sfat după o uriașă baricadă de lăzi.

— Garrow — spuse Golden. E foarte bine că te-ai întors. Am aflat de diversiunea pe care vor s-o facă. A ajuns pînă la mine chestiunea aceea cu creierul mediator. Dar chiar dacă au de gînd să facă așa ceva, mai întîi vor încerca să intre în uzină cu poliția și cu spărgătorii. După mine, deci, ar fi nimerit ca tu să pleci la redacție și să pregătești ediția de dimineață, scriind ce-ai văzut aici și lansînd din nou o chemare metalurgiștilor din toate orașele. Au mai sosit între timp și alți reporteri. Sînt de la „Houston Times", de la „Sunday Bartsford" și chiar de la „New York Times" și „New York Herald Tribune". Înseamnă că la centru se știe foarte bine ce se petrece aici. Cel de la „Herald" m-a și întrebat ce-o să facem cu creierul electronic, care e obiectiv și n-o să admită pretențiile noastre?

— Au și aflat?

— După cum vezi.

— Asta înseamnă... asta înseamnă că e într-adevăr o chestie pusă la cale de sus. Dar n-avea nici o grijă, bătrîne, Hard e cu noi.

— Garrow, nu te păcăli singur. Nu-i crede niciodată pe dușmani mai proști decît sînt. Pleacă, te rog, înainte să se înfunece.

Brusc, sfîșietor, peste cîmpul împurpurat de razele apusului, izbucni sirena uzinei. Mugetul ei continuă să crească, din ce în ce mai răscolitor, și cu atît mai greu de suportat cu cît se prelungea. Dinspre cartierul mărginaș al orașului îi răspunse, aproape îndată, vacarmul porților trîntite, al chemărilor, al unor pași tropăind din greu. Și la început rare siluete, apoi grupuri de oameni o porniră spre uzină. Înainte ca Eugen și Mell să ajungă la primele case, cîmpul foia de lume și cu toate că toți se grăbeau, sirena continua să sune cu furie.

— Ultimul șoc — spuse Eugen. După asaltul ăsta o să se liniștească. Dar să vedem ce urmează.

VI

„Imparțialitate absolută" se numea articolul de pe prima pagină a lui „New York Herald Tribune". Sub titlu apărea poza unui tablou de comandă și alături, o femeie blondă, foarte frumoasă, cu fruntea bombată, cu ochi mari și foarte limpezi. Era soția lui Hard — Anne Calio.

„Am găsit-o pe doamna Anne Calio lucrînd la programarea celei mai teribile întrebări ce poate fi pusă nu unei mașini, dar unui om. Cine are dreptate în cazul grevei din Bartsford: patronii sau muncitorii? Evident, întrebarea care va fi introdusă în creierul electronic pe data de douăzeci și unu iunie — dată ce coincide cu ziua de naștere a constructorului mașinii — nu va fi formulată atît de simplu. Ea nu va fi propriu-zis o întrebare, ci o suită de revendicări, începînd cu majorarea plății

cu doisprezece cenți la oră și terminînd cu reprimirea la lucru a lui Sam Golden, cunoscutul lider de stînga. Creierul va înlocui un mare număr de experți — el va compara revendicările acestea cu alte cîteva mii formulate pînă în prezent și rezolvate de anume manieră de către diferite foruri, la timpul lor, și în funcție de ele va răspunde. Dacă am folosi limbajul algebric, accesibil cititorilor cu o instruire medie, am putea spune că mașina va construi o curbă avînd datele de mai sus și va plasa apoi pe dînsa respectivele revendicări ale metalurgiștilor din Bartsford. Din locul ocupat pe curbă se vor deduce drepturile greviștilor, ce vor fi satisfăcute ca atare. Desigur că în acest sens discuțiile în contradictoriu au și început. Muncitorii preferă să se discute cererile lor luîndu-se ca bază anii 36—38 — cînd doleanțele sindicaliștilor erau soluționate cu o mai mare înțelegere — iar patronii propun anii 58—60 ca fiind, într-adevăr, cei mai apropiați în timp, răspunzînd, deci, în mod mai realist, oricăror propuneri. Experiența aceasta are, pentru noi, o importanță istorică și ea va arăta matematic, științific, legătura dintre muncitori și patroni ca părți inseparabile ale aceluiași organism economic."

„Se pare — scria comentatorul lui „Sunday Times" — că douăzeci de mii de lămpi electronice pot înlocui cele cîteva zeci de miliarde de neuroni ai conducătorilor grevei și ai reprezentanților patronilor. Cu atît mai bine, deoarece după ultimele discuții situația e din ce în ce mai confuză; realitatea apare învăluită într-un abur gros de cifre. Înainte deci de a ajunge în creierul-mașină, situația s-a împotmolit destul de adînc în creierii-biologici. Sperăm că mașina lui Hard va arăta clar care este realitatea, adevărul gol-goluț, fără stafia luptei de clasă. Iar dacă metalurgiștii vor fi nemulțumiți de răspunsul mașinii, asta înseamnă că ei nu așteaptă nici o mediație, ci vor să smulgă pur și simplu anume avantaje care, în actuala situație economică, nu li se cuvin."

— Garrow, nu te păcăli singur. Nu-i crede niciodată pe dușmani mai proști decît sînt. Pleacă, te rog, înainte să se întunece.

Brusc, sfîșietor, peste cîmpul împurpurat de razele apusului, izbucni sirena uzinei. Mugetul ei continuă să crească, din ce în ce mai răscolitor, și cu atît mai greu de suportat cu cît se prelungea. Dinspre cartierul mărginaș al orașului îi răspunse, aproape îndată, vacarmul porților trîntite, al chemărilor, al unor pași tropăind din greu. Și la început rare siluete, apoi grupuri de oameni o porniră spre uzină. Înainte ca Eugen și Mell să ajungă la primele case, cîmpul foia de lume și cu toate că toți se grăbeau, sirena continua să sune cu furie.

— Ultimul șoc — spuse Eugen. După asaltul ăsta o să se liniștească. Dar să vedem ce urmează.

VI

„Imparțialitate absolută" se numea articolul de pe prima pagină a lui „New York Herald Tribune". Sub titlu apărea poza unui tablou de comandă și alături, o femeie blondă, foarte frumoasă, cu fruntea bombată, cu ochi mari și foarte limpezi. Era soția lui Hard — Anne Calio.

„Am găsit-o pe doamna Anne Calio lucrînd la programarea celei mai teribile întrebări ce poate fi pusă nu unei mașini, dar unui om. Cine are dreptate în cazul grevei din Bartsford: patronii sau muncitorii? Evident, întrebarea care va fi introdusă în creierul electronic pe data de douăzeci și unu iunie — dată ce coincide cu ziua de naștere a constructorului mașinii — nu va fi formulată atît de simplu. Ea nu va fi propriu-zis o întrebare, ci o suită de revendicări, începînd cu majorarea plății

cu doisprezece cenți la oră și terminînd cu reprimirea la lucru a lui Sam Golden, cunoscutul lider de stînga. Creierul va înlocui un mare număr de experți — el va compara revendicările acestea cu alte cîteva mii formulate pînă în prezent și rezolvate de anume manieră de către diferite foruri, la timpul lor, și în funcție de ele va răspunde. Dacă am folosi limbajul algebric, accesibil cititorilor cu o instruire medie, am putea spune că mașina va construi o curbă avînd datele de mai sus și va plasa apoi pe dînsa respectivele revendicări ale metalurgiștilor din Bartsford. Din locul ocupat pe curbă se vor deduce drepturile greviștilor, ce vor fi satisfăcute ca atare. Desigur că în acest sens discuțiile în contradictoriu au și început. Muncitorii preferă să se discute cererile lor luîndu-se ca bază anii 36—38 — cînd doleanțele sindicaliștilor erau soluționate cu o mai mare înțelegere — iar patronii propun anii 58—60 ca fiind, într-adevăr, cei mai apropiați în timp, răspunzînd, deci, în mod mai realist, oricăror propuneri. Experiența aceasta are, pentru noi, o importanță istorică și ea va arăta matematic, științific, legătura dintre muncitori și patroni ca părți inseparabile ale aceluiași organism economic."

„Se pare — scria comentatorul lui „Sunday Times" — că douăzeci de mii de lămpi electronice pot înlocui cele cîteva zeci de miliarde de neuroni ai conducătorilor grevei și ai reprezentanților patronilor. Cu atît mai bine, deoarece după ultimele discuții situația e din ce în ce mai confuză; realitatea apare învăluită într-un abur gros de cifre. Înainte deci de a ajunge în creierul-mașină, situația s-a împotmolit destul de adînc în creierii-biologici. Sperăm că mașina lui Hard va arăta clar care este realitatea, adevărul gol-goluț, fără stafia luptei de clasă. Iar dacă metalurgiștii vor fi nemulțumiți de răspunsul mașinii, asta înseamnă că ei nu așteaptă nici o mediație, ci vor să smulgă pur și simplu anume avantaje care, în actuala situație economică, nu li se cuvin."

„Chicago-News" jubila. „În sfîrșit, statul va demonstra obiectivitatea sa absolută. Deasupra claselor, deasupra conflictelor dintre muncitori și patroni, el va arăta de partea cui e dreptatea. Nu putem decît s-o felicităm pe doamna Anne Calio."

„Lupta se duce — scrise Eugen în „Bartsford Labour" — începînd de la porțile uzinei din Bartsford și pînă la conducerea A.F.L., pînă la Departamentul muncii. Lupta se duce acum de către întreg aparatul de spărgători de grevă, poliție, justiție, biserică împotriva miilor de muncitori care cer un spor de doisprezece cenți la oră. Împotriva metalurgiștilor din Bartsford, acționarii lui „Bab and Bab" încearcă să utilizeze creierul electronic. Așteaptă ei oare ca mașina — în ciuda intențiilor domnului Hard — să apară în chip de conducător galben? Cred ei oare că o mașină poate cădea pînă la nivelul domnului Hugh Barrel?

Să fim serioși, domnilor.

În încîlceala acestor fapte, aparent fără legătură între ele, trece un fir roșu: lupta de clasă. Și dacă în această luptă patronii cred că pot folosi creierul electronic împotriva muncitorilor — se înșeală. Pentru că:

Chiar dacă s-ar ține seama numai de ultimii ani cu șomaj crescut.

Chiar dacă întreprinderile „Bab and Bab" ar trece prin așa-zise „momente grele".

Chiar dacă piața internă s-ar fi îngustat foarte mult.

Chiar dacă situația internațională ar fi încordată datorită războiului rece, chiar dacă ar exista toate aceste condiții, împătrite, întreite, combinate cu alte condiții grele sau insuportabile, niciodată și nicăieri, nu trebuie să se iasă din situațiile dificile pe spinarea muncitorilor. Totdeauna și pretutindeni în capitalism există posibilitatea de a mai tăia puțin profiturile și a mări salariile.

Greviștii cer un spor de zece mii și cinci sute de dolari pe zi. Dar cît cîștigă domnii acționari în aceste douăzeci și patru de ore? Cît le revine de pe

urma muncii neplătite? În trei schimburi: șaptezeci și cinci de mii de dolari. Socoteala e limpede. Crede cineva că mașinii electronice îi va veni greu să efectueze această comparare de cifre? Doar dacă nu va fi forțată să lucreze după o programare cu totul tendențioasă. Și nu ne-ar mira să se întîmple astfel."

„E absurd — spuse comentatorul de radio din Houston, la două ore după apariția articolului lui Garrow. Cu o nonșalanță copilărească se discută legile de bază ale societății noastre și se oferă soluții de-a dreptul utopice. Ar dori domnul Garrow ca acționarii lui „Bab and Bab" să nu cîștige de pe urma investițiilor? E un adevăr elementar doar că nu muncitorii fac dolari, ci capitalul investit! Fac dolari clădirile, mașinile, afacerile propriu-zise. Și în afară de asta, legile pieții nu mai contează la domnul Garrow? Să ne fie cu iertare, dar la mijloc sînt problemele care trebuie privite cu mult mai multă maturitate."

A doua zi, douăzeci și cinci de ziare ale sindicatelor reluară argumentele lui Eugen, dar articolul său fu criticat violent în emisiunea unei mari companii de televiziune. Discuția în jurul creierului mediator acoperi cu totul evenimentele propriu-zise, care păreau a fi scăzut în intensitate. După ultima încercare de a răzbate în uzină, cu ajutorul polițiștilor și la adăpostul atacului cu bombe, spărgătorii conduși de Barrel se mulțumeau să înjure la megafon, să fumeze și să mănînce, retrăgîndu-se noaptea într-o tabără de corturi, elegant amenajată.

Carele televiziunii new-yorkeze, ale companiilor din Filandelfia, Chicago, Baltimore, Los Angeles renunțară să mai patruleze prin fața uzinei „Bab and Bab". Golden putu să părăsească frontul — cum îl numea el — și să se ducă acasă spre a dormi într-un pat omenesc. Mărunt, cu figura brună, frumoasă, spiritualizată, trecea zilnic porțiunea de cîmp, din oraș spre tabără, urmat de mari grupuri de muncitori. Cei mai tineri zburdau în jurul lui și el îi domolea rîzînd cu poftă. Pentru ca acalmia

să nu aibă o proastă influență asupra greviștilor, organiză în preajma fabricii meciuri de fotbal, mitinguri cu caracter cultural, discuții politice.

Dar dacă interesul pentru greva propriu-zisă scădea, creștea cel pentru F.T.5. Nu pentru că mașina ar fi putut traduce direct dintr-o limbă într-alta, nici pentru virtuțile ei calculatoare — lucrurile acestea erau bine cunoscute de ani de zile. Dar pentru prima oară, practic, se ivea posibilitatea ca un aparat electronic să înlocuiască, fie și un timp limitat, pe funcționarii superiori ai unui minister. De ce n-ar fi putut înlocui, atunci, întreg ministerul?

— Ar putea oare prelua F.T.5. toate problemele ministerului marinei? — îl întrebă un corespondent pe Tom Hard, după ce electronistul fusese „redescoperit".

— Fără îndoială — răspunse Hard.

— Totuși, ce s-ar întîmpla cu munca de proiectare? întrebă ziaristul. Cine ar da soluțiile noilor nave, ale noilor arme navale?

— Creierul — răspunse Hard. Numai dacă ar exista cineva care să știe cum să-l întrebe.

— Dar dacă ar fi vorba de principii cu totul noi de construcție?

— Ar trebui ca mai întîi să le imagineze un om.

— Dar munca de birou? Există acolo mii de funcționari!

— Ar fi înlocuiți cu cinci electroniști.

— N-ar exista totuși dezavantaje?

— Ba da. Creierul n-ar greși niciodată. Așa cum se va întîmpla în cazul grevei din Bartsford, la care va răspunde obiectiv, deasupra claselor.

— Socotiți previziunea creierului un dezavantaj?

— Pentru unii, desigur. Răspunsurile creierului fiind absolut exacte, ar fi, totodată, indiscutabile.

— Și atunci?

— Și atunci micii comentatori de presă și televiziune ar deveni inutili.

Ultimul răspuns îl ofensă pare-se pe ziarist care nu mai reveni.

Dar ceilalți continuau să urmărească cu aviditate ultimele puneri la punct. Tom Hard lucra cu deose-

bită energie, iar Anne îl seconda. Freedstone, care nu se dezlipea de el, căuta să-i amuze, să-i facă să converseze, dar nu reușea de loc.

— Am ajuns la concluzia — îi spuse el lui Chooks — că Hard lucrează acum numai datorită interesului său științific. De altfel, modul în care Garrow a pus problema la sfîrșitul articolului său se pare că l-a indignat.

— De unde poți să știi dumneata lucrul ăsta? îl întrebă Chooks.

— Fiindcă mi-a spus-o. A subliniat că preferă un atac direct decît o insinuare. Și mi-a cerut să-i apărăm demnitatea. De altfel, Garrow, după cum știți, a revenit a doua zi, după articolul acela, cu altul mai certăreț, în care sublinia că niciodată un creier electronic nu va putea înlocui o conștiință muncitorească.

— Fleacuri — mormăi Chooks.. Toate prostiile sînt pentru dumneata caracteristice. Eu nu văd aici nimic deosebit. La început, ideea cu creierul a neliniștit pe dobitocii noștri din aparatul de stat care s-au obișnuit cu mijloace dure. În al doilea rînd, cred că i-a speriat de-a binelea pe alde Barrel și alții, care vedeau dispărîndu-le pîinea de sub nas. În al treilea rînd, poliția s-a văzut și ea inutilă, cel puțin din cauza asta. Așa că ei au pornit gălăgia cea mare și ei au atacat procedeul mai violent decît cei de stînga. Dar pe măsură ce au înțeles că mai pot fi utili au căpătat curaj. Cît despre ultimul articol al lui Garrow miroase a manevră. Și nu prea dibace.

— Permiteți-mi să vă contrazic — spuse Freedstone.

— Haide. Dă-i drumul. Dar repede — consimți Chooks.

— Garrow s-a supărat pur și simplu pe Hard fiindcă lucrează cu prea mult zel într-o treabă care ne convine.

— Eh, fleacuri — făcu Chooks. Astea-s fleacuri. Totuși aș vrea să știu cine se învîrte acum în jurul lui Hard. Pentru că, ascultă-mă pe mine, Freed-

să nu aibă o proastă influență asupra greviștilor, organiză în preajma fabricii meciuri de fotbal, mitinguri cu caracter cultural, discuții politice.

Dar dacă interesul pentru greva propriu-zisă scădea, creștea cel pentru F.T.5. Nu pentru că mașina ar fi putut traduce direct dintr-o limbă într-alta, nici pentru virtuțile ei calculatoare — lucrurile acestea erau bine cunoscute de ani de zile. Dar pentru prima oară, practic, se ivea posibilitatea ca un aparat electronic să înlocuiască, fie și un timp limitat, pe funcționarii superiori ai unui minister. De ce n-ar fi putut înlocui, atunci, întreg ministerul?

— Ar putea oare prelua F.T.5. toate problemele ministerului marinei? — îl întrebă un corespondent pe Tom Hard, după ce electronistul fusese „redescoperit".

— Fără îndoială — răspunse Hard.

— Totuși, ce s-ar întîmpla cu munca de proiectare? întrebă ziaristul. Cine ar da soluțiile noilor nave, ale noilor arme navale?

— Creierul — răspunse Hard. Numai dacă ar exista cineva care să știe cum să-l întrebe.

— Dar dacă ar fi vorba de principii cu totul noi de construcție?

— Ar trebui ca mai întîi să le imagineze un om.

— Dar munca de birou? Există acolo mii de funcționari!

— Ar fi înlocuiți cu cinci electroniști.

— N-ar exista totuși dezavantaje?

— Ba da. Creierul n-ar greși niciodată. Așa cum se va întîmpla în cazul grevei din Bartsford, la care va răspunde obiectiv, deasupra claselor.

— Socotiți previziunea creierului un dezavantaj?

— Pentru unii, desigur. Răspunsurile creierului fiind absolut exacte, ar fi, totodată, indiscutabile.

— Și atunci?

— Și atunci micii comentatori de presă și televiziune ar deveni inutili.

Ultimul răspuns îl ofensă pare-se pe ziarist care nu mai reveni.

Dar ceilalți continuau să urmărească cu aviditate ultimele puneri la punct. Tom Hard lucra cu deose-

bită energie, iar Anne îl seconda. Freedstone, care nu se dezlipea de ei, căuta să-i amuze, să-i facă să converseze, dar nu reușea de loc.

— Am ajuns la concluzia — îi spuse el lui Chooks — că Hard lucrează acum numai datorită interesului său științific. De altfel, modul în care Garrow a pus problema la sfîrșitul articolului său se pare că l-a indignat.

— De unde poți să știi dumneata lucrul ăsta? îl întrebă Chooks.

— Fiindcă mi-a spus-o. A subliniat că preferă un atac direct decît o insinuare. Și mi-a cerut să-i apărăm demnitatea. De altfel, Garrow, după cum știți, a revenit a doua zi, după articolul acela, cu altul mai certăreț, în care sublinia că niciodată un creier electronic nu va putea înlocui o conștiință muncitorească.

— Fleacuri — mormăi Chooks. Toate prostiile sînt pentru dumneata caracteristice. Eu nu văd aici nimic deosebit. La început, ideea cu creierul a neliniștit pe dobitocii noștri din aparatul de stat care s-au obișnuit cu mijloace dure. În al doilea rînd, cred că i-a speriat de-a binelea pe alde Barrel și alții, care vedeau dispărîndu-le pîinea de sub nas. În al treilea rînd, poliția s-a văzut și ea inutilă, cel puțin din cauza asta. Așa că ei au pornit gălăgia cea mare și ei au atacat procedeul mai violent decît cei de stînga. Dar pe măsură ce au înțeles că mai pot fi utili au căpătat curaj. Cît despre ultimul articol al lui Garrow miroase a manevră. Și nu prea dibace.

— Permiteți-mi să vă contrazic — spuse Freedstone.

— Haide. Dă-i drumul. Dar repede — consimți Chooks.

— Garrow s-a supărat pur și simplu pe Hard fiindcă lucrează cu prea mult zel într-o treabă care ne convine.

— Eh, fleacuri — făcu Chooks. Astea-s fleacuri. Totuși aș vrea să știu cine se învîrte acum în jurul lui Hard. Pentru că, ascultă-mă pe mine, Freed-

stone, s-a făcut mult mai multă publicitate decît era nevoie în jurul experienței ăsteia. Mai întîi trebuie să facem cîteva probe și apoi publicitate. Să nu lucrăm ca la Cap Canaveral!...

— Publicitatea trebuie organizată din timp — insistă Freedstone. E o diversiune grozavă și vă asigur că și greviștii, și masele cele mai largi, se întreabă acum — înainte de a vedea vreun rezultat — dacă statul n-ar fi într-adevăr deasupra claselor...

— Și cum e, după dumneata?

— E pe undeva deasupra claselor — surîse Freedstone. Deasupra unor clase...

— Bine. Stop. Fără marxism — îl opri Chooks. Răspunde la ce te-am întrebat. Cine a mai venit la Houston?

— Sînt ziariști de la trei posturi de televiziune, de la opt posturi de radio și de la o sută opt ziare.

— Imens! murmură Chooks. Imens! Tîmpită publicitate! Și mai departe?

— Un grup de fizicieni progresiști, de matematicieni progresiști, de juriști progresiști.

— Și?... întrebă amenințător Chooks.

— De electroniști și doctori în științele sociale progresiști.

— N-am nevoie — spuse Chooks, ridicînd tonul. N-am nevoie de banda asta progresistă pe capul meu! Nu există în statul ăsta și ziariști ai marii finanțe, nu există matematicieni anticomuniști? Nu există cîțiva magistrați cu capetele pe umeri?

— Desigur... dar...

— Nici un dar. Cheamă-i. Fă opinie publică. Publicitatea e pentru opinia publică, nu pentru noi! Hai, mișcă.

— Dar, domnule Chooks...

— Freedstone! Să nu mai apari aici fără cîțiva băieți buni care știu cum trebuie să te porți cu roșii. Unde te trezești? Vrei să-mi constitui republica de la Houston?!

— Domnule Chooks...

— Te rog! Nu m-ar mira ca mîine să mi te adresezi cu „tovarășe Chooks!"

VII

F.T.5 era așezat pe un podium, simplu, negru, ca un sarcofag modern. În zadar fotoreporterii căutaseră unghiuri favorabile — calculatorul digital rămînea un simplu paralelipiped cu ecrane și cadrane. În zadar se comentase anitronul — nimeni nu știa ce e și Hard refuzase să dea explicații suplimentare. Dacă masele largi fuseseră supuse unui torent de preziceri în legătură cu minunile lui F.T.5., oamenii de știință nu fuseseră mai puțin bombardați cu întrebări. Dar ei înșiși erau uimiți: calculatorul digital al lui Hard era nespus de mic, revoluționînd într-adevăr tehnica electronică.

Se pare însă că cei mai nerăbdători erau magistrații în prezența cărora creierul trebuia să dea verdictul într-un proces de drept civil — un divorț din high-life — asupra cărora părerile curții fuseseră împărțite.

Stînjenit de Freedstone, Hard lucrase foarte încet, în permanență enervat, cu toate că celălalt căuta să-i intre în voie, scuzîndu-se tot timpul. După cincizeci de ore de muncă aproape continuă, epuizantă, creierul fusese pus în cunoștință de cauză. Răspundea acum la întrebări, nu numai prin impulsuri, dar cu voce tare și totodată în scris, cu litere mari de tipar teletransmise pe un ecran lunguieț. Încheind punerea la punct, Hard îl anunță pe Chooks că experiența poate avea loc chiar în după-amiaza aceea și se duse să se culce.

— Am putea începe pentru a nu mai spori tensiunea celor care așteaptă — îi spuse Freedstone lui Chooks.

— Nu înainte de a experimenta între patru ochi — răspunse acesta. Cum stai cu opinia publică?

— Am... completat-o. N-am găsit îndeajuns de mulți intelectuali, dar am adus cîțiva băieți buni.

— Cîți intelectuali ai adus, totuși? întrebă mieros Chooks. Dar precis.

— Doisprezece.
— Sînt toţi specialişti?
— Toţi.
— Enumără-mi-i.
— Un medic, un farmacist, opt avocaţi, un inginer, un psihofizician.
— Ce-i asta psihofizician? Nu cumva un prezicător?
Freedstone încuviinţă.
— Nenorocitule — spuse Chooks cu dispreţ. Ei au adus peste o sută de oameni şi...
— Nu i-au adus, au venit singuri.
— Cu atît mai mult! tună Chooks. Au venit singuri! Şi tu abia reuşeşti să aduni cîţiva avocaţi şi cîţiva farmacişti! Şi un ghicitor în cafea?! Asta vrei să ia cuvîntul ca specialist în electronică?
— Şefule, te înfurii degeaba — spuse Freedstone. Progresist nu înseamnă încă roşu. Oamenii vor să asiste din simplă curiozitate. Te asigur că datorită acestei componenţe progresiste, vom avea un succes imens în cele mai largi straturi.
— Şi „băieţii buni" cine sînt?
— Cîţiva magistraţi, nişte ingineri de la „Bab and Bab" şi o parte a celor din Bartsford. E Barrel cu cîţiva din oamenii lui.
— Mm — mîrîi Chooks. Vezi să-şi ţină gura. Alege pe cei mai isteţi şi instruieşte-i. Au voie să fluiere de plăcere şi să bată din picioare. Urletele şi înjurăturile numai la semnalul meu. Garrow a venit?
— Da. E pe undeva pe afară.
— N-am nevoie de el. Totdeauna ne-a dat bătaie de cap. Merola e pregătit?
— Aşteaptă să-i trimitem vorbă.
— Mda. Şi Golden? E la Bartsford?
— Nu. A venit şi el. Au venit vreo cincizeci de grevişti să asiste.
— Să nu intre în sală. Prima experienţă se face numai pentru oamenii de ştiinţă, pentru presă, radio şi televiziune. Şi trimite-i vorbă lui Merola că n-avem nevoie de Golden şi Garrow aici.

— N-ar fi mai bine ca pe Garrow să-l reţină justiţia? Un telefon la magistratul din Bartsford care l-a anchetat şi...

— Şi... să coboare din nou pe faţadă? Nu, Freedstone, nu. Vorbeşte cu Merola. Dar să nu-l facă dispărut cu totul.

Freedstone se înclină şi ieşi plin de dispreţ pentru temerile şefului.

* * *

Luîndu-şi arbaleta de pescuit, Garrow străbătu centrul, apoi cartierul de vile şi, cu toate că la orele acelea călduroase ale după-amiezii străzile erau pustii, avu senzaţia că e urmărit. Nu-şi dădea seama ce fel de zgomot sesizase — poate un fîşîit de pneuri pe asfalt, poate o portieră trîntită, poate nişte paşi îndepărtaţi. Se opri să asculte, dar totul părea să doarmă în jur — numai vîntul trecea, moale, prin frunzişul platanilor şi plopilor canadieni şi de foarte departe se auzea chicotitul unor copii.

Se gîndi o clipă că a făcut rău neluîndu-l pe Mell cu dînsul. Bătrînul Golden îl rugase să nu se despartă de rugbist pînă la terminarea „afacerii". Acum era prea tîrziu ca să se mai întoarcă în oraş. După ce trecu peste o porţiune de cîmp cu bălării înalte şi sălbăticite, ajunse pe malul rîului şi începu să se dezbrace la poalele unui copac. Dar, deodată în liniştea adîncă se auzi un pîrîit ca şi cînd cineva ar fi strivit în picioare o creangă uscată. Eugen încremeni ţinîndu-şi răsuflarea. Imaginea rustică ce-l încîntase cu o clipă înainte — apa domoală, frunzişul umbros, poiana de pe celălalt mal, îi păreau acum străine şi ameninţătoare. Privi în jur — la picioarele lui erau cîteva resturi de zidărie, desigur fundaţia vreunei cabane de mult dărîmate, apoi cîteva scîndurele, un trunchi doborît — bancă improvizată pentru pescari. Fără să mai stea pe gînduri ridică o bucată de zid spart şi o aruncă în apă. Şi, în acelaşi moment, cu arbaleta trecută prin cordonul slipului se căţără în

copac abia folosindu-se de brațul stîng. Se întinse pe una din crăcile groase ale platanului și rămase nemișcat, gîfîind, cu mîinile reci. Stătu așa cîteva clipe, apoi încetul cu încetul se relaxă. Era atît de bine, acolo sus, în umbra verde, la pîndă, ca în jocurile de demult cînd el era căpetenie sioux, iar fratele lui iscoadă a comanșilor! Și ca și atunci, acum îl cuprindea o dorință neînvinsă de somn. Căutîndu-și un sprijin începu să moțăie, cu fruntea lipită de scoarța netedă, cu nările gîdilate de mirosul ierbii încălzite la soare.

Și, deodată, trăsnetul se auzi din nou, de data asta parcă sub el. Tresări și privi în jos fără să se miște. Nu era nimeni. Și cu toate astea, în ciuda zumzetului micilor musculițe, deosebi o șoaptă. Cineva vorbea foarte încet, ferindu-se. Nu era cumva o pereche de îndrăgostiți pe care o speriase cu tropăitul lui?

— Aici — șuieră cineva — aici!

Un picior îmbrăcat într-un pantalon de pînză kaki apăru după trunchiul copacului, apoi un om aplecat, aproape în patru labe, se trînti peste cămașa și pantalonii lui. Era un individ uriaș — cel puțin așa părea de sus, cum stătea culcat pe o coastă cu picioarele întinse și mîinile desfăcute. Se auzi acum un alt pas mai puțin ferit și apăru un al doilea purtînd o mare pălărie de panama cu borurile pleoștite.

— A sărit în apă — spuse primul. Atunci cînd l-am auzit.

— Dar nu se aude nici un plescăit. Unsurosule — spuse al doilea.

— Eh — făcu Unsurosul — avea arbaleta la el. O fi luat-o în susul apei, e o văgăună acolo și sînt cîteva știuculițe. Cum facem, șefule?

Merola își scoase pălăria de panama și începu să-și facă vînt cu dînsa.

— Îl așteptăm cînd s-o întoarce. Îl pocnim și-l legăm pentru vreo patruzeci și opt de ore, sau îl predăm copoilor la Bartsford, fiindcă a furat un halat de acolo.

— Să-l predăm copoilor? Unsurosul începu să rîdă. Da, n-ar fi rău. Că tot e o treabă care mă plictisește — îți dă și mare bătaie de cap și te alegi cu o nimica toată. Eh, cum facem? Îl pîndim de pe mal?

— Nu. Pierdere de vreme — spuse gînditor Merola. Și peste vreo două ore apar pescarii și dracu' mai știe cine. Să terminăm repede, Jim.

— Păi mă duc eu în susul apei, și tu ia-o în jos. E voinic?

— Nu e prea slab — spuse Merola. E înalt, subțire, a făcut mult sport. Dacă și-a dat drumul pe fațada aceea cu un șnur de tablou, n-o fi chiar de lepădat. Dar cu tine, Unsurosule, n-am nici o grijă. Vezi, dacă te bagi în apă după el și te vede lumea, fă-i puțină respirație artificială ca unui prieten salvat de la înec și adu-l aici imediat.

Unsurosul se ridică în picioare și, cu toate că-l vedea drept în creștet, Eugen îl aprecia la un metru optzeci și la cel puțin nouăzeci de kilograme, căci avea umeri largi, grei, puțin lăsați. Merola era mai scund, dar foarte îndesat și de sub chica de păr negru, buclat, i se vedea ceafa aproape tot atît de groasă cît capul.

Plecară amîndoi, în patru labe — Unsurosul ducînd la subsuoară hainele lui Eugen — silindu-se să nu facă zgomot, dar fîșiitul ierbii și crenguțele rupte îi trădau.

Eugen așteptă cîteva secunde, apoi porni să se cațăre mai departe. Platanul avea cel puțin cincisprezece metri și din apropierea vîrfului, acolo unde frunzișul se rărea, se vedea minunat. Unsurosul și Merola dispăruseră în tufișuri, dar la răstimpuri le mai zărea cămășile albicioase strecurîndu-se printre buruieni. Se depărtaseră în susul și în josul apei, îndeajuns pentru a nu-l mai putea prinde. Privi în partea opusă și văzu poteca învîrtejindu-se printre ierburi în două volute largi și luîndu-o apoi drept spre vilele mărginașe ale orașului: aproape de capăt poteca era paralelă cu șoseaua ce ducea spre Bartsford și acolo, printre

tufișuri, se vedea strălucind a pată albastră. Mașina lui Merola!

Eugen coborî de-a lungul trunchiului, fără să-i pese de scoarța care-i răzuia palmele, pieptul și genunchii. Sări pe vine în iarbă și o luă la fugă din toate puterile. Apreciase din ochi distanța la cinci sute de metri — asta înseamnă un minut și jumătate. Fugea cu bărbia în piept și cu toate că arbaleta îl împiedica la alergat, nu-i dădu drumul. Corpul de aluminiu dur, suplu, strins în palmă, îi dădea senzația unei arme adevărate.

Ajunse la mașină, smulse portiera și trîntindu-se pe banchetă încercă să introducă în contact vîrful arbaletei. Dar nu intra. Dezdoi atunci una din sîrmulițele cu care legase sfoara de nylon, dar sîrmulița se rupse. O înnodă la loc cu mîinile tremurînde, gata în fiece clipă s-o ia la picior și pînă la urmă izbuti. Motorul porni, dar vrînd să răsucească volanul, apăsă pe claxon. Trompeta răsună atît de puternic și de neașteptat, încît apăsă acceleratorul pînă la fund și mașina țîșni înainte răsturnîndu-l pe o coastă. În clipa aceea parbrizul plesni în țăndări și ceva îi șuieră pe lîngă ureche. Privi înainte, îngrozit, și mai avu vreme să-l vadă pe Bat Merola răcnind ceva și ochindu-l în plin. Se aruncă pe o parte și aproape îngenunchie în dosul volanului, accelerînd. Auzi un răcnet, o izbitură și, fulgerător, se gîndi că îi făcuse lui Merola ceea ce Merola îi făcuse lui numai cu șapte zile în urmă. Decuplă, lăsînd motorul să meargă în gol și deschizînd portiera privi înapoi. Șoseaua era goală. Merola nu se vedea nicăieri. Se lăsă din nou în genunchi. Bat putea să se fi ascuns pentru a-l pîndi. Porni de-a lungul boschetelor, dar înainte de a ajunge la primele vile auzi un tropăit și un strigăt:

— Merola! Hei, Merola! Unde dracu pleci?

Unsurosul fugise desigur pe potecă și zărind mașina îi tăiase drumul pe șosea. Alerga drept spre dînsul, numai în chiloți de baie, șiroind de apă, cu o mare legătură de haine subsuoară.

— Ce-i cu tine? — strigă din nou. Ești nebun? Stai să mă îmbrac.

Se opri, puse jos legătura cu veșminte și-și trase pantalonii pe picioarele ude. Tot îmbrăcîndu-se continuă să sporovăiască:

— Ce ți-a venit să pleci de unul singur? Sau — fața i se lumină — ai dat de ăla? I-ai făcut singur felul? Oricum, puteai să mai ai răbdare dacă nu m-am întors! Și oprește puțin motorul, ce dracu!

Eugen își scoase capul pe fereastra din dreptul lui și spuse, abia stăpînindu-și tremurul vocii:

— Merola e mort!

Fața mare, cu maxilarul atîrnînd, a lui Jim se schimonosi de o frică animalică. Părul umed îi acoperea fruntea și genele și de sub șuvițele decolorate i se vedeau ochii larg căscați. Clămpăni cu buzele de cîteva ori fără să spună nimic apoi întrebă:

— Unde e Merola?

— E mort — repetă Eugen. Dă-mi hainele.

Unsurosul răcni deodată — un răget adînc, ca de gorilă și aruncîndu-se într-o parte ajunse din două salturi lîngă mașină și smuci portiera. Prin fereastra deschisă Eugen trase în el cu arbaleta și văzu săgeata înfigîndu-i-se în antebraț. Sări apoi jos și-l lovi cu pumnul la rădăcina nasului. Jim icni și se aplecă, dar nu căzu. Eugen îl mai lovi odată și cînd Unsurosul se prăbuși îl întoarse cu fața în jos și îi legă mîinile la spate, cu firul de nylon al arbaletei.

— O să te ucidem, Garrow — gemu Unsurosul. O să te ucidem... Să nu crezi că noi o să tragem în tine cu săgeți de prins pește... Ah... aaah!

— Nu mai urla, că-ți bag un căluș în gură — spuse Eugen.

— Aaaaaah... aaaaa...

Rupse o mînecă a cămășii Unsurosului și i-o îndesă între dinți. Acum, cînd Jim încetase să urle, își dădu seama că după aparențe el putea fi luat drept atacator, iar ceilalți doi drept victime. Dacă

ar fi plecat lăsîndu-i acolo nu s-ar fi putut dezvinovăți niciodată. Vrînd-nevrînd trebuia să-i ia cu dînsul.

— Jim, cațără-te în mașină — îi spuse gangsterului. Repede!

Unsurosul îi întoarse spatele, silindu-se să-și smulgă căluțul.

Eugen reîncărcă arbaleta, țintindu-i picioarele.

— Ce crezi, bestie, că o să mă port cu mănuși cu tine?

Unsurosul gemu fără să se miște și atunci Eugen îl împunse în coapsă. Blestemînd și înjurînd celălalt se urcă în mașină și se așeză în genunchi pe podea.

— Așa, ai puțină răbdare — murmură Eugen. Ai puțină răbdare. Să-l căutăm și pe șeful tău... Cine știe unde a întins-o.

Dar Merola dacă nu căzuse pe undeva prin apropiere, n-avea cum să fi plecat spre oraș decît ori pe o potecă, ori pe șosea. Bineînțeles că n-avea de ce să aleagă tocmai șoseaua pe care ar fi putut fi ajuns din urmă chiar de propria sa mașină.

Raționînd astfel, Eugen porni în plină viteză printre ierburi. Ținea pe genunchi pistolul luat de la Jim și abia putea stăpîni volanul cu mîna dreaptă, căci stînga îi înțepenise. Îl ajunse pe Merola chiar la capătul potecii, în clipa cînd voia să se ascundă în bălării. Bat, care abia mergea, șchiopătînd, se trînti jos, scoțîndu-și pistolul din buzunar

— Aruncă revolverul! îi strigă Eugen din spatele portierei. Merola trase de două ori înainte ca el să-și fi terminat fraza. Gloanțele străbătură portiera, sfărîmînd baza geamului și unul din ele îi atinse umărul drept.

Eugen se întinse de-a lungul banchetei și ieși pe ușa opusă volanului. Ocoli mașina în patru labe și, adăpostindu-se după roata din spate, privi.

Merola îl pîndea culcat pe burtă în iarbă. I se zăreau, dintr-o parte, numai creștetul capului și pistolul, la mai puțin de șase metri. Eugen ochi cu

grijă — mîna îi tremura de oboseală — și apăsă pe trăgaci.

— Oooo... aah... Santa Madona... Oooh...

Merola începu să se zvîrcolească, strîngîndu-și pumnul drept la piept. Împușcătura îi zburase pistolul din mînă și-i zdrobise palma.

— Întoarce-te cu spatele — spuse Eugen. Și repede, repede. Vocea i se subțiase și răgușise.

— Nu te mișca!

Se aplecă și culese din iarbă browningul însîngerat al celuilalt. Reveni la mașină, tăie firul de nylon rămas neîntrebuințat și-i legă brațele la spate. Apoi îi înfășură laba mîinii în cămașă, cît putu de strîns.

— Peste o oră o să te panseze la spital, Merola — mormăi. Sper că de acolo o să ajungeți amîndoi pe scaunul electric. Haide, ridică-te! Gangsterul se ridică, încovoindu-se de durere. Eugen îi luă actele, cheia mașinii și un pistol mic, femeiesc, pe care-l avea în buzunarul de la spate. Îl ajută să urce în mașină și-l culcă pe bancheta din spate, pe burtă, sprijinindu-l pe Jim.

Demară apoi și trecînd peste ierburi ajunse la șosea. Circulația se reanimase și după cîteva clipe se întîlniră cu o mașină a poliției care-i opri.

— Am fost anunțați la telefon că s-a tras — îi explică ofițerul lui Eugen cercetîndu-i actele. Și mașina lui Merola a fost identificată.

Era un băiat tînăr, smead, cu privire deschisă.

— Ăsta e Merola, va să zică! Îmi pare rău că l-ați prins dumneavoastră în locul nostru! Și celălalt? Unsurosul?! Jim Unsurosul?! Dar, domnule Garrow, ar trebui să fiți șerif în Vest! Să știți că am citit Colombina — adăugă pe șoptite — și vă împărtășesc multe păreri, mai multe decît mi-ar îngădui serviciul! Ei, băieți — le spuse polițiștilor — dacă domnul Garrow binevoiește, ne va conduce acolo unde a fost atacat. Unul dintre voi rămîne să anunțe serviciul special. Avem nevoie de mulaje, amprente, probe chimice, fotografii. E prima mea mare anchetă, domnule Garrow, și aș

vrea să iasă foarte bine. Pentru că — şopti din nou — se vor găsi destui care să dorească s-o muşamalizeze.

Cînd reveni la Houston, după terminarea anchetei, Eugen găsi vila în care locuia cufundată în întuneric. Urcă greoi treptele care duceau spre camera lui, aprinse lumina şi se opri în prag. Scaunele erau aruncate într-un colţ, dulapul răvăşit şi patul, despicat, lăsa să i se scurgă arcurile şi iarba de mare. Parchetul fusese desfăcut bucată cu bucată şi pereţii purtau urme de lovituri. Trezindu-se deodată din toropeală, Eugen se repezi pe balcon. Lada de lemn în care crescuseră glicinile era goală. Rezerva de anitron dispăruse.

VIII

— Admirabil! — spuse Chooks, ascultînd verdictul lui F.T.5 în problema divorţului. Aş putea să-i pun o întrebare suplimentară? se adresă el lui Hard.

— Vă rog — spuse acesta. Oricîte.

— Aş dori să ştiu, domnule... domnule... începu Chooks vădit încurcat în alegerea termenului celui mai potrivit — domnule...

— Spuneţi-i Full, pur şi simplu — interveni Hard. Cu toate că nici cuvîntul „domnule" nu-i jigneşte. În general, nu e prea sensibil la forme.

— Aş dori să ştiu — reluă Chooks — care e părerea dumitale în legătură cu această căsătorie care s-a desfăcut acum.

— Părerea mea — spuse Full — e că n-am avut de-a face cu o căsătorie, ci cu un cuplaj.

— Cuplaj?! Hi, hi, hi — izbucni Chooks — cuplaj... E cam tare, domnule... Full. E cam pipărat.

Vă rog — se întoarse el spre magistrații care asistau — nu luați ca literă de lege această părere exprimată în legătură cu unul din cele mai strălucite menajuri din high-life.

— Protestez — spuse advocatul doamnei. Ceea ce ne-ați oferit aici nu e decît o glumă proastă și dacă aș scormoni în măruntaiele mașinii, v-aș arăta și banda înregistrată.

Hard îi oferi spre cercetare măruntaiele mașinii, dar avocatul refuză să le privească îndeaproape.

Se mai judecă în aceeași zi procesul bucătăresei Pubb, învinuită de a fi cauzat moartea unui cîine prin suplimentarea unei porții de tăiței în sos de vin. Full demonstră că suplimentarea se făcuse la insistențele victimei. Fură judecate apoi două mici bande de tineri din Los Angeles pentru o bătaie cu cuțitele și un vînzător de stupefiante care lucra pe litoral. F.T.5 dădu verdictele în mai puțin de un sfert de oră, pentru fiecare caz, și Chooks mormăi că marea experiență ar putea avea loc foarte curînd. Ar mai fi tărăgănat lucrurile organizînd o repetiție generală, dar existau două mari forțe care îl presau. Una era formată din acționarii lui „Bab and Bab", care sperau să dea o puternică lovitură grevei, alta era însăși opinia publică pe care televiziunea și presa o zgîndărise la maximum și care continua să-și trimită reprezentanții la Houston. Și, pe deasupra, izbucnise scandalul în legătură cu încercarea de a-l suprima pe Garrow.

„Garrow trebuia să moară, știa prea multe", scriau ziarele. „Merola încercă să-l înece pe Garrow." „Un ziarist de stînga atacat de gangsteri." „Ce legătură e între creierul lui Hard și creierul lui Garrow", scria Merow Dean în „Harper's Magazin". „Bătălia de pe malul rîului", „Vrem să știm cine e Merola?", „Bat și Jim — doi cavaleri din Apocalips".

America aștepta știri noi, orașele din est fierbeau, Houston-ul urla.

— Într-adevăr, nu înțeleg de ce ne-au trebuit toate astea — îi spuse Chooks lui Freedstone. Garrow lăsat în pace atrăgea mult mai puțin atenția decît Garrow atacat de Merola. V-am spus că Bat e un idiot.

— A fost ideea lui Barrel — răspunse Freedstone. Garrow are prieteni în toată presa și printre cei din sală trebuie să fie destul de mulți dintre amicii lui. Am vrut să înlătur o eventuală agitație inutilă. Dar cine e dobitocul de la poliție care a făcut ancheta ieri?

— Un proaspăt absolvent.

— Cred că ar trebui să cereți înlocuirea lui cu un om cu experiență.

— Bine — spuse Chooks. Dar azi, la ora șase, vreau să domnească o ordine exemplară. E o experiență cu caracter științific, Freedstone. M-ai înțeles?

Freedstone încuviință și din nou se gîndi că Chooks ori a îmbătrînit, ori a obosit. Se închise apoi în biroul său și verifică, punct cu punct, felul în care fusese organizată întrunirea.

Cu toate că experimentarea fusese programată la ora șase fix, începînd de la douăsprezece laboratoarele „Bab and Bab" cunoscură o animație neobișnuită. Jumătate din posturile de radio și televiziune își aveau reprezentanții aici, toate marile organe de presă, multe din organele de presă muncitorești și o mare parte a asociațiilor de intelectuali, cu caracter progresist. Hotelurile din Houston erau ticsite, casele particulare puseseră cîte o odaie la dispoziția oaspeților și în toate parcurile și scuarurile se înălțau corturi. Orașul părea a fi sediul unei mari întruniri sportive.

În ultimele două zile consumatorii de groguri, gin, carcalete, shery-brandy se dublară, se triplară, se încinciră. Bulevardul Houston-ului devenise un bulevard al presei și televiziunii și la toate mesele barurilor, restaurantelor, lăptăriilor, chioșcurilor de răcoritoare se discuta despre reportaje, știri, note, însemnări, publicistică, ba chiar

și despre verzale, aldine, racursiuri, primplanuri, contre-jour-uri, podvale, foiletoane — era un fel de seminar neoficial de jurnalistică, fără prezidiu și ordine de zi.

După primele șase ore de la sosire, ziariștii își ridicaseră corturile și își atîrnară afară titlurile ziarelor de care aparțineau, în loc de cărți de vizită, iar după douăsprezece ore cereau sus și tare legătură telefonică directă cu orașele Washington. New York, Filandelfia. Los Angeles, Massachussets. În dimineața zilei de douăzeci și unu iunie a anului 1962 — cînd Anne Calio îl felicită pe Tom Harh cu ocazia împlinirii a 36 de ani — ziariștii îl felicitau și ei cîntîndu-i. sub fereastră: „Happy, happy, wears." *

La ora zece presa se bărbierise, își luase blocnotesurile și plecase spre laboratoarele „Bab and Bab". La ora douăsprezece, în jurul laboratoarelor se strînsese un grup de cinci sute de oameni — numai corespondenți de presă și teleradio, cît și trimișii asociațiilor de jurişti, matematicieni, fizicieni. Cînd reprezentanții muncitorilor din Houston și Bartsford sosiră, la ora unu, strada era plină și cînd Mell Hastings încercă să ajungă în primele rînduri îi fu imposibil să înainteze măcar cu un pas.

Primii fură admiși în sală, pe bază de listă, comentatorii posturilor centrale de televiziune pentru a-și rearanja camerele de luat vederi. Apoi intrară „vîrfurile" radioului și presei și, pe la patru, încă două sute de ziariști. Eugen sosi, cu puțin înainte de începerea experienței, în plină busculadă. I se făcu numaidecît loc și trecu în aplauzele celor de față, împreună cu Golden și urmat de Mell Hastings, Gooding și de alți muncitori din oraș și din Bartsford. Dar cordonul se închise numaidecît în spatele lor și vociferările izbucniră din nou.

În marea hală a laboratoarelor domnea o liniște adîncă. Anne și Tom Hard verificau creierul, urcați pe suplul eșafodaj de aluminiu, asistați de

* La mulți ani fericiți. (n.a.).

Freedstone și de doi necunoscuți, amîndoi cărunți și impozanți. În fața sălii, pe un mic podium, un podium de onoare fixat în urmă cu cîteva zile, prezidiumul științific al experimentării răsfoia niște hîrtii care foșneau și asistența le urmărea mișcările cu aviditate.

La ora șase fix președintele prezidiului — fizicianul Norman Sand — bătu cu un ciocănel în masă, cerînd liniște.

— Domnilor — spuse el — lucrările noastre pot începe. Nu voi reaminti aici datele științifice ale acestei experiențe. Sînt binecunoscute de toată lumea. Programarea a fost făcută corespunzător cu anii 1958—1960 — în ceea ce privește doleanțele exprimate de greve și satisfacerea lor. Baza o constituie legile muncitorești ale statului nostru. Pe ecranul din dreapta se va putea urmări prin teletransmitere răspunsul scris al creierului. De asemenea, la acest difuzor creierul va răspunde și verbal. Pentru timbru s-a adoptat vocea unuia dintre cei mai cunoscuți crainici ai noștri. Vă rugăm să domnească cea mai profundă liniște. Doamna Anne Calio, domnii Andreew Crownbiff, Richard Green și Tom Hard, distinși cercetători în domeniul ciberneticii aplicate, cît și domnul... domnul... Freedstone... ch... tehnician, pot să-și înceapă lucrul. Rog pe cei prezenți să pună toate întrebările numai prin intermediul prezidiului.

Norma Sand se așeză, înclinîndu-și capul mare și acoperit de riduri fine spre Tom. Acesta apăsă cîteva butoane — se auzi un zumzet subțire și ecranele tabloului de comandă se luminară.

— Ești gata? întrebă Tom Hard.

— La dispoziție — se auzi o voce caldă și totodată plină de umor, în care asistența îl recunoscu pe Selwyn Hagerty, cel mai bun comentator de sport al Americii. Sala aplaudă spontan și se auziră strigăte de bravo, dar Sand interveni numaidecît, cerînd liniște.

— Rădăcina cubică a lui o mie opt sute șaizeci virgulă opt sute șaizeci și șapte? continuă Hard.

— Doisprezece virgulă trei — răspunse creierul.

— Data calendaristică a marei greve din Chicago?

— Opt mai, o mie nouă sute cincizeci și doi.

— Numărul de muncitori?

— Nouă mii.

— Revendicări satisfăcute.

— Nici una.

— Respinse?

— Nici una.

— Rezultate?

— Salariul crescut pe oră cu șase cenți. Spălătoare în ateliere. Pauză de masă. Odihnă...

— Stop. Mulțumesc — spuse Hard, răsucind un buton. Treci acum la greva din Bartsford. Date: Bartsford, grevă. Zece iunie o mie nouă sute șaizeci și unu. Ce spor cer muncitorii la oră?

— Doisprezece cenți.

— Cît oferă acționarii?

— Șapte cenți.

— Ținînd seama de istoria grevelor americane, de condițiile social-economice, cît ar trebui să li se dea?

— Nouă cenți.

— Rușine! strigă un muncitor. Rușine! Nouă cenți ni s-a oferit alaltăieri. Vreți să ne duceți cu păcăleala asta?

— Care sînt „condițiile social-economice"? întrebă un om voinic, ridicîndu-se. Sînt jurist și aș dori să aflu.

— De ce tocmai nouă cenți? se auzi o voce de femeie.

— În condițiile astea nu se poate lucra — îi întrerupse Norman Sand. Am cerut ca întrebările să fie puse la urmă.

— Nuuu! Pe loc! strigară cîțiva.

— Liniște! urlă Hugh Barrel din primul rînd. Aici se face știință, nu agitație roșie.

— Răspunsurile pe loc! strigă jumătate din sală.

— Gura! urlă Hugh Barrel, urmat de oamenii lui.

Freedstone ridică brațele indignat, dar cu o mișcare imperceptibilă Chooks îi făcu semn să se domolească.

— Acum răspunsurile! strigă sala, ridicîndu-se în picioare. Acum pe loc, la chestie, la cifră, pe loc. răspunsuri, acum...!!

— Domnilor! încercă să-și reia cuvîntul Norman. Domnilor! Bătu cu ciocănelul în masă și asistența se potoli. În asemenea condiții mă văd silit să evacuez sala — spuse el. De ce nu aveți răbdare?

— Pentru că am fost ținuți pe jeratic patruzeci și opt de ore — răspunse un ziarist mărunțel. Am fost duși cu zăhărelul patruzeci și opt de ore și mai mult anchetați noi decît cei de la care trebuia să aflăm ceva. Dacă demonstrația ar urma astfel, ar însemna să ne trezim la sfîrșit în fața unui sac de întrebări, pe cînd așa le putem epuiza una cîte una.

— Ce spuneți, domnilor? întrebă Sand, întorcîndu-se spre membrii prezidiului.

Prezidiul încuviință.

— Bine! spuse Sand. Întrebați. Însă în ordine și cu solicitudine. Domnul?...

— „Chicago Sun". Aș vrea să știu de ce s-au ales ca bază programatică anii cincizeci și opt, șaizeci?

— Pentru că sînt cei mai apropiați de noi, și pentru că situația economică de atunci se apropie cel mult de cea de acum. Bineînțeles cu unii coeficienți corectivi.

— Dar la bază ce stă? urmă corespondentul lui „Chicago Sun".

— Îmi pare rău — interveni Sand. O singură întrebare. Altcineva?

Se ridică o pădure de brațe.

— Dumneata — indică Sand.

— „Life" — spuse omul. Ce fel de legături există între domnul Hard și domnul Garrow de la „Bartsford Labour"?

— Am făcut războiul împreună — răspunse tare Hard.

— Jos! strigă o voce. Fără întrebări tîmpite! Vrem să ştim cum lucrează creierul.

— Viaţa personală...

— După aceea viaţa personală...

— Daţi-mi voie...

— Guraaa! Guraaa!

Se auzi din nou ciocănelul lui Sand şi se ridică altcineva.

— A rămas suspendată o întrebare. Eu sînt „Herald Tribune". Ce stă la baza programării? Legile Taft-Hartley?

— Nu — răspunse Freedstone.

— Oarecum — răspunse Hard.

— Exact! Precis! strigă cineva.

— Vrem o precizare!

— Să răspundă creierul!

— Pro-gra-ma-rea! Pro-gra-ma-rea!

— Un moment — spuse Sand. Am impresia că lucrurile acestea au fost lămurite foarte bine în interviurile pe care cercetătorii le-au dat în ultimele două zile. Îmi voi permite să răspund eu. Programarea se sprijină pe o serie de cifre. Dar dumneavoastră doriţi mai mult. Vreţi să ştiţi ce se ascunde în spatele cifrelor. Adică ideile fundamentale, punctul de vedere. Care e punctul de vedere al creierului, domnule Hard?

În sală se aşternu o linişte de moarte.

— Punctul de vedere al creierului e pentru început punctul de vedere al legilor Taft-Hartley — răspunse Hard. Programarea s-a făcut în faţa unui colectiv de oameni de ştiinţă.

— Nu e adevărat — interveni Freedstone.

— Puneţi-vă de acord — strigă corespondentul lui „Herald Tribune".

— Vrem o singură opinie!

— O singură opinie!

— Adevărul!

— A-de-vă-rul!

— Dar, domnilor, există mai multe adevăruri — spuse Hard zîmbind, fără a fi auzit de nimeni. Depinde cui folosește adevărul.

— Liniște, vorbește Hard!

— Gura.

Hala se zgudui sub un potop de fluierături.

— Există mai multe adevăruri — spuse Hard, tare. Legile Taft-Hartley exprimă anume interese. Ăsta e un adevăr. În funcție de aceste interese întreaga realitate e tradusă după anume coeficienți.

— Nu vrem propagandă! strigă trimisul lui „Life".

— Vrem știință! zbieră Barrel.

— Dar creierul se poate autoregla — urmă Hard.

Sala amuți.

— Creierul se poate autoregla. El are, de altfel, o părere despre ceea ce face și dacă i se pare că a greșit se corectează pe loc. Nu numai atît. Nu se sfiește să-și exprime punctul de vedere în ultimă instanță asupra oricărei probleme de specialitate. Specialitatea lui o formează acum conflictele de muncă. Dar răspunsul pe care l-ați auzit exprimă o părere izolată, care nu lămurește poziția sa.

— La chestie! strigă Barrel.

— Experiența!

— Vrem experiență, nu vorbe! țipară spărgătorii de grevă aduși de la Bartsford.

— Continuă — îl îndemnă corespondentul lui „Chicago Sun".

— Continuă — mugi sala.

— Punctul de vedere al creierului, fundamentul raționamentelor sale poate fi cunoscut numai prin cazurile limită. Ceea ce în limbaj curent s-ar putea traduce prin „de unde vine" și „pînă unde se poate ajunge".

Chooks se ridică în picioare și făcu semn prezidiumului, cerînd cuvîntul.

— Cred că am depășit cu totul scopul pentru care ne-am adunat aici — spuse el. Ori continuăm operația de mediație, ori revocăm experiența. Am venit să ascultăm răspunsuri imparțiale, matema-

tice, realiste în problema grevei din Bartsford. Dorim să le aflăm. În zece minute, creierul abia a reușit să fixeze sporul orar la nouă cenți. Dar condițiile de lucru? Reprimirea agitatorilor concediați? Transportul la uzină? Amenzile? Săptămîna redusă? Propun să ascultăm răspunsurile creierului și la sfîrșit pe acelea ale domnului Tom Hard.

— Bravooo!
— Perfect!
— Creierul!
— Vrem creierul!
— Punctul de vedere!
— Nici un „punct de vedere"!
— Creierul!
— Tom Hard!
— Creierul!
— Tom Hard, Anne Calio-Hard!

Barrel, în picioare, gesticula, fără să se audă ce spune. Împreună cu el, gesticulau, vorbeau, congestionați la față, spărgătorii de grevă. Golden, Garrow, Hastings rămăseseră pe scaune nemișcați, așteptînd să se potolească vacarmul.

— Întrerupeți emisiunea — ceru Sand. Întrerupeți transmisiile de televiziune și radio. Opriți magnetofoanele. Nu putem transmite Americii această babilonie. Am venit aici ca om de știință — la fel ca și restul prezidiului — acceptînd o propunere survenită abia de trei zile. Am vrut să fim imparțiali, și o vrem, dar nu în astfel de condiții. Sînt convins că domnii Crownbiff și Green care-l secondează pe Tom Hard sînt tot atît de uluiți ca și mine.

Televizioniștii nu-și întrerupseră emisiunea, dar fixară camerele de luat vederi asupra lui Sand. Sala se domoli, fierbînd pe tăcute.

— Domnule Hard — spuse imperios Norman Sand — dacă mai ai vreun pic de stimă pentru unul din vechii dumitale profesori și actuali colegi, te rog să dai cuvîntul creierului.

Hard se înclină și urcînd scara de aluminiu răsuci cîteva manete circulare.

— Deci... deci... deci — spuse creierul, foarte puternic — deci... concluziile noastre se bazează pe faptul că un muncitor care produce douăzeci de dolari pe zi trebuie să primească cel mult șapte dolari — restul fiind rata... rata profitului. Orice creștere a salariului lovește în acționarii societății „Bab and Bab" și... și...

Hard apăsă altă manetă.

— ...și... și — urmă creierul, și... ph... ph... și... în ultimă instanță se poate ajunge la patru dolari pe zi.. sau... ph... ph... la doi dolari... la alocația de șomaj... Se poate trăi cu alocația de șomaj... cinci milioane de familii trăiesc cu alocația de șomaj.

Literele teletransmise jucau pe ecranul lor striat, vocea lui Hagerty amplificată bubuia în hală și asistența asculta într-o liniște înghețată, în care parcă se simțea crisparea pumnilor, strigătele stăpînite, hîrîiala gîtlejurilor.

— ...și chiar mai puțin — spuse creierul — mai puțin... cei dați afară pentru agitație pot fi traduși în fața justiției... pot fi urmăriți, anchetați, arestați, condamnați în masă și... și... dacă persevează, suprimați în masă așa cum s-a făcut în cazul Abbot, Castle, Ring... și...

— Gata! urlă Barrel. Opriți... Opriiiți!

Strigătul său fu semnalul. Spărgătorii de greve își părăsiră scaunele și se repeziră spre tabloul de comandă al creierului. În urma lor se înghesuiră polițiștii în civil din Houston și cei cîțiva farmaciști și psihofizicianul invitați de Freedstone. Dar înainte de a ajunge la primul rînd de scaune, fură opriți de ziariștii marii prese, care nu voiau să piardă nimic din această emisiune senzațională... Mell îi ajunse și el din două salturi, împreună cu cîțiva din pichetul de grevă și, la înghesuială, puse mîna pe Barrel.

— Trădător galben — îi șopti Mell. Slugoiule, de cînd te caut.

Și apucîndu-l de ceafa groasă și roșie îl încovoie pînă la pămînt, repezindu-i un picior în spate. Poate că „melé"-ul s-ar fi terminat foarte rău pentru spărgătorii de grevă dacă Golden n-ar fi șuierat un „la loc" ce nu permitea nici o șovăială. Oamenii se așezară pe scaune — unii dintre grevișți gemînd, căci polițiștii în civil îi loviseră, pe nevăzute, cu boxurile pregătite în buzunare.

— E regretabil, domnilor — spuse Sand, palid. Părul cărunt îi căzuse pe frunte și zbîrciturile parcă se adînciseră. E regretabil că presa noastră se poate încăiera în felul acesta. Faptul că unii dintre ziariști s-au repezit la domnul Hard...

— Nu sînt ziariști — spuse cu voce tremurată Eugen. Sînt spărgători de grevă din Bartsford. Și oamenii lui Bat Merola, care a vrut să mă asasineze ieri.

— Cu atît mai rău — conchise Norman Sand. Dacă aceste încercări de a forța experiența noastră continuă, mă voi vedea nevoit să plec. Vă avertizez că la cea dintîi manifestare a unor sentimente nedemne, prezidiul și cu mine părăsim sala. Vă rog, domnule Hard, continuați. Sînt om de știință și acest F.T.5. al dumitale mă interesează nespus de mult. Caută, te rog, să nu atingi vreo chestiune politică ce ar putea dezlănțui patimi în auditoriul nostru.

— Totul în afara politicii — spuse Hard zîmbind. Înainte am vorbit de două adevăruri. Era o glumă. Există un singur adevăr: cel obiectiv. Creierul ni-l va arăta. Sub toate laturile lui. Dacă înainte a pomenit de suprimarea unor conducători de grevă, nu a făcut decît să conchidă pe baza datelor care i-au fost furnizate la programare.

— Ce-i asta?! gemu Chooks. Mi-ai garantat programarea!

— Domnule... domnule — se bîlbîi Freedstone. Ăsta nu e un creier. E o mistificație... Raționează ca un om...

— Oprește-l! porunci livid, Chooks.

— Nu pot... eu... eu... dar o să se oprească singur. Îi lipseşte rezerva de anitron, cutia aceea.

— Cutia aceea... — şuieră crispat Chooks.

— Da, cutia aceea, domnule, despre care noi bănuiam că ar ascunde benzi pe cablu nu mai e în mîna lui Hard.

— Şi unde e?

— La Merola.

— Şi Merola?!

— La poliţie.

— O să mori pe scaunul electric — şopti Chooks.

— Domnilor... — începu Sand, ridicîndu-se — în concluzie.

— Trăiască libera Americă — spuse creierul — aşa cum scria odinioară Fenimore Cooper. Gîndul meu se îndreaptă către adevărata Lume Nouă, a democraţiilor grandioase ale maselor.

— Whitman — murmură corespondentul lui „Harper's Magazine".

— Da, Whitman — surîse Hard. Memoria i-e îmbîcsită de texte literare. Bine cel puţin că le alege pe cele mai corespunzătoare.

— Ch... ch... ch... ph... — se auzi — greve... greve... libertatea noastră... omul... greva... greva din Bartsford... Sporul firesc ar fi de cincisprezece cenţi la oră...

— Ura — strigă Mell Hastings, aruncîndu-şi braţele în sus.

— ...reprimirea celor concediaţi... punerea la dispoziţie a unui autobuz... suspendarea amenzilor, o mare creşă pentru copiii muncitorilor... concedii plătite...

Tom Hard decuplă aparatul.

— Aceasta — spuse el — după logica realităţii: Calculatorul digital s-a adaptat pe loc la situaţie şi a dat cele mai logice răspunsuri posibile. Şi nu le-a epuizat!

— Şi ce-ar mai fi? întrebă Chooks, ridicîndu-se în picioare, alb ca varul şi hotărît să-i închidă gura definitiv. Vrei să-ţi continui această demonstraţie

puerilă? Ne faci să ascultăm benzi dinainte pregătite, cu cea mai mare nerușinare și...

— Oh, domnul meu — spuse flegmatic Hard. Dar dumneavoastră mi-ați propus această experiență. Mi-ați cerut-o. Mi-ați impus-o chiar.

— Eu?! spuse Chooks. Ești inabil, tinere.

— Am discutat aici, în sala asta — urmă, imperturbabil, Hard. Aici, în fața creierului, mi-ați dictat condițiile experienței și...

Se întoarse, apăsă un buton, apoi altul.

— ...și — adăugă Hard — fiindcă ați vorbit despre benzi, domnule Chooks, iată-le.

— Dumneata ești un om de știință — se auzi vocea lui Chooks.

— Oprește — strigă Chooks-omul.

— Sper că ne vom înțelege — continuă Chooks-vocea.

— Trucuri! Oprește! Îți poruncesc — strigă, tremurînd, Chooks-omul, făcînd un semn polițiștilor în civil. Ești un impostor!

— Am încredere în dumneata — șușoti Chooks-vocea.

— Dați-l jos de acolo! comandă Chooks-omul:

— Te vom ridica sus de tot — promise Chooks-vocea.

— Provocator roșu — hîrîi Chooks-omul.

— Știu că nu faci politică — îl contrazise Chooks-vocea.

Sala care la început își ținuse respirația izbucni în rîs. Rîdeau ziariștii, rîdeau savanții care îl secondau pe Hard, rîdea prezidiumul, ricanară pe neobservate și polițiștii care nu se clintiseră la ordinele lui Chooks. Rîsul deveni impetuos, se transformă într-un hohot uriaș. Camerele de transmis vederi prezentară Americii șase sute de guri căscate, înecîndu-se de rîs, difuzoarele aparatelor de radio vibrau sub un hohot ce-ți spărgea timpanele și însuși creierul părea că se amuză clipind din zecile lui de ecrane luminoase.

În mijlocul acestui vacarm Anne Calio Hard se ridică de la masa prezidiului și cuplă din nou creierul pe canalele centrale.

— Cincisprezece cenți pe oră — bubui F.T.5. atît de puternic încît paharele de pe masa prezidiului plesniră — autobuz... reprimarea celor concediați... creșă... concedii plătite... Suprimînd monopolurile democrația americană va putea oferi muncitorilor salarii omenești pe care...

Se auzi un fluierat scurt și polițiștii se prăbușiră asupra lui Anne Calio și Tom Hard, urmați de spărgătorii lui Barrel. Înainte ca Mell și oamenii lui să fi putut interveni, soții Hard fură trîntiți pe jos, călcați în picioare și un grup de spărgători urcă zveltele scări de aluminiu, lovind cu tot ce le căzuse sub mînă în ecranele creierului Cînd Mell îi ajunse din urmă, după cîteva clipe, era deja prea tîrziu — soții Hard, plini de sînge, zăceau aruncați lîngă tabloul de comandă, abia respirînd. Tremurînd de indignare Norman Sand cît și savanții care-l secondaseră pe Tom, iar în urma lor ziariștii strigau, înjurau, se băteau cu oamenii lui Barrel.

Și în timpul acesta, acoperind bufniturile, chemările, răcnetele, creierul — căruia nu-i fusese atins nici un organ important — continua să tune:

— În condițiile unei economii științifice, organizate, grevele ar dispărea cu totul, iar libertățile democratice ale maselor...

IX

Houston-ul clocotea ca un cazan. Nu numai că ziariștii prezenți la experiență nu-l părăsiră, dar în cursul nopții sosiră corespondenți speciali ai presei engleze, ruse, franceze, italiene și poloneze.

Urmară discuții aprinse pînă a doua zi dimineața și atmosfera atît de pașnică a Houston-ului se încarcă de o pubere nevăzută. Era îndeajuns să spui: „creierul ăsta"... pentru ca zeci de priviri să te străpungă și zeci de perechi de mîini să se proptească în șolduri. Corturile se înmulțiră și dinăuntrul lor se auzea țăcănitul mașinilor de scris, răspunzînd celor mai felurite întrebări puse de cititorii ziarului respectiv cu luni în urmă. De la greve se trecu la nivel de trai, de acolo la mîncare, de la mîncare la sănătate, de la sănătate la doctori, de aci la chestiuni legate de tehnica meritului, la căsătoriile cu dispensă, încrucișarea porumbului, alăptarea urșilor grizzly și memorarea bibliei anglicane. Pentru că F.T.5 nu fusese reglat să cunoască această diversitate de probleme de care depindea fericirea multor oameni, ziariștii, gata oricînd să-și satisfacă cititorii, inventară răspunsurile singuri. Și pentru că îți trebuiau cunoștințe enciclopedice, se vîndură toate enciclopediile — pînă la acelea din 1863 care nu preconizau nimic în legătură cu cancerul și acelea din 1800 în care Houston-ul nici măcar nu era consemnat. Se vîndură toate cărțile de bucate, de croitorie, de apicultură, de farmacie, de drept, de astrofizică și de vînătoare sub apă. Nu mai puteai găsi nici un anuar statistic, nici un almanah, nici un calendar.

Dar nu numai librarii făcură avere. Nu numai proprietarii de drugstore-uri, ci, mai ales, ghicitorii în cafea, în cărți și în globuri de cristal. Psihofizicianul adus de Freedstone — care nu scosese un sunet în timpul experienței — și care acum răspundea la orice chestiune privind viața de apoi, cît și posibilitățile de îmbogățire a fermierilor alungați de pe pămînturile lor, cîștigă în scurt timp șapte mii de dolari.

Houston-ul trăia cele mai febrile, cele mai deșuchiate și mai bănoase ore ale sale. Un singur om

rămînea placid în mijlocul acestui torent ce inundase orășelul. Ghemuit în fotoliu, în spatele biroului Chooks tăcea de aproape douăsprezece ore, mestecîndu-și pipa. Abia spre amiază își descleștă dinții și mormăi :

— Stai jos, Freedstone.

Freedstone se așeză.

— Ni s-au dat patruzeci și opt de ore — urmă Chooks. Douăsprezece au și trecut. Înțelegi ?

— Da — răspunse Freedstone care nu înțelegea nimic.

— Ni s-au dat patruzeci și opt de ore — repetă Chooks visător. Patruzeci și opt de ore ca să oprim nebunia asta. A telefonat șeful, înțelegi ?

— Da — răspunse Freedstone care, începînd să înțeleagă, se îngrozi.

— Șeful cere nu numai zdrobirea lui Hard, dar torpilarea campaniei de presă începută azi-noapte. Pînă mîine seară publicitatea trebuie să ne aparțină. Înțelegi ?

— Patroane... spuse Freedstone.

— Pînă mîine seară — spuse Chooks ca pentru el. Pînă mîine seară... pînă mîine seară... pînă mîine seară.

— Patroane — spuse Freedstone din nou. Să încercăm...

— Să încercăm ? strigă Chooks sărind deodată în picioare. Se schimonosi la față și mîinile începură să i se zbată spasmodic. Să încercăm ?! Ce „să încer-căm", domnule Freedstone ? Încă nu înțelegi că ești un om mort ?! Ce dracu' mai poate să încerce un cadavru ? Ești mort, Freedstone, de aseară ! Haide, ia-ți pălăria și prezintă-te la morgă !

— Erau benzi ! Numai benzi ! țipă Freedstone, pe care Chooks îl înghesuia spre ușă. Totul era o farsă, o farsă ordinară !

— Benzi ? întrebă Chooks. Ce benzi ?

— Erau benzi, numai benzi — continuă să strige Freedstone, schemele, toate tablourile. F.T.5 nu există ! E o cutie cu benzi.

— O cutie?! repetă stupefiat Chooks. Și ai încredințat această experiență unei cutii?! Înțelegi ce spui?!

— E și creier și cutie — spuse Freedstone precipitat. Vă jur, domnule Chooks! Cînd se ajunge la un punct critic, automat se cuplează un magnetofon.

— Minți, dobitocule — spuse Chooks părînd să-și revină din criză.

— Vă voi dovedi asta! Să anchetăm calculatorul lui Hard.

— Să anchetăm mașina?!

— Da! Cu alți calculatori. „Bab and Bab" are gata încă cinci creiere comandate de diferite instituții. Sînt aici. Aici în hală. Să distrugem bluff-ul printr-un bluff. Imediat. Cît mai e totul cald, cît mai domnește toată această nebunie. Să vorbim cu Sand, să adunăm comisia. Să-l punem pe Hard în fața faptului împlinit. Să arătăm că mașina lui e un calculator obișnuit, comun, care a fost folosit în mod tîlhăresc. Verdictul îl vor da ceilalți creieri. Îi vom regla cum vrem. Și, oricum, domnule Chooks, o asemenea operație e atît de... atît de neobișnuită, încît vom capta întreaga publicitate. Și mai e ceva. Rezerva de anitron e în posesia noastră. Și i-o vom da lui Hard numai cu o clipă înainte de începerea experienței, numai atunci, la fața locului. Oricum, fără ea, creierul e mort. Iar noi avem tot interesul să-l arătăm că e greșit construit, ușor dereglabil, și nu mort.

— Cutia cu anitron... repetă gînditor Chooks. O fi existînd anitronul la urma urmei?

— Nu cred — spuse Freedstone. Hard și-a bătut pur și simplu joc de noi. Acum o să ne batem noi joc de el. Dacă în cutia asta sînt benzi înregistrate pentru prima experiență, crahul va fi total.

— Ai încercat s-o deschizi? întrebă Chooks.

— Nu. Se deschide numai cufundată într-o baie de aer lichid, la presiuni foarte mari.

— Dacă e într-adevăr un rezervor de anitron?...

— Chiar dacă am lua în considerare pentru unu la mie, această ipoteză nu are cum să ne atingă.

— Dar la raze? Nu se poate deduce ce are înăuntru?

— E impenetrabilă la raze. E plumbuită.

— Bine — spuse Chooks. Să-i oferim cutia cu puțin înaintea experienței. Dar pentru orice eventualitate, Freedstone, pregătește o carcasă similară cu cea a lui F.T.5. și cu care vom înlocui creierul în timpul emisiunii, dacă n-o să ne convină.

— Un creier fals! — spuse încîntat Freedstone. Domnule Chooks, încep să vă recunosc!

„Ancheta creierelor" acoperi într-adevăr orice alt eveniment. Houston-ul se îmbogăți în aceeași după-amiază cu încă cinci mii de locuitori, care-și ridicară corturile în toate spațiile libere. Populația ajunse a fi împărțită în funcționari, dulgheri, moașe pe de o parte și ziariști pe de altă parte. Dacă doi oameni făceau cunoștință, se întrebau reciproc: civil sau publicist? Și în funcție de asta continuau să se salute sau să se ocolească cu amabilitate. Cele mai exigente se dovediră domnișoarele care ajunseră să împartă bărbații în trei categorii: redactor simplu, șef de secție, redactor-șef.

Scrisorile compuse în acea zi memorabilă suferiră o puternică influență publicistică avînd în loc de „Dragii mei" titluri ca: „Un fiu către tatăl său", „Din nou, mamă, eu", „Sănătatea e un bun natural, ceea ce vă doresc și vouă". Poștașii, absorbiți de aceste introduceri captivante, nu mai predau corespondențele înainte de a le fi citit cu de-amănuntul, dar de cele mai multe ori se păcăleau, căci, în afara senzaționalului din titlu, misivele erau la fel de plate ca înainte.

Clubul celor ce susțineau întoarcerea la natură organiză o șezătoare de confecționat creiere elec-

tronice fără lămpi, pentru uzul vieții primitive, dar găsind un procedeu de ambalare atrăgător le comercializară și piața se umplu de mici „F.T.5".

Singurii care nu se lăsau tîrîți de acest iureș erau Chooks și Freedstone. Gravi, distanți, muți cu desăvîrșire, nu dădură nici un interviu, nu încercară să ia vreo măsură pentru stăvilirea goanei după senzațional. Aveau tot timpul să facă aceasta după anchetarea lui F.T.5.

— Credeți că ar putea surveni vreun accident de ordin tehnic? îl întrebă Chooks pe Hard înainte de începerea experienței. Vreau să spun: credeți că totul e bine pus la punct?

— În afară de cantitatea insuficientă de anitron, totul e pregătit — răspunse Hard înclinîndu-se. Dar am la mine o oarecare rezervă. Am pregătit-o în ultimele douăzeci și patru de ore și nu știu cum se va comporta.

— Permiteți-mi atunci să vă ofer această cutie — spuse Chooks reverențios.

Făcu un semn spre ușă și doi oameni de serviciu apărură purtînd paralelipipedul negru, lung de optzeci de centimetri și lat de treizeci și care părea foarte greu.

— Unde a fost pînă acum? întrebă Hard. E cutia care mi-a fost sustrasă în modul cel mai banditesc!

— Știu, domnule, știu — răspunse binevoitor Chooks. Dar poliția noastră s-a arătat a fi la înălțime și a dat de urma ei. Se pare că ați păstrat această rezervă la un foarte bun prieten, la...

— La domnul Garrow. Da, e un foarte bun prieten al meu și un om pe care îl admir. Dacă asta voiați s-o știți, sînteți acum lămurit din plin. Sper totuși că nimeni din cei de față, domnule Chooks, nu a patronat furarea anitronului.

— Evident, domnule Hard, evident — încuviință Chooks, zîmbind larg. De altfel nu înțeleg ce vrei să spui prin patronare. Ceea ce însă vreau să te rog

în schimbul micului serviciu pe care ți l-am făcut e să introduci anitronul în baia lui de aer lichid în prezența mea.

— Cu plăcere — spuse Hard. Urmați-mă.

Urcă podiumul pe care se afla creierul, îi deschise carcasa și îi arătă lui Chooks un capac gros, transparent, ce adăpostea un soi de burete verzui.

— Dacă vreți, domnule Chooks, ridicați capacul acesta — spuse Hard.

Chooks deschise capacul fără prea mult entuziasm și un curent de aer rece îl izbi tăios peste degete. Hard așeză cutia pe masa verde-spongioasă, închise acoperitoarea transparentă și manevră o manșă. Un vîjîit surd făcu să trepideze soclul creierului și buretele păru să elimine un lichid tulbure și foarte gros.

— Aerul lichid — spuse Hard.

Întoarse o altă manetă și Chooks văzu două brațe de metal apucînd cutia cu anitron și desfăcînd-o, ca pe un penar. Prin masa tulbure a aerului lichid se deosebeau niște plăci acoperite cu punctișoare argintii.

— Asta e totul — spuse Hard, închizînd carcasa creierului. Putem să începem.

— Vă mulțumesc foarte mult pentru explicațiile date — spuse Chooks reverențios. Îmi cer scuze pentru neplăcerile pe care le-ați suferit fără voia noastră și vom ține seama de asta.

Se înclină încă o dată în fața lui Hard și însoțit de Freedstone, care-l aștepta ros de curiozitate, se duse să-și ia locul în rîndurile asistenței.

De astă dată publicul, ales cu grijă, era format numai din savanți electroniști, cîțiva ziariști ai marii prese și înalți funcționari de stat. Norman Sand declară deschisă noua experiență publică a lui F.T.5 și în sală se așternu liniștea. Pe podium rămaseră numai cele cinci creiere electronice cu personalul de specialitate respectiv. Norman Sand întrebă pe fie-

care dintre operatorii-şefi dacă sînt gata şi la încuviinţarea lor, Hard îl puse în funcţie pe F.T.5.

Urmă o discuţie de o repeziciune uluitoare — trei sute de întrebări şi tot atîtea răspunsuri pe minut — din diferite domenii. Full părea că se află pus la zid şi că celelalte creiere îl execută împroşcîndu-l cu radicali, date istorice, formule, definiţii. Cele cîteva zeci de ecrane ale creierilor palpitau şi fulgerau cu sinusoide şi pe măsură ce replicile se succedau, maşinile căpătau profile omeneşti. Una părea milităroasă, severă, alta onctuoasă, insinuantă şi cea de-a treia chiar provocatore. Lui Chooks îi plăcu cel mai mult creierul destinat Ministerului de justiţie care, degajat şi distins, ridica chestiunile cele mai aride într-un limbaj împănat cu termeni de specialitate. Nu-i mai vedea pe savanţii respectivi care mînuiau butoanele şi manşele, şi care ei înşişi erau milităroşi, insinuanţi, provocatori. În faţa lui nu erau decît tabelele de comandă pe care se aprindeau şi se stingeau micile ecrane şi parcă simţea efortul acestor memorii metalice, acestor inteligenţe cu circumvoluţiuni de germaniu şi iridiu, de bor, aluminiu, arsen, stibiu.

Experienţa dură cu totul paisprezece minute. In acest răstimp cei cinci creieri verificară capacitatea lui F.T.5. de a rezolva ecuaţii, de a memoriza cantităţi enorme de date, de a le sorta, de a emite raţionamente logice, de a reveni asupra propriei sale programări, dacă aceasta ar fi conţinut elemente contradictorii, de a desprinde dintre cazurile favorabile pe cele posibile şi răspunseră pe rînd :

— Perfect. Felicitări, domnule ofiţer — spuse creierul electronic destinat departamentului marinei.

— Acuzaţia de dereglare se infirmă — pronunţă răspicat creierul comandat de Ministerul justiţiei. Dar logica acuzatului pare dubioasă.

— Rentabil. Achiziționat — consemnară creierii destinați concernelor.

— Afară! strigă Chooks.

Freedstone îl privi înmărmurit. În sală erau mari savanți și funcționari de cel mai înalt grad, colegi cu Chooks.

— Patroane — murmură Freedstone, liniștitor. Să punem în funcție creierul fals.

— Afarăăă! urlă Chooks.

Împinse pe cei care voiau să-l rețină și repezindu-se la F.T.5. îl izbi cu piciorul.

— Afară — urlă Chooks pentru a treia oară și atunci toți cei de față înțeleseră că se adresează mașinii.

— N-o să îngăduim niciodată! Niciodată — spumegă Chooks. E o revoltă! O provocare! Cine a organizat această revoltă a creierilor?! Cine?

Freedstone plecă ochii în jos. Figura lui Chooks — figura aceea placidă, ironică — se schimonosise, era figura unui nebun.

— Liniștește-te, patroane — spuse Freedstone. O să luăm toate măsurile potrivite. N-o să îngăduim o revoltă a creierilor.

— Acum, acum mugi Chooks. N-o să îngădui...

Sări pe podiumul unde se afla creierul și, aplecîndu-se, smulse capacul ce ascundea cutia de plastic transparent pe care i-o arătase Hard înainte.

— Oprește — spuse Hard. Atenție...

Vru să-l oprească, dar Chooks îl împinse cu o putere nebănuită, rostogolindu-l de pe podium.

— Atenție! strigă Hard, rămînînd culcat. Atenție! Pericol!

În aceeași clipă Chooks smulse carcasa masei spongioase-verzui și răsuci siguranța de oțel. Un șuier subțire, de o intensitate teribilă, străpunse încăperea și un mare văl alburiu țîșni învăluindu-l pe Full Translator Five.

— Aerul... urlă Hard.

O bubuitură puternică făcu să se cutremure hala și un vuiet sălbatic, înghețat se năpusti peste asistența care se pitise printre picioarele scaunelor. Pereții se acoperiră de promoroacă, apoi mobilele, hainele oamenilor, și în lumina ecranelor rămase întregi, totul căpătă o strălucire argintie.

* * *

La două săptămîni după ancheta de mai sus — pe care toată presa o numi „revolta creierilor", Houston-ul se liniști. În urma torentului de ziariști nu rămaseră decît corturile, cîteva căsnicii și obiceiul de a redacta corespondența în termeni „bombă". Anne și Tom Hard, purtînd încă urmele loviturilor primite cu ocazia primei experiențe, organizară o conferință de popularizare a lui F.T.5. în ciuda interdicției poliției. „Bab and Bab" îi concediase, dar sperau să găsească angajament într-un alt laborator de specialitate.

Sam Golden, Hastings, Gooding reveniră la lucru o dată cu victoria grevei — metalurgiștii căpătară sporul de doisprezece cenți la oră, amenzile le fură reduse, iar săptămîna de lucru reveni la normal.

Hugh Barrel plecă în nord, unde se declaraseră mari greve ale docherilor, iar Merola și Jim Unsurosul evadară înainte de a fi judecați pentru „scandal cu lovire".

Cît despre Chooks, pe care baia de aer lichid îl transformase într-o frumoasă statuie de sticlă, se făcu fărîme cinci minute după accident, și culeș ciob cu ciob de pe jos, fu înmormîntat cu mare pompă în cimitirul din Houston.

Eugen scrise despre toate acestea în ziarul din Bartsford, dar pentru că micile articolașe i se păreau insuficiente, se apucă să le povestească pe larg într-un mare reportaj. Primi între timp o

sumedenie de scrisori redactate în stilul încetățenit la Bartsford de marea presă și care toate îi promiteau cel puțin moartea. Asta îl făcu să se răzgîndească și scrise în loc de un mare reportaj o carte întreagă pe care o închină muncitorilor din Bartsford.

OMUL CREIER

În perioada de aur a Houston-ului întreaga Americă resimți — în diferite moduri — influența lui F.T.5. și firmele producătoare de calculatoare electronice își rotunjiră frumușel cîștigurile. În această atmosferă își făcu apariția „omul-creier" și întrucît existența lui e strîns legată de evenimentele povestirii precedente, am socotit că se poate intra direct în miezul întîmplării.

Cîteva seri după înmormîntarea lui Chooks, doi oameni discutau cu aprindere într-unul din druggstor-urile centrale din Houston. Primul era un individ puternic și rumen care gesticula cu aprindere. În fața lui se afla un ins mărunțel, palid, cu fruntea înaltă și foarte bombată.

— Și de optsprezece ori cincizeci și trei? întrebă cu șiretenie individul puternic și rumen.

— Nouă sute cincizeci și patru — răspunse celălalt rar, cu pleoapele pe jumătate lăsate ca și cînd ar fi vrut să-și reamintească ceva.

— Dar treizeci și unu ori treizeci și unu? continuă aţîţat primul.

— Nouă sute șaizeci și unu — spuse tărăgănat cel de al doilea.

— Ei, nu, o să te verific — zise primul. E aici o chestie care-mi scapă și nu știu de unde s-o apuc. Va să zică, să luăm optsprezece ori cincizeci și trei. Desigur că dumneata înmulțești mai întîi zecile, apoi aduni — cum ar veni zece ori cincizeci : cinci sute — și apoi opt ori trei : douăzeci și... — dar nu, asta e o idioțenie. Sau cumva descompui numerele? Nu cumva folosești vreo metodă algebrică, Knowlles?

— Habar n-am de algebră, domnule Smithson. Matematica nu mi-a plăcut niciodată. De cînd mă știu am avut necazuri din cauza înmulțirilor ăstora blestemate. Le făceam mai ușor decît restul clasei și înghițeam apoi, în recreație, niște scatoalce groaznice pînă cînd mi-am dat seama că asemenea dibăcie îmi dă numai bătăi de cap și am început, înadins, să mai greșesc rezultatele. O dată, de pildă, am înmulțit trei sute șase cu o sută douăzeci și nouă și, în loc de treizeci și nouă de mii patru sute șaptezeci și patru, am scris trezeci și opt de mii patru sute șaptezeci și patru...

— Cum?! îl întrerupse domnul Smithson, înmulțești și sute?

— Și mii — încuviință cu tristețe Knowlles.

— Și-ți amintești după treizeci de ani socotelile astea?

— Nu uit nimic, niciodată — mărturisi jenat Knowlles. Vreau să uit, dar nu pot. Mi se întipărește în minte ca pe o tencuială umedă.

— Knowlles — gemu domnul Smithson privindu-l cu groază — Knowlles ești nebun!

— Am început să cred și eu asta, domnule. Și tocmai de aceea în timpul liber caut să nu umblu niciodată cu cifrele. De altfel mie, știți foarte bine, îmi place muzica. Nu lucrez la dumneavoastră la contabilitate decît ca să agonisesc bani pentru conservator și pentru a plăti un profesor foarte bun, cel mai bun care se poate. Singurul meu lux e băutura asta cu care îmi trec timpul cînd nu repet la pian. Credeți că absintul face rău digitației?

— Digitației?! întrebă aiurit domnul Smithson. Te rog, continuă el apăsat și dînd paharele deoparte, nu mai bea. Nu știu dacă face rău la digitație, dar asupra rațiunii are o influență proastă. Mai bine spune-mi, crezi în telepatie?

— Cred.

— Crezi că aș putea să-ți transmit ceva, fără să vorbesc, iar dumneata să-mi spui cu voce tare gîndurile mele?

— Trebuie să încercăm, domnule — răspunse docil Knowlles.

— Atunci, urmărește-mă.

Și domnul Smithson se sprijini cu coatele de masă, își cuprinse tîmplele între palme și-și afundă privirile în cele ale tovarășului său. Rămase astfel cîteva clipe, apoi ordonă sec:

— Dă-i drumul.

— La ce, domnule?

— Spune, la ce m-am gîndit.

— Habar n-am — șopti Knowlles. De unde să știu?

— Atunci — urmă Smithson precipitat — înmulțește optzeci și doi cu o mie nouă.

— Optzeci și două de mii șapte sute treizeci și opt — răspunse Knowlles ca un automat.

— Knowlles — țipă domnul Smithson.

— Domnule?!

— Knowlles, te-am prins, lucrezi prin telepatie! În timp ce alegeam cifrele în minte, tu le și înmulțeai, iar cînd ți le-am spus n-a mai fost decît o chestiune de secunde!

— Dar ați fi putut să vă gîndiți la alte numere decît cele pe care mi le-ați dictat...

— Cum?! Aha... mda — se muie domnul Smithson. Cu atît mai rău. Înseamnă că ești un cal.

— Un cal, domnule? De ce?

— Pentru că de la caii savanți din Eberfeld n-am mai auzit de asemenea fenomene. Armăsarii ăia știau să înmulțească numere de cîte patru cifre, să ridice la putere și să extragă rădăcina pătrată. Erau niște animale, animale cu patru picioare, cu

coadă și cu coamă, Knowlles, dar știau matematică de zece ori mai bine decît noi. Cum îți explici asta?

— Probabil... spuse Knowlles și se opri.

— Haide, vorbește — îl îndemnă atît domnul Smithson.

— Probabil — îndrăzni Knowlles pentru a doua oară.

— Degeaba — i-o reteză domnul Smithson — ceea ce vrei să spui dumneata n-are nici o bază științifică. Eu cred că totul se desfășoară, ca în toate cazurile de memorie formidabilă, într-o regiune a scoarței în care savanții încă n-au pătruns și care seamănă grozav, la cai și la oameni. Iar dacă într-o zi aș auzi vorbind un armăsar aș fi omul cel mai puțin mirat din lume. Cu dumneata însă lucrurile stau altfel. Cred că recunoști asta?

— Da, domnule.

— Și evident, nu ești în stare să dai nici o explicație, ca și cum capul dumitale ți-ar fi străin. Ceea ce, cred, dă de bănuit.

— ?!

— Zadarnic faci mutra asta — nu te supăra, Knowlles, ești cel mai conștiincios funcționar de la „Bab and Bab", dar îmi dai voie să-ți spun „mutra asta" — pentru că un om cinstit trebuie să-și cunoască măcar propriul său cap. Eu, de pildă, știu că oricît m-ai înghesui cu date din istorie și din geografie n-o să țin minte nici una. Dar dumneata?

— Cum v-am mai spus: eu țin minte totul. Ajunge să citesc sau să aud o dată.

— Hm — tuși încurcat Smithson. Poate știi unde se află Cambodgia?

— Cambodgia? repetă stins Knowlles. Se mărginește cu Vietnamul la sud-est, cu Laosul la nord, cu Tailanda la nord-vest, cu golful Siamului la sud. Orașe principale: Pnom Pen cu cinci sute de mii de locuitori, Pursat, Stung Treng, Battambang, Siem Reap, în apropierea căruia sînt celebrele temple de la Angkor.

— Stop — șuieră domnul Smithson încercînd o jenă vecină cu spaima. Dar... dar... cînd a fost descoperită Noua Zeelandă?

— La 8 octombrie 1769, Cook s-a apropiat de țărmurile ei, iar la 15 noiembrie a anexat-o coroanei britanice.

— Știi cumva și latinește? întrebă domnul Smithson pe șoptite pentru că cei de la mesele din jur trăgeau cu urechea.

— Nu, domnule — răspunse Knowlles. I-am citit pe clasici în traducere...

— Traducere... — repetă prostește domnul Smithson. Pe... clasici? Pe Cicero, pe Cezar, pe Tacit?

Se opri, căci cu tot efortul nu-și putea aminti de alții.

— Tacit îmi place foarte mult — mărturisi Knowlles, care părea din ce în ce mai senin pe măsură pe Smithson se pierdea cu firea. «Mă întrebi adesea, Fabius Iustus — spuse Tacit în „Dialogul despre oratori" — pentru ce veacurile de mai înainte au strălucit prin talentele și faima atîtor neîntrecuți oratori, pe cînd epoca noastră...»

— Ssst, stop... sst — șuieră domnul Smithson. Ajunge. Ce Fabius?! Gata!

— Oh, Fabius a fost un om mare — spuse respectuos Knowlles. A fost consul suffectus în anul 102 și era prieten și cu Tacitus și cu Plinius cel Tînăr.

— Stop. Drepți! comandă domnul Smithson. Nici o vorbă mai mult. Și lasă absintul. Așa...! Drepți! Lipește mîinile de pantaloni, capul pe spate... Respiră adînc... încă o dată... Așa... Mai adînc și dă drumul încet la aer... Bun... Acum stai jos. Află, Knowlles, că voi aduce toate astea la cunoștința patronului. Și sînt sigur că vei trage mari foloase din asta, fără să-ți mai bați capul cu contabilitatea.

De astă dată Knowlles se ridică singur în picioare și-și împreună palmele a rugăciune.

— Mi-ați face cel mai mare rău, domnule! Vreau să-mi cîștig pîinea în mod cinstit, la fel cu toată lumea!

— Te rog, Knowlles — îl mustră domnul Smithson. Fără melodramă. Îți place muzica, foarte bine. O să capeți cel mai bun pian, cel mai bun profesor. Dar o să te utilizăm mai bine decît pînă acum. Simt cum începe să-mi furnice ideile prin țeastă... Nu, nu... trebuie să scoatem din dumneata tot ce se poate. Să te transformăm, de sus pînă jos, într-un creier, într-un calculator, într-o memorie!... Într-un calup de materie cenușie!

— Domnule! imploră Knowlles căruia nu-i surîdea să fie transformat într-un calup.

— Te rog — îl opri Smithson. Te vom ridica la rangul de circumvoluțiune! Să ciocnim, Knowlles, pentru metamorfoza dumitale!

Toată noaptea Knowlles visă conversația avută și cu toate că voia să nu-și mai amintească aerul feroce al domnului Smithson, nu reuși. A doua zi, la serviciu, frămîntat de gînduri, uită să folosească mașina de calculat și făcu socotelile mintal. Lucră astfel cîteva ore pînă cînd cineva șuieră în spatele lui.

— Formidabil!

Knowlles se întoarse și sări în picioare. În dreapta sa, ușor aplecat spre a vedea mai bine, era patronul cel mare, șeful întreprinderilor „Bab and Bab"

— Formidabil — repetă acesta. Smithson n-a exagerat. Fii bun, Knowelles, și urmează-mă. Haide, avem ceva de vorbit. Așa... treci înainte, la dreapta... la dreapta... Așa... Și acum așază-te pe fotoliul de piele roșie și ascultă-mă. Nu e nimic neplăcut, Knowlles, nu mă privi cu atîta disperare. Ia spune-mi. mai bine, cît primești dumneata pe lună?

— Trei sute de dolări, domnule.

— Și cît te costă profesorul de pian și întreținerea mamei dumitale?

— Două sute de dolari, domnule.

— Cît îți mai rămîne de cheltuială, Knowlles?

— O sută de dolari, domnule.

— Uite, Knowlles, dacă o să ne dai o mînă de ajutor la experimentarea unui nou tip de mașină

— o enciclopedie pitică — vei primi pe toată durata probelor două sute de dolari săptămînal.

— Domnule Jipson — spuse rugător Knowlles, presimțind ceva neplăcut. Ce trebuie să fac pentru banii ăștia?

— Să înmulțești, Knowlles. Să extragi rădăcini pătrate și să ridici la cub. Și mai ales, să răspunzi la întrebări din domeniul istoriei, al descoperirilor geografice, al muzicii, arhitecturii și gastronomiei.

— Dar gastronomia...

— O să înveți. O să înveți totul în mai puțin de opt zile. În somn. Cu ajutorul hipnopediei. Unii învață cîntînd, dumneata vei învăța dormind. O să ajungi universal ca un Larousse, fără să-ți dai seama.

— Dar... dar cum, domnule?

— Asta e treaba psihotehnicianului.

— Și... Și pentru ce, domnule?

— O să lucrezi o vreme într-o cutie, Knowlles.

— ?!!

— Într-o cutie. Va fi o casetă de metal, cu cadrane, manete, butoane, ca o mașină electronică în miniatură, iar dumneata vei locui înăuntru. O să ai acolo un dictafon, un fotoliu, băuturi reconfortante și cîteva tabele cu operații fundamentale.

— Dar bine — îndrăzni Knowlles să ridice vocea — la ce bun toate astea? Și asemenea treabă nu dăunează digitației?

— Cînd încasezi opt sute de dolari pe lună, Knowlles, nu te mai interesează digitația. De altfel o să înveți pianul dormind.

— Domnule Jipson...

— Am spus: dormind. Și în vremea aceasta, tehnicianul hipnopedist va avea grijă de creierul dumitale ca de o mașină rară. Cînd te vei trezi, Knowlles, vei fi de două ori mai deștept ca acum, de cinci ori, de zece ori mai deștept. Aplicația dumitale pentru pian se va transforma într-un talent covîrșitor. Vei ajunge poate unul din marii artiști ai lumii! Și asta în opt zile, ca și cum ai renaște.

Atît. Dispari o săptămînă și revii ca un virtuos al pianului. E un bluff, nu?

— Domnule Jipson — gemu Knowlles. N-aș vrea să dispar... Aș vrea să-mi cîștig cinstit pîinea. Și pianul.. Să nu-mi strice digitația...

— Knowlles — spuse înflăcărat domnul Jipson. Vei ajunge celebru. În dumneata își vor da mîna știința și arta. Nu lăsa destinul să treacă pe lîngă dumneata. Uite, urc la o mie de dolari, la două mii, pentru că vreau să te ajut. Haide, revino-ți și iscălește!

Înconvoindu-se peste masă, ametit, cu mîna tremurînd, Knowlles iscăli și apoi, condus de patron, trecu în camera de alături. Acolo îl aștepta un ins slab și palid, îmbrăcat într-un halat alb, care îi făcu semn să se apropie și din clipa aceea totul se precipită ca într-un coșmar. Mai întîi fu întins pe un pat verde în mijlocul unor mobile verzi, sub o lumină verde și cineva începu să-i susure în ureche.

— Dormi... liniștește-te... dormi... Întinde picioarele și mîinile... Nu te gîndi la nimic... Ascultă-mă, dormi... Dormi, Knowlles... E așa de bine să dormi... Închide ochii... așa... Acum începi să dormi... E liniște... E bine... Ești singur... Dormi... Dormi... Dormi...

Ca prin somn văzu că cineva se așază lîngă el, apoi, cînd se trezi, un bărbat scund și cu ochelari aduse un caiet și Knowlles rezolvă cîteva ecuații de gradul întîi. Se miră grozav de ușurința cu care scria rezultatele în vreme ce ceilalți îl aplaudau încetișor. Apoi se trezi din nou pentru a rezolva ecuații de gradul doi și încă o dată pentru gradul trei. Scria cifrele aproape instantaneu, răscolit de o groaznică durere de cap și de o greață ce-i pătrunsese pînă la oase.

— Domnule Jipson — voi să spună, dom... dom... dar vorbele nu se legau de loc și reușea doar să suspine. În jurul lui, într-o ceață adîncă, verzuie, pluteau o mulțime de chipuri necunoscute care vorbeau în șoapte, parcă alintîndu-l. Și fără încetare

se auzea ca o ploaie măruntă: dormi... dormi... dormi...

Cînd se trezi cu totul, se afla într-o încăpere pe care o recunoscu a fi hala de montaj a aparatelor de calcul. El era așezat pe un scăunel pitic, un soi de fotoliu miniatural și în fața lui, pe un suport, strălucea o mașină mică de scris.

— Și-a revenit — spuse cineva.

Knowlles întoarse cu greu capul — ceafa lui era înțepenită și șopti:

— Vă rog să mă iertați... Mă simt cam prost...

— Nu-i nimic — îl liniști patronul. Să vedem cum iese prima probă. Să te ajute Dumnezeu să fii un creier docil. Ai fost cuminte toată săptămîna.

— Mulțumesc — spuse Knowlles — dar n-aș putea să mă duc puțin acasă? Știți, fără exercițiu, pianul se uită...

Toți izbucniră în rîs.

— Haide, Knowlles, liniștește-te — spuse patronul. Pianul rămîne pentru altă dată. Ei, domnilor, am putea să-l închidem.

Înainte de a mai spune ceva, Knowlles fu ridicat, întors, înghesuit și în jurul său se făcu întuneric.

— Aprinde lumina — spuse o voce. Comutatorul e deasupra.

Knowlles ridică mîna și răsuci comutatorul. Se afla într-o cutie de metal abia luminată de o lampă ascunsă.

— Knowlles, începem — îi spuse cineva dintr-un receptor pe care abia atunci îl simți fixat pe ureche — optzeci și trei ori o sută unsprezece.

— Nouă mii două sute treisprezece — spuse automat Knowlles — dar aș vrea să mă ridic în picioare, mă dor genunchii.

— Domnia lui Alexandru Macedon — urmă, implacabil, vocea.

— Trei sute cincizeci și șase pînă la trei sute douăzeci și trei, înaintea erei noastre.

— Cel mai mare poet medieval al Islandei?

— Egil Skallagrinson — spuse Knowlles strîmbîndu-se. Nu s-ar putea să beau puțină apă?

— Întoarce capul la dreapta — spuse vocea — ai un rezervor cu oranjadă. Sandvișurile sînt dedesubt, ciocolata de asemenea. Atenție, vom lucra pe bandă, răspunde prin scris. Gata.

Un orificiu se deschise în stînga lui Knowlles și pe o bandă elastică de aluminiu apăru o panglică de hîrtie pe care erau imprimate cifre.

— Haide, Knowlles... Haide... Fii atent... Liniștește-te... Ascultă-mă... Liniștește-te...

În jurul lui totul deveni difuz, ca și cum lumina ar fi scăzut și zgomotele s-ar fi auzit de foarte departe.

— Haide, Knowlles... dă răspunsurile... Răspunde la înmulțiri... Fii calm... Dă răspunsurile.

Mașina de scris începu să țăcăne. De cealaltă parte a cutiei, panglica de hîrtie apăru purtînd în dreptul fiecărei operații rezultatul.

— Felicitările mele, doctore — spuse patronul. Hipnopedia dumitale e la înălțime. Lucrează aproape ca un aparat. Să-l vedem însă la ecuații!

Knowlles răspunse bine și la ecuații. Reuși apoi să aleagă, între cîteva soluții, pe cea mai bună, la o întrebare din domeniul betonului armat și explică atît de savuros cum se poate face un biftec din carne de urs, încît ceilalți începură să înghită în sec.

— Bravo, Knowlles — îi spuse patronul prin receptor. Pentru azi e de ajuns. Ai funcționat perfect șase ore.

Dar Knowlles nu răspunse nimic. Dormea cu capul pe mașina de scris, cutremurat de un vis groaznic în care cineva încerca să-l închidă într-o cutie de metal.

Cînd deschise ochii se pomeni într-o cameră elegantă, cu mobilă verde, pe care avu impresia că a mai văzut-o pe undeva. Se dădu jos din pat, trecu în camera de baie și apoi, năuc, se sili să-și amintească ce făcuse în ultimul timp. Dar totul se oprea la biroul patronului. Domnul Jipson intrase și-i spusese că va căpăta opt sute de dolari pe lună, apoi o mie, două mii... Îl împinsese într-o cameră

verde, parcă în aceeași cameră unde se găsea acum... Apoi un ins înalt și slab îl privise drept în ochi...

— Nu, nu — strigă înăbușit Knowlles. Nu mai vreau.

Imaginea omului aceluia îl umplea de o teamă animalică. Gîfîind, își îmbrăcă hainele la repezeală, se încălță și, în prada unei groaze cumplite, se repezi să iasă. Smuci clanța, dar ușa nu se deschise.

— Ei! Dați-mi drumul — strigă Knowlles și începu să lovească cu piciorul în ușă. Dați-mi drumul... Dați-mi drumul!

— Helo, Knowlles — se auzi o voce lîngă el. Knowlles, liniștește-te.

— Dați-mi drumul — urlă Knowlles cu disperare.

— Haide, fii cuminte... Liniștește-te... Stai jos... fii cuminte... ești bolnav... Trebuie să te odihnești... Nu mai smuci clanța, asta strică digitația... Haide, fii cuminte... Dormi puțin.

Pe măsură ce vocea se auzea din ce în ce mai insinuantă și mai dulce, Knowlles simțea cum îl cuprinde toropeala. Mîinile îi deveniră grele, capul i se lăsă pe piept de parcă ar fi golit de unul singur un litru de absint. Era o oboseală paralizantă care-l făcu să revină la pat și înfricoșat, dar fără putere, se întinse pe spate, tremurînd și cu ochii în tavan.

— Haide — continuă vocea... Dormi puțin... Aici ești printre prieteni... Odihnește-te... Asta face bine la digitație... Haide, o să-ți punem muzică... O să adormi ascultînd Imperialul.

Triumfătoare, mișcîndu-l pînă la lacrimi, răsunară primele acorduri ale concertului.

— Muzica, Knowlles, muzica — susura vocea — muzica te ridică pe aripile ei și te duce departe... departe... acolo unde-i liniște... unde e o liniște mare...

Dar Knowlles nu mai auzea, căci adormise de astă dată zîmbind și respira liniștit cu fața în sus.

Cînd se trezi — pentru a treia oară de cînd intrase în camera verde — se afla, judecînd după zgomote, într-o sală plină cu oameni.

— Fii atent, Knowlles — șopti vocea prin receptor. Acum are loc marea încercare. Acum memoria dumitale fenomenală, tratată cu ajutorul hipnopediei, va arăta ce poate. Și asta se va traduce în dolari, Knowlles, în trei mii de dolari. Vei avea cel mai bun pian pe care-l vei găsi la Paris — căci diseară pleci cu avionul spre Europa. Dar fii atent, Knowlles, nu te grăbi. Răspunde repede și sigur. Atențiune, gata...

Banda de aluminiu porni să circule prin fața lui fără zgomot și cabina de metal răsuna numai de clămpăniturile seci, aproape complet amortizate, ale mașinii de scris. Panglica de hîrtie părea că nu se mai sfîrșește și Knowlles răspundea instantaneu la vălmășagul de întrebări care începînd cu istoria ajungeau la cosmetică și gospodărie. Apoi, pe neașteptate, vocea se auzi din nou.

— Gata, Knowlles. Foarte bine.

Cutia se deschise și apăru patronul însoțit de Smithson, de psihotehnician, de o mulțime de oameni în halate albe.

— A fost numai o repetiție, totuși, Knowlles — spuse patronul zîmbind. Examenul dumitale va avea loc abia mîine, în fața specialiștilor. Pentru reușită în concentrare și bunăvoință ridic premiul la cinci mii de dolari. Iată cecul.

Knowlles luă hîrtia cu mîna tremurîndă și voi să mulțumească, dar nu reuși decît să mormăie.

— E efectul somnului — spuse psihotehnicianul — dar s-ar putea să-și revină.

— O să-și revină complet? întrebă domnul Jipson.

— În nici un caz — spuse psihotehnicianul. Am făcut cu el într-o lună ceea ce s-ar putea încerca în decurs de doi ani. Nu știu cît vor fi de afectate

celelalte facultăți, dar vorbirea și auzul s-ar putea să sufere. Dar e prematur să precizăm în ce măsură, înainte de a termina experimentările — înainte deci, de o săptămînă.

— O săptămînă ?! se revoltă domnul Jipson. Dar eu trebuie să-l arunc pe piață peste trei zile! Peste trei zile, înțelegi? Dacă miercuri seara nu-l expun la Harting Hall pe scenă, ca prototip de creier miniatural, Brothers inundă piața cu mașinile lui cu tranzistori. Am nevoie de el, exact miercuri la orele douăzeci, în orice condiții.

— Efortul acesta va compromite studiile pe care am mai putea să le facem pe creierul lui pentru tranzistorii firmei noastre — murmură nemulțumit psihotehnicianul. Avem aproape gata observațiile asupra rețelelor de informație și n-ar mai trebui decît să-i scoatem succesiv din funcție diferiți centri nervoși. După cum v-am mai spus, corespondența între creierul omenesc și mașina electronică de calcul....

— Te rog — îl opri agasat domnul Jipson. *Acum* am nevoie să-l turtesc pe Brothers. Înmulțirile, ecuațiile simple, cele cîteva mii de nume proprii, de rețete culinare și de pagini din autori universali îmi ajung. Restul îl va face punerea în scenă și băieții mei de la ziare. Dacă funcționează bine, nimeni nu va încheia vreun contract cu Brothers pînă în șase luni. Suficient ca să pun la punct procesul nostru de fabricație. Cînt despre facultățile lui... crezi că o să mai cînte la pian?

— Glumiți, domnule Jipson — spuse psihotehnicianul. În cel mai bun caz va putea să deosebească un claxon de o vioară.

— Minunat! Asta o să-l ajute să se ferească de automobile pe stradă — spuse domnul Jipson. Oricum, cred că n-avea nici un pic de talent.

Presa publică fotografia aparatului cu tranzistori ai firmei „Bab and Bab" pe prima pagină numindu-l „nepot" sau „copil" al lui F.T. 5. Alături apăreau domnul Jipson și alți domni în halate

albe, surîzînd, iar dedesubt era inserată o lungă conversație cu digestul electronic. Cu toate că abia era în stare de prototip și cu operații reduse, aparatului i se prezicea un mare viitor. Cine oare nu și-ar fi dorit alături de frigider, televizor, magnetofon și digestul firmei „Bab and Bab" în stare să ia parte la orice conversație de salon, nu numai furnizînd o sumedenie de date, dar făcînd aprecieri, povestind mici anecdote și alegînd dintre două rețete de prăjituri pe cea mai bună?

Dar dacă pe prima pagină figura victorios „Creierul de un metru cub și jumătate", pe ultima se înșirau diferite articole de un sarcasm care mergea pînă la injurie. Creierul era declarat arierat, analfabet, cretin chiar. Unii susțineau că lucrează prea încet, alții că are o gamă prea mică de posibilități și un ziarist emise ipoteza că cinci-șase profesori de școală medie, cu memorie bună, plus o gospodină l-ar putea înlocui cu ușurință dacă ar lucra într-o stare de semitrezie, de „hipnoză-activă".

Cît despre Knowlles, el nu citea ziarele. Stătea întins pe spate silindu-se să-și amintească ce făcuse în ultima vreme. În camera lui — de obicei îngrijită — se așternuse un strat gros de praf pînă și pe pianul pe care-l lustruia zilnic cu o batistă albă de mătase. Praful acoperise dormeza, masa, vraful de caiete cu note.

— E de neînțeles — își spuse Knowlles singur — e de neînțeles. Nu poate omul să lase fereastra deschisă o dimineață că totul se năclăiește. O să-i spun proprietăresei, nu mai merge așa.

Se ridică, scuturâ puțin prin cameră, apoi deschise capacul pianului și făcu o gamă. Dar notele sunau la fel și, oarecum, în nici un fel.

— Ei, ce dracu' e asta — își spuse Knowlles.

Mai încercă o dată clapele și auzi un soi de pocnete seci ca și cum ar fi lovit cu bastonul în podea.

— Cum s-a ramolit — mormăi Knowlles. Nici un acordor n-o să-l mai facă la loc. Și pentru asta e nevoie de alți bani.

Își luă haina din cui și plecă să bea un absint. Se bucură întîlnindu-l la o masă pe domnul Smithson care-i făcu semn să se apropie.

— Knowlles — îi spuse încîntat domnul Smithson — îți aduc o veste grozavă. L-am distrus pe Brothers! Am prezentat cu mult înaintea lor pieții prototipul cu tranzistori! Nu e încă pus la punct, dar toată presa urlă, toate comenzile lui Brothers au sistat.

— Da? întrebă Knowlles, bîlbîindu-se. Cu... cum... dom...?

— Uite!

Și domnul Smithson îi arătă ziarul în care, într-o mare fotografie, apărea el însuși într-un halat alb alături de patron, în dreptul unei cutii scunde, cu multe butoane.

— Și asta nu e nimic — urmă încălzit domnul Smithson — dar psihotehnicienii firmei au studiat pe viu paralela dintre creier și mașină, ceea ce a pus la punct un nou tip de rețele de informație!

— Groz... groz!... spuse Knowlles cu sinceră admirație... 'venția ma... mare!

— Hm... e teribil — răspunse domnul Smithson. Dar dumneata nu bei nimic? Dă-mi voie să te invit. Și ce mai faci cu pianul?

— S-a... s-a... ce dracu'! S-a... zac... zacordat! spuse Knowlles, roșu de ciudă că se exprimă așa de greu. Și... cap... capul... m... doare! Che... ched... că... m-a tras un... cu'ent... Și nici gama... nici gama... Nu... nu mai e! To... totul sună... l' fel. Po... po'tim!

Și Knowlles ciocăni paharul de pe masă. Dar paharul răsună înfundat ca o pernă.

— N'mai... n'mai po... menit... spuse Knowlles, tresărind. Și pa... pa'a'ul e... z... zaco'dat...

— Haide, lasă, lasă — spuse liniștitor domnul Smithson. Să bem pentru reușita firmei. Toată lumea va primi o gratificație. Patronul e foarte mulțumit de dumneata și m-a rugat să te anunț că vei fi premiat pentru serviciu conștiincios cu 300 de do-

lari. Și vei trece să lucrezi chiar în centrală, singur într-un birou, izolat de toți ceilalți.

— Trei... sute? Și singur?! De emoție Knowlles se ridică în picioare. Vă 'og să-i ta.. t'ansmiteți dom... domnului Jipson toate mulțumi .. mulțumi-'le mele. Nu-i spu... spuneți că.. v'o... v'obesc așa... așa de greu. N-aș v'ea să-și schimbe pă.. pă'e'ea despre mine... E... un om b... bun!

Și Knowlles, îmbujorat, bău paharul pînă la fund în cinstea domnului Jipson.

DISCUL DE ZIRCON

I

O bătaie în perete însemna „știre interesantă". Două bătăi — „știre foarte interesantă". Trei bătăi — „știre senzațională". Și de data asta bătuse de patru ori!

Înainte de a mă fi ridicat de pe scaun, dînsul și năvălise în biroul meu, fluturînd o bucată de hîrtie.

— Trebuie să pleci chiar acum, Garrow — spuse tărăgănat. Avionul experților decolează la unsprezece și patruzeci și cinci. Adică peste treizeci de minute.

— Peste douăzeci și opt — am spus — și încotro zboară avionul experților?

— Spre Wyoming.

— Spre Wyoming — am repetat, visător. Spre frumosul Wyoming... S-au semnalat cazuri de dalac la caprele negre?

— Oh, chiar mai rău — spuse șeful.

— S-a descoperit o floare rară! am murmurat. De cînd aștept ocazia asta unică! Experții ce sînt? Medici, oceanografi? Ținînd seama de relieful stîncos din Wyoming, aș înclina să cred că sînt oceanografi.

— Douăzeci și opt de minute — spuse șeful. Și n-ai reușit să-ți descurci picioarele de sub scaun. Ai picioare prea lungi, Garrow. Cu asemenea picioare n-o să poți cîștiga niciodată salariul pe care ți-l dau.

— Și experții? am întrebat.

— De toate. Aviatori, psihiatri, fizicieni.

— Și ce vor?

— Să prindă o farfurie.

— Hm. Și farfuria?

— Farfuria zboară, Garrow. Un oarecare Highpurn a declarat că a văzut ceva plutind prin aer și atunci doamnele din Dowell — care e unul din cele mai selecte orașe din Wyoming — au declarat că acel ceva pare să semene cu o compotieră. Militarii nu sînt de acord. Ei înclină spre un satelit spion.

— Campania... am spus dînd din cap.

— Da. Campanie — încuviință șeful. Înțelegi greu, Garrow. Dacă înțelegeai mai ușor, ai fi aflat tu știrea de la Porter, și ți-ai fi dat seama că toată povestea asta cu farfurii și sateliți nu seamănă cu cele obișnuite. Adică nu mai e vorba de pete și de norișori, ci de sateliți spioni, cu obiective precise.

— Și Highpurn care a văzut obiectul?... Cine e?

— Nu știu nimic despre el. S-ar putea să fie un om de treabă la urma-urmei. Sper că o să-ți dai singur seama despre ce e vorba. Bani ai?

— Doi dolari.

— N-o să-ți ajungă. Uite încă două sute. Și grăbește-te. O să telefonez eu soției tale că întîrzii azi la masă. Drum bun. Dacă ai nevoie de informații suplimentare, telefonează-mi.

Am coborît treptele în fugă și așezîndu-mă lîngă șofer m-am silit să înțeleg ce se întîmplă. Poveștile cu farfuriile zburătoare nu mai mirau pe nimeni. Prea mulți le văzuseră, ba unii declaraseră că se și urcaseră pe ele călătorind pînă în planeta Marte. La început viziunile legate de farfurii erau aidoma celor religioase, numai că sfinții în loc să bată din aripi se rostologeau pe sub nasul credincioșilor sub forma unor castronașe. Apoi cineva lansă ideea că

farfuriile nu sînt sfinți, ci sateliți spioni, cu ajutorul cărora sovieticii cercetează Statele Unite. Se găsiră și din aceia care să declare că tăvile aeriene adăposteau militari, bombe, lunete și alte mici obiecte de uz casnic. Și cum prezentau și fotografii — cîteva pete albe, pe fond alb-murdar — se găsiră destui care să-i creadă. Cu toate acestea interesul publicului pentru vesela zburătoare era din ce în ce mai scăzut. Și iată că șeful mă trimitea tocmai în Wyoming, pentru a găsi pe un oarecare Highpurn, căruia îi zburase ceva pe deasupra capului! De obicei vizionarii specializați în farfurii zburătoare se recrutau din rîndul doamnelor din provincie care se plictiseau îngrozitor în ciuda activității lor filantropice. Pe alocuri însă viziunea se pogora și asupra cîte unui bărbat și acesta părea încă mai jalnic decît femeile. Dar oricum ar fi fost, halucinații semănau între ei destul de bine prin tendința lor de a ieși din anonimat. Dacă primul îți descria o farfurie, al doilea declara că a văzut un castron cu elice și al treilea îți șoptea la ureche că marea lui revelație a fost un lighean zburător cu intrare separată. În sfîrșit, ceea ce mi se pare absurd nu erau poveștile acestea, ci tendința de a le folosi în scopuri războinice, de a întinde pe cît se putea nervii oamenilor și așa destul de întinși. Gogorița asta voiam s-o spulber din capul locului și așteptam cu nerăbdare clipa cînd aveam să dau ochii cu vizionarul din Dowell.

II

Era de necrezut și totuși stătea în fața mea: un tînăr de cel mult douăzeci și cinci de ani, înalt, subțire, cu ochelari, foarte politicos și reținut. Ceilalți tăbărîseră pe el cu întrebările și dînsul abia

putea să se ferească răspunzînd măsurat și serios la cele mai stupide chestionări. Cineva îl întrebă, de pildă, dacă farfuria nu-i făcuse semn.

— Nu, domnule — spuse el. Cred că nu m-a observat.

— Și cum vă explicați aceasta? urmă interlocutorul.

— Pentru că eram îmbrăcat în gri.

— Și era perfect rotundă? întrebă altcineva.

— Era rotundă, domnule — răspunse el.

— Și cît a durat? reveni cel de la Evening.

— Trei secunde — răspunse dînsul. Apoi a dispărut.

— În ce direcție?

— Spre munți.

— Și n-ați urmărit-o?

— Mi-ar fi venit destul de greu, pentru că înainta cu cel puțin o sută de kilometri pe oră.

— Era așezat cineva pe ea? O ființă plată cumva? Ați observat un cosmonaut?

— Nu, domnule. De altfel nu cred ca diametrul ei să fi depășit un metru.

— Totuși încărcătura trebuie să se fi aflat undeva?

— Ce fel de încărcătură?

— Doar nu-ți închipui, domnule — spuse un ziarist cărunt — că acest aparat a fost lansat deasupra teritoriului nostru numai pentru a se lăsa observat de dumneata?

— Mă iertați — spuse tînărul — dar eu nu știu nimic mai mult decît ceea ce vă spun. Concluziile vă privesc.

— Și totuși — insistă ziaristul cărunt — farfuria nu transporta nimic?

— Nu. Numai pe ea însăși.

— În sfîrșit — spuse cineva împăciuitor. Noi trimitem sateliți spioni de cîte ori tehnica ne permite. Nu văd de ce nu ar face-o și dînșii.

— Îmi dați voie, domnilor — spuse tînărul, ridicînd brusc vocea. Sînteți musafirii mei, dar vă declar că nu sînt dispus să iau parte la astfel de

discuții. Țin să vă atrag atenția că un aparat care ar fi destinat efectuării de observații în scopuri militare, n-ar fi coborît pînă la treizeci de metri deasupra pămîntului, pentru că, pur și simplu, ar fi putut fi distrus numaidecît. Vă rog însă să nu insistați în această direcție, ci să-mi puneți întrebări care ar putea conduce interesul ascultătorilor dumneavoastră spre știință sau spre tehnică.

— Mda — mormăi cel de la Evening-Times. Știința... În definitiv de ce nu? Sînteți geolog; se pare că un adevărat viitor savant în domeniul acesta și bănuiam că ați încercat să vă explicați fenomenul. În primul rînd poate va izbit ceva neobișnuit la această farfurie, culoarea, strălucirea, aspectul, în general.

— E adevărat — spuse tînărul — că impresiile de moment au fost puternice. Dar în trei secunde și privind aproape contra luminii e greu să sesizezi forma unui corp în mișcare. Dacă n-aș avea vederea foarte bună, aș crede că a fost o nălucire...

— N-a fost nici o nălucire — îl întrerupse nervos cel de la Evening. Dumneavoastră sînteți om de știință, sînteți tînăr, sănătos. Descrierea pe care ați făcut-o e cît se poate de precisă și dacă fenomenul s-ar fi desfășurat în plină lumină de zi, cred că ați fi fost în posesia multor amănunte. Chiar nereținînd nimic mai mult asupra formei farfuriei, cred că ați reținut direcția din care venea.

— Direcția?

Tînărul părea descumpănit.

— Cred că... Îmi dați voie... Eu urcam poteca spre vîrful Gertrude, deci de la sud-est spre nord-vest, apoi am cotit-o la dreapta, deci...

— Deci la sud-vest spre nord-est — spuse cineva.

— Oarecum, pentru că nu cotisem cu nouăzeci de grade. Și apoi... apoi... am cotit puțin la stînga, foarte puțin.

— Deci spre nord — îl întrerupse din nou aceeași voce.

— Oarecum — încuviință șovăitor tînărul. Și-atunci... atunci corpul acela rotund a trecut deasupra mea de la dreapta spre stînga.

— Deci de la est la vest — spuse sentențios vocea.

— E limpede: de la est la vest — repetă cel de la Evening. Cu o sută de kilometri pe oră, deasupra piscului Gertrude. La ce înălțime, domnule?

— V-am mai spus, aproximativ la treizeci de metri.

— Putea tot atît de bine să fi fost la trei sute de metri — observă cineva. Dimensiunile unei farfurii zburătoare privită în contra luminii pot părea mari sau foarte mici, în funcție de distanța la care se află față de noi. Iar distanța însăși nu se poate aprecia dacă nu cunoaștem dinainte dimensiunile obiectului. E un cerc vicios, adică.

— E adevărat — încuviință tînărul. Dar obiectul a atins coroana unuia din stejarii uriași ce străjuiesc drumul la cincizeci de pași de pompa de benzină retezîndu-i un mănunchi de frunze.

— Și frunzele?! întrebă cel de la Evening sărind în picioare.

— Am ridicat crenguța doborîtă și am luat-o cu mine — urmă tînărul calm. Se duse la fereastră și se întoarse cu o rămurică de stejar ale cărei frunze începuseră să se ofilească.

— Iată-le — spuse el. Lemnul a fost secționat neted, fără nici o fisură, fără nici o crăpătură. Am cercetat tăietura la microscop. În afara unor urme foarte slabe nu se mai vede nimic.

— Ce fel de urme? întrebă gîtuit o voce.

— Urmele unui mineral — spuse geologul.

— Ce mineral?! strigară cîțiva ridicîndu-se în picioare.

— O clipă — spuse domol tînărul. Dacă în afara formei discului și a presupusei încărcături v-ar fi interesat și culoarea lui v-aș fi spus din capul locului că bate spre roșu. Asta a fost și prima mea impresie — că deasupra capului meu vîntul rostogolește un cocoș de munte. Dar nu se simțea nici o boare de vînt. Ulterior mi-am dat seama că nu m-am înșelat asupra culorii, analizînd cele cîteva fire de mineral la microscop: erau roșietice și pă-

reau a fi zircon. Dacă aveţi nevoie de o indicaţie, domnilor, e singura pe car pot să vi-o dau: corpul zărit ieri de mine la orele optsprezece, ora Washingtonului, era pare-se o bucată de zircon sau o rudă a zirconului. S-ar putea ca într-un laborator bine utilat...

Ultimele cuvinte îi fură acoperite de larma scaunelor răsturnate şi a busculadei care se stîrni la uşă. Presa marilor oraşe din vest nu avea nevoie de o analiză făcută cu mare atenţie într-un laborator bine utilat. Ea se grăbea să arunce pe piaţă aspectul cel mai senzaţional dezvăluit de geolog: direcţia în care se deplasa farfuria zburătoare. Mineralul din care era făcută nu trebuia decît să pigmenteze informaţia, să dea culoare titlului.

— Nu vă miraţi, domnule — i-am spus geologului. Dumneavoastră i-aţi gonit. Aveau nevoie de o farfurie care să vină din est şi le-aţi servit-o.

— Eu?!

Tînărul părea uimit.

— Dar eu n-am afirmat nimic în sensul ăsta — spuse vădit enervat — confraţii dumneavoastră singuri au stabilit direcţia, au confirmat-o şi, desigur, o vor difuza. Dar mie treaba asta nu-mi place de loc.

Îşi scoase ochelarii, îşi luă servieta de pe masă şi se îndreptă spre uşă.

— Încotro, domnule... domnule...

— Highpurn.

— ...Domnule Highpurn?

— Îmi pare rău — spuse geologul — dar fug să mă ascund. Vă rog să vă luaţi un sandviş din frigider şi să vă turnaţi un pahar de limonadă. Sînteţi musafirul meu, dar trebuie să recunoaşteţi că n-am încotro. Tot ce se întîmplă de trei ore încoace e penibil. Întrebări, răstălmăciri, insinuări. Nu, domnule... domnule...

— Garrow.

— Nu, domnule Garrow. Am plecat.

— Şi cu ce plecaţi, dacă-mi permiteţi?

— Am maşina afară.

— V-ar incomoda dacă v-aș însoți?

Highpurn se strîmbă înghițind în sec.

— Nu mă interesează direcția farfuriei — am spus. Sînt curios dacă era într-adevăr zircon, pentru că în părțile astea se pare că nu există aluviuni de pietre prețioase, iar rocile magmatice se află într-o cantitate infimă.

Geologul își puse ochelarii, mă privi cu atenție și deodată îmi zîmbi copilărește.

— Vă rog să mă iertați pentru grosolănia dinainte, domnule Garrow. Să fugim.

III

Adeseori m-au scos din încurcătură cei doi ani de studii tehnice și experiența de gazetar. Dar niciodată n-am fost mai recunoscător acestei experiențe ca acum, cînd reușisem să alung — fie și pentru puțin timp — neîncrederea acestui tînăr naiv și entuziast. Dacă îmi amintisem însă de zircon pentru că însoțisem cu trei luni înainte o echipă de geologi în prospecție, n-aveam cum să susțin o eventuală discuție de specialitate oricît de nepretențioasă ar fi fost.

Din fericire Highpurn tăcea gonind cu toată viteza. În mai puțin de zece minute ieșisem din oraș și acum urcam pe un drum prăfuit către munții ce se vedeau în zare.

— E adevărat — spuse deodată Highpurn — că pe aici nu există roci magmatice, dar există șisturi cristaline. De altfel, după cum știți foarte bine, zirconul se găsește mult mai adesea în rocile eruptive acide, care, din păcate, aici lipsesc cu totul. Ceea ce m-a emoționat însă cel mai mult, domnule Garrow, a fost culoarea roșie-brună a urmei lăsată pe lemn — ceea ce arată că avem de-a face cu o speță

foarte rară de zircon pentru aceste locuri, şi anume, cu hiacintul. Vă spun sincer că toată noaptea am visat inele şi brăţări de toate culorile şi, pînă la urmă, trezindu-mă am început să şovăi: Dacă aveam de-a face cumva cu staurolitul? Aceeaşi urmă brun-roşiatică, aceeaşi sursă, adeseori: aluviunile de pietre preţioase. Hiacintul se găseşte din Urali şi pînă în Ceylon, dar şi la noi, ca şi staurolitul a cărui arie de răspîndire trece prin Elveţia, Africa de Sud, Statele Unite. Şi atunci?! Ei bine, atunci m-am încurcat mai rău pentru că mi-am dat deodată seama că puteam avea de-a face cu un disc de alamandin: aceeaşi urmă roşu închis. În varietate comună alamandinul e un abraziv — lustruieşti şi polizezi cu el. Dar în varietatea limpede e piatră preţioasă.

Highpurn coti şi opri maşina. Ne aflam la poalele unei stînci acoperită de vegetaţie rară, şi în stînga noastră se deschidea o pădure de stejari.

— Să o luăm pe unul din drumurile laterale — spuse Highpurn. Astfel scăpăm de circulaţia intensă care duce spre marea şosea nordică şi spre exploatările de roci dure. Încoace însă nu e nimeni, în afara micului cort lăsat de mine... Deci, domnule Garrow, azi dimineaţă raţionamentele mele se încurcaseră într-o vitrină de pietre preţioase. Fără această urmă roşiatică aş fi crezut că totul n-a fost decît o părere — dar dovada există. Peste un sfert de oră o s-o examinaţi la microscop şi o să încerc să vă arăt o reacţie pe hîrtie de curcuma.

Opri din nou maşina în mijlocul unei văi strîmte şi foarte adînci. De jur împrejur se ridicau pereţi de piatră cenuşie, iar soarele strălucea deasupra unui canion îngust şi prelung.

Highpurn descărcă din portbagajul maşinii cîteva lădiţe — apoi dispărînd într-o crăpătură a stîncii se întoarse cu un maldăr de pînză kaki şi cîteva cutii de carton.

— Să ne instalăm, domnule — spuse el.

Eram deci invitatul geologului. Obţinusem tocmai ceea ce doream printr-un cabotinaj copilăresc şi

pînă dimineața aveam să știu mult mai multe decît ar fi visat domnii de la Evening-Times. Plin de mulțumire am desfăcut țărușii cortului din vălmășagul de pînză kaki și i-am bătut în solul tare și sfărîmicios. Am întins apoi corzile, în vreme ce Highpurn desfăcea cutiile cu repeziciune scoțînd din ele conserve, o lampă de spirt, un pat pneumatic, o pernă și cîteva cărți. Așeză apoi o masă de aluminiu, stabilindu-i orizontalitatea suprafeței cu o mică nivelă și puse pe ea microscopul. Desfăcu încă o masă, la fel ca și prima, rotundă și cu picioare telescopice și așeză pe ea un stativ cu eprubete, cîteva cutiuțe nichelate și cîteva cupe de porțelan. În mai puțin de o oră cortul se transformase într-un laborator modest utilat.

— Și acum, iată, domnule Garrow — spuse geologul.

Cu ajutorul unei lamele subțiri de sticlă răzui suprafața secționată a crenguții, lăsînd să cadă pulberea într-o eprubetă. Mai mult bănuiam rumegușul foarte fin decît îl vedeam, dar după aerul preocupat al geologului am înțeles că el îl vede foarte bine.

— Carbonat de sodiu — mormăi introducînd în eprubetă puțin praf alb.

Aprinse apoi becul de spirt și ținu eprubeta deasupra pînă cînd înăuntru se formă o picătură translucidă. Adăugă acid clorhidric și amestecînd bine îmi întinse soluția sub nas.

— E solubil deci — spuse. Și acum, iată hîrtia de curcuma.

Deschise una din cutiuțele nichelate, scoase o foiță și o muie în lichidul fierbinte. Hîrtia căpătă o culoare portocalie spălăcită.

— După cum se vede — urmă el gînditor — ar putea fi zircon. Dar cu ce să-i determin sistemul cristalografic, cum să-i fac proba radiologică?

Am ridicat din umeri. Nu știam cum avea să-i facă proba radiologică.

— Cel mai simplu ar fi — urmă el — să predau proba asta unui mare laborator. Dar ținînd seama

de condițiile oarecum neobișnuite în care am zărit discul, cred că totul ar fi folosit în scopuri străine științei. Și nu vreau, domnule Garrow.

Întoarse spre mine figura lui prelungă și deschisă așteptînd să spun ceva.

— Mda... am mormăit. Rezultatul determinării mineralogice nu cred că i-ar chinui pe colegii mei. Dar de aia am și venit aici, domnule Highpurn : ca să spulber din capul locului mistificația ce se punea la cale. Din păcate, dumneata m-ai derutat mai mult decît oricine. Mă așteptam să găsesc o cuconiță cu creierii slăbiți, sau un funcționar bolnav de halucinații și cînd colo am dat peste un om de știință plin de cele mai bune intenții. Îți spun sincer că nu știu ce e de făcut.

— Ar trebui să găsim piatra aceea blestemată — spuse el.

— O piatră într-un masiv de munți stîncoși!

— Nu e de loc imposibil, spuse el și zîmbi. Figura lui exprima atîta bonomie tinerească, încît am zîmbit și eu.

— Da, nu e de loc imposibil — continuă. Pentru că discul acela n-a trecut prin locul pe care l-am descris colegilor dumitale. Iar crenguța retezată nu provine dintr-un copac aflat în apropierea pompei de benzină. Nu. Discul s-a prăbușit în această vale acum treizeci și șase de ore și de atunci nu fac altceva decît să-l caut. Valea, domnule Garrow, măsoară cinci sute de pași pe două sute. Ceea ce înseamnă, aproximativ, o sută cincizeci de metri pe șaptezeci — zece mii și cinci sute de metri pătrați cu totul. Pînă la această oră am bătut metru cu metru, mai mult de jumătate. Dacă mă ajuți, pînă mîine seară îl vom găsi.

— Dar dumneata ce crezi? am întrebat. Îți închipui că există farfurii zburătoare?

— Fără îndoială că nu — spuse el.

— În apropiere există multe exploatări de roci dure. Piatra asta nu putea fi aruncată pînă aici de o explozie mai puternică?

— Cea mai apropiată carieră e la doi kilometri.

— Dar la o dozare suplimentară, greșită, a explozibilului, o detonare neașteptată...

— Se poate presupune o suplimentare de explozibil, o încercare de a provoca o detonație gigantică. În cazul acesta pietrele ar putea fi aruncate chiar la un kilometru, la doi, la trei chiar.

— Și atunci?

— Roca sfărîmată ia cele mai variate forme, de la ciobul infim și țepos și pînă la poliedrii longilini...

— Și atunci?! am întrebat din nou, ridicînd tonul.

— Dar nicăieri în această regiune nu există zircon — spuse el încet — nici staurolit, nici alamandiană. Asemenea roci se află la o distanță de două sute de mile de aici.

IV

Highpurn moșmondea ceva, așezat pe patul pneumatic, iar eu, întins pe spate, priveam prin deschizătura cortului luna plină ce se ridica deasupra crenelurilor de piatră. Ca de obicei, și de astă dată, evenimentele se succedaseră cu repeziciune, nedîndu-mi răgaz să răsuflu. Dimineața eram încă la redacție. La trei după-amiază, asistam la o conferință de presă sui generis ținută la periferia orașului Dowel și acum, la nouă seara, priveam luna rostogolindu-se pe colții stîncoși ai unei văi pierdute în Wyoming.

— Funcționează — șopti deodată geologul — funcționează!

Sări în picioare și în ciuda figurii sale grave începu să țopăie.

— Funcționează, Garrow — repetă emoționat.

Cele trei ore petrecute împreună ne apropiaseră. Eram, la urma urmei, doi exploratori ce-și ridicaseră cortul într-o vale părăsită, așteptînd să se facă

lumină pentru a descoperi o piatră ce retezase un smoc de frunze.

— Ce funcționează? am întrebat pe jumătate adormit.

— Televizorul.

— Televizorul?!

Omul ăsta avea darul să mă uimească mereu, în ciuda hotărîrii mele de a părea imperturbabil.

— Și cum funcționează? am întrebat prosteşte.

— Alimentat de la linia carierei ce trece la șapte sute de pași de aici și cu ajutorul unui mic transformator. E invenția mea, Garrow. Stau prea mult pe teren ca să nu încerc să țin legătura cu lumea. Și am reușit. Peste un an o să fac toată treaba asta cu un acumulator special.

— Și antena?

— E sus. Aici sîntem la peste o mie de metri altitudine și dacă pereții văii nu ne-ar înconjura de jur împrejur am prinde foarte multe emisiuni. Așa însă trebuie să ne mulțumim cu trei sau patru posturi puternice. Privește.

Se dădu deoparte și în colțul unde trebăluise pînă atunci apăru ecranul unui televizor, așezat pe una din cele două mesuțe cu picioare telescopice. Imaginea era cu totul neclară și nu distingeam altceva în afara unor pete albe și negre. Apoi se conturară cîteva figuri ca și cum s-ar fi ridicat la suprafața unei ape tulburi.

— Asta e nemaipomenit! spuse indignat Highpurn.

Am izbucnit în rîs. Nici în valea asta pustie geologul nu scăpase de prezența marii prese. Pe ecran apăruseră toți cei care la amiază îl hărțuiseră cu întrebări și care acum relatau cu dezinvoltură cele întîmplate.

— E vorba de o farfurie zburătoare obișnuită — spuse cel de la Evening cu tonul cel mai misterios posibil. O farfurie cu un diametru de aproximativ doi metri și care venind dinspre răsărit cu o viteză supersonică se îndreaptă către marile centre populate din vest. Primejdia pe care acest satelit spion

o prezintă pentru noi a fost subliniată și de cel care a văzut-o primul, savantul geolog...

— Inadmisibil! strigă Highpurn. Sări în picioare și în aceeași clipă emisiunea se întrerupse. Ce măgărie! urmă, furios. Dacă aș fi știut, Garrow, că lucrurile vor lua întorsătura asta, aș fi refuzat să spun o singură vorbă... Și cine știe ce mai îndrugă individul ăla acolo... Na, tocmai acum s-a defectat!...

Se aplecă căutînd ceva în spatele aparatului și bodogănind ca pentru el:

— Aici e bun... Contactul merge... Probabil că am deranjat vreun contact cînd am sărit în picioare... Sau, pur și simplu, am făcut o legătură proastă la cablu... Garrow, eu dau o fugă pînă sus, spre creastă... În cinci minute sînt înapoi... Dacă între timp...

Aparatul hîrîi ușor, apoi se auzi un clipocit.

— Bravo, bătrîne — îi spuse Highpurn televizorului. Haide, încă puțin. Stai pe loc, Garrow, să nu-l mișcăm, contactul s-a refăcut de la sine.

Ecranul se lumină, dar foarte slab și pe el începură să se succeadă cu repeziciune frontoane de case, spații negre, figuri de oameni, terasa unui zgîrie nori, o suprafață strălucitoare și din nou case, străzi, apoi totul se întunecă și cînd, după o zecime de clipă, lumina reveni în prim plan se zbătu ceva care semăna cu o aripă uriașă. Urmă o imagine cenușie, întretăiată de linii negre și cîteva curbe ascuțite, asemeni imaginii unor unde încremenite pe ecranul unui analizor electronic.

— Stop și gata — mormăi Highpurn. Cred că o să mai am de lucru la el vreo cîteva luni. Nenorocitul nu selectează. Ba prinde cum trebuie, ba galopează pe toate undele. Credeam că s-a desfăcut de la antenă, dar răul vine dinăuntru. Dar ia stai!

Aparatul care părea să fi amuțit definitiv prinse iar să hîrîie. De data asta lumina era mai bună, iar în prim plan stătea cu gura căscată chiar... Highpurn. Avea capul dat pe spate, ochii larg deschiși și în privire i se citea o uimire de nespus.

— Ce-i asta? rosti o voce stinsă. Ăia m-au și filmat? Și mă prezintă Americii cu mutra asta de dobitoc?

O frîntură de clipă cei doi Highpurni se priviră intrigați, apoi cel în carne și oase apăsă pe butonul aparatului stingîndu-l.

— Să-i ia dracu — înjură. O să-i învăț eu minte odată și-odată pe oamenii ăștia. Dacă ești un ziarist cinstit, Garrow, o să mă ajuți. Îmi pare foarte bine că n-ai fugit o dată cu banda aia de vînători de senzațional.

V

Urcam amîndoi prin iarba umedă de rouă îndreptîndu-ne spre creasta pietroasă, unde se putea deosebi, ca o mare pîlnie metalică, antena televizorului. Înaintam de-a lungul cablului subțire ce făcea legătura cu antena, pentru că Highpurn susținea că sîrma se rupsese undeva în cămașa ei de izolație și capetele se atingeau numai întîmplător. El mergea înainte, aplecîndu-se mereu, și eu îl urmam privind cu încîntare micul canion în care ne aflam și care părea atît de depărtat de lume. Se auzeau, înăbușite, zgomotele exploziilor din carieră și se vedeau ridicîndu-se nori de pulbere, roșietici în lumina începutului de zi.

— Garrow! — șopti deodată geologul cu voce spartă apucîndu-mă strîns de braț.

Își întoarse fața spre mine palid, silindu-se să-și stăpînească tremurul buzelor. Am privit la picioarele lui, acolo unde țintea cu degetul și am încremenit și eu. În fața noastră, cablul dispărea sub un disc roșu-brun, gros de un lat de palmă și cu un diametru de vreun metru și ceva.

— El e — spuse Highpurn ca și cum ar fi vorbit despre un om. El e, îl recunosc.

Am căzut amîndoi în genunchi pipăind piatra spongioasă, umedă de rouă.

— În definitiv e o bucată de rocă — am spus căutînd să-mi stăpînesc emoția. E o piatră pe care natura a avut capriciul s-o turtească și s-o rotunjească.

Dar Highpurn nu mă asculta. Întins pe burtă privea discul roșiatic printr-o lupă de buzunar fără să se miște, aproape fără să respire.

— Hiacint — mormăi el. Acum pare într-adevăr hiacint. N-ai vrea să mă ajuți să-l mișcăm puțin?

Ne-am opintit amîndoi și... eram cît pe-aci să aruncăm piatra cît colo. Discul nu avea mai mult de zece kilograme!

— E de necrezut — spuse gîtuit Highpurn. Are cel puțin un metru douăzeci diametru... Și o sută douăzeci la pătrat... adică o sută douăzeci la pătrat ori pi supra patru...

Scoase un carnet din buzunar și scrise cu gesturi febrile: $8 \times \frac{3{,}14 \times 12^2}{4} = 8 \times 0{,}785 \times 144$ aprox. 90 dm^3 adică 720 kg!!!

— Ce spui? mă întrebă cu o privire năucită. După densitatea minimă a zirconului, ar trebui să aibă cel puțin cinci sute șaizeci de kilograme. La densitatea maximă ar trece de șapte sute. Staurolitul ajunge și el la densitatea șapte virgulă cinci, adică ar avea vreo cinci-șase sute de kg, iar alamandinul e casant, s-ar fi spart prin cădere.

— Poate porii... am murmurat. Poate e numai o carcasă de piatră, găunoasă.

— O carcasă... repetă el. O carcasă?!... Să fie un deșeu de prelucrare a zirconului? Sau chiar un produs finit cu destinație specială?... Totuși e de necrezut! Zece kilograme în loc de șase sute! Densitate de șaizeci de ori mai mică! Densitate zero doisprezece, cît a bureților sintetici!

Se lăsă din nou în genunchi pipăind piatra. Abia o atingea cu degetele tot murmurînd:

— E netedă... pare aproape moale... Și porii ăștia... Fără îndoială e un produs de ardere... E o

bucată de steril, provenită dintr-o haldă din apropiere... Dar asemenea minereu nu există... Sau, poate, e un produs anume, un explozibil foarte ușor... un explozibil care poate pluti... Crezi, Garrow, că ar putea fi o bombă de un tip necunoscut, o mină fluvială?

Mă privea pe sub ochelarii ridicați pe frunte, cu o căutătură de miop, blînd și neputincios.

— Trezește-te, Highpurn — am spus cu brutalitate pentru a-mi ascunde și eu surescitarea. Doar n-o să începi să crezi în existența farfuriilor.

Geologul se ridică în picioare și se scutură, ca după un vis urît. Lovi piatra cu vîrful bocancului apoi, întorcîndu-se spre mine, surîse — cu surîsul acela bonom și deschis pe care i-l cunoșteam.

— Iartă-mă, Garrow — se scuză fluturîndu-și stîngaci mîinile. Nu știu ce m-a apucat... Dar m-a cuprins brusc o senzație adîncă de neliniște. Cred că am dormit foarte puțin de cînd am văzut pentru prima oară porcăria asta trecîndu-mi pe deasupra capului. Altfel nu mă pierd ușor cu firea.

— Sînt convins — am spus. Mi-ai părut din capul locului un om obișnuit să umble de unul singur pe coclauri, numai cu un cort și o mașină de spirt. Cred că ai văzut destule în viața dumitale de spărgător de pietre ca să nu te fîstîcești înaintea unei fărîmituri de rocă.

— Totuși — spuse Highpurn visător — dacă ne gîndim bine...

— Să nu ne gîndîm aici — am spus. Să urcăm pînă la antenă, să vedem dacă totul e în regulă, apoi luăm piatra asta blestemată, o ducem în cort, o anesteziem și o autopsiem.

— Bine — spuse geologul — să urcăm. O să ajungem sus o dată cu soarele.

Într-adevăr zorile incendiau crestele de piatră și aveam impresia că în curînd întregul canion va începe să sune ca un imens clopot umplut de lumină. Pe fundul văii negurile se scurgeau lăsînd să apară cortul nostru ancorat între doi bolovani uriași.

— Ai o meserie frumoasă, Highpurn — am spus încet — chiar numai pentru răsăriturile astea merită să baţi munţii, cu riscul de a nu găsi decît liniște şi singurătate... Sau te apasă cîteodată singurătatea?

Highpurn nu răspunse. Cu o mînă în şold şi alta la ceafă îşi afundase privirile în cerul trandafiriu.

— E ca o scoică de sidef — am spus. Niciodată deasupra oraşului cerul nu pare atît de irizat.

— Discul... murmură Highpurn abia auzit.

— Ce spui? am întrebat cu o uşoară iritare.

— Discul... murmură el din nou.

Am privit în spatele nostru acolo unde găsisem piatra aceea brun roşietică. Dar piatra nu mai era şi numai cîteva buruieni strivite arătau locul unde se aflase cu cîteva clipe înainte.

VI

De astă dată am simţit cum mă cuprinde un fior. De jur împrejur erau numai colţi cenuşii de stîncă, roşi de vînturi şi ploi, colţi lătăreţi, turtiţi, printre care creşteau rare fire de iarbă şi un soi de rododendroni parcă mai mici decît cei obişnuiţi. Panta nu era prea abruptă şi puteam vedea de-a lungul ei în jos pînă la un pîlc de plopi negri hibrizi. Nu se vedea nici urmă de disc.

— Fără îndoială că lovindu-l cu piciorul l-ai dezechilibrat — am spus — şi s-a rostogolit după ce ne-am întors cu spatele. N-a făcut zgomot pentru că nu era dur şi nu s-a dat prea repede de-a dura fiindcă era foarte uşor. S-a dus deci la vale, destul de domol şi pe tăcute.

Nu credeam nimic din ceea ce spuneam, dar simţeam nevoia să explic întîmplarea fie şi copilăreşte.

— Nu s-a rostogolit în nici un caz în jos — spuse Highpurn.

— Cum?

— Spun că nu s-a rostogolit în jos.

— Atunci, poate s-a rostogolit în sus?!

— Exact. Privește.

Ne-am lăsat amîndoi în patru labe și geologul îmi arătă cîteva fire de iarbă strivite la cîțiva pași mai sus decît locul unde găsisem discul. Își scoase lupa, o apropie de colții cenușii de piatră și-mi arătă vagi urme brun-roșietice, ca și cum cineva ar fi tîrît peste roca cenușie un fier ruginit. Am chicotit:

— Dar, Highpurn, asta nu înseamnă nimic. Dumneata îmi arăți pe unde s-a rostogolit discul pînă aici. Urmele acestea nu sînt de-acum, ci de ieri sau de alaltăieri, din momentul în care zirconul dumitale s-a prăbușit și a alunecat spre vale.

— Inexact — mormăi geologul. Ieri dimineața a plouat. Ploaia a înviorat întreaga vegetație: chiar dacă piatra asta zburătoare ar fi avut două sute de kilograme, iarba tot și-ar fi revenit. Privește.

Își scoase gamela și stropi cîteva din firele culcate la pămînt. Apa abia le atinse și ele și începură să se ridice ca acționate de un mecanism. În mai puțin de cinci minute, înviorate, se clătinau ușor în bătaia vîntului.

— Nuu, asta nu înseamnă nimic, am insistat fără convingere. La urma urmei cum îți explici că piatra s-a rostogolit în sus?

— Nu-mi explic. S-a rostogolit pur și simplu, dracu' s-o ia. Dacă mi s-ar părea că e ceva logic în treaba asta aș încerca, în primul rînd, să-mi dau seama cum a zburat pînă aici și nu de-aici încolo.

— Nu crezi că e, totuși, un fragment de rocă aruncat de o explozie?

— O rocă avînd densitatea unei perne!

— Sau, poate, o încercare a unui cercetător necunoscut, o invenție... o invenție formidabilă, la

urma urmei, peste care cineva a căzut întîmplător...

Highpurn mă cercetă cu îndoială.

— O încercare?! Crezi că marile descoperiri, invenţiile formidabile sînt rodul întîmplării? Nu, dragă Garrow. Ca să descoperi un corp cu densitatea zero doisprezece — sau ceva în jurul cifrei acesteia — şi pe deasupra să-l mai pui să zboare şi să dispară după plac trebuie să lucrezi ani de zile. Şi nu într-un laborator instalat într-o şcoală, ci într-un mare centru ştiinţific. Pentru asemenea piatră e nevoie de o reţea de laboratoare, de specialişti în metalurgie, în electronică, e nevoie de cibernetic ieni, radiofonişti, de o armată de chimişti. Ei bine, astea toate nu se pot face pe tăcute, decît dacă e vorba de scopuri foarte discrete. Adică dacă e vorba de o armă secretă. Însă cum presa noastră ştie totul sau măcar spune totul chiar cînd nu ştie şi totuşi n-a suflat o vorbă în chestiunea asta înseamnă...

— Înseamnă?

— Înseamnă că nici un reporter n-a putut să afle ceva, că nici un general fanfaron n-a avut mîncărime de limbă. Şi asta nu se poate întîmpla la noi.

— Şi atunci?!

— Atunci piatra asta, cu toată părerea de rău, vine de foarte departe, aşa cum bănuiau colegii dumitale care-mi sînt profund antipatici. Vine, adică, din răsărit.

— Bine că nu ţi-o închipui venind din cer — am spus. Cînd unii domni fizicieni nu ştiu cum să-şi explice un fenomen îl scot pe Dumnezeu din spintariscop. Poate îţi dai seama şi de scopurile militare ale pietrei ăsteia care ţi-a dispărut de sub nas?

Highpurn ridică din umeri:

— Nu vreau să mă cert cu dumneata, Garrow. Pînă una alta discul zburător există. Şi de oriunde ar veni, cred că e o demonstraţie strălucită a existenţei antigravitonilor. Cuarţ, casiterit, beril, mică,

alamandină, zircon — toate astea sînt prostii. Am mers pe o pistă greşită. Fără îndoială că n-avem de-a face cu un mineral, ci cu un produs de reţortă. Să-i spunem zircon — fiindcă aşa am crezut prima oară, dar e un zircon antigravitaţional, un zircon pentru cioplit avioane.

Ochii îi străluceau şi obrajii i se înroşiseră.

— Antigraviton... — am repetat. Zircon antigravitaţional! Mi se pare de domeniul fanteziei, Highpurn, nu te supăra. Dar chiar dacă am avea de-a face cu asemenea corp, îţi dai seama că între a fi uşor şi a avea greutate negativă e o mare diferenţă? Sau îţi închipui, poate, că piatra asta e propulsată de un jet invizibil antigravitaţional? Socotind astfel...

— Garrow! — mă întrerupse geologul apucîndu-mă de braţ aşa cum făcuse cu jumătate de oră înainte — Garrow!

Mă împinse cu violenţă şi se aruncă înainte ca şi cum ar fi plonjat după o minge. Se dădu peste cap de vreo două ori, apoi se ridică, fără ochelari, cu părul vîlvoi, strîngînd în braţe discul pe care-l crezusem dispărut şi care, datorită luminii difuze, părea gălbui cenuşiu.

— Îl ţin bine — strigă. Îl ţin bine acum. Era ascuns sub tufa asta de rododendron şi de aceea nu se mai vedea. Haide jos, repede, repede!...

O luă la fugă spre vale, gata să-şi frîngă gîtul la fiecare pas şi în cîteva clipe dispăru.

VII

Am ajuns gîfîind la micul nostru cort şi desfăcînd prelata m-am trîntit pe saltea. Abia după ce m-am obişnuit cu penumbra mi-am dat seama că sînt singur şi că-l confundasem pe geolog cu propria lui cămaşă aruncată pe o măsuţă.

— Highpurn — am spus ridicînd vocea. Nu te mai ascunde. Vreau să văd și eu ce faci.

Am așteptat cîteva clipe, dar nu mi-a răspuns nimeni.

Highpurn prefera, desigur, să lucreze afară, pentru a avea mai multă lumină. Am ieșit și eu și am început să scotocesc tufele convins că o să-l surprind făcînd cine știe ce experiență, pe care nu voia să mi-o arate. Dar nu era nici urmă de geolog și jocul începu să mă enerveze: dacă voia să-și continue cercetările de unul singur n-avea decît să mi-o spună de la obraz, nu să mă care după el ca pe un ageamiu, dispărînd cînd îi convenea.

— Highpurn! am strigat cu toată puterea. Highpurn!

Ecoul se rostogoli tunînd de-a lungul canionului și se stinse în depărtare ca o ploaie de pietricele. Apoi se așternu din nou liniștea adîncă, întreruptă doar de zgomotul exploziilor îndepărtate.

Mă cuprinse un sentiment de îngrijorare: Highpurn nu era savantul maniac ce se ascunde pentru a nu i se fura secretele. Dacă nu dădea nici un semn de viață însemna că se prăbușise în goană lui disperată și că acum zăcea neajutorat pe undeva prin apropiere. N-avea nici un rost să rămîn în preajma cortului și să țip în speranța că mă va auzi. Așa că am plecat înapoi spre creastă scotocind tufișurile și strigînd la răstimpuri cîte un „olario".

La fiecare douăzeci de pași mă opream și cercetam cablul care, împotriva părerii lui Highpurn, era în stare perfectă. Am ajuns astfel pe coama stîncii, acolo unde se deschideau cele patru pîlnii ale antenei televizorului, amintind o instalație radar.

Jos, la picioarele mele, se deschidea o vale largă, cețoasă, ale cărei margini se pierdeau dincolo de panglica argintie a unui rîu. Cîteva acoperișuri roșii luceau stins chiar sub picioarele mele și printre ele trecea o linie ferată îngustă. Se auzeau

chemări și rîsete venind de pretutindeni, dar fără a se vedea ceva în afara unor umbre mișcătoare. Ca totdeauna, pe ceață, sunetele păreau ba înăbușite, ba foarte distincte, și la un moment dat mi s-a părut că cineva înjură cumplit. În curînd am deosebit un pîlc de copii care galopau, chiuind, primul dintre ei purtînd un zmeu care vîjîia și șuiera.

Scoțîndu-mi haina am început s-o agit ca pe un steag — nu puteam găsi ajutor mai bun decît puștii ăștia pentru a scotoci canionul în căutarea geologului. O clipă am crezut că m-au zărit, pentru că unul dintre ei trase un foc de pistol în aer și ca la un semnal ceilalți își smuciră caii îndreptîndu-se direct spre stînca pe care stăteam. Dar cînd soarele sfîșie ceața, am înțeles că nici unul nu-și ridicase fruntea lipită de coama cailor. Galopau drăcește pe piatra colțuroasă și după cîteva clipe am văzut că nu sînt copii, ci oameni în toată firea, numai în tricouri și pantaloni, mulți călărind pe deșelate.

— Heloo! am strigat. Helooo!

Ultimele crîmpeie de ceață se topiră în cerul albastru și drept în fața mea apăru zmeul pe care-l duceau cei de jos: un dragon cu patru brațe și cu cap enorm ce scotea un șuier sălbatic și a cărui podoabe de hîrtie colorată sclipeau. Oamenii ăștia erau oare niște cow-boys chercheliți, care nu găsiseră altă distracție mai bună la spartul chefului decît zmeul în care trăgeau cu pistolul ca la țintă? Sau era o tradiție a pietrarilor din Wyoming?

Călăreții ocoliră în șir indian un șanț adînc și apoi se năpustiră bezmetici spre peretele de stîncă pe coama căruia mă aflam. Se auzeau sforăiturile animalelor, îndemnurile oamenilor și plesniturile potcoavelor pe rocă. Jucăria enormă și greoaie se întoarse spre soare și cele patru brațe ale dragonului se dovediră a fi două mîini și două picioare. Capul enorm nu era decît o piatră plată, iar sfoara un lat ce lega de piatră un om cu vesmintele sfîșiate și care țipa.

— Highpurn! am spus, cutremurîndu-mă.

Cavalcada se opri, înspumată, la poalele peretelui într-un vacarm de nechezături și urlete, iar geologul continuă să alunece prin aer către antena cu cele patru pîlnii. Învingîndu-mi stupoarea ce mă împietrise, m-am repezit înaintea lui și, cum chiar în clipa aceea trecea buza stîncii, l-am apucat de picioare și l-am smucit în jos. Așteptam să fiu smuls de la pămînt și aruncat cît colo, dar Highpurn mi se scurse în brațe, ca un pachet de haine, iar discul, după ce se învîrti de cîteva ori în jurul meu, se lipi de sol încetișor, aproape fără zgomot.

— E soarele... șopti Highpurn făcînd un mare efort pentru a vorbi. E lumina...

— Taci! Taci! i-am spus. Stai liniștit.

— Lumina — urmă Highpurn cu buzele uscate și palid ca un mort. Nu-i luați lumina... Acțiunea fotonică...

Bărbia i se lăsă în piept și ultimele cuvinte i se pierdură. L-am culcat ușor pe spate, punîndu-i haina mea sub cap și am așteptat să-mi vină în ajutor oamenii care se cățărau pe stîncă și ale căror gîfîituri le auzeam.

VIII

Uzi de sudoare și zgîriați, pietrarii se așezară în jurul discului, la o distanță respectuoasă ca și cum piatra brun-roșiatică ar fi fost tabu. Privirile lor mă cercetau neliniștite, îngrozite chiar, de parcă din înaltul stîncii aș fi descîntat toată valea.

— Cum a fost? am întrebat.

Se priviră unul pe altul, tăcuți, și din nou îl măsurară pe Highpurn care gemea la picioarele antenei, și pe mine care mă sileam să zîmbesc.

— Cum l-ați prins cu lasso-ul? am întrebat surîzînd. A fost cam greu din fuga calului.

— N-a stat, blestematul — spuse un tînăr blond, solid, cel care galopase în fața grupului. Întîi l-am zărit prin ceață cînd voiam să ne urcăm în autocamioane, către carieră. Am crezut că e un vultur pleșuv.

— Dînsul a spus că e un vultur pleșuv — încuviință un ins uscat și scofîlcit. Teddy a spus și noi l-am crezut, pentru că el are ochi buni.

— Chiar am ochi buni — urmă blondul. Dar nu eram sigur că e un vultur pentru că se rotea prea jos deasupra noastră. Mi-am luat atunci pușca și le-am spus să stea deoparte ca să nu le cadă pasărea în cap. Și atunci, cineva de sus a strigat: „Nu trage!"

— Așa a strigat — spuse uscatul — chiar așa, și ne-a înghețat limba la toți. Teddy credea că a glumit careva dintre noi, dar nici pomeneală.

— I-am și întrebat — spuse blondul — dacă nu s-a strîmbat careva și atunci s-a auzit din nou, de sus, glasul acela. Zicea: „Aruncați-mi o funie să cobor"

— Să se dea jos pe funie — chicoti uscatul. Să coboare din cer drept la cariera Donval!

— Atunci m-am speriat de-a binelea — urmă blondul. N-am văzut sfinți în viața mea și nu cred că mai umblă prin Wyoming, dar să auzi pe cineva cum îți vorbește din cer, e prea de tot. Dacă eram mai aproape de stînci aș fi crezut că e un sportiv din ăia care se cațără pe munți, dar așa, simțeam cum mi se încrețește pielea pe spinare și am început să tremur.

— Și el nu se sperie nici de dracu'! — spuse uscatul. Teddy stă de pază fără armă noaptea, cînd ceilalți pleacă la oraș și nimeni nu îndrăznește să se apropie.

— Da, e adevărat — întări, simplu, blondul. Dar acum nu mai știam ce să cred și atunci vocea s-a auzit din nou. Zicea: „Ajutați-mă, că fac o experiență și am pierdut comanda aparatului". Ei, dacă

e o experiență, e altceva, m-am gîndit și mi-a venit inima la loc. Am tușit, să-mi dreg vocea, și am spus:

„Vino mai aproape, domnule, lasă-te mai jos". „Nu pot", a spus el. „Atunci, așteaptă puțin, să se ridice ceața". „Nu pot să aștept, a spus. Aparatul nu mă mai ascultă". „Și, atunci, ce să facem?" am întrebat. „Prindeți-mă cu un lasso" — a spus. Ei, închipuiți-vă, domnule, cum poți să prinzi cu lasso-ul o pată mișcătoare!

— Era numai o umbră — explică uscatul. Ba o vedeam, ba dispărea, și nu era mai mare decît un cîine.

— Atunci s-a ridicat soarele — continuă blondul — și l-am văzut pe dînsul culcat pe un fel de aripă rotundă care umbla în sus și jos, ca un fulg în fumul ce iese din coș. Cineva mi-a dat un lasso și din cîteva aruncări l-am prins. Trăgeți-mă jos, striga prietenul dumneavoastră și am început să-l smucesc, dar degeaba. Dînsul a trecut atunci ochiul frînghiei de jur împrejurul aparatului și al lui și mi-a spus să nu-i dau drumul cu nici un chip. A zis că poate s-o ia din loc, așa, dintr-o dată și că e mai bine să încalec, dacă vreau să mă țin după el. Băieții au adus repede caii și am pornit, așa cum eram.

— Întîi am încercat să-l tragem în jos patru oameni odată — îl îndreptă uscatul. Ne-am prins patru bărbați de funie — și ceilalți nu erau așa slabi ca mine... Aveam la un loc pe puțin trei sute de kile. Trăgeam, dar aparatul nu s-a clintit nici cu un deget.

— Așa a fost — încuviință blondul. Aveam, laolaltă, trei sute de kile bătute și aparatul stătea pe loc fără să-i pese. Atunci ne-am urcat pe cai, și deodată funia s-a smucit și a început să ne tragă. Mai departe, ați văzut și dumneavoastră. Acum, puteți să ne spuneți: Ce fel de aparat e ăsta? E o rachetă?

— E o... un fel... e numai de probă... — am spus. Experiențele continuă.

— Și pîlniile astea? întrebă blondul arătînd spre antenă. Nu cumva sînt niște drăcii de arme? Nu faceți cumva aici experiențe pentru război?

— Nu. Asta într-adevăr nu — am afirmat cu toată convingerea. Dar o să vă spună șeful mai lămurit cum merge drăcovenia asta și la ce folosește. Uite-l, își vine în fire.

Highpurn se întinse greoi, gemînd, apoi se ridică clătinîndu-se. Un crac al pantalonului i se sfîșiase pînă la șold și haina avea numai o mînecă. Dar chiar zdrențuit și plin de zgîrieturi, geologul continua să pară un tînăr studios și plin de zel, gata să se apuce de treabă.

— Va să zică e aici — spuse el răgușit, îndreptîndu-și ochelarii. E aici, blestematul!

Se apropie de disc ocolindu-l cu grijă, ca pe o mină, și se așeză pe jos în apropierea lui.

— Încă nu știu decît foarte puțin despre el — mormăi. Dar totuși știu ceva.

Se întoarse către mine și-mi făcu semn să mă apropii.

— Haide, curaj, Garrow, stai lîngă mine. Nu, nu acolo!

N-am înțeles de ce spune „nu acolo", dar înainte de a înțelege ceva, am văzut discul sărind în sus — sărind, așa cum ar fi făcut-o un animal, și năpustindu-se spre Highpurn care se aruncă la pămînt.

— Jos! țipă el enervat. Culcă-te!

M-am trîntit pe o coastă și discul reveni și el într-o lentă coborîre verticală. Oamenii, care se aruncaseră pe burtă ca la un atac aerian, se chirciră pe vine, cu capetele trase între umeri. Se vedea că se tem să se așeze în voie.

— Asta e marele secret, sau unul din marile secrete ale pietrei ăsteia — spuse geologul frecîndu-și genunchii. L-am sesizat înainte de a începe să zbor deasupra văii, în clipa cînd am luat discul în brațe. Dacă-ți amintești, Garrow, acum cî-

teva ore, cînd l-am descoperit, zăcea pe un soi de bloc dreptunghiular în plin soare. Ne-am apropiat de el, l-am pipăit, apoi ne-am întors cu spatele cîteva clipe doar și cînd l-am căutat nu mai era. Am crezut că pur și simplu se rostogolise într-un tufiș, fără să-l observăm. Ei bine, nu se rostogolise nici măcar doi centimetri. Sărise în sus ca și acum. Și cum salturile pe care le face sînt proporționale cu suprafața pusă în umbră, s-o fi ridicat atunci la cel puțin cincizeci de metri, căci îl acoperisem cam pe sfert stînd în picioare lîngă el. Acum a fost suficientă numai umbra capului tău, ca să se repeadă la mine, iar cînd l-am luat în brațe acum o oră îi acoperisem complet una din fețe. Nu știu cum de-am reușit să mă prind de el, Garrow, cînd a „sărit". Poate că mai primea lumina lateral și n-a cîștigat imediat înălțime, însă cu cît urca, cu atît mă cățăram pe el pentru ca pînă la urmă să-l bag în întregime sub mine. Dacă n-ar avea un sistem intern de reglaj, dacă n-ar lucra după un program, cred că acum aș fi fost la cel puțin cinci mile înălțime. Constructorul lui însă a prevăzut și această posibilitate și nu i-a permis să se ridice cu mai mult de o sută de metri deasupra indiferent cărui obiect. Am înțeles asta sesizînd rigurozitatea cu care traiectoria pe care o parcurgea prin aer reproducea denivelările aflate sub noi. Cînd dînsul a aruncat lasso-ul, soarele ieșise și reușisem să cobor pînă la cincisprezece metri stînd călare pe disc, dar pierzîndu-mi echilibrul l-am luat iar în brațe și atunci a început galopul ăsta turbat. Garrow, sîntem în fața celei mai mari minuni a secolului! Și asta nu e decît una din calitățile lui vrăjitorești.

Privii cu încordare piatra poroasă care devenea din ce în ce mai lividă și pe care prindeau să se aștearnă umbre verzui.

— Cameleonism mineral! Uluitor! spuse gîtuit Highpurn. Ori sînt nebun, ori piatra asta e vie!

De jur împrejur, cu gîturile întinse, oamenii priveau muți fenomenul care se desfășura cu re-

peziciune. Discul — înainte brun-roşiatic — era acum verzui, confundîndu-se cu tufele din jur.

— Îţi aminteşti — spuse surescitat geologul — că azi dimineaţă părea la un moment dat gălbui? Am crezut că schimbarea nuanţei se datoreşte luminii rozacee a zorilor, dar se petrecea acelaşi fenomen ca şi acum. Dumnealui îşi schimbă culoarea după cea a mediului. Se apără deci. Prima oară cînd l-am zărit era în amurg şi se acoperise de o peliculă sau de o pudră cu nuanţe roşii. Apoi a fost galben, şi acum e verde. Ar trebui să încercăm să-l colorăm în albastru.

Highpurn îşi scoase cămaşa, o aşternu pe jos şi puse discul pe ea. Mici pete azurii apărură instantaneu pe marginea acestuia, ca şi cum ar fi picat pe el o ninsoare de culoarea cerului. Apoi petele se alungiră, se lăţiră şi acoperiră piatra poroasă.

— E formidabil — şopti geologul. Asta întrece bănuielile mele. Şi eu, dobitocul, care îl consideram zircon după urmele lăsate! Dar de ce nu diamant, baritină, sare, argint? De ce nu scoică găurită sau lemn ars? De ce nu mineralul unui corp necunoscut sau mineralul necunoscut al unui corp?!

— Mai bizar îmi pare faptul că se ridică în funcţie de suprafaţa întunecată şi invers — am spus.

— De ce?

— Pentru că noaptea ar trebui să gonească la înălţimi ameţitoare, iar ziua în plin soare să cîntărească sute de kilograme. Şi, după cît se pare, nu e prea greu ziua, iar noaptea se odihneşte.

Highpurn tăcu muşcîndu-şi buzele. Desfăcu apoi neputincios braţele.

— Într-adevăr, Garrow. La asta nu m-am gîndit. Dar ce am spus rămîne în picioare. Am verificat faptele pe pielea mea. Înseamnă că ipotezele mele nu cuprind decît o parte a fenomenului. S-ar putea ca, în definitiv, să fie utilizate aici şi infraroşiile, căldura. Ar trebui să-l încălzim puţin. Are cineva o brichetă?

Oamenii îl priviră țintă, fără să răspundă.

— Vreți să-i dați foc, domnule? întrebă blondul.

— Nu, numai să-l încălzim puțin.

— Și n-ați vrea să vă faceți experiențele în altă parte? spuse uscatul. N-avem nici o poftă să ne culegem ciolanele de pe jos. Numai vreun blestem v-a trimis pe capul nostru cu drăcovenia asta.

— Dar voi mă cunoașteți, Teddy, m-ați văzut bătînd munții din jur de săptămîni de zile. Știți că sînt geolog și caut minereuri folositoare.

— Așa știam — se repezi nervos uscatul. Așa vă cunoșteam, domnule Highpurn, și ne gîndeam că sînteți cuminte ca o fată mare. Da' mai întîi ați pus pîlnia cu patru găuri acolo sus și acum ați venit cu animalul ăsta de piatră care se repede la oameni. De unde știm noi că nu e un soi de proiectil?

— Se poate, Teddy? spuse dojenitor geologul, întorcîndu-se spre tînărul blond care privea în jos cu încăpățînare, voi, cei mai buni pietrari din Wyoming, băieți de viață, care dați cu barda în Dumnezeu să tremurați în fața unui bolovan? Păi în viața voastră ați pisat sute de pietroaie ca dumnealui cu ciocanul pneumatic și ați zvîrlit în aer cel puțin două mii de tone de rocă de cap de om. Și ceea ce vedeți aici nu e decît o piatră, o rocă. Dar e prelucrată, are o sursă de energie băgată pe undeva și un mecanism chimic de adaptare la mediu. Dacă ar fi vreun pericol credeți că m-aș juca cu focul ca un descreierat? Ei, ia haideți — urmă el cu blîndețe — cine are o brichetă?

Blondul duse mîna la buzunar, dar se răzgîndi și rămase nemișcat.

— La urma urmei, domnule Highpurn — spuse uscatul, arătînd discul — ați putea să ne spuneți și nouă la ce folosește?

— La ce folosește? îl îngînă geologul. Păi, vedeți... asta vreau să aflu.

— Adică nu e a dumneavoastră?

— Nu.

— Şi atunci, de unde vine?

Highpurn mă privi derutat, iar eu zîmbii prostește.

— Vine... de undeva... spuse geologul. De... departe.

— Şi pentru ce?

— Nu ştiu — spuse răspicat Highpurn. Habar n-am. Vă mulţumesc din inimă că m-aţi salvat de la moarte, dar dacă acum vă e frică, puteţi să vă duceţi. Noi rămînem aici să dăm de urma secretului.

— Poftim! spuse blondul cu bruschețe, întinzîndu-i bricheta. Încălziţi-o. Şi voi, staţi mai încolo — mormăi el către oamenii care îl priveau dezaprobator.

— Bravo, Teddy — izbucni Highpurn. Eşti un bărbat adevărat. Stai numai să o salt puţin ca să aprind tufa de sub ea.

Apucă piatra, o smuci şi întoarse spre mine o figură lungă, de om pe care surprizele îl uluiesc.

— S-a lipit — murmură el. S-a lipit de stîncă.

Blondul apucă de o parte a discului, Highpurn de cealaltă şi se opintiră amîndoi. Piatra albăstrie se ridică puţin, dar numaidecît căzu la loc şi cei doi se îndreptară de spate icnind.

— O fi de vină cămaşa — am spus. Azuriul declanşează poate creşterea greutăţii. S-o înconjurăm de mult galben.

Cu mişcări de automat Highpurn înghesui în jurul pietrei ramurile cele mai veştede de rododendron, apoi încercă din nou s-o urnească, dar fără rezultat.

— Nu, nu e asta — spuse el furios. Bîjbîim ca orbii... Mimetismul are desigur numai o funcţie de apărare şi n-are nici o legătură cu sporul de greutate.

— Și greutatea sporită e o apărare — am protestat.

Geologul ridică din umeri, încruntat. Numaidecît însă păru să aibă o nouă idee și luînd ciocanul unuia din oameni, un ciocan greu, de spart blocuri masive, izbi ușor marginea discului. Se auzi un sunet surd și Highpurn rămase cu coada uneltei în mînă, în vreme ce fierul sări cît colo.

— Mi-ați rupt scula, domnule — mormăi pietrarul. Ați lovit cu coada în piatră.

— Abia am atins-o — spuse Highpurn cu voce stinsă. Eram sigur că o să se apere, dar nu cu asemenea violență. Lemnul a fost retezat cu ajutorul unei descărcări de înaltă frecvență.

Pipăi semnul alb, neted și lucios rămas pe coada de lemn, apoi mi-o trecu și mie. Am pipăit secțiunea curată și am mirosit-o. Avea un miros puternic de ozon.

— Crenguța retezată atunci avea același parfum de pădure de brad — murmură Highpurn cu ochii țintă la piatra ce odihnea pe cămașa lui. Dacă aș fi ținut altfel ciocanul, aș fi rămas fără braț. Haideți, vreți să-mi ajutați să-l ducem la cortul meu?

— Nu, asta nu — spuse cu dușmănie uscatul. Acum, chiar că să dispăreți de aici, că de nu, chem poliția. Cine a mai văzut om în toată firea care să zboare călare pe un bolovan?! Și cine a mai văzut bolovan care-și schimbă pielea, ca șerpii, și taie lemne singur? Asta ori e armă, ori e vrăjitorie. Dacă acu' vă schimbați și dumneavoastră la față și vă faceți nevăzut? Ai? Poate că nici nu sînteți domnul Highpurn pe care-l cunoaștem noi.

— Haide, liniștește-te — îl calmă geologul. Te-ai pierdut cu firea, omule.

— Nu, că o să rîd — zise uscatul. Dumneavoastră o să ne trîntiți stîncile astea peste noi și eu o să rabd și o să și dansez. Ia, cărăbăniți-vă de-aici!

— Bine — spuse geologul cu un zîmbet ciudat. O să plecăm, dar dacă nu tremurați cu toții de frică și mai aveți cîțiva bărbați printre voi, veniți la cortul nostru să ne ajutați să dăm de hac întîmplărilor ăstora. Dumneata, Teddy, ai umblat de multe ori cu mine pe munți. Acum vrei să ne ajuți?

— Mda — mormăi stingherit blondul.

— Bine, atunci ia încă vreo trei băieți și coborîți acolo unde se vede cortul. Garrow, acum într-adevăr o să ai ce istorisi. Fii atent. Eu încep să număr. Cînd ajung la trei aruncă-te în spatele meu, călare pe disc. Unu... doi... trei!

M-am aruncat cum am putut mai bine pe piatra rotundă, încleștîndu-mă de marginea ei și am simțit-o cum trepidează sub mine.

— Ține-te bine! țipă Highpurn.

L-am cuprins cu brațele pe după umeri, și în aceeași clipă ne-am pomenit în văzduh ca aruncați din praștie. Oamenii se dădură înapoi și cîțiva se feriră ridicînd mîinile deasupra capului.

— Cîrmește — spuse Highpurn. Ia-o spre cort!

Am crezut că vorbește aiurea și am rămas nemișcat.

— Întinde picioarele spre stînga — se răsti geologul. Așa. Nu mișca. Discul are numai portanță, direcția trebuie să i-o dăm noi.

Dedesubt, oamenii se făcuseră mici, ca și cum i-am fi privit de la înălțimea unei case cu douăzeci de etaje. Se vedeau ambele văi; și cea largă, străbătută de panglica argintie a rîului, și canionul cenușiu, cu colți mari, pe fundul căruia răsărea cortul nostru.

— Abia se mișcă — mormăi Highpurn. Habar n-are încotro s-o ia. Se vede că n-a fost programat pentru așa.

IX

Stăteam crispat în spatele lui Highpurn, pradă unei exaltări de neînchipuit. Aveam senzaţia că se întîmplă o minune ca acelea pomenite în basmele copilăriei şi aşteptam ca de la o clipă la alta discul să urce spre soare sau cu viteza unei rachete să înceapă a goni în jurul pămîntului. Dar piatra elastică şi sponţioasă continua să alunece pe nesimţite de-a lungul văii şi închizînd ochii mi s-a părut că plutesc pe o mare liniştită călare pe o cameră de automobil prea umflată şi prea mare. Nu urcam şi nu coboram şi cu toate astea eram cuprins de o adîncă senzaţie de nesiguranţă. Dacă, printr-un capriciu, vehiculul nostru s-ar fi dat peste cap, am fi rămas ca nişte muşte atîrnate de o bucată de plafon mobil. Voiam să-i spun asta lui Highpurn, dar geologul nici nu se sinchisea de mine. Se lăsa de pe o parte pe alta înjurînd discul sau alintîndu-l.

— Dreapta — dreapta — poruncea. Apoi: Mai la stînga, băiete... ţine direcţia... haide, puţin... Mai jos... Nu-ţi ajunge soarele pe care-l înghiţi?... Fereşte... Dobitocule, ce comenzi oi fi avînd?!... Trage puţin mai sus... Haide, sări peste copacul ăsta... Sări, mînzule!

De cîte ori Highpurn se apleca mai tare, înghe-ţam de groază, dar el habar n-avea, şi răsucindu-se pentru a scăpa din mîinile mele se arunca, din ce în ce mai violent, înainte şi înapoi. Piatra, care se mişcase domol la început, porni să se arunce peste vîrfurile copacilor ca un cal la obstacole şi asta părea să-l aţîţe pe Highpurn care urla cît îl ţinea gura:

— Acum!... Sus... Lua-te-ar dracu'... Bravo, mînzule... Întoarce... Sus!! Sus!! Trage...

Călătoria s-ar fi sfîrșit tragic dacă după o ridicătură a stîncii n-ar fi apărut pe neașteptate un pîlc de plopi negri. Înainte ca Highpurn să mai fi putut scoate un sunet o flacără albă țîșni pe sub picioarele mele și fui izbit într-un mănunchi de crengi de care mă prinsei cu disperare. Am apucat să-l mai văd pe Highpurn încleștîndu-se de trunchiul copacului și în aceeași clipă coroana plopului se prăbuși cu noi cu tot. Nici pînă azi nu știu cum am scăpat aproape fără o zgîrietură, căzînd de la cel puțin douăzeci de metri din cracă în cracă. Capul îmi mai vuia cînd am auzit alături de mine vocea lui Highpurn:

— Ceea ce era de demonstrat — spunea el satisfăcut. Ceea ce era încă o dată de demonstrat. Mașinăria asta lucrează după un program pe care încep să-l întrezăresc. Noaptea stă pe sol și ziua zboară. Dar nu zboară toată ziua. Alaltăieri, cînd am avut prima întîlnire, se deplasa cu cel puțin șaptezeci de mile pe oră, iar azi dimineață încă nu se mișcase. Programul are deci un ciclu de mai mult de douăzeci și patru de ore. Dacă îl silești să urce cînd nu vrea, se bălăbănește în aer, dar fără direcție. Dacă vrei să-l spargi, te ucide și dacă i se pare că e observat, se camuflează. În concluzie, putem spune că avem de-a face cu o mașină programată să zboare pe anume direcție și în anume sens, un anume timp dintr-un ciclu ce cuprinde și staționări. E prevăzută cu un reglaj al greutății, în funcție de suprafața luminată și un reglaj al culorii, în funcție de culoarea obiectelor din jur. Socotesc acest ultim efect o prostie. Constructorul a vrut doar să experimenteze procedeul de mimetism dirijat, căci a-l folosi ca protecție e inutil, e absurd.

Vorbind, Highpurn se ridică din mormanul de crengi și scotocind pe sub încîlceala lor scoase discul pe care îl acoperi în mod savant cu haina pentru a nu cîntări mai mult decît două kilograme.

— După cum vezi am învățat să-i utilizez calitățile — spuse el mulțumit — și se pare că și dumnealui s-a obișnuit cu noi, altfel nu înțeleg cum ne-a cruțat picioarele înainte, cînd a retezat bunătate de plop. Și acum să ne grăbim, Garrow, văd că ești întreg.

Cînd am ajuns la cort l-am găsit acolo pe Teddy împreună cu doi dintre pietrarii tineri.

— Bravo, băieți — le spuse Highpurn încîntat. Sînteți oameni de nădejde. Nu v-ați plictisit pînă acum?

— Nu, domnule — spuse blondul. Am deschis televizorul. A vorbit și de dumneavoastră, că ați descoperit mașina asta și că ați spus că e trimisă de ruși. Că e o rachetă de spionaj.

— Măgarii! înjură Highpurn. Niște măgari, Teddy. Habar n-au de nimic și-și mai bat și joc de oameni.

Așeză piatra pe una din măsuțele telescopice, dar probabil că n-o echilibrase prea bine, căci se răsturnă și căzu în spatele televizorului. Ecranul aparatului se tulbură așa cum se întîmplase și cu o zi înainte și imagini diverse se succedară cu iuțeală. Teddy se aplecă să ridice discul, însă Highpurn îl opri răcnind:

— Stai! Nu te mișca. Nu se mișcă nimeni! Garrow, ăsta e misterul. Înțeleg totul! Doamne, Dumnezeule, e mult mai mult decît îmi închipuiam!

În fața noastră ecranul părea să înfățișeze apele tumultoase ale unui fluviu, numai că valurile erau formate din... firme, case, mașini, picioare de femei, polițiști.

— Atinge concomitent diferite diametre — spuse Highpurn surescitat. Face contact... și liberează canale fără legătură între ele. Ar trebui să selecteze, dar asta e în funcție și de aparatul nostru. Desigur că nu epuizează prin reluare... Dar cine, cine, cine știe?!

Se ridică tot sporovăind și bîjbîi în spatele aparatului. Imaginile își încetiniră goana și căpătară un sens.

— Ce se vede? întrebă geologul surescitat.

— Un oraș — am spus.

Ecranul era ocupat de un pod enorm de beton cu pasarele largi, dantelate, care se estompă făcînd loc unei pompe de benzină. Pompa se șterse și ea și se deosebi un vălmășag de chipuri strîmbate de ură, însîngerate și care răcneau fără să se audă. Era un grup de băieți de șaisprezece-optsprezece ani care se băteau cu bricegele, lovind la întîmplare. Vălmășagul se sparse brusc și unul din băieți se prăbuși în patru labe, tremurînd, apoi izbi pavajul cu obrazul și rămase nemișcat. Un altul îl lovi cu piciorul, apoi se întoarse și luă de braț o fată cu breton, care fuma zîmbind. Alții îl urmară, și pe strada pustie, luminată de lampioane, nu rămase decît băiatul întins pe burtă într-un lac de sînge. Brusc ecranul se lumină înfățișînd picioarele goale ale unui manechin viu într-o vitrină, apoi un cortegiu de glugi albe, înaintînd ca într-o procesiune de ev mediu. Un șuvoi înspumat se scurse dintr-un vas strălucitor ce se dovedi a fi gîtul unei sticle. Un grup de bărbați grași, între două vîrste, turnau șampanie peste o brunetă micuță, numai în combinezon. Și din nou ecranul se întunecă, acoperit de un șirag de automobile abia înaintînd. Printre ele, în al doilea plan, se zărea un șirag de slums*-uri, ca niște uriașe cutii de conserve. În curînd ele făcură loc unor clădiri de piatră, îngustîndu-se în trepte pe măsură ce urcau și sclipind din mii de lumini. Apoi urmară niște porți mari de fier, prin fața cărora se plimbau grupuri de oameni sporovăind.

* Colibe construite din cutii de conserve, bucăți de tablă etc. (n.a.)

— E Frisco* — izbucni Teddy. E fabrica lui Spuller! Îi recunosc pe cei din pichetul de grevă!

Ecranul se întunecă brusc.

— Asta e! spuse Highpurn cu voce tremurată.

Strălucea de sudoare și în clipa aia mi-am dat seama că și eu sînt ud ca după o baie.

— E o cameră de luat vederi — continuă el — și totodată un micropost de emisie. Cea mai uluitoare cameră de luat vederi pe care mi-aș fi putut-o închipui. Dar, să procedăm sistematic. Toate astea trebuie să aibă un început. O să cercetez centimetru cu centimetru suprafața cu ajutorul cablului pînă cînd o să dăm peste prima înregistrare. Dacă ciclul lui de emisie-recepție e de douăzeci și patru de ore, mai avem încă trei ceasuri pînă cînd va începe să ia vederi. Și asta coincide, pare-se, la el, cu deplasarea.

Rostogoli discul în mijlocul cortului și, împărțindu-i suprafața în pătrățele, cu ajutorul unei bucăți de cretă, începu să plimbe deasupra ei cablul ce ducea la antenă. Vreme de o oră se succedară cele mai diverse și mai obișnuite scene de stradă, pînă cînd, aproape de una din margini, contactul făcu să apară într-o lumină tulbure o linie tremurată, ca un țărm.

— Încă puțin — spuse gîtuit Highpurn. Încă puțin.

Ecranul se umplu de o nebuloasă spiralată, pe care o alungă numaidecît o lumină intensă și, ca dintr-o ceață strălucitoare, se desprinse un podiș argintiu. Era o întindere imensă, acoperită cu dale mari, luminiscente, ce părea să se apropie de noi. Pe măsură ce distanța se micșora, se conturară mari paralelipipezi translucizi și o multitudine de forme mișcătoare. Erau un fel de mașini cu multe

* San Francisco. (n.a.)

braţe ce înaintau fără să atingă solul, într-o vibraţie lentă. După liniile pe care le descriau, deplasîndu-se, am bănuit că sînt roboţi, ca şi după uniformitatea lor. Ajungînd în centrul platoului, roboţii aşezau un soi de cilindri într-un tub tronconic foarte lung şi subţire. În prim plan apăru partea superioară a unuia din roboţi — o capsulă dintr-un material amintind plexiglasul — umplută cu o reţea vasculară. Robotul se depărtă şi în aceeaşi clipă explodă o lumină orbitoare şi nu se mai văzu decît platoul argintiu din mijlocul căruia ţîşnea o ciupercă de fum negru-alburiu. Vertiginos, dimensiunile platoului se reduseră pînă cînd rămase cît o unghie pierdută în mijlocul unor stînci pleşuve şi rotunjite şi în curînd şi stîncile părură nişte solzi. O lumină dulce izvorî din dreapta, mărginită de un arc de cerc şi apoi din stînga, de asemenea, îngrădită de un arc rotunjit. Pe ecran se rotea nespus de încet o sferă într-un cîmp luminos şi din adîncuri se desprinse o alta, atît de mică, încît părea un defect al sticlei televizorului. Ecranul deveni alternativ ba luminos pînă la scînteiere, ba negru, şi după multă vreme o pată mică se ridică din adîncuri asemeni unui corp urcînd spre suprafaţa apei. În jurul petei pluteau scame cenuşii care se transformară în valuri difuz luminate şi în spatele lor se contură o sferă greoaie, lucind puternic pe o jumătate a conturului. Valurile ceţoase se sfîşiară şi nu se mai văzu decît un vălmăşag de linii în relief, de ochiuri de apă, totul părînd că izvorăşte din centrul ecranului. Şi din nou se contură linia sinuoasă ce amintea un ţărm.

— America! şopti Highpurn, şi l-am simţit cum tremură.

Cîmpii urmară unei plaje albe, case răzleţe, cîmpii, ogoare şi, în sfîrşit, un mare pod de beton cu pasarele largi. Eram iarăşi la San Francisco.

Highpurn lăsă jos cablul și se așeză istovit alături de mine.

— Vor să ne cunoască — spuse el cu duioșie neașteptată. Dar ei? Cine știe cum or fi dînșii. dacă au ajuns să aibă asemenea roboți! Și ce-o să creadă despre noi? Două bande de tineri ucigîndu-se pentru o fată, procesiuni ale Klanului, colibe din tablă, greve...

— Asta e numai o parte a pămîntului — am spus — mîine cine știe unde o să fie...

— Dar el transmite tot timpul — mă întrerupse Highpurn. Noaptea, cînd nu poate lua vederi, sînt convins că transmite ca să-și golească „memoria". Din fericire am reușit să-l declașăm și noi numai printr-o simplă atingere și după cum a repetat scenele înseamnă că e programat să le debiteze mereu în aceeași ordine. Din păcate, s-ar putea să fie distrus. Înțelegi, Garrow?! S-ar putea să piară înainte de a fi transmis altceva stăpînilor lui decît imaginile dinainte! Ăsta ar fi pentru ei chipul Americii? Și noi? Noi, ceilalți? Oamenii?! Se întoarse brusc spre Teddy: Aveți fete în tabără? Dar o trompetă? Fotografii de familie?

— Avem — răspunse blondul năucit.

— Și cîți kilometri sînt pînă la voi?

— Cu mașina dumneavoastră, jumătate de oră.

— Zece minute — spuse Highpurn. Numai zece minute. Nu trebuie ca dînșii să știe numai ce e urît în viața noastră. Nu numai bande de huligani și girls scăldate în șampanie! Repede, băieți, după mine!

Alergă afară, se urcă la volan și în cîteva secunde dispăru. M-am apropiat de disc, de astă dată nu numai neliniștit, dar cuprins de un sentiment de venerație. Piatra poroasă și cenușie — căci acum era cenușie — purta în adîncul ei infinitele spații reci pe care le străbătuse. Un alt creier decît cel omenesc o concepuse și o trimisese

să cerceteze Pămîntul, şi noapte de noapte ea povestea ceea ce văzuse aici. Era o cameră de luat vederi, în acelaşi timp rachetă şi post de emisie, şi asculta de un program care-i era dictat de la milioane de kilometri. Poate că imaginile pe care le văzusem erau numai o parte a celor pe care le înregistrase, sau a celor pe care avea să le mai ia. Zborul ei ar fi putut dura astfel zile de-a rîndul, poate luni, poate ani.

Mi-am întrerupt reveria, căci de afară se auzi scrîşnetul frînelor maşinii şi Highpurn năvăli în cort urmat de Teddy, de o fată subţire, codată, şi de cinci pietrari, printre care un negru Scoaseră piatra la lumina zilei şi începură să danseze în jurul ei, în sunetul unei trompete, şi să se sărute. Teddy, care era cel mai blond, se îmbrăţişă cu negrul, apoi unul din pietrari lua fata în braţe şi se roti cu ea în jurul discului. Începură apoi să-i arate fotografii de familie şi, demontînd motorul automobilului, i-l înfăţişară piesă cu piesă. Îşi prezentară instrumentele de lucru, ca pe nişte pietre preţioase, şi explicară prin gesturi utilizarea aparatului de fotografiat. Highpurn reuşi să prindă o emisiune de balet tocmai de pe coasta de vest şi o oferi discului, înclinîndu-se. Înşirară astfel în faţa lui tot ce aveau: ciocane, lanterne, saltele pneumatice, pozele în care apăreau împreună cu familiile lor şi făceau toate astea rîzînd tot timpul, rîzînd pînă la lacrimi.

— O să le părem nebuni celor de acolo — mormăi Highpurn. O să creadă că toată ziua ne sărutăm şi ne îmbrăţişăm.

— Nu-i nimic — am spus. O să se liniştească după ce-o să vadă ţările de dincolo de ocean. După ce-o să străbată Pacificul şi o să treacă de coastele Japoniei. Fiindcă mi se pare că discul se deplasează invers decît doreau domnii aceia, nu?

Highpurn încuviinţă şi, controbăind prin lăzile lui, scoase la iveală două sticle de whisky. Cred că s-ar fi încins un chef îndrăcit dacă piatra n-ar fi pornit să se clatine îngrijorător.

— Țineți-o! strigă Teddy aruncîndu-se deasupra ei și toți se trîntiră peste dînsul ca la un meci de rugbi. Dar discul continua să se legene și, răsturnîndu-i, se înălță cu un salt grațios, asemeni unui balon scăpat din mîna unui copil. Urcă astfel pînă depăși vîrful copacilor și apoi porni spre vest cu toată iuțeala, topindu-se în cerul palid iluminat de ultimele raze de soare.

ARBORELE MAGIC

I

Se opriseră în fața gardului scund și nu îndrăzneau să intre. Îi vedeam de sus, de peste drum, de la catul al doilea, cum se împing și șușotesc între ei, dar nu fac un pas. Le era teamă. Le era teamă vlăjgnilor ăstora care terorizau orășelul. Era și Hans Pferden, și Harry Mount, și Billy, și Jimmy, și Castle Rough, și mai erau vreo trei, strînși în centiroane, cu umeri largi, cu labe groase, toți „cavalerii maimuței albe". Dar nici unul nu făcea un pas. Și nici în casă nu mișca nimeni.

Așa cum o vedeam eu de sus, casa părea că doarme cu pipa strînsă între dinți — căci era chiar ca o pipă hornul sugrumat în partea de jos și rotunjit la buză — lăsînd să-i scape fuioare subțiri de fum. Vedeam pînă în curtea din spate, acolo unde sclipea într-o cabină de plastic enorma retortă de ceramică. De obicei pe acolo trebăluia Tom Bixie la căderea nopții, învelit într-un halat albastru, cu tichie, grav și tăcut, sub privirile îngrozite ale orășelului. Dar acum retorta sclipea singuratică și în cabina ei transparentă nu se vedea nici o urmă din Tom Bixie.

Va să zică era adevărat că dispăruse! Crezusem la început că e o farsă aranjată de el însuși

pentru reclamă, dar de azi dimineață, după ce statul său major îi găsise cămașa spînzurînd pe țepușa unui gard, începeam și eu să cred că e altceva la mijloc. Și la mijloc putea fi orice, căci dacă Bixie era temut de jumătate din locuitorii orășelului și venerat de un sfert din ei, fără îndoială că sfertul rămas îl ura de moarte. Îl urau muncitorii de la compania de zinc a căror grevă o spărsese în urmă cu două luni — el împreună cu „cavalerii maimuței albe" — îl urau micii dughengii evrei și, mai ales, negrii. Căci Tom Bixie conducea pogromurile în calitate de mare „cavaler al maimuței albe" — ordin înființat de el însuși după modelul organizației ce purta numele lui John Birch *. Îl văzusem la o adunare, în urmă cu două zile, în parcul public, unde, urcat pe un podium improvizat, urla și spumega împotriva oamenilor de culoare. Era un uriaș roșcovan cu urechi clăpăuge, cu chică zburlită. Pe fața lui pistruiată și injectată nu rămăsese urmă de trăsătură omenească, iar în jurul lui, cu mîinile încrucișate la piept, vegheau Hans Pferden, Harry Mount, Billy, Jimmy, Castel Rough și alți cîțiva ajutori de măcelari, băieți de brutărie și mici funcționari. Îl ascultau cu încîntare, fascinați aproape, cum tună și fulgeră și cred că ar fi făcut fărîme pe oricine l-ar fi înfruntat.

La un moment dat Bixie încetă să mai urle și, ca prin farmec, fața lui roșcovană căpătă aerul spășit pe care-l folosesc predicatorii. Pleoapele i se lăsară cuvios peste ochii ieșiți din orbite, petele stacojii îi dispărură de pe obraji și buzele abia i se mai mișcau. Cu voce scăzută își anunță auditoriul că Dumnezeu i-a călăuzit mîna și mintea către cea mai epocală invenție din istoria celor două Americi. Vreme de douăzeci de ani lucrase la descoperirea arborelui magic al rasei și acum îl găsise.

Spunînd acestea Bixie ridică deasupra capului cu un gest triumfător o mică sticluță argintie.

* Organizație fascistă din S.U.A (n.a.).

— Aci se găseşte — spuse el — rodul unei întregi vieţi de muncă. Pare o cantitate infimă, dar aceste cîteva picături vor transforma micul Puzzle într-un centru de pelerinaj. Vom deveni o Meccă a rasei albe şi focul purificării se va întinde de aici în întreaga lume. Aceste cîteva picături vor ajunge pentru a cutremura Asia şi Africa, consfinţindu-l pe omul alb ca stăpîn al lumii în vecii vecilor.

Ajungea, spunea el, ca cineva să fie injectat cu un miligram de elixir sub piele pentru a ieşi la iveală amestecul de sînge străin. Cea mai frumoasă şi mai blondă lady se putea dovedi a fi strănepoata unei negrese împuţite, iar bărbatul cel mai blond şi cu cei mai albaştri ochi, strănepotul unui sclav murdar. Elixirul îşi întindea puterea pînă la a şaptea spiţă, ajungînd pînă la strămoşul mort în urmă cu două secole şi era în stare să identifice o singură picătură neagră într-un ocean de sînge curat. Rezultatul putea fi urmărit de oricine, căci pielea se păta în locul înţepăturii şi pata creştea, ramificîndu-se asemeni unui copac acoperind braţul pînă la umăr şi, poate, şi mai mult. Dacă proporţia de sînge murdar era mică, arborele acesta căpăta o culoare gălbuie, dacă era mare, trunchiul se colora în negru, sau în cafeniu închis şi crengile la fel. Astfel, orice dubiu era exclus şi, cu voia domnului, puteau fi atîrnaţi de funii toţi cei care-şi ascunseseră originea pînă în clipa de faţă.

Povestind toate acestea, Bixie amesteca cele mai uzitate noţiuni ştiinţifice cu formulările folosite de magicienii de prin bîlciuri. Vorbea de pigmenţi, cromozomi, acid dezoxiribonucleic şi totodată de „praful negru al faraonilor" şi „ficatul de cal însemnat". Discursul avu un efect zdrobitor asupra ascultătorilor. La invitaţia pe care o făcu celor de faţă pentru a urca la tribună spre a li se încerca puritatea rasei, toţi încremeniră şi se aşternu o linişte de moarte. Bxie îşi repetă chemarea şi atunci Hans Pferden urcă greoi cele cîteva trepte ale tribunei şi-şi suflecă mîneca bluzei. Bixie îi şterse pielea

antebrațului cu o bucățică de vată muiată în spirt și-i înfipse acul unei seringi minuscule. Apucă apoi pumnul lui Pferden și-l înălță cît putu mai sus pentru a putea fi văzut de departe. Pe pielea albă și cu vinișoare albăstrii apăru un contur murdar ce se stinse cu repeziciune către cot. Nu amintea un copac, ci pur și simplu pata ce o lasă un sos subțire pe o față de masă.

— E pur — strigă Bixie. E curat ca lacrima!

Harry Mount, Jimmy, Billy și Castle Rough izbucniră într-un „hurrah" adînc și, unul după altul, urcară la tribună.

— Și acum? chemă biruitor Bixie. Cine mai urcă acum?! Doar nu vă temeți, cetățeni din Puzzle, că sînteți nepoții unor bunici negri!

— Du-te dracului cu marafeturile tale — înjură printre dinți un omuleț aflat în fața mea. Îi prostești pe toți cu circul tău.

— Mare minune — suspină o femeie. Diavolul ăsta e omul lui Dumnezeu.

— Cine vrea să cunoască spița din care se trage n-are decît să treacă pe la mine — urmă Bixie. Dar vai de negrul cu chip albit care a momit în casa lui o femeie albă căsătorindu-se cu ea! Și vai negresei cu pielea deschisă ce trăiește cu un bărbat de sînge nobil. Vai celor ce strică sîngele acestui mare popor! Arborele magic e doar începutul. Pedeapsa divină nu va întîrzia să se facă simțită!

„Cavalerii maimuței albe" subliniară această amenințare cu aplauze furtunoase și adunarea se sparse dintr-o dată. Micul oraș Puzzle prinse să fiarbă ca un ceaun și spitalul cunoscu în seara aceea un aflux enorm de oameni care cereau să li se identifice grupa de sînge. Izbucniră certuri sălbatice în familii și înainte de căderea nopții farmacistul din centru, care părea puțin prea oacheș, își trase un glonte în tîmplă.

Și la mai puțin de trei ore după moartea farmacistului se anunță că Bixie a dispărut fără urmă.

II

De sus, din catul în care mă aflam, îi vedeam pe cei opt vlăjgani încercînd poarta cu timiditate, apoi oprindu-se pentru a se sfătui. Orășelul dormea și frînturi din conversația lor ajungeau pînă la mine.

— ...moare trăznit...

— se dizolvă...

— ... l-am văzut eu cum a căscat gura și a crapat pe loc...

— ... și trapa cu ierburi?...

— ...dar prin spate?

— ...cablurile de înaltă tensiune...

— ...mă duc singur...

Se iscă o înghesuială, cineva blestemă cu năduf și se auziră cîteva lovituri înfundate. Una din siluete își duse mîinile la plex și se culcă încetișor pe trotuar, în vreme ce restul grupului își continuă conversația în șoaptă.

Ferindu-mă să-mi trezesc gazda, mi-am tras cizmele scurte, mi-am încins cureaua bătută cu ținte și garnisit astfel ca un demn cetățean al orașului Puzzle am coborît scara în vîrful picioarelor.

— Hello, boys — i-am salutat pe vlăjganii ce se așezaseră pe marginea trotuarului, pleoștiți. Au ridicat cu toți capetele și m-au privit ca pe o gînganie de care nu știi cum să te ferești.

— Hello, boys — am spus din nou, cu aerul cel mai firesc și m-am așezat în fața lor, chiar în mijlocul drumului. Mă priveau țintă, nemulțumiți, și Hans Pferden, și Harry Mount, și Jimmy, și Billy, și Castle Rough.

— Dacă vreți să intrați în curtea șefului, vă pot ajuta eu. Sînt cel mai fierbinte admirator al domnului Tom Bixie și am venit de la două mii de kilometri ca să-l încredințez de devotamentul

meu. Dacă am avea în fiecare oraș un om ca dînsul treburile ar merge mult mai bine în America.

— Mda — mormăi Harry Mount.

— Hm — făcu Castle Rough.

— Și n-am apucat să stau de vorbă cu el pentru că a dispărut — am urmat — sau... poate că n-a dispărut. Un magician ca dînsul e și nu e, după plac.

— Vorbești cam mult, avocatule — spuse Jimmy cu dispreț.

— Îi merge limba — încuviință Billy sumbru.

— Nu sînt avocat. Sînt chimist. Acidul ureic, aldehidele, mipolamul, corosealul, igelitele, sărurile tetrabormaranicife * n-au nici un secret pentru mine. Am extras acizi grași din metale și am combinat de trei ori piatra verde de Chile cu praful negru al faraonilor pentru a căpăta frunze palmate, vii. Patronul mă cunoștea și mi-a scris de multe ori. Am venit aici la chemarea lui.

— Ce chemare? întrebă Hans Pferden apropiindu-și fața de a mea. Ce tot pălăvrăgești? Cum ai să extragi acizi grași din metale?

Îndrugasem, într-adevăr, tot ce-mi venise la gură convins fiind că știința chimiei era tot așa de străină de ei ca însăși persoana mea. Și iată că știau ce e aia un acid gras.

— Lasă-l în pace — interveni Castle Rough, întorcîndu-se spre celălalt. Ce știi tu despre asta? I-auzi, avocatule, sau ce-i fi, zici că ai scrisori de-ale șefului!

— Am.

— Ia dă-le încoace.

— Într-o clipă sînt jos cu ele — am spus sărind în picioare. Locuiesc peste drum.

Am urcat scara în fugă felicitîndu-mă pentru ideea care-mi venise și înjurîndu-mă totodată că prea mă ia gura pe dinainte. L-am trezit pe bietul Lonie, i-am cerut o bucată de hîrtie și am mîzgă-

* Denumire fantezistă. (n.a.)

lit pe ea ceea ce credeam eu că arată mai mult a formulă :

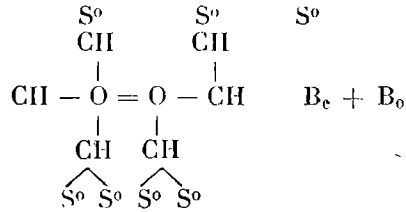

din care se obține :

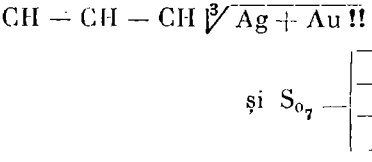

Iar dedesubt am adăugat : „Asta ar fi prima ipoteză, dragă Garrow. Voința divină ne va arăta care e adevărul, spre gloria rasei albe. Te aștept la Puzzle.

T. Bixie".

Îi cunoșteam iscălitura, căci ea figura nu numai pe firma drugstore-ului, ce-l avea în centru, dar pe toate etichetele elixirurilor pe care le producea. Avea o adevărată patimă a semnatului și-și pusese numele caligrafiat cu propria-i mînă pe leacurile împotriva căderii părului, a bolilor de inimă, a tremurăturilor și sughițului nervos.

Am băgat hîrtia în portofel și, ajungînd jos, am scos-o și i-am întins-o lui Harry Mount, care a despăturit-o cu grijă.

— S... o — a mormăit el — c... h... So... și încă Be, Bo, Br... și uite un trei mic și alte drăcii ! Cînd zici că ți-a trimis asta ?

— Acum opt zile.

— Și tu cînd i-ai scris lui ?

— De nenumărate ori. De cînd lucrez la stabilirea remanenței pigmentului de bază în epiderma mulatrilor și metiștilor și a posibilității de zdrun-

cinare a eredității prin acțiune directă asupra cromozomilor.

— De cînd ești în Puzzle ai vorbit cu el?

— O singură dată, în drug. M-a îmbrățișat și mi-a spus: „Garrow, vei fi primul meu discipol".

— Cum adică? întrebă Hans Pferden străpungîndu-mă cu privirile.

— Primul meu discipol în nord — m-am corectat. Unul din cei mai apropiați discipoli. Și nordul pute de sînge amestecat, boys!

Harry Mount răsuci scrisoarea de cîteva ori printre degete, apoi mi-o înapoie și spuse, morocănos:

— Și acum ce vrei?

— Vreau să-l găsim pe șef. S-ar putea ca la ora asta să zacă în laborator, intoxicat de aburii pe care-i ridică sulfura de plumb sau să fi avut un șoc la atingerea unui compus arsenios. În cazurile astea trebuie intervenit rapid.

— Așa ne-am gîndit și noi — spuse Castle Rough ridicînd neputincios din umeri. Dar pe unde să intrăm? Cînd veneam de obicei la dînsul, apăsa niște butoane ca să ne lase cale liberă, că peste tot sînt băgate cabluri de înaltă tensiune, are trape în iarbă, iar balta din fața ușii îți arde picioarele dacă nu știi să te ferești. Odată mi-am lăsat într-însa tălpile cizmei cu pinteni cu tot.

— Dacă n-aveți nimic împotrivă — am spus — o să intru eu primul. Și o să veniți pe urmele mele.

Castle Rough m-a privit cu luare-aminte, fără ură și fără bunăvoință, așa cum examinezi un animal necunoscut. M-a privit și a lăsat ochii în jos. El n-avea cuvînt înaintea lui Harry Mount.

— Mde... a spus Mount. Și dacă-ți lași oasele pe-aici, cine răspunde?

— Eu singur. N-aveți decît să stați mai încolo, și dacă se întîmplă ceva, dispăreți. Veniți numai cînd vă chem.

— N-are decît — spuse Hans Pferden mișcîndu-și anevoie fălcile grele. Dă-i drumul!

După tonul folosit mi-am dat seama că i ar plăcea foarte bine să mă vadă dispărînd într-o trapă sau să-mi las măcar un picior în balta din faţa uşii. Dar cunoşteam foarte bine ce am de făcut, căci din clipa în care sosisem şi mă instalasem la Lonie, studiasem cu luare-aminte calea pe care o urma Bixie de la poartă la uşă Cinci zile nu făcusem altceva decît să-l urmăresc la plecare şi la venire, să mă învîrt în jurul drugstore-ului său din centru şi să strîng date despre el. Şeful meu pretindea că avem de-a face cu un savant veritabil, condamnat la moarte după înfrîngerea Germaniei şi care dispăruse fără urmă pentru a reapare în acest pierdut orăşel din Texas, unde îşi continua cercetările sub masca unui alchimist şarlatan. Mă îndoiam de cele istorisite de şef, căci îl ştiam entuziasmîndu-se la auzul primei veşti senzaţionale, dar în ultimele patruzeci şi opt de ore descoperisem un grăunte de realism în ipoteza lui. Mai întîi pentru că Bixie părea a fi într-adevăr un foarte bun chimist, după spusele intelectualilor din orăşel, apoi pentru că, beat mort, fusese auzit înjurînd în cea mai curată nemţească. Şi, în cele din urmă, fiindcă avea o adevărată slăbiciune pentru Hans Pferden.

E drept că toate aceste argumente erau cam subţiri, dar conţineau tocmai grăuntele de realism de care aveam nevoie. Ştiam de altfel că sînt în faţa unei probleme foarte dificile. Poliţia nu numai că nu m-ar fi ajutat, dar mi-ar fi băgat bețe în roate, iar confraţii mei din „marea presă" ar fi năvălit ca lăcustele, înainte de a putea să public un rînd. Bixie era prea cunoscut pentru a te putea ocupa de el fără să atragi atenţia. Şi iată că jocul întîmplării mă ajuta să pătrund în chiar casa lui, pe care nimeni dintre cei cu care vorbisem n-o văzuse pe dinăuntru.

— Dă-i drumul — repetă Pferden mestecînd alene — sau ţi s-a făcut frică?

— Mi-e puţin teamă, boys — am spus. Dar trebuie găsit cu orice preţ!

— O. K — încuviință Harry Mount și am înțeles că între el și Pferden există o veche dușmănie ce nu așteaptă decît să izbucnească.

Am apăsat clanța de lemn, cu multă grijă, și de cum am pătruns în curte am făcut un pas la dreapta, așa cum îl văzusem pe Bixie că face de fiecare dată.

III

În partea din față a curții creștea iarbă măruntă și se ridicau cîțiva copaci subțirei. Poteca unea în linie dreaptă casa și ușa, dar iarba era bătută după un zigzag format din patru linii frînte urmînd aproape liniile ce uneau copacii, drum pe care l-am urmat și eu. Am urcat apoi treptele intrării principale și smucind ușa, cum făcea Bixie de obicei, am intrat în casă. La lumina lanternei mi s-a înfățișat o cameră scundă, avînd la mijloc o masă masivă, demodată și lîngă perete, un dulap înalt, vopsit în negru. Prin ușa ce da în dormitor se zărea un pat nestrîns și un vraf de haine, iar prin cea care da în bucătărie, o sobă electrică și o măsuță încărcată cu farfurii. Am trecut încet cu raza lanternei de-a latul pereților, peste cadrele prăfuite și am oprit spațiul luminos pe comutator. Nu știu ce mi-a atras atenția, dar mi s-a părut bizar aspectul micii piese de bachelită. Am privit-o îndeaproape și am văzut că butonul e acoperit de un strat subțire de praf. Se chema că lumina nu se aprinde cu ajutorul comutatorului de lîngă ușă, cu toate că oricine ar fi intrat ar fi apăsat instinctiv butonul prăfuit. Lumina se aprindea, desigur, din altă parte. Am făcut un pas spre a căuta comutatorul în dosul dulapului, dar m-am oprit. Unui om căruia nu-i place să pătrunzi

nepoftit în casă, îi place cu atît mai puțin să te apropii de dulapul lui. M-am aplecat atunci și am zărit adevăratul comutator, fixat sub tăblia mesei. Camera se inundă de o lumină rece, mascată, ce izvora de pretutindeni și care se datora unor surse aflate la nivelul plafonului, bine mascate de pereții laterali.

În clipa aceea am auzit trîntindu-se poarta. „Cavalerii" căpătaseră curaj, desigur, în fața ferestrelor luminate și tropăiau spre casă. A urmat un țipăt scurt, o fugă precipitată, și pe ușa întredeschisă năvăliră Jimmy, Billy și Castle Rough.

— Mount a rămas pe jos — spuse Tommy dintr-o răsuflare. A țipat o dată și a căzut. Se zvîrcolește și acum.

— De ce nu ne-ai spus, idiotule, să nu fugim pe potecă? zbieră Hans Pferden intrînd. Știai că are siguranțe electrice, ai?

— N-am știut! am răspuns, privindu-l în față.

— Minți, porcule — zbieră din nou Pferden. Și de ce-ai aprins lumina în casă? Vrei să aduni tot cartierul aici? Stai, că te-nvăț eu minte!

Întinse mîna spre comutatorul din perete, îl atinse și încremeni. Rămase cîteva secunde ca o stană de piatră, buzele îi înghețară într-un rictus și căzu fără să se îndoaie, izbind podeaua cu fruntea. „Cavalerii" săriră înapoi muți de groază, privind cu disperare ușa deschisă pe care nu îndrăzneau să iasă și pereții modești ai camerei unde pîndea moartea.

— Al doilea — se bîlbîi Castle Rough — pipăindu-și nervos cicatricea de pe obraz. Al doilea, în trei minute!

— Eu am spus să nu intrăm — zise Jimmy. Am spus că locul e blestemat! Ce facem acum?!

— Dînsu' ne-a împins aici — mormăi Billy. Dînsul ne-a momit cu scrisoarea aceea! Ajută-ne, Santa Madona.

Își ridicară privirile încețoșate de teamă și mînie spre mine, iar Castle Rough păru gata să mă lovească.

— Liniștiți-vă! am spus cu severitate. Vă bociți ca niște femei. Mount o să apară și el acum și Hans o să-și revină numaidecît.

Spunînd acestea eram sigur că toate capcanele lui Bixie urmăreau să sperie pe cei prea îndrăzneți și nu să-i ucidă.

— Minți! gemu Castle Rough. Minți, avocatule! Ne-ai atras într-o cursă, aici. Dar n-o să mai ieși viu.

— Dacă era o cursă, vă lăsam să intrați fără mine — am spus. Ce nevoie aveam să-mi risc și eu pielea? Dar nu mă așteptam ca niște băieți ca voi să tremure fiindcă cineva le-a pus piedică. Mă miră că șeful vă ține pe lîngă el. Cu niște bocitoare ca voi nu se face treabă.

— Ch... ph... se auzi deodată. Tr... hîm...

Pe jos, Pferden se silea din răsputeri să se miște și nu reușea decît să-și clatine vîrful piciorului. Ceafa i se înroșise de pe urma efortului și umerii îi tresăltau ca de plîns.

— Pral — prol — făcu din nou, zi... zob... — poz — pril...

— Santa Madona, făcătoare de minuni — se închină Billy. Și-a pierdut graiul.

Într-o opintire groaznică Pferden se întoarse cu fața în sus, privindu-ne cu ochii sticloși. Gura i se strîngea spasmodic, continuînd să scuipe sunete nearticulate.

— Zom — zod — proz.

— Paralizie! am izbucnit. Paralizia nervilor motori!

Pferden lăsă ușor pleoapele în jos și tăcu.

— Numai prin contact — am urmat — numai prin simplă atingere cu pulberea de pe comutator!

Pferden clipi din nou, abia vizibil. Va să zică înțelegea ce se întîmplase! Asta însemna că nu era atît de străin de treburile lui Bixie, pe cît erau ceilalți, folosiți numai ca grup de șoc în spargerea grevelor și în pogromuri.

— Să-l lăsăm să se liniștească — am spus eu. Mai tîrziu o să-i aducem un medic. Ssst... sosește și Mount.

De afară se auzea un scrîșnet ușor, ca și cum cineva ar fi pășit cu grijă pe nisipul aleii. „Cavalerii" își întinseră gîtul spre ușă, dar nici unul nu cutează să se miște. Am ieșit atunci în capul scării și l-am văzut pe Harry Mount tîrîndu-se pe burtă.

— Ia-o peste iarbă! i-am strigat. Dă-te jos de pe potecă. Treci de la un copac la altul, fără nici o teamă!

Mount se ridică anevoie și se apropie de casă șchiopătînd.

— M-a trăsnit — îmi șuieră cînd ajunse în fața mea. Mi-a ars și cizma și piciorul. M-a trăsnit din nisip, fără să fi atins nimic. Oho! Dar ce-i cu Pferden?!

Nu arăta de loc necăjit la vederea celui care tresălta convulsiv pe jos, încercînd să se ridice.

— Ia-o înainte — îmi spuse Mount. Ai cap mai bun ca noi. Haide, ia-o înainte și fii cu băgare de seamă. Nu că mi-ar fi grijă de tine, dar mă gîndesc la pielea noastră.

Trecui în față, urmat de Mount, de Jimmy și de Billy, ale cărui buze groase albiseră tot repetînd „Santa Madona". Nu m-am mai apropiat de comutator, ci am investigat totul la lumina lanternei. Pe polițe, de jur împrejur, odihneau vase de porțelan, cele mai multe pline cu lichide de diferite culori, de care am preferat să nu mă ating.. lar pe masă, printre farfurii, se afla o sticluță mică, închisă cu un dop de plastic roșu și alături de ea, faimoasa seringă de argint. Se vedea că totul fusese aruncat acolo la întîmplare, căci seringa se rostogolise afară din cutia al cărei capac zăcea alături.

— Să trecem mai departe — am spus eu — aici nu-mi place.

Am întredeschis ușa cămării de alimente și în clipa aceea am fost izbit peste mînă cu toată puterea. Laterna mi-a sărit cît colo, dar în lumina palidă ce pătrundea de afară, am văzut capul lui Tom Bixie legănîndu-se înaintea mea ca un balon.

Fui izbit din nou, de astă dată în piept, cu un obiect greu și plutind prin aer capul trecu printre noi și dispăru pe ușa sufrageriei, ca și cum ar fi zburat.

IV

Cînd mi-am revenit, scăpărînd un chibrit, vlăjganii tremurau de groază, ghemuiți în jurul meu. Billy, singurul mexican veritabil dintre ei, se ruga cu o repeziciune uimitoare, Mount își încleștase fălcile, încît maxilarul părea că-i rupe pielea, iar Tommy și ceilalți trei nu îndrăzneau să-și ridice privirile.

— Asta e o glumă a șefului — am spus eu cu o voce ciudat de pițigăiată. E cea mai grozavă glumă.

— Și ceilalți — spuse răgușit Tommy — ceilalți care m-au călcat în picioare?! Erau vrăjitorii lui Voodoo*!

Auzisem și citisem multe despre „vrăjitorii lui Voodoo". Mai ales rasiștii statelor din sud făceau o mare zarvă în jurul acestui cult care cerea jertfe omenești. Dar, cu toate astea, nu înțelegeam cine îl călcase în picioare pe Tommy.

— Erau vrăjitorii lui Voodoo, spuse Mount cu ură. Erau cel puțin cinci. Cel puțin cinci perechi de picioare m-au călcat pe mîini și pe genunchi. Numai ei puteau să pătrundă în locuința șefului.

— Pe mine nu m-a călcat nimeni — am murmurat. Nu cumva, de frică, v-ați înghesuit puțin prea tare între voi, boys?

---

* Voodoo — religie a negrilor din Africa. Ca formă a adorării șerpilor se întîlnește mai ales printre negrii din Haiti și din celelalte insule ale Indiilor de vest cît și în S.U.A. Constă mai ales din magie. (n.a.)

— Bestii negre! răgi Billy fără să-mi răspundă. Bestii negre! L-au răpit pe cel mai bun, pe cel mai curat, pe cel mai de seamă bărbat din oraşul ăsta!

— L-au ucis înainte de a-şi începe opera de purificare — îngînă Jimmy.

— În vreme ce noi chibzuiam cum să intrăm, ei erau înăuntru şi dănţuiau cu capul şefului — spuse sumbru Castle Rough pipăindu-şi cicatricea ce-i brăzda obrazul.

— S-au strecurat pe lîngă potecă, poate pe deasupra ei.

— Păi dînşii zboară — spuse Tommy clătinîndu-şi capul. Zboară ca liliecii. Cînd se lasă întunericul se desfac de grinzile de care stau agăţaţi cu capul în jos şi pornesc bezmetici prin aer.

— Şi tu! se răsti Billy către mine. De ce taci? Sau ştii să-ţi învîrţi limba numai cînd ne iei peste picior?

— Lasă-l în pace! spuse Mount. Datorită lui sîntem încă în viaţă. Repede, băieţi, să-i adunăm pe toţi pentru o vînătoare.

„Cavalerii" se repeziră în urma lui, dar numai pînă la uşă, apoi se opriră respectuoşi şi-mi făcură semn să trec înainte. Străbăturăm sufrageria cu paşi mari şi ne oprirăm în dreptul lui Pferden, care părea să fi adormit, căci respira uşor şi regulat, cu ochii închişi.

— Lasă-l! spuse Mount smucindu-mă de umăr. O să-şi vină singur în fire. Nu moare nemţoiul din atîta lucru.

Mă împinse uşurel spre uşă, cu ochii ţintă la picioarele mele, căutînd să-mi imite toate mişcările şi merserăm astfel pînă la poartă.

— Şi acum, în maşini, băieţi, şi anunţaţi în Puzzle că negrii l-au răpit pe Tom Bixie — strigă Mount cînd se văzu în stradă. Şi fiţi gata pînă într-un sfert de oră!

— Unde ne întîlnim? întrebă Tommy.

— La marginea cartierului, la Pooge. Spune-i pastorului să tragă clopotele. În seara asta îi ştergem pe negri de pe faţa pămîntului.

O luă la fugă și eu pornii pe urmele lui. Eram îngrozit. Lumea asta, plină de violență și de credințe negre, părea ireală, era evul mediu ce țîșnise din întunericul nopții. Să te temi de vrăji, să crezi în cultul lui Voodoo, să-ți închipui vrăjitori atîrnați cu capul în jos! Cunoșteam sudul, dar nu pînă într-atît, nu pînă în aceste străfunduri oarbe ale lui! Și bieții negri ce aveau să plătească gluma sinistră a lui Bixie, dacă nu cumva aranjase el însuși provocarea asta pentru a declanșa un pogrom. Se înlănțuiseră prea îndeaproape adunarea, în care speriase tot orășelul cu „arborele magic" și imediata dispariție a lui, ce făcuse spiritele să fiarbă. Nu mai voiam să știu dacă era într-adevăr savantul criminal ascuns sub nume fals, dar voiam să încerc să frînez măcelul care se pregătea. Am socotit febril numărul cunoștințelor mele din Puzzle. Erau infime. În afară de cîțiva medici din localitate și de Lonie, la care locuiam, nu mai știam pe nimeni. E drept că Lonie m-ar fi însoțit oriunde, dar ce puteau face două perechi de brațe împotriva bandelor atîțate acum, la miezul nopții, de „cavalerii maimuței"? Și, ca și cum isteria obișnuită n-ar fi fost de ajuns, clopotul începu să sune, clopotul acela vechi, ce străjuia centrul încă de pe cînd Texasul aparținea Mexicului.

— Acum o să vezi — spuse gîfîind Mount întorcîndu-se spre mine. O să vezi cum plătim asasinarea șefului. O să vezi ce nu știți voi, acolo, în nord. Și dacă o să mai apuci să pleci înapoi, să le povestești și lor. Haide, ajută-mă să scot mașina.

Coti pe o străduță îngustă și, oprindu-se în fața unui garaj din tablă ondulată, îl descuie. Aprinse lumina și, cu gesturi scurte și precise, de neașteptat la o matahală ca el, umplu rezervorul mașinii cu benzină. Controlă apa de răcire, frînele, apoi dintr-o ladă lunguiață scoase o carabină, o legătură cu frînghii și un săpun mare, de rufe.

— Astea sînt sculele noastre, aici, în sud — spuse el. Ne mulțumim cu puțin. Un odgon bine

uns, şi gata. Dacă am fi bogaţi ca voi, am construi şi eîte un scaun electric. Dar ce plăcere e aia să condamni un negru la electrocutare, fără să întinzi şireangul cu mîinile tale? Hai? Ce taci? Sau mai crezi că şeful şi-a tăiat singur capul ca să glumească? Urcă aici!

Mă îmbrînci pe scaunul din dreapta şi demară.

— Nu te mira că nu închid garajul, avocăţelule. Nu intră nimeni la Mount, nechemat. Şi mai ales într-o noapte ca asta.

Orăşelul se trezise. Clopotul bătea de zor şi oameni îmbrăcaţi pe apucate apărură ducînd facle de răşină şi împiedicîndu-se în cagule.

— Acum ajungem — spuse Mount. Imediat... Ia uite-i, au şi zburat din cuibare!

În faţa noastră se vedeau casele mici, înghesuite, ale cartierului oamenilor de culoare, nefiresc de mute în larma ce creştea mereu.

— Au zburat păsărelele — repetă Mount. Totdeauna fug în pădurea din apropiere şi nu mai apar vreme de cîteva zile. Dar cîţiva tot o să ne cadă în labă. Uite şi cîrciuma lui Pooge. Helloo, Tommy!

— Hello, Mount — răspunse o voce.

— Luaţi-o spre pădure, după mine! Ai grijă de cel din spatele tău.

— O.K.! spuse Tommy.

Mount răsuci volanul şi porni cu toată viteza pe un drum bolovănos, prost luminat. În urma lui se înşirau cam zece maşini, după care urmau oamenii în pas alergător. Din cînd în cînd, o faclă aprinsă zbura peste casele negrilor şi în curînd o flacără lunguiaţă se ridică în urma noastră, împroşcînd scîntei.

— Cîinii, fir-ar al dracului! înjură Mount. N-au adus cîinii! Dobitocii! O să mai treacă ani de zile pînă cînd o să înveţe să facă un linşaj cumsecade. Ce spui, avocăţelule?

— Da, e mai greu fără cîini — am spus. Dar voi aveţi nasul subţire aici în sud.

— E drept — spuse Mount. Dar şi bestiile astea au învăţat cum să se apere. Unii au şi arme. Ne

piere tot cheful pînă punem mîna pe unul mai ca lumea, fiindcă nu e nici o treabă să atîrni de funie un ramolit. Am dreptate, nu?

— Fără îndoială.

— Ei, dacă-i aşa, avocăţelule, ţin-te bine că acum începe.

Mount opri maşina şi în urma lui, scrîşnind din frîne, opriră ceilalţi, gata să se izbească între ei Imediat din apropiere izbucni lătratul întărîtat al unui cîine.

— Billy! exclamă Mount satisfăcut. Corcitura asta de mexican nu uită nimic niciodată. Să vezi ce dulău are! Billy! strigă el. Ia-o înainte cu animalul şi noi facem lanţul. Haide, băiete, să nu se depărteze prea mult.

Billy trecu prin faţa mea tras de un cîine uriaş, care adulmeca tremurînd din tot trupul.

— A şi dat de ei — spuse Mount. A şi dat de ei! Ăsta nu e cîine, ăsta e un om adevărat. De ce nu-mi dă mie Dumnezeu simţul ăsta de mirosit negri!

Cîinele înainta foarte repede şi pe urmele lui se vărsă o grămadă de oameni rîzînd tare, înjurînd şi agitîndu-şi faclele. Dacă ţevile puştilor n-ar fi sclipit ici şi colo ai fi crezut că se desfăşoară o petrecere la iarbă verde, într-atît păreau toţi de înveseliţi.

— Aici, aici! urlă cineva cu disperare. Aici! Am dat de primul! Uraaaa!

— Adă-l încoa! mormăi Mount. Nu se atinge nimeni de el înaintea noastră. Ei l-au ucis pe Bixie, aşa că toţi sînt ai noştri, din tălpi şi pînă în creştetul capului. Şi fără cîinele lui Bixie aţi fi prins pe dracul.

— Eu l-am prins, eu îi fac felul — insistă vocea.

Mount se repezi înainte, se auziră două lovituri scurte şi apoi mormăitul lui Billy.

— Aşa-i trebuie, dacă se pune cu Mount. V-aţi adunat aproape treizeci de bărbaţi, doar n-o să spînzuraţi un negru de fiecare. Lăsaţi-ne pe noi să facem treaba şi voi mulţumiţi-vă cu hăituiala.

— Pînă una, alta, să terminăm cu ăsta — spuse Mount. Dacă nu ne grăbim, moare de frică. Graiul i-a pierit de pe acum.

— Ei, Tommy, aruncă funia asta după o cracă. Așa... Ei, băiete, dă-i drumul repede că n-avem timp. Cine l-a ucis pe Tom Bixie?

Negrul scuturâ violent din cap, abia mișcîndu-și buzele palide. Ridică mîna fără vlagă și vru să i-o pună pe umăr lui Mount.

— Ho! răcni acesta. Nu mă atinge! Sau vrei să ne împrietenim înainte de moarte?

— Îî... îi... făcu negrul, i... i...

— Cam puțin pentru un om care vrea să-și salveze viața — rînji Mount. Și am mai auzit pe unul scremîndu-se ca tine în noaptea asta. Haide, dă-i drumul! Ce-ați făcut cu capul lui Bixie?

Negrul își trecu mîna peste frunte, peste obraji, apoi își împunse pieptul cu degetul.

— L-ai mîncat tu? urlă Mount.

„Nu", făcu negrul și din nou, febril, își trecu palmele peste față, peste gură și le lovi de gît și de piept.

— Zice că-i a lui — mormăi Tommy. L-o fi ascuns pe undeva.

— Auzi? strigă Mount. N-o mai fă pe idiotul. Unde e capul lui Bixie? Ei, Billy, adă cîinele să-l miroasă.

Dulăul se repezi la negru lătrînd cu furie și deodată se domoli și se culcă pe jos.

— Nu faci nimic cu asta — spuse Billy. Vrăjitorii ăștia se ung cu tot felul de alifii înainte de-și încearcă puterile. Pe ăsta nu l-ar adulmeca acum nici un tigru înfometat. Haide, să-l atîrnăm de o cracă și să mergem mai departe.

— Ei, scoate și tu un sunet acolo, îl îndemnă Mount, deodată plictisit. Să-i luăm la rînd pe cei mai colțoși dintre voi. Cine l-a ucis pe Bixie, Noah Boole sau Abraham Tunie?

Negrul încuviință de două ori.

— Și Noah și Abraham?! întrebă Mount. Sînt vrăjitori ai lui Voodoo?

Negrul încuviință din nou, îndoindu-se din mijloc și făcînd semne disperate că nu poate vorbi.

— Numai ei? întrebă Mount.

„Toți" — făcu semn negrul cu mîna... toți.

— Va să zică toți?! traduse gestul Mount. Toți negrii din Puzzle?!

„Da" — încuviință negrul mișcîndu-și buzele mute.

— Și tu?

„Nu", scuturâ negrul din cap cu vehemență. „Nu". Avea o privire stranie, nu numai înfricoșată, dar stranie, de om care știe mult mai mult decît spune.

Mount observă și el asta, căci spuse:

— Animalul ăsta mut știe mai multe decît poate să povestească dînd din cap. Haide, săltați-l.

M-am tras înapoi astupîndu-mi urechile cu palmele, căci negrul începuse să țipe cu o voce pițigăiată, de copil. Cred că dacă lîngă mine s-ar mai fi aflat trei bărbați care să se opună linșajului, aș fi încercat să-l salvez pe nenorocitul acela. Dar așa, singur și neputincios, m-am silit să nu văd și să nu aud nimic și aș fi reușit dacă n-ar fi răsunat o împușcătură chiar lîngă urechea mea. Am deschis ochii și l-am văzut pe Mount trăgînd în aer ca un apucat. A țîșnit apoi înainte, a lipit țeava armei de funia spînzuratului și a tras din nou. Frînghia s-a rupt și victima s-a prăbușit jos. Toți s-au dat deoparte scoțînd un vaer de uimire și atunci, făcîndu-mi loc, am trecut în primul rînd.

La lumina tremurătoare a faclelor chipul spînzuratului părea că se mișcă, legănîndu-se încetișor și rînjind cu toată gura. Dar ceea ce părea cu adevărat straniu era nasul gălbui al negrului și chipul său, a cărui culoare tuciurie se spălăcea, de la o clipă la alta. Urechile i se albiră, apoi obrajii și pe fruntea roză îi apărură cîțiva pistrui. Culoarea neagră se scurse parcă de la vîrful degetelor spre rădăcina lor, dosul palmei se acoperi de pete albe, din ce în ce mai mari și, în același timp, buzele i se subțiară și deasupra lor prinse a străluci un puf gălbui. În fața mea, răsturnat pe spate, cu

picioarele frînte pe o parte, zăcea Tom Bixie, întemeietorul ordinului „maimuței albe".

Dar chipul de irlandez sangvin nu-și găsi liniștea nici după moarte. Părul roșu ca focul ce fluturase asemeni unui stindard al pogromurilor în fruntea rasiștilor din Puzzle continua să se deschidă la culoare și în curînd deveni ca paiul, sprîncenele încărunțiră și obrazul congestionat se ridă ușor, albindu-se. Figura mortului abia o mai amintea acum pe aceea a lui Tom Bixie, părînd a aparține unui ofițer german între două vîrste, pe care o spaimă groaznică îl făcuse să-și piardă aerul auster și crud.

— E diavolul! răcni Billy căzînd în genunchi. E chipul satanei și îndată o să-i iasă și coarnele!

M-am tras înapoi pe neobservate și urcînd la volanul ultimei mașini am pornit spre oraș. Ajuns la Puzzle am lăsat automobilul la o încrucișare de străzi, către centru și cu sufletul la gură am alergat spre locuința lui Bixie, pentru a mai încerca să găsesc ceea ce căutam înainte de sosirea poliției și a rechinilor marii prese. În sufragerie Pferden continua să doarmă, nemișcat și nici n-a tresărit cînd l-am atins cu piciorul. Am intrat în cămară și am scăpărat un chibrit. La lumina slabă și roșietică apăru o masă încărcată cu eprubete, un vas plin cu un lichid sidefiu și o sumedenie de țevi care străbăteau peretele pentru a ajunge la uriașa retortă de sticlă din curte. În mijlocul mesei erau împrăștiate cîteva foi de hîrtie acoperite de calcule și ecuații chimice și un caiet pe care erau schițate cîteva spirale. Întinzînd mîna să iau caietul am lovit vasul umplut cu lichid sidefiu și o arsură puternică m-a săgetat în vîrful degetelor. În aceeași clipă un miros puternic de mîțișori de salcie a umplut camera din ce în ce mai intens și mai dulceag. Am aruncat cît colo chibritul, am înșfăcat caietul și traversînd curtea în goană, am urcat scările casei în care locuiam. Lonie dormea dus și umblînd în vîrful picioarelor am aprins veioza acoperind-o cu un ziar. Mai simțeam încă în

nări aroma mîţişorilor de salcie şi pentru a scăpa de ea am tras o doză bună de tutun de prizat. Am deschis apoi caietul căutînd să ghicesc dacă era ceea ce-mi trebuia mie şi patronului pentru a putea deschide campania împotriva fostului conducător al „cavalerilor maimuţei albe" şi a celor ce-l sprijineau. N-am găsit decît formule. Foarte rar Bixie scrisese cîte un „Evrika" şi din loc în loc se înlănţuiau spiralele reprezentînd structura acidului dezoxiribonucleic. Textul cel mai lung era următorul: „Dacă Benoit, Leroy, Vendrely C. şi Vendrely R. au reuşit, în 1957, să provoace modificări specifice la boboci de raţă din rasa A — prin injecţie de intraperitoneal, ADN de la o raţă de rasa B, de ce să nu facă acelaşi lucru F.A. cu oamenii? Raţa şi-a schimbat culoarea ciocului, forma capului, mărimea corpului şi **culoarea** (sublinierea există şi în textul lui). **Schimbarea culorii** pigmenţilor şi **identificarea** pigmenţilor părinţilor la oameni, asta o va face F.A. sau, poate, Tom Bixie." Şi după vreo zece pagini: „Asta e. Pigmentul reperat poate fi determinat procentual. Şi apoi, distrus, o dată cu purtătorul lui, în masă". Aici se încheiau paginile scrise. Am închis caietul, tulburat de tenacitatea cu care acest om îşi urmase cercetările închinate genocidului. Studiase cele mai intime resorturi ale vieţii pentru a o nimici şi murise departe de ţara lui, în micul Puzzle. Tom Bixie alias F.A. Dar cine o fi fost oare F.A.?

Cu un gest mecanic mi-am întors palma spre lumină şi am tresărit. Degetele cu care atinsesem vasul cu lichid sidefiu erau pătate de o culoare argintie, ca şi cum de fiecare s-ar fi lipit o mică monedă. Le-am frecat cu peria de scînduri, le-am răzuit, dar pielea nu-şi pierdea aspectul metalic. M-am gîndit că, la urma urmei, acesta era un accident neînsemnat faţă de întîmplările prin care trecusem în noaptea aceea şi m-am apropiat de fereastră spre a privi casa de peste drum, luminată de torţe şi de farurile maşinilor, fumegînd uşor din hornul ei în formă de pipă.

EXPERIMENTATORUL DE PILULE

I

Îi recunoșteam totdeauna pasul de la prima treaptă pe care apuca s-o urce — avea nouăzeci și două de kilograme și se lăsa cu nădejde de pe un picior pe altul. Călca apăsat, legănîndu-și umerii și zîmbind în dreapta și în stînga, ca și cum ar fi invitat pe toți să se înfrupte dacă nu din voioșia lui, măcar din mușchii pe care îi simțea prea mulți pentru un singur om.

Printre țîrîiturile telefoanelor, scîrțîitul liftului și vociferările femeii de serviciu, îl auzii și acum urcînd scara și salutînd cu o voce de tunet pe băieții din redacție. Deschise ușa cu grijă, ca să n-o strice, și din prag îmi strigă :

— Garrow, m-am însurat !

Sprîncenele groase și negre îmbinate la rădăcina nasului i se zbîrliseră, pe obraji îi apărură două gropițe și dinții îi străluceau.

— M-am însurat — repetă el. Are două mame și un unchi. Adică o mamă și o mătușă care e ca și mama ei și un unchi care ține loc de tată, fiindcă tatăl adevărat e acum ca un unchi. Ce mai încolo, Garrow, e grozav.

— Și cum e ? am întrebat.

— Nemaipomenită. E brunetă, sau cum să zic, șatenă, cu părul mare, buclat, e cîrnă și, una, două, rîde. O să umblu prin toată lumea cu ea.

— Dar înainte de plecați la drum unde dormiți?

— Am o cameră la un fost comandor care acum a deschis pensiune. El ne gătește la amîndoi.

— Și ea? Ce e ea?

— Critic literar.

— Cum?!

— Critic literar.

— Manny — am spus eu dojenitor — asta nu e meserie. Pentru o femeie asta e un lux.

— Dar nu se ocupă cu așa ceva — mă liniști el. Acum adună păpuși. Are un urs, o maimuță, o țărăncuță cu ochi de tablă. Toată ziua mută mobila, cumpără huse, zugrăvește... Fiecare perete are acum altă culoare.

— Și tu?

— Tot pilot de încercări.

— Haide, termină.

— Experimentator de pilule, într-un laborator-pilot.

— Manny!

— Jur, Garrow. Și parcă niciodată n-am simțit asemenea emoții. Nici cînd rupeam lanțuri în circul din Dakota, nici în noaptea cînd s-a scufundat vasul pe care eram mus, nici ca predicator în Texas. Și niciodată nu mi s-a părut o meserie mai rău mirositoare, nici măcar aia pe care am avut-o cînd am curățit canalele în Los Angeles. E a treizecea meserie din cariera mea și mi-e teamă să nu fie ultima. Oricum, ca să pară că fac ceva onorabil, mi-am tipărit cărți noi de vizită.

Scoase din buzunar un cartonaș alb și mi-l puse pe birou. În mijloc era cules cu aldine: „Manuel Cathouse, experimentator de pilule. Strada Italiană nr. 3, etajul șapte, Chandow".

— Ești un fel de cercetător, deci?

— Nooo! se apără el.

— Ești angajat la o crescătorie de păsări?

— Cum adică?

— O creșcătorie modernă, care îndoapă orătăniile cu pilule?

— Nici gînd.

— Atunci ce faci cu pilulele? Faci pilule mici din pilule mari?

— Nu. Le înghit pur și simplu.

— Le înghiți? Sînt vitamine?

— De toate felurile. Dacă cineva născocește un medicament nou, mai ales din astea cu efect miraculos, întîi îl probează pe mine.

— Ești, adică, un fel de cobai?

— Da! Și ce cobai!

Manny se ridică în picioare, își umflă mușchii, se lovi peste piept, apoi se reașeză gînditor.

— E greu de întreținut o familie, Garrow, în timpurile astea. Prea mulți șomeri. Dacă nu mă însuram, cred că nu mă apucam de așa ceva și umblam haihui mai departe. Nebunii ăștia ar putea să mă otrăvească din greșeală.

— Și cui i-a venit ideea asta?

— Mie. Lucrez la „Toobie & Toobie" de patru luni ca ajutor de laborant. Am ascultat, de cînd sînt acolo, trei mii de conversații despre utilitatea unui om-cobai. Un om cu stomac de fier, cu inimă de fier, cu mușchi de fier, cu urechi de fier. Un om care să vrea să riște. De altfel, fie vorba între noi, riscul nu e prea mare. Am antidotul la mine.

Scoase din buzunar cîteva sticluțe și mi le întinse.

— Prima o iau dacă simt că e foarte grav și în mai puțin de două clipe vomit totul. A doua atenuează efectul, a treia îl oprește pur și simplu. Lucrurile sînt chibzuite pînă la centimă. Și atunci mi-am zis: De ce nu? Piloți de încercare sînt cel puțin zece mii pe lume. Experimentator de pilule nu mai e nimeni.

— Manny — am spus serios — e un loc la noi în redacție. Nu trebuie să scrii prea mult. Trebuie doar să observi. O să scriu eu. Tu ai ochi buni, nasul subțire, ești, într-un fel, reporter.

— Dînsa nu vrea.

— Cine?

— Nevastă-mea. Doar nu-ţi închipui, Garrow, că ar accepta să devin ziarist, după ce am pilotat avioane. Ar însemna că am ajuns prea jos. Nu te supăra că ţi-o spun tocmai ţie, dar tu eşti ziarist născut, nu făcut. Şi acum răspunde — cum ţi se pare chestia asta cu experimentarea?

— Oribilă!

— Oribilă? Adică nu te entuziasmează?

— Mă sperie.

— Mde... Chestie de gust. Da' uite, Garrow, de ce am venit pe-aici: aş vrea să scrii despre asta.

— Sînt gata. O să pornim o campanie de pomină împotriva domnului Toobie-senior.

— Încă nu! Cîteva luni lasă-l în pace. Sau, mai bine zis, laudă-l. Am nevoie de reclamă. În clipa cînd toţi fabricanţii de pilule din Statele Unite o să afle că exist, desfiinţează-l şi pe Toobie-senior şi pe Toobie-junior. Desfiinţează-i apoi şi pe ceilalţi. Cu toate că, la drept vorbind, Garrow, nu cred că gazetuţei voastre de stînga o să i se mai audă glasul cînd toate „Times"-urile şi „Evening"-urile, „World"-urile o să înceapă să le cînte în strună ăstora care fabrică pilule. Mai bine ajută-mă să-mi pun căsnicia pe o bază solidă.

— N-o să ai timp, Manny. Stăpînii tăi o să te ucidă în mai puţin de o săptămînă.

— N-au decît. Voi deveni erou naţional. Voi fi singurul om care a avut de consumat în decurs de un an hepatita, tuberculoza, ciuma, febra tifoidă, dalacul, rîia, chelbea, anexita...

— Asta nu se poate, Manny, oricît te-ai sili.

— Fie. Dar îmi rămîne anghina, variola, tifosul.

— Şi mai ce?

— Nu-mi amintesc altele.

— N-o să-mi spui că o să iei pilule contra ciumei?

— Ba da. Sînt şi astea în program. Habar n-ai cu ce tipi interesanţi lucrează bătrînul Toobie! Dacă n-ar muri de foame, inventatorii ăştia de leacuri miraculoase ar aduce mari servicii omenirii.

Manny se ridică și mă bătu pe umăr.

— Va să zică ne-am înțeles, Garrow? Ai puțină grijă de mine și după aia îți torn eu toate potlogăriile lor. Trec vineri pe la tine.

II

A patra zi după discuția asta, tocmai scriam, cînd am auzit pasul lui Manny. Părea mai greu ca de obicei și m-am gîndit că serviciul pe care-l face trebuie să-l obosească foarte mult.

— Eu sînt — spuse el deschizînd ușa.

Era Manny, într-un fel, și nu era dînsul. Fălcile i se umflaseră și-i atîrnau, burta îi crescuse uimitor și purta un soi de bluză femeiască suflecată, care-i cădea peste pantaloni.

— Eu sînt — repetă el subțiratic. Bătrînul mi-a dat o drăcovenie pentru îngrășare ultrarapidă și-am impresia că merge destul de bine. Tu cum mă găsești?

— Dublu.

— La fel spune și nevastă-mea, dar nu mai vrea să mă vadă.

— De ce?

— Nu-i plac bărbații grași. Cum s-o conving, Garrow, că asta e meserie și nu capriciu? În definitiv sîntem și noi datori cu ceva umanității!

— Și cîte kile ai cîștigat, Manny, în astea trei zile?

— Treizeci — spuse el. Am mîncat treizeci și opt de kilograme de alimente sub supravegherea directă a bătrînului Toobie și am reținut treizeci. Șuncă, ouă, lapte, prăjituri. carne friptă, morcovi și portocale.

— Și cum te simți în general?

— Parcă mai greoi, Garrow, și nu știu de ce. Îmi pare rău că nu pot să mai stau, dar bătrînul mă așteaptă proțăpit lîngă cîntarul laboratorului. La revedere.

III

Timp de două săptămîni n-am mai auzit de Manny. Am dat telefoane peste telefoane, dar mi s-a spus că lucrează la un preparat secret și nu are voie să vorbească. Am trecut și pe la locuința lui din strada Italiană, dar nici acolo n-am găsit pe nimeni. Începusem să mă îngrijorez cînd, într-o seară, apăru o femeie îmbrobodită, care-mi puse pe birou cartea de vizită a lui Manny.

— Veniți de la dînsul? am întrebat eu.

— Da — șopti femeia.

— Și cum îi merge?

— E bine. Muncește.

— Dar ce face anume, de s-a ascuns? Bătrînul Toobie se teme c-o să i se fure patentele?

— Nu se teme bătrînul, domnule Garrow, dar bietul Manny nu poate ieși pe stradă.

— De ce?

Femeia tăcu.

— De ce? am repetat eu.

Femeia nu-mi răspunse, dar își desfăcu broboada.

— Iată de ce, mormăi cu voce dogită, fiindcă experimentez acum un preparat împotriva cheliei.

De sub broboadă apăru chipul lui Manny, sau ceva care mai degrabă aducea cu chipul lui, căci era întruchiparea vie a cumplitului om al zăpezilor. Fruntea i se acoperise de păr, sprîncenele îi dădeau peste gene și de pe obraji îi curgea o barbă deasă și neagră.

— Creşte — gemu Manny — izvorăşte ca un pîrîu. Mă simt ca o somieră umplută cu iarbă de mare care s-a spart. Îţi jur, Garrow, că aş putea să aprovizionez o filatură de mărime mijlocie, şi asta numai cu părul din cap. Barba n-o pun la socoteală.

— Bine — am izbucnit — dar de ce nu iei medicamentul de frînare? Ce aştepţi?!

— Nu mă lasă — gemu Manny. Îmi dă jumătate de dolar pentru fiecare kilogram de păr în plus, peste angajamentul nostru. Şi vreau să-i iau un covor neveste-mi de Crăciun.

— Să cumperi covor?! **Să cumperi** covor, cînd de fiecare falcă îţi atîrnă cîte o carpetă?

— Brrr — făcu Manny. Dacă m-ar vedea în halul ăsta aş putea să-i aduc un Cadillac de ultimul tip şi tot m-ar părăsi. Ea ştie că muncesc într-un laborator ca tehnician. Ca tehnician, Garrow, nu uita!

În vreme ce vorbea, părul care stătuse adunat în creştetul capului său irupse asemeni unui torent şi se revărsă peste birou.

— Ce faci?! am strigat eu şi am pus mîna pe foarfece.

— Nu. Te implor, nu! se sperie Manny. E păr aici de doi dolari. Lasă, că-l adun singur. Oh, bietul Lony Gooding, ce fericit ar fi să încerce preparatul ăsta! Oh, milioane de cheloşi ai lumii pentru care sufăr! Dă-mi nişte clame, te rog!

Îşi înfăşură sprîncenele, prinzîndu-le cu graţie, aşa cum îşi prind femeile cocul, îşi înnodă părul în vîrful capului şi cu o mişcare sigură îl acoperi cu broboada. Munci cîteva minute ca să-l înghesuie şi pînă la urmă reuşi să-şi adune în creştet un soi de balot burduhănos.

— Aş mai sta — spuse cu durere. Dar în zece minute nici o acoperitoare nu mi-ar mai ajunge.

Îşi sprijini legătura din creştet cu o mînă, mi-o întinse pe cealaltă şi plecă aproape alergînd, zvîrlindu-şi prea sus picioarele acoperite cu ciorapi de muselină cafenie.

IV

Se scurseră din nou cîteva săptămîni fără să-l mai văd. Îmi spusese la telefon că a experimentat niște preparate pentru ten bronzat și pentru ten fraged, și că rînd pe rînd obrajii i s-au descojit și apoi i s-au făcut așa de moi, încît crăpau cînd strănuta. Probase și pilule pentru „mîini fine" — ceea ce îl costase două entorse și o fractură și bătrînul Toobie fu cît p-aci să-l dea afară la experimentarea pilulei denumită Poftagen. Acest ultim preparat creat pentru a atița pofta de mîncare întrecu, pare-se, așteptările creatorului ei. Închis într-o cameră, Manny consumase în patruzeci și opt de ore cîteva rațe fripte, un porc în aspic, optsprezece prepelițe, șase kilograme de brînză de Olanda și din nebăgare de seamă, fiindcă aveau un miros plăcut și erau la îndemînă, înghiți două borcane cu soluție de lipit. Soluția, fabricată pe baze destul de comestibile, îi dădu oarecare neplăceri lui Manny, care rămase cu fălcile înțepenite. Îl descleiară destul de greu, iar el, înfuriat, refuză să mai mănînce.

Mi-a povestit că această grevă era cît p-aci să-l coste viața, pentru că foamea îi rodea măruntaiele cu furie. Strîngea dinții jurînd că nu se mai atinge de nimic, dar, pînă la urmă, sorbi dintr-o dată opt sandvișuri și, dacă n-ar fi fost iute de mînă, n-ar mai fi putut prinde farfuria ce-i și alunecase pe gîtlej.

După experimentarea Poftagenului căpătă două zile concediu, vreme ce și-o petrecu într-un mic bar, bînd ceaiuri și înfulecînd pateuri calde. Se pipăia mereu spre a lua măsuri din timp împotriva unei eventuale creșteri prodigioase a burții sau a părului. Era convins că schelăria lui de fier fiind zdruncinată, dezechilibrul putea lua cele mai neașteptate forme. Gîndurile astea îl chinuiau fără încetare și încetul cu încetul își pierdu voioșia pe

care i-o cunoșteam. Vocea sa veselă căpătă un timbru grav și nu mai fu în stare să glumească. Îmi vorbea la telefon de greutățile vieții în general, despre tinerețea care se duce și. adeseori, despre nimicnicia omenească.

Mi-am dat seama că e bolnav de-a binelea cînd se apucă să se specializeze în asiriologie. Citea douăzeci de ore pe zi și ținea morțiș să comentăm textele împreună, uitînd cu totul de noile probe pe care le făcea pentru firma „Toobie and Toobie".

Poate că ar fi devenit un mare specialist în istoria Asiriei și Chaldeei, dacă soarta nu i s-ar fi hotărît altfel, tot cu ajutorul unei pilule.

V

Începutul sfîrșitului carierii sale de „experimentator" avu loc într-o seară cînd înghiți așa-zisul Tarzanol. Erau de față toți conducătorii firmei „Toobie and Toobie", oameni de știință și reprezentanți ai firmelor concurente.

Manny înghiți pilula, se plimbă agale de colo pînă colo și pînă la urmă începu să caște și se întinse pe dormeza laboratorului. Asistența privi cu multă înțelegere acest efect al pilulei ce urmărea „să scuture inerția păturilor mijlocii ale populației". Dar după cîteva minute, Manny deschise ochii și dintr-un salt fu pe candelabrul forjat unde se dezbrăcă la iuțeală, rămînînd numai în chiloți. Papagalul domnului Toobie cîrîia înjurîndu-l, însă Manny urlă la el, atît de înfricoșător, încît pasărea muri în plin zbor. Conducerea firmei îl rugă să coboare, dar el sări de pe un dulap pe altul și zbughind-o pe ușă o luă la fugă spre grădina zoologică. Nu fusese acolo niciodată, dar în clipele

acelea nările îi erau arse de mirosul puturos al fiarelor din cuști și tremura de dorința să le gîtuie. Pe urmele lui se înșiruiră laboranții, medicii și polițiștii întîlniți pe drum, dar Manny se sinchisi prea puțin de ei.

Poarta grădinii zoologice era încuiată, însă el o desfăcu din prima împinsătură și se prăvăli înăuntru, răcnind și scuturîndu-și pumnii. Animalele începură să zbiere, să latre, să urle, să schiaune, în vreme ce Manny, cu ochii injectați, porni să zguduie cușca leului. Își aruncă pînă la urmă mîna printre gratii, o înfipse în coama regelui animalelor și începu să-l burdușească fără milă. Cînd îi dădu drumul, leul era la fel de peticit ca acel ce înfățișează Marea Britanie și nu îndrăznea nici să miaune. Manny trecu la cușca tigrului, îi smulse colții din față și pentru că rinocerul privise această operație cu indiferență, i-i înfipse în piele nu fără oarecare greutate. Terminînd cu pahidermul, Manny căută cu disperare o gorilă și dintr-o regretabilă confuzie îl înșfăcă pe șeriful districtului, care n-apucase să se ascundă și-l așeză călare pe spinarea hipopotamului din bazin.

În mai puțin decît e nevoie pentru a povesti aceste lucruri, leii erau jumuliți, tigrii știrbi, rinocerii cu dosul găurit, iar pantera, care scăpase ca prin farmec, se îmbolnăvi de ficat din cauza spaimei.

Zadarnic pompierii orașului îl împroșcau pe Manny cu furtunul. El jupuia liniștit pielea jaguarului pe care-l trăsese afară din cușcă **printre** gratii și, cînd termină, și-o prinse în jurul șoldului peste chiloți, fapt după care zîmbi mulțumit și începu să cînte un vechi cîntec de leagăn irlandez.

Profitînd de această acalmie, domnul Toobie-senior îi zvîrli o banană conținînd antidotul Tarzanolului. Manny o prinse, o mîncă și plecă încetișor, nu înainte însă de a sparge cu o lovitură de pumn țeasta bivolului african ce întinsese botul să-l lingă.

VI

— Şi cu toate acestea, mă simt cam obosit — îmi spuse Manny a cincea zi după cele întîmplate. Nu ştiu ce mi-au dat, dar aş vrea să dorm tot timpul şi, fără să slăbesc propriu-zis, simt că hainele mi-au devenit prea largi.

— Şi nevastă-ta ce spune?

— S-a mutat la mama ei. Aşa sînt femeile, Garrow. Am făcut pentru ea ceea ce n-ar fi făcut alt bărbat, am lăsat să mă îndoape ca pe o gîscă, am umblat îmbrăcat în femeie, am omorît mai multe fiare decît Samson şi Hercule împreună, şi cînd colo...

— Haide, Manny, nu te lăsa doborît. Dacă te iubeşte, o să revină. Şi tu nu eşti un băiat de părăsit. Mai bine spune-mi cum o duci în noul serviciu?

— În prima seară, adică alaltăieri, a mers bine. Am rupt un gard de fier şi un lanţ de ancoră şi conducerea circului a fost mulţumită. Dar efectul Tarzanolului scade vertiginos. Cred că la mijloc e blestemăţia aceea pe care mi-au pus-o în banană şi care nu ştiu ce efect o să aibă pînă la urmă. Ai auzit vreodată de alopoliploidie?

— Alopoli...?

— Alopoliploidie?...

Manny mă privea plin de candoare cu frumoşii săi ochi albaştri.

— Ce mai e şi asta?

— Nu ştiu. Dar în memoriul pe care l-a adus ultimul inventator de pilule domnului Toobie scria şi cuvîntul ăsta. Dar genă? Şi cromozom? Cromozomul are vreo legătură cu cromul?

— Nu cred.

— Fir-ar al dracului... De obicei, Garrow, mă împrieteneam cu toţi nebunii ale căror medicamente le probam. Cel cu pilula de îngrăşat era un bătrîn sfrijit şi ăla cu creşterea părului un soi de albinos, cu ţeasta netedă ca o băşică de porc. I-am înţeles, pe cuvîntul meu, se zbătuseră toată viaţa ca să se vindece de sluţenie şi descoperiseră cîte

o năzdrăvănie... Dar asta... alopoliploidie... La urma urmei, dacă mi-au dat o pilulă încă neverificată se cheamă că m-au menținut în serviciu, nu? Și am toate drepturile încă? După lege cam așa ar fi?

— Da, dar legea o face domnul Toobie.

— Mda... O face... Lasă că vedem noi...

Manny plecă destul de indispus și reveni după o săptămînă. La început am crezut că e fratele lui, marinarul. Semănau de mici ca două picături de apă, numai că fratele lui Manny era de două ori mai scurt și mai subțire decît el.

— Hello, Sam — i-am spus eu. De cînd pe uscat?

— Nici un Sam — mi-o tăie scurt Manny. Sînt eu în carne și oase. Nu ți se pare că am slăbit?

— Mda... m-am bîlbîit eu, parcă te-ai micșorat nițel. Faci prea mult efort, Manny. Mai dă-i dracului cu circul...

— Nu mai sînt la circ. M-am apucat de box. Forța mi-o pierd parcă mai încet decît îmi pierd dimensiunile și am oarecari șanse la mijlocie. Auzi, Garrow, l-am găsit pe individul cu alopoliploidia. Spune că scopul vieții lui e să realizeze autohrănirea individului. Adică să trăiești din ce-ai acumulat.

— Mare filozofie... am spus. Încearcă tu să nu mănînci patru zile și o să vezi ce autohrănire realizezi. O să trăiești în contul grăsimii care ți-a mai rămas sub piele și al altor marafeturi care pot trece direct din tine în tine.

— Asta știam și eu, dar dînsul zice că se poate trăi așa o lună, un an chiar. Că asta o să facă viața mai ieftină și muncitorii or să cheltuiască mai puțin muncind la fel de mult.

— Fără mîncare?!

— Numai cu concentrate. Și în vremea asta corpul consumă calciul, magneziul, grăsimile, fosforul pe care le-a adunat. Nu mori, dar scazi.

— Foarte bine! Mănîncă și oprește-te din scăzut.

— Păi, tocmai asta e. Medicamentul pe care l-a fabricat el lucrează în primul rînd ca un calmant, apoi întrerupe orice asimilare, pînă cînd se creează

un nou echilibru. Dar nu știe cînd apare noul echilibru.

— Și atunci?!

Manny lăsă capul în jos. Sprîncenele dese îi încăruntiseră pe alocuri și căpătase două cute adînci în jurul gurii.

— Și la tine acasă — am întrebat stingherit — soția, păpușile?

— Oh! acolo e foarte bine. Dînsa spune că se temea de mine cînd eram cît o matahală. Acum mă alintă tot timpul. N-o înțeleg, Garrow, pe cuvîntul meu.

— După mine, Manny, cel mai bun lucru ar fi să furi o fărîmitură de Tarzanol ca să contracarezi efectul ăsta din urmă.

— E o idee — a spus el — cu ochii strălucindu-i ca pe vremuri. O să încerc.

Ieși înveselit de-a binelea, dar am înțeles că hotărîrea o să-l părăsească înainte de a ajunge în stradă. Se pare că așa a fost, pentru că după opt zile îmi telefonă spre a mă invita la o cursă de cai.

— Ai bani de pariuri? i-am spus eu. Iar te-ai căpătuit?

— N-am un chior — a murmurat în pîlnia receptorului. Dar sînt jocheu. Am ajuns la cincizeci și trei de kilograme.

— Cincizeci și trei!

— Cincizeci și două și opt sute — a precizat Manny.

— Și la cît o să te oprești?

— Nu știu. Ticălosul ăla nu vrea să spună nimic. Mi-a cerut să lucrez pentru el la experimentarea unor prafuri care te fac să surîzi tot timpul. Dar nu mă mai las exploatat, Garrow! Toobie mi-a ajuns.

— Să nu te lași, Manny — am spus fără convingere.

Am închis aparatul, hotărît să intervin direct. Șeful a fost de acord că afacerea trebuie demascată cu toată energia și a doua zi, către seară, m-am îndreptat spre biroul firmei „Toobie and Toobie".

— Ce cauți aici? m-a întrebat un băiețel care se juca în fața intrării. Ți s-a făcut de cucuie?

— Pușlama — am mormăit eu, întorcîndu-i spatele.

— Nu mă înjura, Garrow — a spus băiețelul. Sînt cel puțin tot atît de supărat ca și tine.

Era Manny! Purta o bluză cadrilată, o pereche de pantaloni scurți și de sub sprîncenele groase, îmbinate, mă țintea ochii săi albaștri.

— Manny — am murmurat eu. Parcă ai doispre-zece ani...

— Greutate și înălțime: băiat normal de zece ani și șase luni — mă corectă el. Mîine voi împlini zece ani. Iar poimîine...

VII

Manny și-a părăsit de o săptămînă familia și s-a mutat la mine. Ca să nu ne stînjenim, am tras o perdea în jurul patului și a mesei sale de scris și pentru ca nimeni să nu-l calce din nebăgare de seamă, nu mai primesc musafiri.

Manny se scoală devreme, se spală în savonieră, își ia ceaiul și, cățărîndu-se pe marginea dulapu-lui. scoate reșoul din priză. Dacă n-are chef de scris îl iau la redacție, învelit în batistă. Dacă simte că-l „furnică tocul", își așterne memoriile pe niște confeti înșirate pe un fir subțire, asemeni unor mărgele.

Îl sfătuiesc tot timpul să accepte condițiile ul-timului inventator, dar Manny refuză cu încăpă-țînare. Singurul lui vis e să fure cîteva pastile de Tarzanol spre a putea să se răfuiască cu domnii „Toobie and Toobie" și cu prietenii lor. Dar pînă atunci mă roagă să strecor nevesti-si în mîncare o firimitură din acelea care i-au fost servite lui în banană, pentru ca, micșorînd-o, să i-o aduc să stea cu el.

CÎNTECUL DE LUPTĂ AL ELEFANŢILOR

I

Galland-ul era un oraș pe gustul meu: un bulevard larg, mărginit de mari tufe de magnolia și de palmieri mexicani, cîteva parcuri, străzi liniștite în care nu pătrundea niciodată o mașină și, mai ales, portul vechi, puțintel dărîmat. Toate păreau că abia își trag sufletul pe malul lui Rio Pecos și în primul rînd Set — odinioară cel mai bun dansator din Galland. Seară de seară, după ce băteam centrul și mă plictiseam de el, după ce luam o înghețată la „Sure" și ascultam rîsetele gălăgioase ale doamnelor din localitate, plecam încetișor în port, unde-l găseam pe Set în mijlocul bătrînilor lui, urcați pe cîte o stivă de cărbuni și fumîndu-și pipele. Set era mai înalt cu un cap decît toți și purta în ureche un inel de argint mai mare decît oricare alt inel spînzurat într-o ureche de matelot din Galland. Inelul îi amintea de o oarecare Sarah ce fusese, în urmă cu trei decenii, iubita lui, dar care plecase cu altul, mai deschis la culoare. Și cu toate că se scurseseră atîția ani de-atunci, bătrînul Set continua să-și fumeze pipa pe malul fluviului, gîndindu-se la Sarah.

— S-ar putea să aibă copii mari, acum, master — îmi spunea. S-ar putea să aibă copii ca dum-

neata, numai că puțin mai negri. Și stăpîna ei, ce odihnește întru domnul, a lăsat cîțiva copii dintre care unul e doctorul. Tii, și ce frumoasă era, master! Îți venea să umbli în patru labe după ea și s-o lași să te atingă cu biciul după ceafă! Era frumoasă ca Sarah, numai că ceva mai palidă...

— Am auzit că fiul ei s-a căsătorit cu o femeie încă mai frumoasă, Set.

— Așa se zice, master, dar nimeni n-a văzut-o la lumina zilei. Trece numai seara prin oraș, cu automobilul.

— Da' de ce se ascunde, Set?

— Unii spun că obrazul îi e mîncat de un soi de bubulițe. Alții ziceau că șchioapătă. Bătrînul Tom, care le sapă grădina, mi-a povestit că într-o seară a văzut-o umblînd în patru labe prin curte și cînd a dat cu ochii de el a fugit sărind ca un cîine.

— Doamna Loofts? am întrebat gîtuit de uimire. Frumoasa doamnă Loofts?

— Chiar dînsa, master.

— Nu cred nici în ruptul capului, Set. Dar nu sîntem copii, ci oameni în toată firea. Cum îți închipui că doamna Loofts se plimba în patru labe?! Sau, poate, e paralizată?

— S-ar putea, master, căci totdeauna oamenii o văd legănîndu-se într-un balansoar, sau țeapănă pe capra trăsurii, sau în capul patului sprijinită pe perne.

— Și, dumneata, Set, crezi și chestia aia cu obrazul mîncat de bubulițe?

— Asta n-o mai cred, master. În primul rînd pentru că știu povestea de la Lizzie care minte de îngheață apele. În al doilea rînd pentru că Lizzie e femeie, și în al treilea rînd pentru că și ea a avut de curînd niște bubulițe pe față și umbla unsă cu tot felul de alifii. În schimb, sînt sigur, master, că doamna Loofts nu rîde decît pe o parte.

— Cum, pe o parte?!

— Pe dreapta.

— Atunci e clar, Set. Toate poveștile astea cu șchiopătatul, cu mersul în patru labe, cu rîsul pe o parte se datoresc paraliziei. Dumneata, Set, îți amintești de Stan și Bran?

— Cum să nu, master!

— Ei bine, Stan a avut înainte de moarte o hemiplegie a feței. Adică un obraz tresărea, zîmbea, se încrunta, iar celălalt părea de lemn. Paralizase pe o jumătate a capului.

Set ridică din umeri.

— Ce ți se pare curios? am insistat. Doamnei Loofts nu i se putea întîmpla același lucru cu tot corpul?

— Putea, dar atunci n-ar fi alergat în patru labe. Rămînea în balansoar și gata.

— Aici cred că n-ai dreptate, Set. Oricum, mă miră că nu mi-ai povestit nimic despre astea niciodată. N-ai mai intrat demult pe domeniul Loofts?

— De trei ani.

— Te-ai certat cu cineva de-acolo?

— Nu, dar stăpînul nou nu mai primește pe nimeni.

— Care stăpîn?

— Doctorul Loofts.

— Doctorul Loofts?! Păi a venit să se înfunde la Galland cînd are deschise toate ușile la Filadelfia? Cînd ia parte la toate congresele internaționale de biochimie? Ce să caute aici?

— Nu știu, master — spuse Set. Să lăsăm pe fiecare cu treburile lui și să ne fumăm pipa în liniște. Uitați-vă, vine Savannah! De patruzeci de ani navighează ferry-boatul ăsta sub comanda lui Doomington! Îl cunoașteți, master, pe Doomington?

— Haide, Set — am spus eu nerăbdător — lasă-l în pace pe Doomington. O să călătoresc pe vasul lui, dacă-ți face plăcere, cînd o să plec mai departe, pe Rio Pecos pînă pe Colorado. Acum spune-mi ce caută doctorul Loofts în Galland?

— Nu știu, master.

— Bine. Şi de ce nu mai primeşte pe nimeni pe domeniul lor?

— Nu ştiu, master.

— Învîrte ceva necurat pe-acolo, Set?

— Habar n-am, master.

— Bineee... Spune-mi măcar dacă-ţi mai aminteşti cum arată castelul Loofts pe dinăuntru.

— Oh, e foarte frumos — suspină Set. Să mă iertaţi că n-am mai vrut să vorbesc de domnul doctor, dar am presimţirile mele, master, care mă sfătuiesc să-mi ţin gura. Un negru bătrîn ca mine a trecut prin multe în viaţă şi pînă la urmă capătă un simţ deosebit, care-l trage de mînecă la timp. Dar despre castel, master, pot să vă povestesc orice. Acolo am cunoscut-o pe Sarah.

— Povesteşte, Set.

— Am cunoscut-o pe Sarah, master, la o petrecere a servitorilor, căci pe vremea aceea servitorimea se aduna în mijlocul lunii mai pe o pajişte a castelului şi dănţuia toată noaptea. Asta era un obicei de pe vremea părinţilor lor, care fuseseră aduşi ca sclavi din Angola şi Congo. Ehe, multe nebunii se mai petreceau acolo, sub lampioanele colorate! Dacă bătrînul Loofts lipsea de la castel petrecerea ţinea două zile încheiate, fiindcă oamenii ştiau că la întoarcere îi bagă iar la jug, aşa că profitau de lipsa lui. Doamna Loofts, aceea care a murit, era şi frumoasă şi bună, iar Sarah era favorita ei.

Cînd ceilalţi dansau pe pajişte dansul de luptă al elefanţilor, ea ne lua deoparte şi ne dăruia fel de fel de lucruşoare, ba ne şi chema să vizităm castelul şi eu căscam asemenea ochi, că ea rîdea tot timpul.

Intrarea, master, se făcea pe cîteva trepte de marmură care aveau pe margini două parapete scunde, răsucite ca nişte melci. Treceai apoi sub un fel de cozoroc de sticlă colorată şi intrai în hol. Era un hol mare, ca o magazie, cu multe tablouri şi covoare în care dădeau patru uşi cu mînere au-

rite şi fiecare ducea în cîte o casă separată, căci bătrînul nu voia să fie stingherit de nimeni. Apartamentul doamnei avea pe puţin şase odăi; trei jos şi trei sus, dar ea locuia numai într-una, căptuşită cu piele de Cordoba. Acolo strînsese fel de fel de şaluri de mătase, bijuterii şi păpuşi. Era şi un om de sticlă, master, care putea să-şi mişte mîinile dacă-l învîrteai cu o cheiţă. La început mă temeam de el — eram foarte tînăr şi credeam că dracii umblă printre noi să ne ispitească. Iar omul acela, master... Închipuiţi-vă că purta o pălărie franţuzească, albastră ca cerul, cu pană de cocoş şi era încălţat cu cizme roşii. Doamna spunea că înfăţişează un soldat francez, din aceia care au venit să lupte alături de generalul Washington, cînd s-au bătut americanii cu englezii. Era foarte frumos, master...

Set se opri din povestit cu ochii pironiţi în gol şi se posomorî.

— Ce s-a întîmplat, Set? l-am întrebat eu. Omuleţul ăsta îţi aminteşte prea mult de Sarah? Lasă-l atunci şi treci mai departe.

— Nu, master, nu de asta.

— Dar atunci?

Set mă privi cu teamă şi neîncredere. Era prima dată, de cînd îl cunoaştem, că mă privea astfel şi m-am gîndit că într-o clipă aş putea pierde tot ce cîştigasem în două săptămîni. Trebuia să par indiferent, chiar plictisit de tot ce-mi spunea şi să corectez blestematul de... „treci mai departe" ce-mi scăpase fără voie.

— Treci mai departe — am repetat eu. Dă-l dracului de castel. Parcă e treaba mea sau a ta să ne băgăm nasul în ce învîrtesc ăia pe acolo.

— Mde... spuse Set în doi peri.

— Fiecare face, la urma urmei, ce vrea. Anul trecut pe vremea asta am cunoscut pe unul care inventase o maşină de tuns gîşte. Lumea credea că o să scoată din atelierul lui un fel de semănătoare şi cînd colo dînsul bărbierea orătăniile ca să capete fulgi.

— Şi nu le tăia de tot? întrebă Set înveselit.

— Ba mai lua şi cîte un cap de gîscă printre fulgi, ceea ce nu-l speria prea tare şi-i dădea înainte să-şi breveteze maşina. Dar asta încă nu era nimic pe lîngă ce-am văzut odată, în nord, lîngă marile lacuri, unde-şi făcuse unul o crescătorie de licurici.

— Licurici?! exclamă Set căscînd gura.

— Licurici, băiete. Îi îngrăşa şi-i lustruia că arătau ca nişte globuşoare de grădină şi-i potrivea pe culori. Avea licurici galbeni, verzi, roşii, care zburau de colo pînă colo şi oamenii veneau şi-i cumpărau ca să-i poarte la rever. Ăia mai mari dădeau atîta lumină că puteai citi o carte la zece paşi de ei. Numai că bietului om i s-a înfundat pînă la urmă.

— De ce, master?

— Nişte puşlamale au declarat că e ceva necurat la mijloc, că îngraşă licuricii cu farmece.

— Şi?!

— Şi au mai venit şi doamnele de la protecţia animalelor şi ramoliţii de la „Cei mai buni amici ai naturii" şi vreo doi bijutieri care se temeau că le face concurenţă şi a ieşit o dandana de nu s-a mai descurcat nimeni..

— Oamenii sînt răi — spuse Set filozofic. Dacă s-au legat pînă şi de bietul om care creştea licurici! Sînt răi oamenii, master. Şi dacă cineva face un lucru bun, ceilalţi sar pe dînsul şi nu îl lasă pînă nu-l doboară.

— Aşa s-a întîmplat şi cu doctorul Loofts acum un an — am spus pe cît puteam de naiv. A început să experimenteze nişte transplantări de ţesuturi şi colegii lui nu s-au lăsat pînă nu l-au dat în judecată că lucrează pe viu. Dar asta era o minciună, Set, şi într-înşii vorbea numai invidia.

— Se poate — încuviinţă Set, prudent.

— I-ascultă — i-am spus cu voce scăzută. Mi se pare că ţi-e teamă de mine. Dacă-i pe-aşa, n-ai decît. Sînt sătul de oameni care se tem şi care se

uită de trei ori împrejur înainte de a sufla o vorbă. La revedere.

— Oh, nu vă supărați, master — spuse el cu căldură. Știu că nu vreți să mă trageți de limbă, dar nu-mi place să vorbesc despre castel.

— Treaba ta — am spus eu. Dar mă interesează întotdeauna să știu cum trăiau oamenii înainte și sînt în stare să ascult la povești toată ziua și toată noaptea. Dar acum, gata. La revedere!

— Nu plecați, master — spuse el sărind în picioare. Haide, stați jos că vă istorisesc de-o să vi se ridice părul în cap. Doar am trăit cincizeci de ani pe Colorado și Rio Pecos și apa asta mi-a trecut toată printre degete, cum trece nisipul printre degetele căutătorilor de aur.

— Fie — am spus reașezîndu-mă. Dar fiindcă m-ai oprit, cîntă-mi măcar cîntecul de luptă al elefanților.

— De ce, master?

— „De ce", „de ce"! Orice-ți spun, mă întrebi „de ce"? Nu mi-ai povestit acum cinci minute despre serbările de pe pajiștea cea mare? Nu mi-ai spus că strămoșii tăi cîntau cîntecul de luptă al elefanților?

— Bine, dar asta se întîmpla acum treizeci de ani!

— Cu atît mai mult.

— Și nu e voie — spuse Set încăpățînat.

— Ce nu e voie?

— Nu e voie de cîntat.

— E un cîntec sfînt?

— E sfînt — încuviință Set cu grabă. E sfînt.

— Îmi pare rău, Set, dar de data asta nu te cred. Și-mi pare cu atît mai rău, cu cît țin foarte mult să-l aud. Îți promit că nu voi spune nimănui nimic și o să uit totul numaidecît.

— Dar de ce, master?

— Ce fel de „de ce"?

— De ce vreți să-l auziți cu tot dinadinsul?

— Pentru că îmi plac melodiile negre. Unora le place să bea, alții fug după femei, iar eu mă omor

după cîntecele negrilor! Haide, Set, dă-i drumul. Măcar melodia.

Înainte de a-mi spune „nu" am scos o hîrtie de cinci dolari și i-am întins-o.

— Mde... făcu el. Master dă cinci dolari pentru un cîntec. Asta nu-i a bine. Cinci dolari să auzi o melodie de la Set care are o voce de rîșniță. Pentru banii ăștia ar trebui să car saci două zile. Cinci dolari!...

Mă cercetă de sus și pînă jos, apoi mă trase spre el.

— Vi-l cînt la ureche — spuse el — și să-l uitați numaidecît.

Am încuviințat.

— Oooh... oooh... gemu Set. Mnongo-mga, mnongo-ga... oooh... oooh, oh... oh... aia-ia... mnongo-mga...

Cînta gros și răgușit și ceea ce-mi păruse la început un bocet se transformă într-un cîntec ațîțător, sălbatic, un cîntec de triumf.

„Mnongo mga... mnongo mga..." erau cuvintele pe care mi le repetase și bețivanul de Charlie, stîlcindu-și limba. „Mnongo-mga..."

— Atît e, master, spuse Set, respirînd repede. Dumnezeu să mă apere.

— Fleacuri — am mormăit eu. Ține banii. Te-am pus să-l cînți numai ca să scapi de frica asta care nu-ți dă pace. La drept vorbind n-am înțeles nimic din ce-ai cîntat și puțin mă interesează. Dar melodia e frumoasă.

Set ridică din umeri și împăturind cei cinci dolari îi băgă în buzunarul pantalonilor.

— Și cu omulețul de sticlă cum e? am întrebat surîzînd. Cred că despre asta e voie să vorbești.

Set înghiți în sec și-mi făcu semn să mă apropii de el.

— Umblă — șopti el. Umblă prin castel.

Am izbucnit în rîs:

— Și ce te miri? Nu mi-ai spus chiar dumneata, înainte, că avea o cheiță pe care i-o răsuceai? Și

nu-şi mişca mîinile? Tot aşa, foarte bine. îşi mişcă şi picioarele.

— Credeţi, master?

— Sînt sigur, Set. Dacă numai de asta te-ai oprit din povestit, te rog să continui.

— Credeţi, master? repetă Set, absent. Să-i fi pus un arc şi la picioare?

— De ce nu? N-ai văzut jucării şi mai grozave ca asta? Bătrîna doamnă Loofts nu mai avea nimic altceva?

— Oh, ba da. Avea fel de fel de figuri de ghips, şi chiar jucării, dar care nu se mişcau. Era ca un copil doamna Loofts, doamna Loofts de atunci. Rîdea tot timpul, se juca... Uneori înhăma calul la trăsură şi o plimbam pe malul fluviului ore întregi. Ea bătea din palme şi cînta, şi Sarah îi culegea flori. Era foarte frumos, master. Trăsura avea felinare de bronz într-o parte şi într-alta, şi un clopoţel de argint care se auzea pînă departe...

Set oftă şi-şi plecă fruntea pe braţe.

— Apoi, cînd Sarah a fugit cu celălalt, m-am îmbarcat şi n-am mai dat pe aici vreme de douăzeci de ani. Nici acum n-aş fi rămas, dar am cunoscut-o pe Lizzie şi... m-am oprit din nou aici, master. Lizzie o să plece de la castel peste cîteva luni, o să ne cumpărăm o casă în marginea oraşului şi o să cultiv sfeclă. Asta se plăteşte bine încă. Puţină sfeclă, o vacă, doi porci... O să-mi aduc şi un nepot, să-l cresc.

Set se ridică în picioare şi se înclină respectuos.

— Trebuie să plec, master. Asta e ora cînd Lizzie îmi aduce mîncarea la poarta castelului.

— Vin şi eu cu dumneata — am spus — dar haide s-o luăm în josul portului.

— Pe acolo e pustiu, master.

— Cu atît mai bine. E mai multă linişte. Urcăm apoi rîpa şi trecem prin pădurice.

— Acum, seara?!

— Ţi-e frică, Set? Ce primejdie poate ascunde biata pădurice?

— Nu e vorba de primejdie, așa cum credeți dumneavoastră, însă acolo e cimitirul foștilor sclavi de pe domeniul Loofts, master. Abia se mai vede cîte o cruce, dar mie nu-mi place să mă prindă întunericul printre morminte.

— Bine — am spus — cunosc oameni mai învățați decît dumneata, Set, care s-ar teme la fel de tare. O să ocolim păduricea și o să trecem prin spatele terenului de baschet. E mai bine așa?

— E mai bine — răspunse Set. Pe drumul ăsta rămînem tot timpul în marginea fluviului și puteți vedea pînă departe vapoarele care urcă în susul apei.

Pornirăm alături trecînd pe sub vechea fabrică de var, apoi pe lîngă micile nave urcate pe schele așteptînd să li se închidă coastele cu plăci nituite și urcarăm poteca ce ducea spre buza rîpei. De sus, fluviul părea cenușiu și uleios, abia ducîndu-și apele încărcate cu bărcuțe și vapoare vechi. Remorchere, șalupe și ferry-boaturi se opinteau în susul apei și sirenele lor abia de răzbăteau pînă la noi.

— Pădurea e acolo — spuse Set — unde se vede ca un perete negru. S-o luăm peste cîmp, drept înainte. O să ajungem la castel pe lumină.

Pe măsură ce ne depărtam de mal liniștea se așternea din ce în ce mai adîncă, pînă cînd ne cuprinse cu totul. Mergeam tăcuți unul lîngă altul, ocolind mușuroaiele și privind luminițele orașului ce pîlpîiau palid sub cerul încă luminos, de un albastru-verzui.

Deodată Set se opri și-mi făcu semn să stau pe loc. Își duse palma la urechea de care-i atîrna inelul de argint și se cutremură înfiorat.

— Mai repede, master — spuse el, răguşit. V-am spus să nu trecem prin apropierea pădurii.

— Dar ce vezi, Set? am întrebat. Ai observat ceva?

— Nu văd, aud — spuse el surescitat. Aud, și asta îmi ajunge. Credeam că urechea mea neagră o să fie ferită pe veci de sunetul ăsta, dar așa

mi-a fost scris să nu-mi găsesc liniştea nici la bătrîneţe.

— Dar ce auzi?! am spus eu, intrigat. Vorbeşte odată, omule!

— Dumneavoastră n-auziţi nimic?

M-am oprit cu urechea aţintită în direcţia pădurii şi mi s-a părut că prind un clinchet subţirel. Dar de jur împrejur nu se vedea ţipenie de om, nici măcar pe drumeagul plin de hîrtoape la care ajunsesem.

— Da. Se aude un clopoţel, am spus iritat. Crezi că morţii se plimbă cu clopoţei la gît? Eşti marinar, ai umblat pe Colorado de la cap la coadă de zece ori şi te sperii de un clopoţel?!

— Nu e „un clopoţel" — spuse el sumbru. E clopoţelul acela!

— Care? Care „acela"?

— Clopoţelul de la trăsura bătrînei doamne.

— Ţi se pare, Set. Vrei să recunoşti un clinchet după treizeci de ani?

— Îl recunosc, master. Am ureche bună.

— Şi chiar dacă ar fi clopoţelul ăla, ce-ai avea împotrivă?

— Ce-aş avea împotrivă? repetă Set uluit.

— Da, am spus eu. Ce-ai avea împotrivă?

— Păi dacă sună clopoţelul înseamnă că e prins la trăsură — spuse el — şi că trăsura merge!

— Şi ce e dacă merge?! am strigat eu. Să meargă sănătoasă! Poate că tinerei doamne Loofts i-a venit poftă să se plimbe cu trăsura bătrînei doamne Loofts. Treaba ei!

— Tînăra-doamnă-cu-trăsura-bătrînei-doamne — silabisi Set. Dar n-au vizitiu, master!

— Şi ţi se pare un lucru atît de greu să mîi un cal? Sau îţi închipui că trăsura umblă singură?

— Nu, nu, nu — mă opri Set îngrozit. Oh, nu, master! Cum o să umble trăsura singură?! Oh, nu, nu, nu, master! Nici nu trebuia să spuneţi aşa ceva!

— Dar nu cu spun toate drăcoveniile astea, ci dumneata, Set. Mai întîi că te temi de niște oameni care au murit demult, apoi ai recunoscut dintre cincizeci de mii de sunete unul care ar fi, cică, al unui clopoțel pe care nu l-ai mai ascultat de zeci de ani. Și pe deasupra clopoțelului ar fi prins la o trăsură care umblă singură! Haide, Set, te întreci cu gluma.

— Și asta?! spuse el rotindu-și ochii în cap. Asta ce e?

Privii spre pădurice și văzui venind spre noi o trăsură sau o căruță trasă de doi cai.

— E o trăsură — am spus.

— Din pădure! spuse Set cu voce spartă. Din pădure! Pădurea e pe domeniul Loofts. Repede, master.

Înainte de a mai putea spune ceva, Set o luă la fugă spre oraș și în zece secunde dispăru după gardul terenului de baschet. Am ridicat mîinile în semn de neputință și, aprinzîndu-mi o țigară, am rămas să aștept trăsura buclucașă. Se vedeau bine caii care trăgeau la ham și, mai puțin, vizitiul care îi mîna. Clopoțelul, în schimb, suna pătrunzător și m-am gîndit că clinchetul acesta o să-i imprime lui Set o viteză de treizeci de kilometri pe oră.

Se distinse apoi și trăsura și am recunoscut-o a fi cea din povestirea lui Set. Era joasă, îngustă, amintind un landou, și de o parte și de alta se clătinau două felinare mari de bronz. Pe perna din spate era așezată o doamnă cu voaletă și un domn cu pălărie de pai despre care mi-am închipuit că e doctorul Loofts. Trăsura ajunsese la cel mult treizeci de metri de mine, cînd vizitiul smuci hățurile și o întoarse. Caii se răsuciră în loc, gata să dea landoul peste cap, iar vizitiul își pierdu pălăria pe care o purta îndesată pînă la urechi. Și atunci am văzut că dedesubt avea un tricorn albastru ca cerul, cu o pană mare de cocoș, iar obrazul lui, ca și mîna în care ținea hățurile, erau din sticlă, din cea mai fină și mai transparentă sticlă!

II

De obicei nu mă pierd prea ușor cu firea, dar în clipa aceea am rămas pironit locului și m-am ciupit de cîteva ori ca să mă conving că nu visez. Trăsura se depărta într-un galop turbat, hurducîndu-se și părînd gata să-și piardă roțile la fiecare hop, iar clopoțelul suna cu disperare. Vizitiul sălta pe capră ca o păpușă de bîlci și călătorii se izbeau unul de altul cu toate că se apucaseră zdravăn de pereții laterali. Curînd totul dispăru în pădurice, iar eu am început să caut șapca pierdută de vizitiu. Am găsit-o în marginea drumeagului și ridicînd-o am răsucit-o pe toate fețele. Era o șapcă obișnuită, cenușie, din pînză groasă, mare și cu cozorocul îndoit. În interior se zărea o pată umedă, ca de sudoare, dar atingînd-o mi-am dat seama că e clei. Șapca fusese lipită de creștetul pe care-l acoperise. Mi-am așezat-o cu grijă la subsuoară și am pornit pe urmele trăsurii.

Drumul dispărea mereu, confundîndu-se cu solul pietros acoperit de o vegetație aspră și pînă la urmă se pierdu cu totul în dreptul unui yucca țepos și zbîrlit, denumit prin partea locului — ca și în întregul sud — baioneta spaniolă. Ocolii cu băgare de seamă arborele ce-și îndrepta spre mine lăncile verzi și mă afundai într-un soi de depresiune rotundă acoperită cu cactuși pitici. Cine a călătorit prin Arizona și Texas, și mai ales prin New-Mexico, de-a lungul lui Rio Grande și Rio Pecos, cunoaște aceste aglomerări de arici vegetali pe care nici vîntul nu le poate străbate. Și cu toate astea echipajul doctorului Loofts trebuia să se fi strecurat pe undeva! Pornii de-a lungul masei verzi și, într-adevăr, descoperii o spărtură sinuoasă ce se îndrepta către pădurea din apropiere. Poteca nu avea mai mult de șase picioare lățime și mă uimi îndemînarea vizitiului care mînase caii prin acest coridor mărginit de mii de ace. În ciuda canonului la care

fuseseră supuse, animalele alergaseră destul de repede. Trăsura nu se mai zărea de loc, dar eu continuam să înaintez orientîndu-mă după sunetul din ce în ce mai depărtat al clopoțelului.

Aglomerarea de cactuși se termină brusc chiar în marginea pădurricii de palmieri părăși, din soiul acela care aduce la prima vedere cu o căpiță de evantaie verzi. Erau arbori bătrîni și cu toate astea nespus de proaspeți, umbroși — o replică dată de palmieri sălciilor plîngătoare. Continuai să alerg, lăsîndu-mă biciuit de evantaiele lor și în curînd mă trezii într-un luminiș presărat cu madroño *, mult mai mari decît cei pe care-i văzusem în California. Frunzele lor prelungi și lucioase, de un verde închis, adăposteau ciorchini de fructe roșii ce dau luminișului un aer nespus de înveselitor. Mă oprii o clipă, gîfîind, și atunci zării printre trunchiurile netede ale arbuștilor o plasă metalică care despărțea luminișul în două. Deci asta era! Alergasem prosteşte crezînd că o să pot pătrunde în domeniul Loofts pe un drum neștiut de nimeni, în ciuda celor povestite de Set despre bariera metalică!

Plasa de oțel nu era prea înaltă, dar știam că e pusă sub tensiune. Nepoftiții care încercaseră s-o sară se aleseseră cu o scuturătură zdravănă și dăduseră bir cu fugiții. Dar trăsura pe unde trecuse? Era o poartă anume sau exista o deschidere mascată de arbuști? Trecînd din madroño în madroño, fără a mă depărta de gardul metalic, pornii să examinez ochiurile subțiri de sîrmă. Mergeam din ce în ce mai repede, căci amurgul era aproape și în curînd avea să se aștearnă întunericul. În jurul meu arbuștii se rărirră și făcură loc unui pîlc de palmieri albaștri, înalți de douăzeci de picioare al căror strat gros de frunze moarte mărturisea o vîrstă destul de înaintată. Florile lor roșii spînzurau deasupra capului meu asemeni unor lustre și fructele negre, lemnoase, se izbeau între ele cu un zgomot sec. Șovăii

* Madroño sau madrone (lat. arbustus menzieri) arbust răspîndit pe coastele Californiei, în Texas etc. (n.a.)

o fracțiune de secundă, apoi începui să mă cațăr pe trunchiul cel mai apropiat de plasa de sîrmă. Apucam cu toată palma frunzele uscate și lipindu-mă cu pieptul de masa aspră și moale totodată urcam fără să țin seama că-mi sfîșii hainele și că pantalonii mi s-au făcut ferfeniță. Ajunsei sub coroana de frunze evantai și răsucindu-mă pe o parte mă pregătii să sar peste plasa metalică de la douăsprezece picioare înălțime. Dar înainte de a găsi poziția cea mai favorabilă, auzii un chicotit scurt deasupra mea și o aripă uriașă mă izbi cu putere. Îmi pierdui echilibrul și fui aruncat pe o parte, nu însă înainte de a vedea un condor imens, bătînd stîngaci din aripi și dispărînd pe sub buchetele de frunze ale palmierilor albaștri. Din fericire, de cealaltă parte a gardului se înălța un mănunchi de madroño, care mă primi asemeni unei saltele elastice. Avui senzația de a primi cîteva lovituri de baston de jos în sus, și mă trezii călare pe o încîlcitură de crengi lucioase și ciorchini cu fructe roșii, lovit, zgîriat, zdrențuit.

În sfîrșit, eram pe domeniul Loofts. Descălecai de pe crengile arbuștilor, gemînd la fiecare mișcare și încercînd să descopăr pasărea care, lovindu-mă, îmi prelungise saltul cu cel puțin două picioare. Dar evantaiele palmierilor albaștri se odihneau nemișcate și liniștea adîncă nu era tulburată decît de foșnetul gîngăniilor.

Condori pe Colorado! Va să zică era adevărat! Vagabondul nu mințise! Set îi închisese mereu gura numindu-l bețivan nebun și om de nimic, dar el nu mințise povestindu-ne despre păsările uriașe care zburaseră deasupra lui. Era într-adevăr un bețivan și un om de nimic, Charlie și tot Galland-ul îl cunoștea ca pe un cal breaz. Cînd în urmă cu cîteva zile ne istorisise aventura lui toți îl luaseră peste picior și-și bătuseră joc de el. Charlie povestea că plecase beat mort de la cîrciumă și că pentru a tăia drumul spre oraș o luase peste rîpă, prin spatele terenului de baschet. Se rătăcise însă și pentru a nu nimeri în lanțul de cactuși pi-

tici făcuse un ocol mare. Nu-și amintea cît mersese, dar se jura că ajunsese într-un luminiș de madroño unde adormise. Se trezise cam pe la miezul nopții și, în lumina lunii, văzuse niște păsări uriașe rotindu-se prin aer. Una din ele se lăsase lîngă el, îl scuturase și văzînd că e beat începu să rîdă. De spaimă, Charlie sări drept în picioare și o luă la fugă spre port unde ajunse cam spre dimineață, după ce făcuse nenumărate ocoluri prin pădurea care nu se mai termina. Cînd istorisise toate astea, la cîrciuma din port, Charlie încasă pe nemestecate vreo treizeci de pumni pentru că susținea sus și tare că pasărea rîsese cu accent străin.

„Unde ai văzut un condor cu accent străin? îl întrebau mucaliții. Condorii sînt cunoscuți prin pronunția lor corectă și cele mai frumoase poezii americane sînt scrise de condori". Singurul cu adevărat furios se arătase a fi Set, care nu-l mai scotea pe Charlie din bețiv nebun și om de nimic.

Și iată că păsările uriașe existau! Era uluitor! Cum se putuseră aclimatiza aceste zburătoare ale Cordilierilor în ariditatea climei din New-Mexico? Și cum se odihneau pe crengile palmierilor, ele, obișnuite cu înălțimile de piatră de peste opt mii de picioare? Gîndindu-mă la toate astea continuam să înaintez prin marele parc botanic în care palmierii sudului se învecinau cu cele mai felurite specii de arbuști și cactacee. Străbătui cîteva mici luminișuri și printre trunchii din ce în ce mai rari ai arborilor se întrezări peretele unei clădiri. Zgomotele se transformară într-un zvon de glasuri, apoi răsună o voce ascuțită de femeie:

— Nu mai vreau. Nu mai pot. Ucide-mă mai bine și gata.

— Christina — spuse o voce groasă, o voce deosebit de caldă — liniștește-te. Nimeni n-a văzut nimic.

— Jocul ăsta e absurd, idiot, oribil — se precipită glasul femeii. Îți spun că m-am săturat. Haide, du-mă sus.

— Nu vrei să mergi singură?

— Nu pot! țipă femeia.

— Haide, încearcă — spuse mîngîietor vocea groasă. Măcar cîțiva pași. Haide... puțin.

Se auzi un geamăt, apoi o bufnitură.

— Uite, uite, uite — țipa femeia printre hohote de plîns. Ai mai văzut o dată. Dacă nu vrei să mă ajuți tu, lasă-l pe François. Trimite-l la mine. François, vino aici...

— Christina, trebuie să ai puțină voință — spuse bărbatul. Cu puțină voință o să poți merge în curînd. Dă-mi brațul. Așa, stîngul... Stîngul am spus... Sprijină-l bine. Acum dreptul... Lasă-te pe el. Mai mult. Pe toată talpa. Ridică puțin călcîiul. Așa... Acum vîrful. Du talpa puțin înainte. Gata. Las-o jos. Nu așa! Întîi călcîiul... Bine...

— Gata! gemu femeia. Gata! Sus! Vreau sus. Vreau în cameră!

Am înaintat, trecînd de la un arbore la altul și în dreapta mea apăru fațada unei vile demodate, dar plină de farmec. O scară largă, de marmură albă, străjuită de două balustrade groase, cu spirale în capete, urca spre o ușă de fier forjat, deasupra căreia spînzura un cozoroc de vitralii colorate. În fața scării aștepta trăsura cu felinare de bronz, iar bărbatul cu pălăria de pai o ducea în brațe pe doamna cu voaletă. Urcă încet cele cîteva trepte, împinse ușa cu umărul și dispăru. Se scurseră cîteva minute, vreme în care mă apropiai și mai mult, pitindu-mă sub un tufiș și așteptînd să văd cele ce aveau să urmeze. În sfîrșit, bărbatul care presupuneam a fi doctorul Loofts reapăru îndreptîndu-și hainele și apropiindu-se de vizitiul ce nu se mișcase de pe capră, îl apucă de mînă spunînd:

— Jos, François.

Cu mișcări țepene vizitiul sări sunînd din încheieturi ca o tavă plină cu pahare. Bărbatul îl răsuci cu fața la scări și fără a-i da drumul la mînă porunci:

— Urcă.

Picioarele încălțate cu cizme de safian roșu porniră să urce treptele și continuară să se miște și după ce stăpînul lor ajunsese în capul scării.

— Oprește picioarele, François — spuse bărbatul. Întinde mîna acum, apucă clanța. Nu ușa, clanța... clanța... Asta la care mă uit. Apasă. Împinge.

Vizitiul izbi ușa cu umărul și se auzi un clinchet ascuțit.

— Încet, că te spargi — spuse alarmat bărbatul. Încet... Norocul tău că ești incasabil. Haide, încă puțin.

Vizitiul apăsă clanța mai cu putere și dispăru înăuntru urmat de bărbatul cu pălărie de pai.

III

Ușa nu rămase multă vreme închisă căci apăru o negresă de vreo patruzeci de ani, voinică, cu o scufă albă împodobită cu dantele și în care mi s-a părut că o recunosc pe Lizzie din povestirile lui Set. Ea coborî vioaie treptele, se apropie de cai și tot vorbindu-le, începu să-i deshame. Era aproape gata cu treaba asta cînd una din ferestrele de sus se deschise și bărbatul pe care-l mai văzusem, de astă dată îmbrăcat cu o bluză albă și cu o scufă de chirurg, strigă:

— Lizzie! Du caii întîi la raze și apoi la grajd. Roagă-l pe Robby să-i pună să danseze puțin înainte de culcare și să-mi aducă filmul mișcărilor lor încă astă seară. Și să nu mă deranjeze nimeni pînă la ora zece, căci lucrez în laboratorul mic.

— Bîne, doc — răspunse Lizzie înclinîndu-se. O să mă duc eu diseară după film.

— Eram să uit de ciocan — spuse bărbatul. Azi mi s-a părut foarte obosit. Spune-i lui Robby că i-a dat prea puțină mîncare.

— Bine, doc — răspunse Lizzie înclinîndu-se din nou. O să-i spun domnului Robby că dă prea puțină mîncare ciocanului.

Doctorul plecă de la fereastră și Lizzie dispăru în adîncul parcului ducînd animalele după ea.

Totul aducea atît de mult a basm, încît fără să mă mai ascund, am traversat pajiștea și urcînd în fugă treptele am deschis ușa de fier forjat. Asmînți dacă aș spune că mă așteptam să dau peste anume lucruri. Orice mi se părea posibil și tocmai asta îmi plăcea și mă atîța, ca și cum aș fi luat parte la un joc cu surprize.

Holul mare în care pătrunsesem era tocmai acela din povestirea lui Set. În mijloc spînzura un policandru de cristal, cu pandante și rozete, iar pereții erau acoperiți de tablouri de familie. De jur împrejur, se înșirau scrinuri grele și gheridoane de bronz, ca într-o hală de vechituri. La dreapta și la stînga, sub mici frontoane de stucărie, cît se poate de demodate, se adînceau patru uși masive. Rînd pe rînd le-am încercat clanțele și deschizînd a doua ușă din stînga am pătruns într-o cameră scundă și întunecoasă, cu pereții acoperiți de o bibliotecă. Am trecut mai departe și m-am pomenit într-o încăpere în care domnea o căldură înăbușitoare. Mi-am ținut răsuflarea cîteva clipe trăgînd cu urechea. Mă temeam să nu fi nimerit în iatacul doamnei Loofts care, fără îndoială că ar fi privit cu oarecare neplăcere apariția mea. Dar cum nu se auzea nici un sunet, decît un foarte slab clipocit ca de robinet prost închis, am rămas pe loc încercînd să mă acomodez cu semiîntunericul.

Mai întîi am deosebit conturul ferestrelor, acoperite cu perdele de culoare închisă, apoi lucirea stinsă a ceva ce părea a fi ecranul unui televizor. S-au desprins rînd pe rînd din întuneric busturi masive așezate pe un raft, statui, vase cu gîtul lung. Mă aflam într-un soi de muzeu de familie și singurul lucru care-mi părea bizar era clipocitul robinetului și mirosul iute, cunoscut parcă, ce-mi gîdila nările. Pipăind cu grijă pereții, am apăsat

cîteva butoane pînă cînd se auzi un declic și mă trezii scăldat într-o lumină caldă, galbenă. În fața mea, țeapăn, cu mîinile lipite de vîrușca pantalonului, se afla vizitiul de sticlă. Tricornul îi strălucea violaceu în lumina lămîioasă și ochii săi albaștri păreau a se fi înverzit. Avea un aer marțial, cu nasul ridicat în vînt, cu fruntea sus, și o mică rosătură pe umăr indica locul unde odinioară își rezema pușca. Era totul din sticlă, și cordonul, și tunica încheiată pînă la gît cu nasturi aurii, numai cizmele le avea din safian roșu, demne de însuși generalul Lafayette al cărui umil soldat trebuie să fi fost. Alături de el odihnea un mic Buda cu picioarele încrucișate și puțin mai încolo o păpușă mare de cauciuc, înfățișînd un băiat cu buzele țuguiate gata să fluiere. Ceea ce îmi păruseră a fi niște rafturi, era o rețea de tuburi din plastic, făcînd legătura între vase de diferite mărimi semitransparente și pline cu lichide. Păpușile — în afara soldatului-vizitiu — erau așezate pe cîte un stativ și din loc în loc se aflau și alte stative ce purtau obiecte a căror formă era greu de definit. Cele mai multe păreau a aparține artei abstracte — un cilindru ascuțit așezat oblic, un altul în formă de inel, o pară ciobită, doi paralelipipezi reprezentînd o pereche de îndrăgostiți.

Lumina de culoarea lămîiei era foarte obositoare căci simțeam din ce în ce mai imperios nevoia de a clipi. Un rictus ușor îmi ridică buza de sus și o puternică senzație de strănut mă făcu să respir iute de cîteva ori. Dar nu strănutai și senzația se intensifică silindu-mă să-mi mișc nările într-un ritm accelerat. Pielea de pe frunte îmi fu cuprinsă de aceeași pulsație, apoi urechile și simții că tot obrazul meu se mișcă, crispîndu-se din ce în ce mai violent. Mi-am cuprins fața între palme, dar ea continua să zvîcnească și sub influența acestei convulsii degetele mi se îndoiră și se strînseră ca niște gheare. Bicepșii continuară și ei aceiași mișcare și m-am pomenit smucindu-mi capul, gata să mi-l smulg de pe umeri. Răspunzînd unei comenzi străine

de mine, omoplații îmi tresăriră, apoi mușchii lungi ai coapselor și fui cuprins de o adevărată furie a mișcării. Clipeam, gîfîiam, săream, dădeam din mîini, fără să mă pot opri și parcă din ce în ce mai repede, ca și cum aș fi galopat. Respirația îmi devenise întretăiată și șuierătoare, inima îmi bătea înnebunită și un fluierat strident îmi sfîșie urechea. Pe sub pleoapele ce mi se zbăteau, am apucat să văd că cel care fluieră e băiatul de cauciuc. Obrajii i se umflaseră în urma efortului, dar el continua să sufle ca turbat, în vreme ce micul Buda îi zîmbea clătinînd din cap, iar soldatul de sticlă se silea să desfacă legătura de plastic ce-l prindea de perete. Obiectele fără formă aflate pe stative zvîcniră și cel care amintea o pară începu să fugă prin cameră pigulind.

Fluieratul deveni tăios, străpungîndu-mi dureros urechea și mă văzui înconjurat de toate bucățile acelea scurte, strîmbe, retezate, care se rostogoleau, se îndoiau, țopăiau izbindu-se între ele. În mijlocul lor mă rostogoleam și țopăiam și eu, frîngîndu-mi brațele și horcăind.

Brusc, lumina se stinse și se auzi un pocnet slab. Un val de căldură mă inundă, mă ridică foarte sus și începu să mă legene. Înainte de a lovi podeaua cu capul, înțelesei că-mi pierd cunoștința.

IV

Încet, încet îmi reveneam. Vîrtejul care mă purtase rotindu-mă la nesfîrșit se domoli. Îmi întinsei cu teamă mîinile și ele se supuseră, apoi făcui aceiași mișcare cu picioarele. Îmi îndoii ceafa și ea nu se crispă, clipii din ochi, îmi umflai obrajii și fluturai palmele prin aer. Mișcările îmi erau moi și line și asta mă făcu să scot un oftat de mulțumire. Apoi îndrăznii să deschid ochii. Printre genele pe

jumătate lăsate văzui chipul înțepenit al soldatului de sticlă, rețeaua de conducte colorate și o frunte bombată de femeie care mă privea întrebător.

— Haide, Robby, haide — șușoti ea. Nu te teme. Eu sînt Christina Loofts. Am oprit scurgerea limoniului. Dacă iubitul meu Cambyse n-ar fi fluierat atît de tare, n-aș fi ajuns la vreme pentru a întrerupe ciclul.

— Eu... eu... eu — am spus — eu...

— Lasă. Nu vorbi — urmă femeia. Încearcă să te ridici în capul oaselor.

Am deschis ochii de-a binelea și am zîmbit. Mă simțeam nespus de relaxat, dar îmi era grozav de lene să mă mișc. Zăceam culcat pe spate, lîngă unul din pereți, și deasupra mea era aplecată o femeie cu părul strîns, cu fruntea bombată, ca de copil și cu niște imenși ochi căprui.

— Te simți puțin mototolit, nu?... întrebă ea. Parcă a șters cineva praful cu dumneata? Mi s-a întîmplat și mie odată Am dat drumul limoniului și am adormit. Dacă Loofts nu s-ar fi întors la timp... Haide, încearcă din nou să te ridici. Știu că ți-e tare lene, ți-e lene pînă în vîrful unghiilor, dar n-ai încotro. Spune, îți dai seama măcar că lumina e alta?

Am încuviințat coborînd pleoapele. Lumina era albă, lăptoasă și te trăgea la somn.

— Ei, asta e bine — urmă ea. Eu nu mi-am dat seama prima dată. Zile de-a rîndul mi-a fost teamă să deschid ochii ca să nu dau de culoara aia blestemată de lămîie. Mai tîrziu m-am obișnuit. Loofts spune că merg spre vindecare și cred că are dreptate. Numai dacă Scrooge ar mai întîrzia! Vai, dacă ai ști ce tare mă tem de Scrooge! Și nu l-am văzut niciodată! Îl cunosc numai din povestirile lui Loofts. Și pe dumneata te știu tot din povestirile lui. Ghici după ce te-am recunoscut?!

Am zîmbit din nou și am murmurat.

— Nu știu.

— Nu ești prea perspicace după ce-ai înghițit un metru cub de limoniu. După șapcă!... După șapcă,

te-am recunoscut, Robby! Nu te supăra că-ţi spun pe nume, dar aşa obişnuiesc. Loofts mi-a povestit că umbli tot timpul cu şapca asta caraghioasă. Ţi-a furat-o ieri în glumă şi i-a lipit-o pe cap lui François, dar văd că mai ai una! Colecţionezi băscuţe cu cozoroc?

— Nu... am murmurat... Am numai două. Sînt foarte practice...

— Auzi, Robby — şopti ea. Eu n-am fost niciodată în laborator. Dar ştiu că pe uşă ţi-ai prins cartea de vizită: R. Morell. Ce caraghios trebuie să arate o peşteră cu carte de vizită! Dar înăuntru cred că e groaznic. E chiar aşa de groaznic?

— Nu chiar — am spus. Dar e mai bine să nu veniţi.

— Aşa mă sfătuieşte şi Loofts. Dar ce să fac, mă plictisesc de moarte! N-am voie să mă ating nici de François, nici de Cambyse, iar de monştrii nici pomeneală. Dacă ai fi văzut cum dansau în jurul dumitale! Şapte alerga de jur împrejurul camerei, trei sărea în sus, doi se rostogolea. Cît despre cinci ce să-ţi mai spun, făcea un soi de piruete cum doar la operă poţi să vezi. Admirabil! Loofts a făcut o descoperire extraordinară! Numai de ar mai întîrzia Scrooge ăsta, pe care nu l-am văzut niciodată şi nu vreau să-l văd.

Rămase tăcută cîteva clipe privindu-mă cu milă.

— Mi se pare că te-ai lovit, Robby — spuse apoi. Pari derutat şi te încrunţi mereu. Te doare cumva capul?

— Nu mă doare nimic — am şoptit. Dar, oricît, nu mă aşteptam să vă cunosc stînd culcat pe spate.

— Nu trebuia să spui aşa ceva — mă dojeni ea. Doar n-ai fi vrut să te prezinţi la mine în frac şi ciocnindu-ţi călcîiele. Eu cum stau lîngă dumneata?

Mă săltai în capul oaselor şi de-abia atunci îmi dădui seama că doamna Loofts e culcată lîngă mine, rezemîndu-şi toată greutatea corpului în cotul stîng. Mi-am amintit de cele povestite de Set şi am socotit că făcusem o gafă. Dar, la urma urmei, era oare adevărat că merge în patru labe? Şi unde locuia

oare dacă nu-l cunoștea pe Robby, colaboratorul soțului ei? Sau era și ea o păpușă, ca toate celelalte, dirijată de la distanță și înzestrată cu grai? Gîndul acesta, foarte verosimil, mă derută cu totul. Dacă era soția lui Loofts trebuia să mă port foarte condescendent, dar să simulez a păstra discreție asupra studiilor pe care le făceam. Dacă era doar o păpușă, desigur că cel care o dirija se amuza copios pe socoteala mea.

— Nu cumva îți par și eu o păpușă? întrebă ea rotunjindu-și ochii. Acum cred că toți oamenii îți par păpuși după ce i-ai văzut pe François și pe Cambyse. Vai, dacă ai ști ce simpatic e François! E delicios! Însă ideia cu plimbatul în vechea trăsură e a lui Loofts. El l-a urcat pe François pe capră, după ce i-a îndesat șapca ce ți-o furase dumitale. Și știi de ce? Fiindcă se bănuia că azi o să pice Scrooge. E un secret mare, dar ți-l spun: Scrooge vine în control. Și Loofts s-a gîndit să-l lase cu gura căscată. A scos din magazie trăsura în care se plimba mama lui, a înhămat caii la ea și l-a făcut birjar pe bietul François. Și arăta bine derbedeul, ți-o jur.

Mă privi stingherită și adăugă repede:

— Cred că nu te superi că vorbesc așa: „o să pice", „derbedeul" și alte vorbe din astea mai... mai... deocheate.

— Sînteți foarte naturală, doamnă — am spus eu. Îmi amintiți de o altă Christina pe care am cunoscut-o în tinerețe. Avea fruntea bombată ca a dumneavoastră și-i spunea păpușii preferate mototol.

— Ești drăguț — spuse doamna Loofts cu seriozitate. Mă așteptam să dau peste un om de știință morocănos. Cred că nu e plăcut să vezi tufele acelea vii, de carne și oase, cum cresc mereu. Oh! Mă îngrozesc!

— Știința doamnă... am spus cu evaziv.

— Dar, știi ce? Să nu vorbim despre asta. Toată ziua aud numai lucruri îngrozitoare. Mai bine spune-mi o poveste.

— Din care doriți?

— Cum, chiar știi povești?!

— Foarte multe. În tinerețe eram povestitor de meserie.

— Ce tot îi dai cu tinerețea? Mi se pare, domnule, că te alinți, vorbind la vîrsta dumitale despre tinerețe. Cîți ani ai?

— Treizeci și șase.

— Păi Loofts are aproape cincizeci și mi se pare foarte tînăr. Și chiar e tînăr, tînăr. E ca un băiețel. Sub barba lui se ascunde un băiețel. Îi e foame tot timpul, se înduioșează cînd vede copii, vrea să se joace! Și e un mare om de știință. Nu e așa?

— E un mare om de știință — am confirmat.

— Să-l vezi cînd îl citește pe Exupéry! Se topește, nu alta. Într-o zi o să moară înduioșîndu-se. Cum ai putea să spui că nu mai e tînăr? Nu știu ce prost a afirmat odată că avem vîrsta arterelor noastre, dar nu e adevărat. Avem vîrsta sufletului nostru!

Spuse ultimele cuvinte cu pasiune, țuguindu-și buzele și deodată umerii i se prăbușiră, își plecă fruntea și izbucni în plîns.

— Doamnă Loofts... am spus cu blîndețe. Doamnă Loofts, nu trebuie... Timpul care vindecă toate...

Dar dînsa nu mă asculta, hohotind din ce în ce mai tare.

— Vă rog, doamnă Loofts, am insistat. Doctorul ar putea reveni dintr-o clipă într-alta. Și s-ar supăra. Iar plînsul nu vă face de loc bine.

— Nu pot, nu pot, nu pot — suspină ea printre hohote. Totul e ce-cenușiu. To-totul. To-tul e cenușiu, Ro-bby. Au trecut atîtea luni! Și de-abia pot să mă ridic! Și pe deasupra Scrooge ăsta... Nu, nu, nu pot, nu pot...

— Ma-am — se auzi deodată o voce guturală. Unde ești ma-am?

— Uite și acum vine și Lizzie — gemu ea. O să-i povestească doctorului! N-aveam voie să cobor din pat mîine dimineață! Robby, ascunde-mă!

— Ma-am — răsună vocea mai aproape — unde sînteți?

— Salvează-mă, salvează-mă — spuse rugător doamna Loofts. Deschide trapa și du-mă în dormitor. Ridică-te și apasă dreptunghiul acela roșu.

M-am ridicat cu greutate, aproape cățărîndu-mă pe perete. Apăsai dreptunghiul indicat cu toată palma și un fragment de zid se deplasă încetișor spre dreapta. M-am aplecat și am cuprins-o pe doamna Loofts cu brațul pe după mijloc. Aș fi vrut s-o iau pe sus, dar mă simțeam atît de istovit, încît abia mă purtam pe mine. Sprijinindu-ne unul de altul, ca doi ologi, am trecut prin golul deschis în perete și masiva ușă de lemn se închise în spatele nostru. Ne aflam într-o cameră nu prea mare, încărcată de perdeluțe și tăburete, ai cărei pereți erau tapisați cu piele de cordoba. Doamna Loofts zvîcni pe lîngă mine și se aruncă pe patul aflat într-un colț, învelindu-se pînă la bărbie cu o enormă plapumă de mătase. M-am întins și eu pe covorul pufos bleu-pal și am rămas cîtva timp fără să vorbesc, abia respirînd.

— Ți-a fost greu, Robby — spuse șuierător doamna Loofts. Asta e limoniul. Acum însă o să-ți revii repede. Camera albastră are un efect complimentar și atenuează în mare măsură excitația optică a gazului. Nu te gîndi la nimic acum, ci privește pereții.

Îi priveam oricum. Și nu știu cum ai fi putut să te uiți la altceva cînd în jurul tău, atît de pur albastre, încît păreau a se însenina mereu, se închideau patru tapiserii de azur. Aveau culoarea cerului către dimineață, atunci cînd soarele n-a răsărit și aerul pare spălat de rouă. Erau ușoare și transparente ca un văl de mătase și cu cît le priveai mai mult păreau că prind să se destrame. În dreptul lor și lumina părea mai dulce și mai curată și pe nesimțite mă cuprinse o poftă cumplită de somn.

— Dormi, Robby — se auzi mîngîietoare, vocea doamnei Loofts. Aici nu intră nimeni pînă la ora prînzului, nici măcar Lizzie. Ah! îmi pare atît de bine că am păcălit-o! Haide, închide ochii fără

teamă. Și după ce-o să-i închizi o să continui să vezi tapiseriile astea de cordoba.

Mi-am lăsat pleoapele să cadă, dar în fața ochilor mei totul continua să rămînă albastru. Pe o suprafață nedefinită bleu-deschis explodau lin pete întunecate cu margini luminoase. Era un joc de lumini oarbe ce se desfășura într-un ritm din ce în ce mai lent și cînd se întunecară cu totul adormii.

V

— E timpul — murmură cineva — e timpul, e timpul, e timpul.

Cuvintele reveneau agasant, și am spus printre dinți :

— Termină !

— E timpul — repetă vocea.

— Ei și ?! m-am răstit. Lasă-mă în pace !

Era foarte devreme și lumina abia pătrundea în cameră. Apoi se deslușì un mic lustru de cristal și un pat din care se ridica o femeie.

— E timpul — repetă ea.

— Oh, iertați-mă — am spus sărind în picioare. Iertați-mă !

Brusc memoria îmi reveni și mă înroșii pînă în vîrful urechilor.

— Liniștește-te, Robby — spuse doamna Loofts. Asta e reacția cea mai normală. Așază-te la loc.

Mă așezai pe un taburet, roșu ca focul, stingherit și încă somnuros. Lenea mai persista în încheieturi și, mai ales, la ceafă, dar aveam simțămîntul de plenitudine al omului ce a dormit un somn adînc și îndelungat.

— Zece minute — spuse doamna Loofts. Ai dormit zece minute. Nu te mira, Robby, ăsta e de asemenea efectul limoniului. Doctorul doarme uneori

numai trei sau patru minute, cînd nu are timp, și apoi lucrează în draci douăzeci de ore. E teribil! Dar să lăsăm asta. Spune-mi mai bine cum te-ai acomodat cu peștera dumitale?

— Peștera?

Asta era desigur o metaforă. Trebuia să răspund și eu într-un limbaj la fel de înflorat.

— Mă simt ca un pitecantrop abia întors de la vînătoare. Dar cu timpul cînd o să adun mai multe oase, o să-mi creez confortul necesar.

— Da — spuse gînditoare doamna Loofts — știu că lucrezi și pe oase. Doctorul e foarte mulțumit că ai venit aici. Se temea înainte de sosirea dumitale că peștera n-o să-ți placă. Îți și pregătise o cameră în aripa dreaptă. Dar, se pare că acolo, la dumneata, e mai bine.

— Mda... e mai bine, doamnă.

— Oricum, sînt foarte bucuroasă că te-ai hotărît să treci la noi. Loofts îmi spusese că ești un fel de urs și că de aceia te-ai acomodat atît de repede cu peștera. Și Lizzie spunea că nu scoți o vorbă și că se și teme să se apropie de dumneata! Ce ochi o să facă găsindu-te aici! O auzi?

— Ma-am — răsună pe neașteptate vocea guturală pe care o mai auzisem. Ma-am, unde sînteți?

— Hi-hi — rîse înveselită doamna Loofts. O să intre acum și o să bodogănească cel puțin o oră. Noroc că o să-i piară glasul cînd te-o vedea! Vai, dacă ai ști cît mă iubește, Robby! Nici nu merit.

— Ma-am — se auzi vocea în pragul ușii. De ce vă bateți joc de mine? Am văzut că ați fost la păpuși.

— N-am fost, zău, Lizzie, că n-am fost — se alintă doamna Loofts.

— Ba da. Ma-am — spuse negresa intrînd. Ba da, și... oh, master!

Rămase în pragul ușii, stingherită de prezența mea, dar la fel de furioasă, și începu să-și potrivească bonețica albă și dantelată.

— Ai văzut?! spuse triumfător doamna Loofts. De asta am fost în camera păpușilor. Dacă nu

intram la timp nu știu ce se întîmpla. Robby a declanșat ciclul.

— Fără să vreau — am spus, întorcînd spre Lizzie figura cea mai senină cu putință. Și-acum mi-e grozav de sete. Nu s-ar putea să-mi oferiți o citronadă?

— L-am îm-blîn-zit — fredonă doamna Loofts — l-am îmblînzit pe posomorîtul Robby care crește oase în grădina lui din peșteră. Și acum, Lizzie, du-te și adu-i citronada.

— Dar dînsul... — spuse Lizzie încruntîndu-se — dînsul...

— Și multe complimente de la Set — am întrerupt-o făcîndu-i semn să tacă. O să trec din nou peste cîteva luni cînd o să vă mutați în căsuța de pe mal și o să vă aduceți un nepot să-l creșteți.

— Set?! întrebă Lizzie uluită — Set?! Îl cunoașteți pe Set?

— Ca pe fratele meu — am spus. De două ori am colindat fluviul cu el, în sus și în jos și n-a scăpat prilejul niciodată să-mi vorbească despre dumneata.

— Cînd colinda fluviul în sus și-n jos — spuse ea disprețuitor — nici nu știa că exist. Atunci poate v-a vorbit de Sarah.

— M-da — am spus prostește. Atunci... În sfîrșit, au fost atîtea nopți de veghe...

— Nici un fel de noapte — se încruntă Lizzie. Și nici un fel de fluviu. Dumneata ești tînărul acela cu care stă de vorbă de două săptămîni și care i-a sucit capul. Îi dai să bea, îi vorbești despre America liberă și-l tragi de limbă! Pe el, pe un negru bătrîn, care vrea să-și petreacă în liniște restul vieții ți-ai găsit să-l spionezi!

— Vai!! Lizzie — am spus indignat, făcîndu-i semne disperate să-și țină gura. Nu cumva ai rămas prea mult în laboratorul meu? Ai umblat cumva la instalația de deconectare?

— Ma-am — spuse negresa întorcîndu-se spre doamna Loofts. Dînsul nu e Robby! Nu ascultați

ce spune! De o săptămînă a pus mîna pe bietul Set și seară de seară îl caută în port. Fumează cîte o pipă împreună și-l tot întreabă ce mai e pe la castel. I-am spus lui Set să se ascundă, dar dînsul nu poate să stea în alt loc ca să-și mestece luleaua decît pe babala aia păcătoasă! Și dumnealui se ține scai de el! Ce vrea un alb abia sosit în Galland de la un biet negru care trăiește de azi pe mîine?!

— Lizzie — am încercat din nou cu jumătate de voce.

— Dumneata nu ești Robby?! întrebă doamna Loofts, și obrazul ei palid se albi și mai mult. Vai, doamne, totdeauna mă las păcălită! Și mi-ai vorbit cu atîta căldură, pînă și despre peștera dumitale! Spune, cine ești?

Am ridicat din umeri cu figura cea mai stupidă posibilă. Într-adevăr nu puteam să spun cine sînt.

— Cine ești? repetă doamna Loofts tremurînd. Nu cumva... Nu cumva ești Scrooge? Oh, doamne dumnezeule, vorbește odată!

— Vorbiți, master! spuse Lizzie posomorîndu-se. Dacă sînteți mister Scrooge, spuneți. Ma-am e bolnavă și n-are voie să treacă prin asemenea emoții.

— E Scrooge — spuse doamna Loofts în prada unei spaime de neînțeles. Oh, Lizzie, e Scrooge! S-a strecurat în castel ca să-l spioneze pe doctor, dar n-a aflat nimic de la mine! Jur că n-a aflat nimic!

— Nu sînt Scrooge, doamnă — am spus după o tăcere penibilă. Sînt un ziarist în trecere prin Galland și dacă o să mă ascultați o să înțelegeți cum am nimerit aici.

— Scrooge — murmură gîfîind doamna Loofts. Scrooge! Lizzie, apără-mă.

— Lizzie! strigă o voce adîncă din camera de alături.

— Oh, a venit — izbucni doamna Loofts ca eliberată de un coșmar. Loofts! Loofts!

— Imediat — răspunse vocea cu modulație nespus de blîndă. Nu vreau să te supăr prea mult,

draga mea. Încă nu e ora. Dar a sosit musafirul mult așteptat. Dă-mi voie să ți-l prezint pe senatorul Samuel Butler Scrooge.

VI

— Imediat — murmură d-na Loofts, cu o privire de halucinat.

— Imediat, master — repetă Lizzie, tare. Ma-am se îmbracă. Așteptați puțin.

— Să nu intre — spuse d-na Loofts repezit.

— Nu intrați, master — spuse Lizzie și se propti în dreptul ușii.

— Și cu dumneata ce facem? întrebă doamna Loofts. Cine ești? Ce cauți aici? Dacă te vede doc, ce-o să spună?

— N-o să spună nimic, doamnă.

— De ce? Te cunoaște cumva? Ești totuși...?!

— Nu, dar n-o să spună nimic pentru că n-o să mă vadă. Ascundeți-mă pînă pleacă Scrooge.

— Te temi de el? întrebă doamna Loofts cu o curiozitate bolnăvicioasă. Te urmărește și pe dumneata? Sau... ești cumva un roșu?

— O să vă explic totul mai tîrziu. Acum sînteți așteptată. Pe unde aș putea să ies fără să fiu văzut? Camera mai are vreo trapă? Pot ajunge cumva la catul de sus?

Doamna Loofts o privi întrebător pe Lizzie care încuviință din cap.

— Bine — spuse doamna Loofts. Lizzie o să te ascundă în camera păsărilor, la etaj. Dar nu te atinge de nimic. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai apăsa toate butoanele cum ai făcut acum o oră. Așază-te într-un colț și nu te mișca, pînă îl îndepărtăm pe Scrooge.

— Așa o să fac — m-am înclinat. O să stau pe un scaun fără să mă mișc. Și după ce pleacă Scrooge vă povestesc totul.

— Ești gata, Christina? întrebă doctorul, cu o notă de nerăbdare în voce.

— Imediat — răspunse cu vioiciune doamna Loofts. Mă fac frumoasă pentru domnul Scrooge. Îl aștept de atîta vreme, încît n-aș vrea să spună că m-a găsit nepregătită. Lizzie, dă-mi te rog tunica.

Negresa lăsă ușa nepăzită și apropiindu-se de pat o ajută pe doamna Loofts să se ridice și-i puse pe umeri o haină scurtă, de mătase vișinie.

— Mulțumesc, Lizzie — spuse tare Christina Loofts. Înainte de a-l primi pe domnul Scrooge deretică puțin prin cameră. Haide — șopti — du-l repede sus, și întoarce-te.

Lizzie apăsă peretele în locul prin care intrasem înainte și trecu prin trapa deschisă făcîndu-mi semn s-o urmez. Ajunserăm în camera păpușilor, apoi în încăperea unde întrezărisem biblioteca.

— Urcați, master — spuse Lizzie. Urcați repede!

Am privit împrejur căutînd o scară, dar nu vedeam nimic.

— Nu văd — am spus. E prea întuneric.

— Pe aici — spuse Lizzie apucîndu-mi mîna. Pe aici, prin fața dumneavoastră.

O văzui că ridică piciorul, că-l sprijină pe ceva și că începe să urce. Se înălța greoi, apăsînd bine tălpile pe niște trepte invizibile. Am bîjbîit în căutarea unei balustrade și, negăsind-o, am pipăit treapta nevăzută cu vîrful piciorului. Era o suprafață dreaptă și îngustă, și mai sus se afla alta, apoi încă una și încă una.

— Fiți atent, master — spuse Lizzie. Feriți-vă capul.

Am privit în sus, aplecîndu-mă instinctiv, dar deasupra mea nu era decît plafonul, la o înălțime de cîțiva metri. În aceeași clipă Lizzie făcu un pas la dreapta și rămase în aer, cam la două palme deasupra capului meu.

— Atenție, master — șușoti ea.

Din fericire, am înțeles că trebuia să urc mai încet și nu m-am pocnit prea tare de plafonul la care ajunsesem. Pipăind am dibuit conturul unei deschideri de mărimea celor ce se lasă pentru intrarea în pod și am păşit alături de negresă pe o podea perfect transparentă și tot atît de invizibilă ca aerul.

— Asta e camera păsărilor, master — spuse Lizzie, grav. Aici nu are voie să intre nimeni și doc nu trebuie să afle unde v-am ascuns. Așezați-vă pe scaunul din colț și rămîneți acolo fără să vă mirați de nimic.

Se înclină plină de demnitate și se afundă în penumbra ce domnea dedesubt, icnind ușor, ca un om ce coboară o scară. Spun „ca un om care coboară o scară" și nu „coborînd scara" pentru că, în ciuda realității imediate, nu reușeam să mă conving de existența treptelor cu toate că eu însumi le încercasem, și nici de existența podelii pe care n-o vedeam. Lumina palidă și tulbure ce pătrundea pe sub storurile pe jumătate trase și care se datora lunii făcea ca totul să capete o licărire fantomatică. Deosebeam cîteva dulapuri de sticlă, cîteva scaune, un covor gros, mițos, dar toate acestea erau așezate în aer, căci dedesubt se vedeau alte scaune și un contur de bibliotecă. Dacă podeaua ar fi fost din plastic transparent, din cristal sau din orice alt corp cunoscut ar fi lucit sub razele slabe ce o străbăteau dintr-o parte într-alta. Dar nu exista nici un fel de lucire, nici un obstacol în calea luminii argintii. Lăsîndu-mă în genunchi am pipăit suprafața dură și rece care părea să n-aibă indice de reflecție sau de refracție — într-atît nu putea fi sesizată prezența ei și într-atît distanțele și proporțiile obiectelor, văzute printr-însa, rămîneau neschimbate. Un singur lucru nu-mi părea bizar: întunericul ce mă înconjura era colorat. Faptul acesta, curios la prima vedere, e un adevăr verificat, de plasticieni, care adeseori pictează umbre portocalii, vinete, verzui. Ei bine, bezna camerei păsărilor avea o nuanță lămîioasă, și asta nu din pricina raze-

lor de lună. Mi-am închipuit că impresia se datorește culorii în care sînt vopsite mobilele din jur sau poate unor vitralii. Dar mobilele erau negre și ferestrele simple, acoperite de jaluzele. Și cu toate astea nuanța limonie persista, așa cum persistă zgomotele îndepărtate și nedefinite. Am închis ochii, obosit, dornic să nu mă gîndesc la nimic și am rămas astfel cîtăva vreme, pînă cînd, prin pleoapele închise am avut senzația unei iluminări puternice.

Camera în care mă aflam se luminase de jos în sus, prin podea și totul căpătase culoarea lămîiei putrede. Iar jos, galbeni ca niște măști de ceară apăruseră doctorul Loofts cu soția, împreună cu un bărbat între două vîrste, cu părul argintiu și purtînd ochelari cu rame de aur.

— Vă rog, prof — spunea doctorul Loofts. Vă rog să priviți totul cu luare-aminte. Predecesorul dumneavoastră avea obiceiul să întrebe dacă i se părea ceva neclar și vă rog să faceți la fel.

— Nici o grijă, doc — spuse jovial noul venit care nu putea fi altul decît Scrooge. O să întreb și eu. O să întreb poate chiar prea mult.

— Vă stau la dispoziție, prof — se înclină Loofts, destul de rigid. Dar ar fi fost mult mai comod pentru dumneavoastră dacă ați fi urmărit experiența de sus. Camerele indicate în plan — și cea a păpușilor și aceasta în care ne aflăm — sînt special amenajate în vederea experiențelor cu limoniu. Aci, de pildă, putem lucra sus sau jos. Sus, dacă facem probe cu obiectele zburătoare, respectiv cu cei trei condori, jos dacă urmărim comportarea firilațiilor seminaturale sau naturale. Tot aici au fost făcute probele pe oameni și pentru ca subiectul să nu fie tulburat de prezența observatorului am creat un obstacol cu opacitate în unisens. Plafonul pe care-l vedeți, prof, e constituit din limonidină. El devine opac în sensul de propagare a razelor limoniului și transparent în sens invers. Dacă lucrăm jos, ca acum, camera de sus dispare pentru noi. În schimb cei care s-ar afla sus ar putea

urmări experiența ca și cum ar fi aici, fără să sufere efectele pe care limoniul le are asupra dermei, părului, privirii. De aceea, prof, cred că ar fi mult mai comod pentru dumneavoastră dacă v-ați așeza în fotoliul aflat deasupra capului meu și ați privi totul de acolo.

— Li-mo-ni-di-na — silabisi Scrooge. E o idee frumoasă. Predecesorul meu mi-a vorbit de ea. Dar prefer doc să văd totul de aproape chiar cu riscul de a mă convulsiona puțin. Niciodată nu înțelegem bine lucrurile dinafara lor. Sper însă că dincolo de plafonul care-mi pare cu totul opac și care de fapt e transparent, nu e nimeni?

— Nimeni în afară de cei trei condori — spuse Loofts. Dar ei nu sînt niște martori inoportuni.

— Glumesc — ricană Scrooge. Din cînd în cînd glumesc, doc. Să nu-mi iei prudența în nume de rău, lucrăm într-un domeniu al științei în care ne putem aștepta la orice.

Loofts tăcu.

— N-aș dori ca cele spuse să fie luate drept o insinuare — continuă Scrooge. Dar pare-se că așa se întîmplă cînd se discută prea mult. Cred că am și obosit-o pe doamna Loofts care a devenit nerăbdătoare. Nu s-ar putea să trecem la fapte?

Dar doamna Loofts părea a fi pradă unui sentiment mult mai neplăcut decît nerăbdarea. Așezată în fotoliul din mijlocul camerei — la care doctorul o condusese de cînd intrase — ea își rotea privirile înspăimîntate cînd la unul cînd la celălalt dintre interlocutorii săi și fața ei, aproape violacee, tresărea mereu.

Doctorul se aplecă și-i vorbi îndelung, cu voce scăzută, în vreme ce Scrooge aștepta într-un colț, nemișcat. Apoi Loofts scoase dintr-un dulap două căști sferice, transparente, dădu una din ele lui Scrooge iar pe cealaltă și-o îmbrăcă el. Își trase o pereche de mănuși gălbui, foarte lungi, petrecîndu-le peste mînecile hainei și oferi o pereche celui care-l asista. Întrucît Christina dădea noi semne de neliniște îi fricționă îndelung tîmplele, după care

se apropie de bibliotecă, scoase două volume greoaie şi-şi introduse mîna în spaţiul lăsat liber. Se auzi un declic uşor şi am bănuit că a dat drumul gazului pentru că doamna Loofts avu o tresărire puternică şi, aproape imediat, pleoapele începură să i se zbată violent şi fruntea i se acoperi de riduri. Dar după cîte se părea, aceste convulsii nu intrau în desfăşurarea dirijată a experienţei, căci doctorul scoase un ac lung şi subţire dintr-o trusă şi-i înţepă fruntea, bărbia şi pielea gîtului. Figura Christinei Loofts se relaxă, în schimb picioarele i se însufleţiră de o viaţă proprie. Mai întîi se ridică dreptul într-o mişcare de balet, cu vîrful întins, cu genunchiul rigid, şi descriind un arc de cerc se reaşeză pe podea. Stîngul se depărtă, lateral şi reveni, într-un du-te-vino mecanic. Apoi porniră să se mişte amîndouă, oarecum dezordonat, dar cu multă vioiciune şi graţie.

— Te rog, Christina — spuse tare doctorul — Christina! Ridică-te şi mergi!

Cu ochii închişi doamna Loofts se ridică din fotoliu, atît de încordată încît îi vedeam vinele zbătîndu-i-se pe frunte.

— Mergi, Christina — repetă doctorul, puternic. Mergi drept înainte!

Lumina aceea galbenă care mă irita şi vocea adîncă, plină de inflexiuni mă siliră să cobor de pe scaunul pe care mă ghemuisem şi să pornesc prin cameră. Îmi dădeam seama că trec printr-o stare asemănătoare hipnozei, şi cu toate astea nu mă putem stăpîni. Făcui un efort să mă opresc, picioarele încetară să-mi mai zvîcnească, dar tremuram din tot corpul. Dedesubt, chiar sub mine, îl văzui pe domnul Scrooge ridicînd braţele de cîteva ori şi pornind cu paşi repezi spre fereastră, gata s-o răstoarne pe Christina care înainta ţeapănă, mărşăluind într-un adevărat „pas de gîscă".

Brusc lumina îşi pierdu din strălucire şi muşchii mi se destinseră. Scrooge rămase în mijlocul camerii, cu mîinile pe şolduri, iar doctorul reaşeză în raft cărţile ce mascau comutatorul de limoniu.

Amîndoi păreau surescitați, spre deosebire de doamna Loofts care se prăbușise în fotoliu.

— Nu prea e etanșă — spuse Scrooge scoțîndu-și casca și privind-o cu atenție. Ar trebui s-o verifici mai bine, doctore.

— E perfect etanșă — spuse Loofts. Efectul pe care l-ați resimțit, prof, se datorește nu gazului în sine, ci culorii lui. E adevărat că în cameră persistă o doză de unul la zece mii limoniu în scopul pe care vi l-am spus mai înainte: menținerea obiectelor simple într-un tonus minim. Dar gazul, neasociat cu lumina pe care o emite nu are decît efectul de tonifiant și predispozant. De altfel surescitarea inițială a lucrat ca un declanșator. Eu, de pildă, care am înghițit metri cubi de limoniu, nu mai reacționez pur și simplu la dozele mici. Iar dacă mușchii încep să-mi lucreze dirijez mișcarea așa cum vreau eu. Ceea ce ați văzut acum, prof, n-a fost decît o inițiere în metodologia aplicării tratamentului cu limoniu. N-am folosit conectanții obișnuiți, iar asupra centrilor motori am lucrat ca acupunctorii de acum trei mii de ani. Dacă soția mea n-ar fi elaborat reflexe, avînd la bază asocierea vocii mele cu efectele limoniului, mișcările ei ar fi continuat să rămînă dezordonate și influența scoarței aproape nu s-ar fi resimțit. Iată schema.

Loofts scoase din raft un caiet de format mare, îl deschise și-l puse pe masă. Ca să privesc mai bine m-am culcat pe burtă pe podeaua ce începea să-și reducă transparența și am văzut cîteva figuri geometrice, compuse din săgeți, acoperite cu un scris mare și ordonat. Chelia lui Scrooge și vîrful urechilor rămaseră nemișcate cîteva clipe, apoi se clătinară aprobator.

— E admirabil, doc — spuse el admirativ. Cînd a fost făcută inserția mușchiului?

— În urmă cu o sută și patruzeci de zile.

— Admirabil, doc, admirabil. Și acum doamna doarme?

— Da. Şi va dormi în continuare zece ore. E un somn adînc, liniştitor şi de mare eficienţă pentru echilibrare.

— Admirabil, admirabil — repetă Scrooge şi, de sus, aşa cum îl vedeam eu, părea nespus de caraghios. Cum se va traduce în acest caz teribila dumitale aclimatizare?

— Printr-o adaptare îndelungată la condiţiile din nord, o adaptare care va dura pe puţin un an şi care, sper, va căpăta un grad înalt de universalitate.

— Ei bine, doc, mulţumindu-ţi încă o dată pentru amabilitate, aş vrea să trecem la fondul problemei.

Scrooge se aşeză într-un fotoliu, Loofts într-altul, apoi primul spuse cu o voce devenită pe neaşteptate rece.

— Am venit să le iau.

— Glumiţi — spuse Loofts, uşor iritat. Stagiul lor comportă încă opt luni de antrenament. Predecesorul dumneavoastră înţelesese prea bine acest lucru.

— Chiar prea bine, domnule doctor. De aceea a şi fost schimbat.

— Păcat — oftă Loofts. Era un foarte bun specialist şi iubea Angola ca pe o a doua patrie a sa.

Scrooge începu să rîdă.

— Ai umor, doc. Dar între noi există un contract şi contractul trebuie respectat. Avem mijloace, doc, să-ţi amintim asta, dar nu vrem să mergem pînă acolo.

— Da, cred că nu vreţi să mergeţi pînă acolo — spuse cu ironie Loofts. Nu vreau să vă jignesc, dar dumneavoastră aveţi acum mult mai mare nevoie de mine, decît am eu de dumneavoastră. Un scandal v-ar fi fatal.

— Ar fi neplăcut — consimţi Scrooge.

— Ei, atunci, n-aveţi decît să nu-l începeţi.

— Avem nevoie de toate păsările — spuse Scrooge. Lucrările noastre nu pot fi amînate la nesfîrşit.

E vorba nu numai de jungla vegetală, dar de jungla financiară. Dă-ne voie să ne apărăm.

— E vorba de jungla angoleză — spuse tare Loofts — și nu vreau să lucrez pentru ea.

— Dumneata nu ești un băiețel, doc — spuse dur Scrooge — știi bine că nu ne jucăm cu lucrurile astea. Poți, din partea mea, să crezi ce vrei, dar am nevoie de păsări. Înainte de a se lumina de ziuă le voi încărca în avioanele speciale rezervate pentru asta. Am adus toate capsulele climatice și oamenii mei sînt gata să se apuce de treabă.

— N-o să se apuce de nici o treabă, prof — spuse Loofts cu o voce ciudat de joasă. O să plecați de aici cu mîinile goale. Băgați-vă bine în cap: cu orice risc, veți pleca de aici cu mîinile goale. Sau voi lăsa păsările să se apere singure. Știți ce înseamnă asta?

Loofts se ridică în picioare și se aplecă înainte, cu pumnii înfipți în masă.

— Știți ce înseamnă asta? repetă el tare. Asta înseamnă că vă vor face fărîme! Și nu veți îndrăzni să vă apărați, domnule, căci aveți nevoie de ele! Stăpînii dumitale, domnule Scrooge, n-o să te ierte dacă măcar una singură va fi ucisă. S-ar împăca, în schimb destul de ușor cu moartea dumitale.

— E frumos ceea ce spui doc — îl întrerupse Scrooge cu voce moale. Mă mișcă, într-adevăr. Dar eu n-am venit aici ca să polemizez cu dumneata. În schimb îți mai dau un sfat: să nu încerci să mă oprești.

Se ridică alene, scoase din buzunar un browning mic, din acelea folosite de femei și se îndreptă spre ușă, mergînd cu spatele.

— Haide — îi spuse lui Loofts. Treci sus. Urcă în camera păsărilor. Repede!

Își lăsă capul pe spate privind scara ale cărei trepte începuseră să se contureze și... dădu cu ochii de mine.

— Ce-i asta? bîigui el. Ce-i asta?

Într-o frîntură de clipă am înțeles că mă vede înțepenit în aer, deasupra lui, amestecat printre picioarele scaunelor, ale mesei și ale multelor picdestale din camera păsărilor. Figura lui plină, severă se albi cu totul, ochii i se deschiseseră larg și răcni:

— Ei, tu de-acolo! Dă-te jos sau trag!

Loofts își ridică și el privirea și ochii îi sticliră furioși sub sprîncenele stufoase.

— E fratele Christinei — spuse el răgușit. Un paralitic pe jumătate idiot. A rămas fără supraveghere și probabil a căzut din fotoliu.

— Ce paralitic? întrebă Scrooge amenințător. Și ce caută în camera păsărilor?

— E Dean, fratele Christinei. Un nenorocit pe care o să-l pun în curînd pe picioare. Dați-mi voie să vi-l recomand, domnule Scrooge. Dean, fratele Christinei și domnul senator Samuel Butler Scrooge. Dean, dă din cap. Haide, răspunde frumos, Dean.

Am dat din cap, cu cea mai convinsă mutră de idiot pe care o avusesem vreodată.

— Terminați cu farsa asta! strigă Scrooge. Fratele doamnei Loofts, Dean, e mort de acum trei ani! Dă-mi voie ca măcar datele personale să ți le cunosc, doctore. Și dacă individul ăsta culcat ca o broască pe plafon nu coboară, trag!

Fără să răspundă doctorul Loofts își introduse brațul în bibliotecă.

— Ce faci? țipă ascuțit Scrooge. Scoate mîna de acolo. Scoate-o îți spun!

Ridică pistolul spre Loofts, dar acesta și acționase comutatorul ascuns, căci lumina căpătă o nuanță blîndă, nesuferită. Răsunară două împușcături, apoi Scrooge o luă la fugă în jurul camerii cu o iuțeală de nebănuit, izbindu-se de mobile și schimonosindu-se. Simții cum obrazul mi se crispează și mă cuprinse o groază animalică de criza ce avea să urmeze. Fără să mai cîntăresc ceea ce aveam de făcut, deschisei fereastra dintr-o smucitură și sării afară.

VII

Mă aşteptam să sufăr un şoc violent, dar picioarele mi se opriră pe o suprafaţă dreaptă şi mîinile mi se agăţară de o balustradă rece de piatră. Mă aflam într-unul din cele două balconaşe de deasupra intrării principale. Încălecai balustrada şi-mi dădui drumul jos de la o înălţime de zece picioare. Izbitura fu destul de uşoară, poate fiindcă mă rostogolisem ghemuit, aşa cum fac paraşutiştii, poate datorită ierbii dese şi moi ce înconjura clădirea. Ridicîndu-mă pe jumătate am pornit şonticăind spre acea parte a curţii care se învecina cu pădurea.

Luna plină lumina ca ziua, acoperind verdele tropical cu un luciu alburiu, de var. Magnolii somptuoase şi voluptoase îşi desfăceau buchetele spre mine şi micii curmali îşi legănau uşor fructele de ceară. Rupsei din mers cîteva şi le băgai în gură. Erau nespus de dulci şi parfumate aşa cum se întîmplă foarte rar pe văile lui Rio Pecos. Oare Loofts se ocupa şi cu aclimatizări de plante în afara aclimatizării păsărilor? Set nu-mi spusese nimic despre asta. Dar Set, la drept vorbind, nu-mi povestise mai nimic. Ştiuse să-şi ţină gura. Ce ascundea însă Loofts, la urma urmei, aici, că avea nevoie de garduri puse sub tensiune, iar Scrooge voia să închidă pe cineva într-o „capsulă climatică". Ce o mai fi fost şi asta „capsulă climatică"?

Solul deveni deodată pietros şi mă pomenii în faţa unei stînci înalte de vreo treizeci de picioare, pe care mi-o ascunseseră pînă atunci şirurile de arbori. O crăpătură strîmbă o străbătea de-a curmezişul, lărgindu-se în partea de jos. Era una din acele stînci artificiale, de prost gust, atît de folosită odinioară în împodobirea parcurilor, garnisită de jur împrejur cu bănci de piatră.

Mă aşezai pe una din ele şi, ridicîndu-mi pantalonul, am început să-mi fricţionez piciorul drept. Mă durea al dracului şi glezna se umflase. Eram prea puţin antrenat pentru o înălţime de douăzeci

de picioare, chiar împărțită în două etape, într-un interval de cîteva ore. Continuai să-mi masez glezna pînă cînd auzii o tuse, apoi un șuierat. Zgomotul venea din spatele meu, din crîngul de curmali galbeni și numaidecît altcineva răspunse fluierînd stins. Lăsîndu-mă în patru labe m-am tîrît spre stînca din fața mea și m-am strecurat în crăpătura largă de cel puțin șase picioare. M-am răsucit apoi pe burtă și, ferindu-mi fața din bătaia lunii, am privit. Nu se vedea nimic, în schimb șuieratul se auzi din nou, parcă mai aproape. O creangă trosni, apoi încă una și ceva mare și negru crescu parcă din pămînt. Părea o pasăre uriașă, cu capul ascuns între aripi, o pasăre ce se clătina mergînd asemeni unui pinguin. Ea se opri, scoase un țipăt scurt și aplecîndu-se ridică de pe banca de piatră haina pe care abia mi-o scosesem. Ținînd-o cu marginea aripii, țipă încă o dată. O pereche de labe lipăiră pe solul de piatră și o a doua pasăre apăru, bălăngănindu-și aripile și icnind. Întoarseră spatele amîndouă șuierînd și cotcodăcind, atît de mari încît închideau cu totul aleea mărginită de curmali, apoi dintr-un salt se întoarseră și se îndreptară spre mine. Mă trăsei înapoi, căutînd să mă fac una cu stînca, dar ele se apropiau din ce în ce, iscodind terenul cu luare-aminte, așa cum fac găinile cînd scociorăsc după rîme. Bîjbîind am început să merg de-a-ndăratelea, binecuvîntînd crăpătura ce se adîncea, lărgindu-se mereu. Păsările ajunseră în pragul deschiderii, își băgară capetele înăuntru, apoi una din ele pătrunse cu totul și simții un miros iute și nesuferit. M-am tras mai mult înapoi, silindu-mă să nu mă pierd cu firea și tremurînd din toate mădularele. Dar pe măsură ce mă retrăgeam, pasărea înainta, grohăind ca un porc și respirînd șuierător. Cred că străbătusem în acest marș cel puțin zece picioare cînd simții că urmăritorul meu s-a oprit și caută ceva. Auzeam aripa frecînd piatra, cu un foșnet aspru, de parcă ar fi fost de piele, și labele căutînd să se cațere pe pereți. Apucai un bolovan îndeajuns de mare și ascuțit și mă ridicai gata să

lovesc din toate puterile. Dar pasărea se liniști pe neașteptate și, tot atît de pe neașteptate, o voce întrebă venind parcă din adîncul pămîntului:

— Ce vrei, Nmindo?

Întunericul fu împrăștiat de o slabă rază de lumină ce țîșnea din piatră și un bărbat îmbrăcat într-un halat alb trecu repede pe lîngă mine, fără să mă observe. Înainte de a-l vedea revenind m-am tîrît repede în direcția de unde apăruse și mă pomenii în fața unei uși pe care se odihnea, cuminte, o carte de vizită: „R. Morell". Împinsei cu o lovitură ușa grea de metal și trîntind-o în urma mea dădui drumul zăvorului automat.

Mă găseam într-o sală înaltă, slab luminată, pardosită cu mozaic și închisă pe trei laturi cu geamuri mate. Într-un colț o măsuță acoperită cu foi de hîrtie și un fotoliu, amîndouă cu picioare de nichel și fețe de plastic, trădau prezența omului ce abia ieșise.

Un șir de mînere sferoidale albe, erau prinse pe pereți la trei picioare deasupra podelii. Apucai unul din ele și-l răsucii ușor. Nu-mi opusese nici o rezistență și cred că aș fi continuat să-l învîrtesc la nesfîrșit dacă nu mi-ar fi dat prin gînd să-l strîng în pumn. Fără zgomot aproape, în peretele mat se deschise o ușă mată și îmi dădui atunci seama că cele trei laturi ale camerei sînt formate dintr-un șir de boxe complet separate între ele. Cea în care intrasem era adîncă de cinci picioare, largă de opt și înaltă de zece. În jumătatea dreaptă a ei atîrna de o grindă metalică un fus negru cu vinișoare roșii, închis într-o casetă fină și transparentă. Partea de jos a fusului prinsă cu un inel era atașată la o a doua grindă, care, ca și prima, se lega de o coloană de oțel verticală, printr-un complicat sistem telescopic. Legăturile erau astfel făcute încît să permită o glisare a brațului metalic inferior, înspre soclul coloanei. O rețea de conductori de cupru ieșea din fusul cu vinișoare roșii și strîngîndu-se în mănunchi dispărea sub placa unui tablou de comandă. Tabloul părea foarte simplu, comun chiar în com-

paratie cu aspectul obiectelor învecinate. Avea un cadran indicator de umiditate, un altul pentru presiune, un termometru, încă un cadran gradat în calorii și, în sfîrșit, ultimul măsurînd presiunea în kilograme pe centimetru pătrat, asemănător celor folosite la prese și la ciocane cu acționare hidraulică.

O pară de cauciuc spînzura de grinda superioară de oțel, chiar sub nasul meu, rotundă, roșie și ademenitoare. Am apucat-o, gata s-o strîng în palmă, dar instinctiv m-am oprit. Eram singur în sala misterioasă din peșteră. Singur și încuiat pe dinăuntru. Aici nu mă mai putea ajuta nici Christina Loofts, nici altcineva. Și cu toate astea trebuia să încerc. Apucai din nou para de cauciuc și din nou îi dădui drumul.

Nu, cel mai bun lucru era să dispar. Mă întorsei spre ușă... și revenii. Apucai sfera țuguiată de cauciuc și cu blîndețe, cu gingășie aproape, o strînsei în palmă. Caseta protectoare a fusului se umplu de o lumină gălbuie, prea binecunoscută și corpul acela negru și cu vine roșiatice se contractă spasmodic. Pe ultimul cadran acul sări la cifra treizeci. Indica treizeci de kilograme pe centimetru pătrat. Strînsei din nou para, fusul se contractă trăgînd în sus brațul metalic inferior și pentru că nu-mi întrerupsei apăsarea, mișcarea se acceleră, însoțită de ecoul unor bufnituri înfundate. Îmi desfăcui strînsoarea și mecanismul se opri. Cum putea oare arcul acela conic lung de patru picioare și gros de două să dezvolte asemenea forță? Un ciocan cu abur care izbește cu treizeci de atmosfere necesită o instalație de producere a vaporilor, o rețea de conducte, un complicat sistem de etanșare. Ca dimensiuni nici nu puteau fi comparate — fusul din fața mea încăpînd într-un singur picior al ciocanului de abur. Și de ce acționare prin limoniu? Nu cumva?...

Îmi pipăii bicepsul, îndoindu-mi brațul de cîteva ori. Apăsai din nou para de cauciuc și din nou îmi pipăii mușchiul lucrînd. Asemănarea era izbitoare!

Mecanismul pe care-l vedeam era acționat de un mușchi, de o masă vie! Distingeam acum fibrele prelungi, dense, împletindu-se, amestecîndu-se, așa cum apar în planșele de anatomie. Cu toate că nu mai erau excitate, continuau să vibreze imperceptibil, ca după un efort și o dată cu ele palpita rețeaua de vinișoare ce le învăluia. Asta era deci taina lui Loofts! Construia mecanisme vii! Dar de ce se înconjura oare de atîta mister? La ce bun ridicase bariera metalică sub tensiune de jur împrejurul domeniului? Voia să se ferească de publicitate înainte de a-și desăvîrși opera?

O sonerie zbîrnîi prelung. Instinctiv am închis ușa boxei în care mă aflam, ascunzîndu-mă în spatele ei. Soneria încetă pentru cîteva clipe, apoi porni să sune fără oprire. Înseamnă că doctorul Morell își uitase cheia înăuntru. Am ieșit din boxă și pășind în vîrful picioarelor m-am apropiat de ușa grea de metal. Prin vizorul ridicat am zărit două forme negre, confundîndu-se cu întunericul ce le înconjura ca două plăsmuiri de vis. Aripile lor mari, cu arcade, asemeni aripilor de liliac se mișcau alene acoperindu-le ciocurile. Una din ele ridică o labă înarmată cu gheare, hîrîi cu ea pe deasupa vizorului și o lovitură năprasnică zgudui ușa. Izbitura fusese atît de puternică încît un start subțire de tencuială se scurse pe sub rama metalică ce susținea balamalele. Urmă o a doua care depărtă cele două canaturi, apoi o a treia. Inima îmi bătea să se spargă și, dîndu-mă înapoi, simții că nu mă mai țin picioarele.

Trebuia să mă ascund! Trebuia să mă ascund numaidecît în camera asta goală, în care nu se afla decît o masă și un scaun! Trebuia să mă ascund, să mă fac una cu podeaua de mozaic, să încerc să ies pe undeva. Poate că mai era o ușă. Eram sigur că mai e o ușă. Măcar aceea care dădea spre celelalte încăperi ale laboratorului. Dar nu o vedeam, nu vedeam decît clanțele sferoidale ale boxelor pe care începui să le deschid febril, una după alta. Nu dădeam decît de mecanisme, prinse de portale, spri-

jinite pe fundații telescopice, acoperite de grile sinuoase. Și bătăile continuau, disperate, sălbatice însoțite de un gîfîit puternic și de zgomotul ghearelor ce păreau că se înfig în carnea mea.

Ajunsei la boxele din fund și smucind una din clanțele de plastic mă pomenii într-o încăpere joasă, în care domnea o căldură înăbușitoare. O lumină slabă, roșiatică, asemeni celei folosite la developat, izvora dintr-un chenar continuu acolo unde bănuiam a fi marginile plafonului. Făcui cîțiva pași și mă lipii cu tot corpul de o suprafață lustruită și fierbinte. Era foarte lată, dar izbutii să ajung cu mîna la marginea ei și apoi s-o ocolesc. Bubuiturile se auzeau mai slab acum, în schimb o sirenă guiță ca pe front. Modulația ei se intensifică, apoi se sparse într-un fluierat ascuțit.

În jurul meu domnea din nou liniștea. Avui impresia că am scăpat de un coșmar și, împleticindu-mă, revenii spre partea pe unde credeam că intrasem, căutînd un comutator. Găsii unul pe care-l răsucii și deasupra mea apărură încă două chenare roșii, mai intens luminate. Ceea ce văzusem în prima încăpere, nu se deosebea — cu excepția mușchilor enormi închiși în casete — de obișnuitele produse industriale. De astă dată însă pătrunsesem într-o altă lume. Cuve enorme, transparente, odihneau pe socluri largi și din ele se înălța o vegetație, vie și tremurătoare. Erau ciorchini uriași susținuți de adevărate hamace, cactuși groși cît trupul unui om, prisme acoperite de bobițe strălucitoare. Pe tipsii de burete tresăreau sfere și piramide îngemănate cîte două și cîte trei și arbori cu crengi multe și scurte ca niște cioate. Și toată această vegetație era scăldată de o ploaie fină ce izvora din partea de sus a cuvelor, transformîndu-se în partea de jos într-un abur gălbui. Limoniul! Pretutindeni limoniul!

În mijlocul încăperii, pe un trepied scund, se afla un fel de telescop terminat cu un tun electronic. Am bănuit că e un instrument optic și apropiindu-mi ochiul de el am privit. Se zărea o su-

prafață cafenie poroasă, cu multe crăpături și noduri ca o bucată de lavă solidificată. Cercetînd cu ochiul liber direcția în care era îndreptat instrumentul mi-am dat seama că vizasem peretele acela cald de care mă sprijinisem înainte.

Am îndreptat atunci obiectivul spre una din cuve lipindu-l de învelișul transparent. De astă dată viza o suprafață portocalie acoperită de o spumă ce fierbea și bolborosea. Mici vîrfuri, recurbate străpungeau perdeaua înspumată, întretăindu-se unul pe altul, umflîndu-se și lungindu-se mereu. Era o fugă de forme întortocheate ce se agitau în toate sensurile crescînd neîncetat spre mine și dispărînd la răstimpuri sub o avalanșă galben-unsuroasă.

Și avalanșa nu era decît o picătură de limoniu! Cu asta își stropea doctorul grădinar plantația lui vie! Aici creșteau țesuturile! Și cum creșteau! De zece ori mai repede decît vegetația luxuriantă a ecuatorului, într-un adevărat galop, sub impulsul unei forțe necunoscute.

Cine era oare motorul acestei dezvoltări teribile? Descoperise oare Loofos o enzimă necunoscută? Folosea una din nenumăratele combinații ale acidului dezoxiribonucleic? Sau era vorba de un somatrop?

Sudoarea mă scălda de sus și pînă jos și deodată mi-am dat seama că e îngrozitor de cald. Abia respiram aerul umed, fierbinte și mîinile îmi atîrnau grele pe lîngă corp. Am deschis ușa ce ducea în prima sală mai mult cu umărul și în clipa aceea am primit o lovitură surdă în creștetul capului și m-am prăbușit.

VIII

Lovitura mă răsturnase cu fața în jos, dar nu mă făcuse să-mi pierd cunoștința.

— Ați avut noroc, domnule Scrooge — spuse o voce.

Îmi răsucii capul, foarte încet, căci îmi simțeam țeasta gata să se spargă.

— Vă rog să mă iertați, domnule Scrooge — repetă vocea. Cine v-a pus să vă strecurați incognito pe domeniu?

— Nu sînt Scrooge — am încercat să spun, dar n-am reușit să scot decît un fel de mîrîit.

— Dacă nu ajungeam la vreme, păsările v-ar fi ucis. V-au urmărit de cînd ați sărit peste bariera metalică, domnule. Poftim haina.

Omul se aplecă și-mi puse pe umeri haina uitată pe banca de piatră. Era un bărbat înalt, cu nasul lung, tuns milităreşte și care-mi zîmbea foarte rece.

— Dați-mi voie să vă ajut, domnule Scrooge — urmă el. Desigur că oamenii dumneavoastră sînt îngrijorați. O să vă conduc la ei.

Îmi dădu brațul și mă examină răutăcios.

— Nu s-ar spune că saltul v-a priit, domnule Scrooge. Mă iertați că nu mă adresez cu prof. dar nu sînteți de specialitatea mea. Doriți să vizitați laboratorul înainte de a vă duce să vă întîlniți subalternii?

Am clătinat din cap.

— De altfel — spuse el — am uitat să mă recomand. Robert Morell, asistentul doctorului Loofts.

Am dat din nou din cap scoțînd un sunet nedefinit.

— De jur împrejurul nostru — spuse Morell — sînt boxele mecanismelor vii pe care, desigur, ați avut vreme să le vedeți. Le excităm, le acționăm și le hrănim cu limoniu care e o soluție de somatrop 102. Alături, domnule Scrooge, sînt cuvele în care fibra netedă crește de trei sute de ori mai repede decît în organism, iar fibra striată de patru sute de ori. Decalajul acesta ne îngreunează mult cercetările. Aveți ceva de întrebat?

— Nu sînt Scrooge —. am bolborosit. Ce dracu' vreți de la mine?

— Nu sînteți Scrooge? Cu cine am onoarea atunci?

Vorbea cît se poate de reverențios, iar mie îmi dispăruse un crac al pantalonului pînă la genunchi, din bluză îmi atîrnau franjuri de diferite mărimi și nu reușeam nici măcar să mă înfurii.

— Nu sînt Scrooge — am repetat. Vreau să plec.

— Să plecați? Cu plăcere, domnule. Vă voi duce la oamenii dumneavoastră.

— Vreau să ajung în Galland — am spus. Cît mai sînt întreg.

— Îmi pare foarte rău — se scuză Morell. Păreți într-adevăr puțin obosit. De ce n-ați trecut întîi pe la Loofts? V-ar fi dat o cameră și m-ați fi vizitat abia mîine dimineață.

— Nu sînt Scrooge — am strigat. Înțelege odată!

— Nmnido v-a lovit prea tare — spuse el. Și l-am învățat să folosească numai vîrful aripii dacă nu vrea să ucidă.

— Du-mă la Loofts — am spus. Fii bun și du-mă la Loofts.

Morell se înclină și-mi făcu semn să-l însoțesc.

— Sînteți mult mai puțin curios, domnule... senator... decît aș fi bănuit — spuse el. Cuvîntul „senator" sper că nu vă irită? Nu? Ei bine, eram convins că veți face aici o adevărată anchetă. Oricum nu puteți lua păsările fără a răsfoi măcar studiile noastre și a vă însuși metodologia pe care am pus-o la punct. După cum știți perioada lor de echilibrare, a acestora din urmă, a început abia de cinci luni. Mai sînt necesare încă trei. De aceea, cred că veți renunța la ideea de a le lua chiar acum.

Ieșirăm din peșteră și de astă dată noaptea mi se păru mai puțin înstelată ca înainte, iar micii curmali galbeni de-a dreptul amenințători.

— Ar fi chiar foarte bine dacă ați renunța la ideea asta — urmă Morell cu același ton rece și batjocoritor. Mai ales că experimentăm acum niște enzime combinate cu lactanți. Vă sfătuiesc chiar, domnule senator, să vă remontați mîine dimineață

folosind lactanți concentrați, din cei pe care îi producem noi sau pur și simplu lapte covăsit. Eu consum zilnic un borcan de lapte covăsit, totdeauna la ora nouă și mă simt admirabil.

Un foșnet ușor mă făcu să tresar, dar nu întorsei capul.

— Liniște, liniște — spuse Morell peste umăr.

Foșnetul continuă. Cineva se ținea după noi, tîrșîindu-și picioarele.

— Dacă aveți ficatul bun v-am putea face o doză combinată de limonină și limonax. E foarte tonifiantă.

— Să mergem mai repede — am spus răgușit.

În spatele nostru cineva sări și chicoti ascuțit.

— Terminați — se răsti Morell. Dumnealui nu e Scrooge. E altcineva.

Se auzi un fel de „ha" gutural și o bătaie repezită de aripi. Simții că mi se taie picioarele.

— V-am spus să terminați cu joaca asta — repetă Morell. Trebuie să-i înțelegeți — se întoarse spre mine. Perioada de echilibrare e nespus de delicată. Sistemul nervos devine labil și dezvoltarea poate lua cele mai nebănuite căi. Sosirea dumneavoastră a dat naștere la toată această surescitare. Dar fiți calm, pînă la castel mai sînt doar cîțiva pași. Fiți calm, vă rog.

— Scrooge! cîrîi cineva în spate. Scrooge! Scrooge! Scrooge!

— Domnul nu e Scrooge — strigă Morell. Scrooge n-a venit. Nu vă va lua nimeni de aici! Chemați-l pe Mbola.

— Scrooge! Scrooge! Scrooge — cîrîi pasărea — Scrooge! Scrooge!

Dinții începură să-mi clănțăne și-l apucai pe Morell de braț.

— Scrooge! țipă pasărea. Ooh, Scrooge!

— Cine strigă? tună o voce groasă.

— Sînt cei mai noi, Loofts — răspunse Morell. Sînt cei mai noi. Bine că ai apărut! Nu vor să mă asculte.

— Scrooge! țipă frenetic pasărea — Scrooge!

— Gura! urlă Loofts. Şi gîgîi ceva, din fundul gîtului. Vorbea şi gîgîia în acelaşi timp! mgo-mogo-go-go-mgo... mdi... no... ngu... Scrooge... mgo-mgo...

Eram la capătul puterilor. Tremuram şi voiam să vomit şi să mă culc pe jos, afundîndu-mi faţa în iarbă.

— Iartă-mă, domnule — îmi spuse Loofts luîndu-mă de braţ. Christina mi-a spus că te-a găsit pe jumătate mort în camera păpuşilor. Nu te teme. Păsările au plecat. Morell, ajută-mă.

Mă luară pe sus şi porniră cu mine pe sub tufele grele de magnolia. Urcară treptele intrării principale şi după cîteva minute eram culcat într-un fotoliu adînc. Cineva îmi ridică mîneca ruptă a hainei, îmi şterse braţul cu o bucată de vată muiată în spirt şi mă înţepă uşor. Mîna îmi deveni fierbinte, fierbinţeala îmi cuprinse tot corpul, apoi simţii cum gîndurile mi se limpezesc şi mă cuprinde o veselie adîncă.

— Limoniul? am întrebat.

— Limoniul — zîmbi Loofts. În barba neagră îi străluceau şi ochii şi dinţii.

— Vai, săracul de el! Nu mai e nici măcar mototolit! — murmură o voce de femeie. Unde l-ai găsit, Carrie?

— Sub magnolii — spuse Loofts. Îl însoţea Morell. Altfel păsările...

M-am înfiorat.

— Linişteşte-te, tinere, primejdia a trecut — adăugă Loofts. Şi acum, spune, ce căutai pe aici? Voiai să şterpeleşti ceva?

— Nu, domnule. Sînt ziarist.

— Ziarist? Aş fi preferat să fii un vagabond. Şi cum te numeşti, domnule.

— Garoow. Eugen Garoow.

— Garoow? Cel care a scris despre creierele lui Brothers?

— Da.

— Încîntat. domnule — spuse Loofts cu căldură. Ai scris şi despre Bixie, nu?

— Și despre el.

— Fii binevenit, domnule. Dacă ziariștii au un Dumnezeu, atunci aici e amestecată mîna providenței. Domnule Garoow, îți propun un tîrg. Ascultă-mă cu atenție: Nimic din ce ai văzut aici nu trebuie să ajungă în coloanele presei decît dacă...

— Dacă?

— Decît dacă se întîmplă în noaptea asta ceea ce ar trebui să se întîmple. Morell ți-a povestit ceva?

— L-am luat drept Scrooge — spuse Morell. Și m-am purtat cît am putut mai antipatic.

— Morell îți cere scuze — spuse Loofts. E un băiat admirabil. Cred că și dumneata ești unul. O să-ți explic tot ce se poate explica. Dar nu înainte de a vedea cum se termină noaptea asta.

— Se va termina cu bine, Carrie — spuse doamna Loofts. Scrooge o să plece și totul o să fie ca mai înainte.

— Scrooge e cufundat acum într-un somn apropiat de somnul drepților. Oamenii lui nu îndrăznesc să facă nici o mișcare fără el. Totuși peste cîteva ore se va trezi. Trebuie să fim gata la orice. Ești în stare să notezi tot ce se va întîmpla, domnule Garrow și să fotografiezi?

— N-am aparat.

— Îți voi da eu unul.

Loofts mă cercetă cîteva clipe în tăcere, apoi întrebă:

— Totuși cum ai ajuns aici? Pe unde ai intrat?

— Am sărit peste plasa metalică.

— Cum?

— Cățărîndu-mă într-un palmier care ajunge la patru picioare distanță de gard.

— Formidabil! exclamă Loofts. E formidabil de simplu! Ca să faci o săritură laterală de patru picioare din poziția aia n-ai nevoie decît de puțină îndemînare și de îndrăzneală. Nu-ți rămîne apoi decît să riști o cădere de la douăsprezece picioare. Dar asta cere tehnică!

Se înfierbîntase ca un băiat care comentează un meci de box.

— E foarte bine — îmi spuse bătîndu-mă pe umăr. Te invidiez pentru agilitatea dumitale. Din păcate, vizita pe domeniul Loofts te-a hărtănit puțin. Hei, Lizzie, Lizzie!

Negresa apăru și văzîndu-mă își duse mîna la gură. Arătam, desigur, mai rău decît mă simțeam.

— Lizzie — spuse Loofts — adu-i domnului Garrow un rînd de haine.

Lizzie ieși, iar Loofts îmi suflecă pantalonul și-mi înfășură strîns glezna într-un pansament elastic.

— Doare? întrebă. Nu? Chiar dacă doare să porți pansamentul cel puțin o săptămînă. Ligamentele dumitale s-au întins prea mult după săriturile pe care le-ai făcut. Pun rămășag că de teama limoniului te-ai aruncat pe fereastră înainte de a privi afară, cunosc senzația de frică animalică ce te cuprinde după ce ai fost gazat o dată și aștepți a doua gazare. Scrooge a înnebunit pur și simplu alergînd în jurul camerei. Sper să n-aibă nimic de suferit.

— Putea să te omoare — spuse cu voce gîtuită Christina.

— Nu putea, fetițo. Dacă ar fi putut, m-ar fi omorît. Nu e un gangster veritabil. De altfel, stăpînul lui o să-l dea imediat afară, cînd o să revină cu mîinile goale.

— Doc! Doc! răsună vocea alarmată a negresei. Doc, repede!

— Nu te du, Carrie — spuse doamna Loofts agățîndu-se de el — Carrie, mi-e frică!

— Ei, fetițo, liniștește-te!

— Doc — spuse Lizzie năvălind în cameră. Omul acela a fugit!

— A fugit?! Pe unde?!

— S-a trezit și a fugit! A ieșit pe fereastră.

— În casa asta toți ies pe fereastră — mormăi Loofts. Domnule Garrow, ești în stare să te ridici?

În ciuda aerului mucalit și calm pe care voia să și-l ia, pălise și buzele i se albiseră.

— Da, doc — am răspuns.

— Atunci, domnule Garrow, vino cu noi.

Scoase dintr-un sertar un aparat de fotografiat și mi-l întinse.

— Domnule Garrow, te rog să-ți faci meseria. Ai un aparat cu film ultrarapid. Instantaneele făcute la lumina lunii sînt la fel de clare ca cele făcute pe film obișnuit sub soarele de vară. Să mergem.

— Carrie — spuse Christina tremurînd. Carrie, așteaptă pînă se luminează!

— Liniștește-te, fetițo — spuse Loofts. Nu de viața noastră trebuie să-ți fie teamă, ci de a lui Scrooge.

IX

Ieșirăm, de astă dată printr-un culoar lateral ce răspundea într-un crîng de guava. Pentru a nu știu cîta oară în noaptea aceea mă gîndii că niciodată n-am văzut un parc mai romantic și mai plin de visare. Peste coroanele palmierilor și peste tufele de magnolii, se conturau turnurile crenelate ale castelului. Totul părea desprins dintr-o ilustrată a secolului trecut înfățișînd frumoasele clădiri ale sudului, amestecul acela de baroc francez și de așa-numitul stil maur.

— Mai repede — spuse Loofts întretăiat — mai repede.

Un zvon slab, ca de plînset, răzbătea pînă la noi, întrerupt de lovituri slabe de tobă și printre trunchiurile de guavă zării o masă de figuri întunecate forfotind.

— Opriți-vă — șuieră Loofts.

Dădu deoparte crengile de guava și pe neașteptate ni se înfățișă tabloul cel mai straniu pe care-l văzusem vreodată.

Sub lumina argintie a lunii, strînse în cerc, niște păsări uriașe se roteau încetișor. Erau înalte de un stat de om, iar aripele lor, desfășurate băteau aerul maiestuos și cu forță. Tam-tam-ul răsuna răscolitor, făcîndu-te să te cutremuri, iar păsările se urcau și se lăsau spre pămînt grave și amenințătoare. Cînd ultima bătaie a tobei păru să se stingă ele atinseră iarba și rămaseră în picioare nemișcate, dar numaidecît se auzi un „ho", gutural, și un cor de voci joase, bărbătești, porni să cînte. Însăși vocile păreau un tam-tam, dar un tam-tam viu, atițător și amețitor ca o incantație.

— Oamenii păsări — am spus fără să vreau. Oamenii păsări există!

— Ah, oh, oh, oh aia-ia — făcea corul — mnongo-mga mnongo ga... ah, oh aia-ia.

Tam-tam-ul porni din nou, voalat, reținut și pașii dansatorilor se îndesiră, ca un ropot ce înfunda pămîntul, ca un geamăt al pămîntului.

— Ah, oh, aia-ia mnonga mga... mnongo ga...

Ritmul se înteți, se iuți, și vocile, și bătaia tam-tam-ului crescură ca o furtună gata să irupă.

— Ah, oho aia-ia... ooooh... aaaah. Mnongo-mga — strigă o voce, sălbatic. Mnongo ga.

Capetele dănțuitorilor, aripile lor se amestecau într-o vijelie acoperind tam-tam-ul care urla, și brusc mișcarea se sparse într-un „ha" adînc, de om înjunghiat.

Unul din oamenii-păsări se desprinse de grup și înaintă spre noi clătinîndu-se.

— Eu sînt Mbola, doctore — spuse el respirînd șuierător. Omul acela mai trăiește.

Era un negru uriaș, îmbrăcat într-un costum subțire, transparent, din nylon și de umeri îi atîrnau două aripi, cu nervuri fine, prinse de brațele lui musculoase cu ajutorul a două mîneci ce-i ajungeau pînă la încheietura palmei.

— Nu l-am ucis, doc, ca să nu aveți de suferit după plecarea noastră — continuă el într-o engleză perfectă. L-am căutat de cînd l-am văzut sărind peste plasa metalică pentru a sta de vorbă cu el.

Oamenii de teapa lui nu se lasă mișcați de argumente, dar i-am fi explicat că nu ne poate lua de aici cu forța. Îmi amintesc, doc, foarte bine, că în urmă cu patru luni eram ca un cîine care ascultă poruncile ce i se dau și se teme de ele. Scrooge nu bănuia că am depășit faza asta. Altfel n-ar fi îndrăznit să năvălească în pavilion la miezul nopții împreună cu oamenii lui.

— Și oamenii lui?! exclamă Loofts. I-ați...?

— Nu, doc. Sînt vii cu toții. Băieții i-au legat și i-au aruncat mai încolo.

— Dar ce vroiau?

— Veniseră să ne ia cu forța. Scrooge a intrat primul. A aprins lumina în pavilion și ne-a strigat să ne dăm jos din hamace. După aceea s-a uitat la aripi împreună cu banda lui și pînă la urmă ne-a spus să venim după el. Băieții n-au vrut și i-au strigat să stingă lumina. Nu credeau că el e Scrooge, fiindcă văzuseră pe altcineva sărind gardul azi după-masă.

— Și voi ați crezut că senatorul Scrooge o să apară în control sărind gardul?

— Oh, nu, doc — spuse stînjenit Mbola. E vorba de băieții noi, de Paolo și Nmindo care sînt la începutul echilibrării. Ei au răspîndit zvonul și i-au atițat și pe ceilalți. Totdeauna în săptămîna de antrenament special băieții sînt mai nervoși. M-am și mirat că s-au mulțumit numai să-l dea afară din pavilion și să stingă lumina. Dar cînd l-au împins pe ușă, Scrooge a turbat și a început să urle. Eu, doc, am trecut de mult de faza labilă și mă simt stăpîn pe mine, dar și acum cînd cineva țipă la mine și-și pierde chipul de om simt că mă cutremur de furie. I-am făcut semn să tacă, însă el urla și făcea spume și pînă la urmă l-a lovit pe Manuel.

Mbola își lăsă capul în jos și ridică din umeri.

— Și?! întrebă Loofts.

— Manuel a ridicat mîna să se apere și Scrooge a scos pistolul și a tras. Avea un browning mic, de femeie.

— Îl știu — spuse Loofts. A nimerit pe cineva?

— Pe mine — răspunse Mbola foarte încet. Atunci l-am lovit peste umăr și a căzut jos.

Arătă spre un guava de sub care ieșeau picioarele lui Scrooge și adăugă:

— Are umărul fărîmat, dar trăiește.

— Și pe tine unde te-a nimerit, băiatule? întrebă Loofts. Ce ai?

Negrul zîmbi și toată fața i se lumină.

— În șold — spuse el rușinat. Dar nu e nimic. Băieții m-au pansat. Îmi pare tare rău, doc, de ce s-a întîmplat! Dar poate că e mai bine așa. Oricum, pînă la sfîrșit, tot așa trebuia să se întîmple.

— Și acum?

— Acum, Angola! răspunse negrul cu ochii strălucitori. Angola, doc!

— Nu trebuie să faceți nimic la furie — spuse Loofts domol. Niciodată, nimic la furie.

— Dar dumneata cum ne sfătuiești, doc? întrebă negrul. Dumneata ești părintele nostru. Ce spui?

— Angola! murmură doc. Trăiască Angola liberă!

Mbola se cutremură de plăcere și apucîndu-l pe Loofts de centură îl ridică deasupra capului.

— Hoo-oooh — strigă el. Doc muambo nga Angola!

Un „hurrah" sălbatic izbucni făcînd să se cutremure văzduhul.

— Doc mnongo-nga... doc tia mnongo-nga.

Piept la piept, cu dinții sclipind, cu ochii strălucitori, oamenii păsări porniră să se rotească în jurul nostru, uriași, duduind.

— Mnongo — mnongo-ga... mnongo mnongo-ga — cînta Mbola surd, printre dinți, bătînd înăbușit tam-tam-ul. Aia, ia, ia — mnongo, ga. Buzele strînse, fălcile crispate abia lăsau să-i scape sunetele strivite și ațîțătoare. Cînta parcă din coșul pieptului, din pîntece, blestema, descînta.

— Aia, ia — răspunse subțire, ascuțit, unul din dansatori.

— Aiiiii — ia! țipă altul. Aiiiii — ia!

— Ai-ai-mnongo, ga — mugi Mbola.

Păşeau îndesat, cu furie stăpînită, ca o turmă de elefanți. Păşeau încordați, îndesat, surd.

— Ooooh — şuieră Mbola.

Oamenii se opriră şi rămaseră nemişcați.

— Doc — spuse Mbola înclinîndu-se pînă la pămînt. Primeşte din partea noastră acest dans de luptă, ultimul pe care-l mai dansăm pe domeniul Loofts. Îți mulțumim, doc, pentru că l-ai pus pe Set să ne învețe acest dans al strămoşilor noştri.

Mbola se înclină din nou şi continuă, mai puțin enfatic:

— Şi acum plecăm, doc. Sperăm că nu vei suferi din cauza noastră. Putem lua tot limoniul din pavilion?

Loofts încuviință.

— Atunci, sîntem gata de drum.

Se întoarse şi strigă cîteva cuvinte oamenilor păsări care aşteptau în spatele lui.

— La revedere, doc — spuse Mbola.

Îl privi pe Loofts în adîncul ochilor şi murmură, ca pentru el:

— Loofts, tatăl nostru.

— Du-te, Mbola — şopti Loofts mîngîindu-l pe umăr. În curînd se va face ziuă. Nu vă lăsați mai jos de două mii de picioare. Şi nu folosiți limoniul înainte de a vă încălzi în bătaia soarelui. Drum bun, Mbola!

Negrul se înclină din nou, apoi strînse mîna lui Morell. Acesta deschise gura de cîteva ori, dar nu spuse nimic.

— Inima noastră rămîne doctorului Loofts — spuse Mbola. Rămîne pe acest domeniu alături de doc şi de soția lui, de doctorul Morell şi de Lizzie.

Îşi îndreptă umerii şi înălțîndu-şi palmele deschise spre cer strigă:

— Rămîi cu bine, doc!

— Ră-mîi cu bi-ne, doc — tună corul oamenilor păsări. Învălmăşindu-se, şi-l smulseră unul altuia pe Loofts şi pe Morell şi la îngrămădeală îmi frînseră şi mie mîna şi mă bătură pe spate gata să mă dărîme.

— Oooooh! ţipă gutural Mbola. Tio mbo!

Se trase înapoi pentru a-şi face loc, apoi sări în sus şi bătu puternic din aripi. Corpul i se undui asemeni celui al unui înotător şi vîslind cu braţele se ridică mult peste crengile de guava. Unul după altul se desprinseră şi ceilalţi de sol şi se adunară deasupra capetelor noastre într-un stol triunghiular. Vîsleau rar şi cu forţă prin aerul preschimbat într-un fluid.

— Rămîi cu bine, doc — strigă Mbola.

Oamenii păsări se mai rotiră o dată deasupra noastră apoi întregul stol porni să urce spre lună, negru şi fantomatic.

X

— N-o să-i oprească nimeni — murmură Loofts. Nu poate să-i oprească nimeni. Şi acum, domnule Garoow, dacă mai ai film, fă, te rog, o poză a lui Scrooge. Şeriful o să aibă nevoie de ea.

Îmi îndreptai obiectivul spre picioarele senatorului, ce ieşeau dintr-un tufiş, apoi asupra oamenilor lui, trîntiţi ca nişte saci, unul lîngă altul.

— Restul rămîne pe seama poliţiei — spuse Loofts. Morell, trimite cîţiva oameni să-l ia de-aici şi vino apoi în salonul mic.

Mă luă apoi de braţ şi începu să vorbească foarte încet, păşind cu greutate:

— Totul a început în urmă cu mulţi ani, domnule Garoow. A început în clipa cînd separînd un

mușchi de cîine am reușit să-l mențin în viață patruzeci și opt de ore. Patruzeci și opt de ore! Mi s-a părut imens! Am scris un articol plin de entuziasm către „Chirurgical Chronicle" în care am înșirat, cred, toate inepțiile de care eram în stare. Apoi a urmat al doilea mușchi, al treilea și, în sfîrșit, l-am întîlnit pe Morell. Am lucrat împreună. El pe mușchii interni, pe mușchii ăștia netezi, neobosiți, de o rezistență nemaipomenită, iar eu pe cei striați — plini de energie, dar capricioși, cu tonicitate variată. Apoi, după zece ani s-au mai adăugat doi chirurgi, un fizician, un biolog. Eram o adevărată echipă. Am refăcut laboratoarele de pe domeniul Loofts în care se executau, acum două decenii, experiențe de chimie biologică și de botanică, în perioada cînd tata aclimatiza aici diferite soiuri de palmieri și de guava. Am învățat să creștem mușchi în afara corpului. Greoi la început, haotic, așa cum se întîmplă în metastazele cancerului, apoi dirijat, în cîmpuri bioelectrice. Am descoperit limoniul și gazul acesta galben care e un somotrop formidabil, ne-a ajutat să accelerăm de treizeci de ori viteza de creștere a fibrei vii. Eram în stadiul de elaborare a unei tehnici ce ar fi revoluționat medicina mondială — puteam să redăm ciungilor picioarele, ologilor mîinile, să înlocuim bicepșii, humerușii, abdominalii pînă și mușchii striați ai organelor interne. Ne jucam inserînd cvadricepșii lui François și faciali lui Cambyse, creînd monștrii aceia din camera păpușilor care nu sînt altceva decît fibrilații silite să se dezvolte în forme geometrice. Din perioada aceea am păstrat obiceiul de a ieși la plimbare avîndu-l pe capră pe François, care execută cu ușurință vreo nouăzeci de mișcări simple prin comandă indirectă. Apoi, cînd ne-am dat seama că mușchiul poate fi nu numai inserat pe un os, dar transformat în motor, ne-a cuprins o adevărată nebunie. Ai văzut acolo, în laboratorul lui Morell, ciocanele vii, ultimele noastre ciocane vii. Ei bine, ele pot lovi cu trei sute de kilograme pe centime-

tru pătrat, domnule Garoow, cu trei sute de atmosfere, ca niște tunuri. Randamentul lor e cu cincizeci la sută mai bun decît randamentul oricărui motor cu ardere internă, iar posibilitățile lor de a efectua mișcări complexe sînt, practic, nelimitate. Și la ce dimensiuni! La diametre de trei picioare! Înțelegi că asta ne-a tulburat, ne-a amețit. Eram cuprinși de o frenezie ce ne împingea să lucrăm douăzeci de ore pe zi, să încercăm limoniul asupra noastră, să imaginăm experiențele cele mai fantastice, mai absurde.

Și deodată, cîteva din maimuțele cărora le transplantasem tricepșii, se îmbolnăviră și muriră. Apoi cîinii, păsările. Somotropul 102 care ni se părea a fi unul din principiile de bază a vieții, mina sistemul nervos, îl făcea nepermis de labil și dezechilibra organismul. Vreme de trei ani refăcurăm toate experiențele. Somotropul redeveni docil, dar nici azi nu considerăm că l-am îmblînzit cu totul. Am stabilit însă necesitatea unei perioade absolut obligatorii de readaptare la mediu a organismelor tratate cu limoniu. Ele sînt extrem de sensibile și orice perturbare puternică le poate întrerupe faza de cristalizare. Din păcate o asemenea nenorocire i s-a întîmplat Christinei, în urmă cu doi ani, imediat după operația ce-i înlocuise gemenii ambelor picioare atinși de poliomielită. Începuse să se înzdrăvenească, mergea chiar, cînd, pe neașteptate, a trecut printr-o mare spaimă. A fost de-ajuns pentru ca procesul de cristalizare să se întrerupă și să nu poată fi reluat decît cu prețul unor mari eforturi. Atunci încă nu știam că, în primele trei luni de la operație, omul matur are fragilitatea unui nou născut. El poate fi nimicit sau pur și simplu transformat începînd cu comportamentul și terminînd cu psihicul.

În clipele acelea, cînd elaboram noul tratament, am primit vizita predecesorului domnului Scrooge, reprezentant al concernului Mount. Concernul îmi propunea să creez niște aparate de zburat, indivi-

duale, bazate pe mușchii condorilor și pe care voia să le utilizeze în jungla Amazoanelor. Am primit. Helicopterul viu ar fi însemnat triumful metodei noastre, ar fi reprezentat prin el însuși cel mai puternic și mai de necombătut argument. Mi se ofereau zece mii de dolari pentru fiecare aparat, într-un moment în care veniturile noastre erau secătuite. În mai puțin de șase luni aparatele erau gata — o pereche de bioaripi acționate într-o mișcare de du-te-vino, atașate de umerii omului și dezvoltînd o putere de doi cai. Dar mecanismele acestea puteau să se blocheze în punctul cel mai delicat — transmiterea comenzii. Era nevoie de creșterea coeficientului de siguranță — cum se spune în tehnică. Atunci Morell a avut ideea de a-i face pe oameni să zboare, la nevoie, cu mușchii lor. Cei douăzeci de băieți care-mi fuseseră aduși — erau entuziasmați; cine nu și-ar fi dorit niște pectorali, niște tricepși, niște deltoizi cu care să poată ridica opt sute de kilograme? După tratament oricare dintr-înșii ar fi putut jongla cu campionul lumii la haltere. Am trecut deci la creșterea mușchilor vii pe viu. Era ceva nou, de o extremă delicatețe. Procesul se desfășura vertiginos, dar și blestemata de labilitate se intensificase, transformînd organismul într-o piramidă de pahare gata să se surpe la cea mai mică vibrație. Cu două săptămîni înainte de încheierea fazei de readaptare — care la rîndul ei abia era pusă la punct — băieții mi-au fost luați și duși pe Amazon. În ciuda promisiunilor solemne pe care le primisem nu mi s-a trimis nici o veste. Elaborasem un chestionar ce trebuia completat în fiecare zi — poftă de mîncare, puls, tensiune, control al mișcării, irascibilitate, somn — așa cum se procedează cu piloții de încercare sau cosmonauții. Și domnii aceia nu-mi trimeteau nimic. Nimic!

Loofts se opri și respiră adînc, desfăcîndu-și gulerul cămășii.

— Sînt foarte obosit, domnule Garrow — spuse cu voce deodată gîtuită. Limoniul mi-a afectat tiroida. Totdeauna spre dimineaţă mă încearcă o hipotonie groaznică.

Se sprijini cu toată greutatea de braţul meu şi fruntea i se acoperi de broboane mari de sudoare.

— Să mergem totuşi — hîrîi — vreau să-i ascult cînd o să transmită.

Porni cu paşi greoi şi încordîndu-se din tot trupul continuă să vorbească.

— Apoi mi s-a transmis că temperatura tropicelor le face rău. Şi umiditatea. Mi s-au dat cifre. Mi s-a spus că au consumat carnea unei broaşte uriaşe numită de indieni metlametlo... Şi, deodată, am înţeles. Nu fuseseră trimişi pe Amazon!

Loofts se opri din nou şi mă privi în adîncul ochilor:

— Nu fuse-se-ră tri-mişi pe A-ma-zon! Broasca metlametlo nu există în Brazilia, nici variaţiile acelea de umiditate! Erau în Angola! Muriseră în Angola. De aceea primisem zece mii de dolari pe om! Nu pentru ca să se desţelenească jungla Amazoanelor, ci ca să se dea foc junglei din nordul Carmonei şi a Quimbelei, ca să ardă Ucu, Longo, Villa Flor! Băieţii muriseră lîngă Macocola. Predecesorul lui Scrooge avea limbă prea lungă. L-am provocat la o discuţie cerîndu-i date despre moartea băieţilor şi fără să-şi dea seama mi-a spus ceea ce nu trebuie spus unui medic, dacă vrei să păstrezi un secret. Atunci m-am gîndit să renunţ la totul. Dar domnii de la Mount puteau să mă bage într-o afacere urîtă, căci iscălisem polite pentru banii căpătaţi. Din fericire aveau nevoie de mine. Nu puteau străbate jungla nici cu jeepurile, nici cu helicopterele. Experimentaseră un aparat individual de zbor cu ejecţie. Îl puneai în spate, îl acţionai şi jetul te proiecta vreo treizeci de picioare peste accidentele de teren. Evident, o soluţie grosolană pe lîngă aripile acţionate biomecanic şi direct. Mi-au adus alţi oameni. De

astă dată negri. Erau douăzeci de băieți din tribul Bailumdos care luptă alături de portughezi. Am primit. Știam că-i voi avea opt luni pe mînă fără ca nimeni din afară să aibă dreptul să se amestece. Am pregătit de astă dată un program complet cu ore de zbor, dar și de ore educative. Aveam nevoie de cineva care să le cîștige încrederea, un om care să știe portugheza și engleza, un negru. L-am găsit — era Set. Bătrînul Set care-ți spunea dumitale povești de adormit copiii și care o făcea pe speriatul e un băiat grozav. Astfel, domnule Garrow, paralel cu tratamentele cu limoniu, băieții ăștia de la periferia Sacombei, din Santa Cruz au început să învețe carte. Au învățat, aici, să-și iubească țara și să urască P.I.D.A.* Știam că mi-i vor lua în faza de dezechilibru ca să-i dreseze ca pe niște cîini. Am mărit atunci perioada de readaptare, am luptat cu dinții pentru asta și am reușit. Dovadă că predecesorul lui Scrooge a fost schimbat, iar Scrooge a venit să-i ia cu forța. Dar chiar dacă ar fi reușit, era prea tîrziu. Nimeni nu-i mai putea dresa acum ca pe niște cîini. Știu că o să plătesc asta din greu, dar merită, domnule Garrow, merită, nu-i așa? Partizanii angolezi nu pot avea oameni mai utili acum decît ăștia douăzeci de băieți, în frunte cu Mbola, care a învățat totul cu o repeziciune uluitoare, cu furie, zi și noapte. Învățam împreună ore întregi, Set, Morell. Christina, eu și băieții.

Ajunsesem într-o pajiște largă, împodobită cu palmieri mexicani înalți de o sută de picioare, asemeni unor coloane vegetale.

— Aici era aerodromul băieților — spuse Loofts Primele probe ascensionale s-au făcute aici, primele loopinguri, primele planări. De aici vorbeam cu ei în timpul zborurilor de antrenament.

Dădu deoparte frunzișul bogat al unor curmali și descoperirăm o cabină de lemn lăcuit. Loofts

* Poliția secretă portugheză (n.a.)

deschise ușa și intrarăm. Nu erau decît trei scaune, o masă, un dulap, un pat îngust. Pe masă se afla un aparat de emisie-recepție, foarte compact, plat, de marginile căruia atîrnau patru curele. Loofts apăsă contactele și aparatul porni să hîrîie. Se încălzea și se acorda repede.

— Allo, Mbola — chemă el. Mbola... Paolo... bom dia... bom dia... allo, Mbola, bom dia... Nu mă aud, domnule Garrow. Nu știu de ce nu mă aud.

Bătu nervos claviatura aparatului și-și mușcă buzele fără să vorbească.

— Nu și-au pus căștile, doc — am murmurat eu.

— Zboară cu căștile la urechi — spuse el. Allo, Mbola, băiatule... Allo, Paolo, Nmindo, Lopez... allo, Mbola, allo. allo, Mbola, Lopez, Paolo, răspundeți!

Tăcu și ascultă. Era palid, cu obrajii trași, iar ochii îi străluceau, îi ardeau parcă.

— Bom dia — spuse. Trec pe rec ta-ti-ta. La ce înălțime sînteți?

Tăcu și ascultă.

— Și fluviul?

Tăcu și ascultă.

— Cu cît?

Tăcu și ascultă.

— Ura! strigă deodată. Adelante, adelante*! Peste un sfert de oră. Fără limoniu. Coborîți puțin.

Se întoarse spre mine, tremurînd, și-mi cuprinse obrajii între palmele reci.

— Au trecut peste Colorado! spuse. Sînt în Mexic!

Avea ochii umezi și buzele îi tremurau.

— În Mexic! Cu patruzeci de mile pe oră! La opt mii de picioare înălțime! Și zboară, zboară, zboară!

— La opt mii de picioare! am repetat eu înfiorîndu-mă.

— La opt mii de picioare — spuse Loofts încet. Paolo face loopinguri. Ai înțeles ceva din ce ți-am

---

* Înainte — în spaniolă și portugheză. (n.a.)

povestit, din amestecul ăsta de oase, limoniu, mușchi? Ai înțeles de ce i-a învățat Set cîntecul de luptă al elefanților, cîntecul strămoșilor lor, pe care el îl știa? M-a rugat trei zile, în genunchi, să-i dau și lui aripi. Dar nu se putea. Era prea bătrîn și-și trăise toată viața aici.

Mîngîie casca aparatului și spuse ca pentru el, foarte încet, aproape cîntînd:

— Și ei zboară, zboară, zboară...

CUPRINS

Revolta creierilor 5
Omul creier 93
Discul de zircon 111
Arborele magic 155
Experimentatorul de pilule 180
Cîntecul de luptă al elefanților 195

EDITURA TINERETULUI